

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

60. aastakäik

30. juuni 2017

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Regioonide komitee

Täiskogu 121. istungjärk 8.–9. veebruaril 2017

2017/C 207/01	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon „Euroopa Komisjoni 2017. aasta majanduskasvu analüüs“ .	1
2017/C 207/02	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon „Rooma lepingu allkirjastamise 60. aastapäev“	5

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Täiskogu 121. istungjärk 8.–9. veebruaril 2017

2017/C 207/03	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Investeeringislõhe ületamine: kuidas lahendada probleemid?“	7
2017/C 207/04	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Majandus- ja rahaliidu fiskaalvõimekus ja automaatsed stabilisaatorid“	15
2017/C 207/05	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Puuduvad transpordiühendused piirialadel“	19
2017/C 207/06	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Sadamalinnade ja -piirkondade taaselustamine“	25
2017/C 207/07	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi ja kolmandate riikide rändealane partnerlusraamistik“	32
2017/C 207/08	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Ettepanek uue Euroopa konsensuse kohta arengu küsimuses „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik““	39
2017/C 207/09	Euroopa Regioonide Komitee arvamus – „Tõhus veevarude majandamise süsteem – innovaatiliste lahenduste lähenemisviis“	45

2017/C 207/10	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Kliimamuutustega kohanemist käsitleva uue ELi strateegia suunas – integreeritud lähenemisviis“	51
2017/C 207/11	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Noorte Euroopa põllumajandustootjate toetamine“ . . .	57
2017/C 207/12	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Alkoholiküsimusi käsitleva ELi strateegia vajalikkus ja elluviimine“	61

III Ettevalmistavad aktid

REGIOONIDE KOMITEE

Täiskogu 121. istungjärk 8.–9. veebruaril 2017

2017/C 207/13	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reform — teine pakett ja liidu ümberasustamisraamistiku loomine“	67
2017/C 207/14	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Autoriõigused digitaalsel ühtsel turul“	80
2017/C 207/15	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Telekommunikatsiooni paketi läbivaatamine“	87
2017/C 207/16	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia“	95
2017/C 207/17	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Euroopa Liidu integreeritud Arktika-poliitika“	100
2017/C 207/18	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Programmi LIFE vahehindamine“	104

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 121. ISTUNGJÄRK 8.–9. VEEBRUARIL 2017

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon „Euroopa Komisjoni 2017. aasta majanduskasvu analüüs“

(2017/C 207/01)

Esitanud PESi, EPP, ALDE, EA ja ECRi fraktsioon

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

- võttes arvesse Euroopa Komisjoni teatist 2017. aasta majanduskasvu analüüsi kohta⁽¹⁾ ja Euroopa poolaasta 2017 algust,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 26. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta ja 2016. aasta prioriteetide rakendamise kohta,⁽²⁾

1. kiidab heaks iga-aastase majanduskasvu analüüsi keskendumise investeeringutele, struktuurireformidele ja vastutustundlikule riigi rahandusele, ent oleks oodanud suurema tähelepanu pööramist kestliku arengu eesmärkide elluviimisele kui Euroopa 2020. aasta järgse majandus-, sotsiaal- ja keskkonnanstrateegia ühele sambale;

2. märgib, et mitu näitajat – SKP, investeeringud, töökohtade loomine, tööhõive ja tööjõus osalemise määr – annavad märku sellest, et ELi majanduse taastumine jätkub suurenevast globaalsest ebakindlusest hoolimata. Komitee jagab aga komisjoni seisukohta, et ei ole põhjust rahuloluks, kuna tööpuuduse määr paljudes Euroopa piirkondades on endiselt liiga kõrge ja mitme aasta jooksul kogunenud alainvesteeringud (nn investeerimislöhe) koormavad märkimisväärselt Euroopa konkurentsivõimet ja ühtekuuluvust;

3. on mures, et ELis ja euroalal valitsev tasakaalustamatus kujutab endast suurt koormat majanduskasvule ja ühtekuuluvusele ning et liikmesriikide vaheline ja sisemine lähenemine on paljudel juhtudel peatunud. Komitee rõhutab, et liikmesriikide sisemised erinevused on ELis järjest kasvava majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse üks peamine allikas, ning peab kahetsusväärseks, et neid probleeme ei käsitleta iga-aastases majanduskasvu analüüsis struktureeritud viisil;

⁽¹⁾ COM(2016) 725 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//ET>.

4. rõhutab, et Euroopa sotsiaalõiguste sammas, mis peab olema kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, võib anda olulise panuse sotsiaalsete standardite kooskõlastamise ja nende ülespoole lähendamisse ning tugevdada ELi demokraatlikku legitiimsust;

5. kutsub komisjoni üles esitama ettepaneku euroala fiskaalvõimekuse kohta, mis oleks avatud kõigile liikmesriikidele ja millega kaasneks eelarvele avalduva mõju analüüs⁽³⁾;

Investeeringute taaskäivitamine

6. tunnustab Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) esimese aasta tulemust mobiliseeritud investeeringute hulga osas, ent tunneb siiski muret EFSI ebakindlate tulemuste pärast seoses täiendavusega, rahastatud projektide ebaühtlase geograafilise jaotuse pärast ning fondi tegevusega seotud üksikasjaliku ja läbipaistva teabe puudumise pärast. Komitee märgib, et kõnealust muret jagab ka Euroopa Kontrollikoda⁽⁴⁾ ja see leiab väljendust Euroopa Komisjoni avaldatud sõltumatus hinnangus⁽⁵⁾. Komitee rõhutab, et ESFI raames peaksid olema toetuskõlblikud projektid, mille väärtus algab 10 miljonist eurost, nii et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kasutaksid EFSIst senisest rohkem muu hulgas investeerimisplatvormide kaudu, ning peab kahetsusväärseks, et paljudel ei ole selle kohta ikka veel piisavalt teavet. Komitee on veendunud, et Euroopa poolaasta kontekstis tuleks pidada prioriteetseks nende haldussuutlikkuse probleemide lahendamist, mis takistavad kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tihti EFSI vahendeid kasutamast;

7. tunnustab iga-aastases majanduskasvu analüüsis sisalduvat viidet kohalikul ja piirkondlikul tasandil esinevatele investeerimistõketele, ent peab kahetsusväärseks, et 2017. aasta majanduskasvu analüüsis ei ole arvestatud 2016. aasta Euroopa poolaasta raames käivitatud investeerimistakistuste analüüsi, millesse Euroopa Regioonide Komitee on andnud oma panuse selliste piirkondlikul tasandil esinevate tõkete analüüsi näol⁽⁶⁾. Komitee arvates on oluline tunnistada ühtset turgu süvendavate meetmete olulist rolli ELi üldise investeerimiskeskonna parandamisel ning investeerimistõkete kaotamisel riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

8. rõhutab Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide panust investeeringute toetamise ja tõstab esile, et riigi tasandil on ühtekuuluvuspoliitika programmides arvesse võetud 61 riigipõhist soovitus 2016. aastaks. Komitee jagab seisukohta, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tuleks kasutada koos EFSIga, rõhutades samas, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid on ELi peamine investeerimisvahend ning et nende eesmärk on suurendada ühtekuuluvust, nagu on sätestatud aluslepingutes;

9. kiidab heaks asjaolu, et iga-aastases majanduskasvu analüüsis osutatakse globaliseerumise hüvede õiglase jaotamise ja kaubanduspoliitika legitiimsuse suurendamise vajadusele. Komitee rõhutab samuti kodanike muredega arvestamise olulisust ja peab vajalikuks, et tagataks Euroopa Liidu, liikmesriikide ja piirkondade parlamentide ja valitsuste otsustusvabadus ja demokraatlik kujunemisvabadus, säilitades nii ka kodanike demokraatliku võimaluse otsuseid mõjutada. Komitee on seisukohal, et komisjon peaks kaubanduskokkulepete üle peetavatel läbirääkimistel ja nende sõlmimisel rohkem seisma euroopalike kvaliteedistandardite ning riiklike regulatsioonide ja standardite säilitamise eest sellistes valdkondades nagu keskkonna-, looma-, kliima-, andme-, tervise- ja tarbijakaitse, et kaubandusläbirääkimised jõuaksid õiglasema ja läbipaistvama tulemuseni;

10. tunneb heameelt, et iga-aastases majanduskasvu analüüsis tunnustatakse seda, et selged suunised riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta taristu valdkonna avalik-õiguslikus rahastamises aitavad lihtsustada reaalmajanduse rahastamist. Komitee rõhutab, et suur osa kõnealusest rahastamisest hõlmab üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, ning kutsub komisjoni üles laiendada üldist majandushuvi pakkuvate teenuste ulatust, et võtta arvesse uusi väljakutseid;

Struktuurireformi teostamine

11. märgib, et struktuurireformid on ülimalt olulised suurema konkurentsivõime seisukohast, mida on üha rohkem vaja, et edendada jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu globaalse kaubanduse ja konkurentsi kontekstis;

⁽³⁾ Vt Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Majandus- ja rahaliidu fiskaalvõimekus ja automaatsed stabilisaatorid“, raportöör: Carl Fredrik Graf (EPP/SE), ECON-VI-018. Aramus on kavas vastu võtta komitee 2017. aasta veebruaris toimival täiskogu istungjärgul.

⁽⁴⁾ Kontrollikoja aramus nr 2/2016 „EFSI: an early proposal to extend and expand“.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_en.

⁽⁶⁾ 7th CoR Monitoring Report on Europe 2020 and the European Semester, <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>.

12. tunneb heameelt avalike hangete olulise rolli tunnustamise üle konkurentsivõime ja innovatsiooni suurendamisel ning toonitab, et suure osa riigihangetest korraldavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused. Komitee rõhutab, et jõupingutused haldussuutlikkuse parandamiseks riigihangetega tegelemisel peaksid olema suunatud konkreetsetele kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele;

13. rõhutab, et tuleks toetada VKEsid, idufirmasid ja ettevõtlust, hõlbustades juurdepääsu rahastamisele, ergutades investeringuid teadus- ja arendustegevusse, vähendades halduskoormust ja väärtustades paremat õigusloomet. Komitee tõstab esile vajaduse tagada, et VKEd kõikides sektorites, sealhulgas teenusepakkujad, saaksid osaleda üleilmsetes väärtusahelates muu hulgas tänu toetavale tööstus- ja õiguspoliitikale;

14. rõhutab, et avaliku halduse vähene haldussuutlikkus kõigil tasanditel, iseäranis piirkondlikul ja kohalikul tasandil, kujutab endast takistust struktuurireformide rakendamisele, ning et komisjon peaks välja andma ühtse strateegilise dokumendi, millega koordineeritaks kõiki ELi rahastatud ja haldustõhususe suurendamiseks mõeldud tehnilise abi rahastamisvooge, sh struktuurireformi toetusprogrammi;

15. tunneb heameelt selle üle, et majanduskasvu analüüsis sisaldub viide inimkapitali tehtavate investeringute eelisjärjekorras toetamisele. Komitee rõhutab iseäranis, kui oluline on edendada noortegarantii rakendamist, ja toonitab üleskutset jätkata võitlust noorte töötusega, sest paljudes piirkondades ja kohalikes omavalitsustes on see jätkuvalt suur.

Ekspansiivse eelarvepoliitika tagamine ja vastutustundlik riigi rahandus

16. peab tervitatavaks arutelu positiivse eelarvekursi üle euroala kui terviku jaoks, millega peaks ilmingimata kaasnema struktuurireformide rakendamine;

17. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on huvitatud stabiilsuse ja kasvu pakti loodava paindlikkuse kasutamisest täiel määral, ning kordab oma nõuet, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames kohalike ja piirkondlike omavalitsuste poolt tehtud investeringud jäetaks puudujäägi ja võla arvutustest välja kõikides ELi riikides;

18. rõhutab vajadust tagada usaldusväärne riigi rahandus ja avaliku sektori võla piiramine valitsemissektori kõigil tasanditel ning seda, et kõnealuse üldise jõupingutuse osana tuleks parandada avaliku sektori kulude struktuuri, arvestades kõigil valitsustasanditel OECD tõhusate avalike investeringute põhimõtteid. Komitee on praegu pühendunud järelevalve alustamisele selliste eeskirjade rakendamise üle ja kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et edendada eelarvelist deentraliseerimist kuigi ELis, mis vastavalt olemasolevatele tõenditele aitaks suurendada riiklike kulutuste tõhusust;

Euroopa poolaasta juhtimise parandamine

19. märgib, et rohkem kui pooled riigipõhised soovitused puudutavad struktuurireforme, mida saab käsitleda üksnes koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Komitee rõhutab seepärast, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste piiratud kaasamine on üks põhjusi, miks majanduspoliitika koordineerimine Euroopa poolaasta raames ei ole tõhus ja selle eest ei võeta vastutust, nagu nähtub riigipõhistes soovitustes sisalduvate struktuurireformide elluviimise tagasihoidlikest tulemustest;

20. peab positiivseks, et komisjoni poolt liikmesriikidesse lähetatud Euroopa poolaasta ametnikud teevad juba praegu mõnes liikmesriigis koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. See peaks olema tavamenetlus kõigis liikmesriikides;

21. peab kahetsusväärseks, et iga-aastases majanduskasvu analüüsis ei tunnustata kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli ning et riigipõhistes soovitustes ei arvestata tõsiasja, et paljud küsimused on piirkondade ainupädevuses. Komitee rõhutab, et valmistab ette arvamust, milles esitatakse ettepanek käitumisjuhendi koostamiseks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks Euroopa poolaastasse. Komitee tervitab Euroopa Parlamendi toetust kõnealusele ettepanekule ja palub ELi institutsioonidel arutada ettepanekut niipea, kui see on avaldatud;

22. märgib, et mitmes riigipõhises soovitusel kutsutakse üles viima läbi struktuurireforme, mille rakendamine võib võtta palju kauem kui ühe aasta, nii et nende rakendamise taseme mõõtmine ühe aasta järel võib alahinnata saavutatud edusamme. See võib olla riigi ja riigi tasandist madalama valitsustasandi jaoks nii eksitav kui ka heidutav. Seepärast kutsub komitee komisjoni ja nõukogu üles koostama riigipõhised soovitused viisil, mis võimaldab rakendamise edusammude õiglast ja läbipaistvat mõõtmist;
23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogu eesistujariigile Maltale ja Euroopa Ülemkogu eesistujale.

Brüssel, 8. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon „Rooma lepingu allkirjastamise 60. aastapäev“

(2017/C 207/02)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Meie, Euroopa Regioonide Komitee liikmed,

1. ühineme Rooma lepingu allkirjastamise aastapäeva tähistamisega, sest tegemist on otsustava hetkega laialdases arutelus Euroopa Liidu tuleviku üle, ning kordame, et liidu missioon on tagada põhiõiguste austamine, rahu, jõukus, stabiilsus ning uued ELi-ülesed võimalused kõigile liidu kodanikele;
2. nõuame Euroopat, mis on võimeline tugevdama kodanike usaldust, tulema paremini toime meie ees nii ELis kui ka kogu maailmas seisvate väljakutsetega ja tegema otsuseid ühiste meetmete kohta solidaarsuse vaimus, austades subsidiaarsuse põhimõtet;
3. meenutame, et Euroopa identiteet on läbi aegade olnud juurdunud tema piirkondades, linnades ja küldes ning et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panus Euroopa integratsiooniprotsessi on majanduslikust, kultuurilisest ja poliitilisest aspektist järjepidevalt suurenenud;
4. tuletab meelde, et kodanike ja ELi vahelist lõhet tunnistati ja käsitleti 25 aastat tagasi Maastrichti lepingus, millega loodi muu hulgas Euroopa Liidu kodakondsus ja Euroopa Regioonide Komitee. Siiski peab Lissaboni lepinguga detsentraliseeritud omavalitsustele antud oluline roll jätkuvalt kaitsma subsidiaarsust ja osalemist Euroopa õigusloomeprotsessis. Seepärast on tungivalt vaja parandada praegust olukorda, kus kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on liiga sageli ikka veel vaid ELi poliitika sihtrühm, mitte oluline osaline selle kujundamises – eriti õigusaktide osas, vaatamata Euroopa Regioonide Komitee jõupingutustele ning tema võetud poliitilistele ja institutsionaalsetele kohustustele suhtes ELi teiste institutsioonidega;
5. leiame, et ELi kohalike ja piirkondlike esindajate koguna seisab komitee liidu eest, mis globaliseerunud maailmas on ühendatud oma kultuurilises ja keelises erinevuses. Me oleme täielikult pühendunud Euroopa demokraatia ja kodanikuaktiivsuse edendamisele, panuse andmisele põhiõiguste ja vähemuste kaitse sügavasse kinnistumisse, julgeoleku tugevdamisele, võrdõiguslikkuse edendamisele ning harmoonilise ja kestliku arengu tagamisele kooskõlas meie majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärkidega;
6. rõhutame tungivat vajadust tugevdada demokraatlikku sidet Euroopa Liidu ja tema kodanike vahel, tagades, et liit annab tõhusaid ja kiireid vastuseid ühistele suurtele väljakutsetele, millega linnad, piirkonnad ja liikmesriigid üksinda toime ei tule, see tähendab ELi konkurentsivõime edendamine; ühtekuuluvuse tugevdamine; ELi muutmine turvaliseks alaks, kus kõigile on tagatud vabadus, julgeolek ja õiglus; noorte konkreetsete tulevikuväljavaadete pakkumine nii hariduses kui ka töөлus; rände- ja pagulaskriisiga tegelemine; Schengeni ala kaitsmine; kliimamuutuste ja katastroofidele vastupanuvõime suurendamisega tegelemine; vähese CO₂-heitega majanduse edendamine ja energialiidu toetamine; liidu rolli tugevdamine võtmetähtsusega globaalse osalejana ning eelkõige tegevuskava 2030 kestliku arengu eesmärkide saavutamisel; tööpuuduse vähendamine; terrorismi vastu võitlemine;
7. rõhutame, et ELi ühtse turu neli vabadust, st inimeste, teenuste, kaupade ja kapitali vaba liikumine, on ELi kodanike jaoks konkreetsed saavutused ja ELi poliitilise projekti lahutamatu osa. Nad moodustavad jagamatu õiguste kogumi, mida ei saa üksikisest eraldiseisvatena käsitleda, kuna nad toetuvad väärtushinnangutele, millel EL põhineb. Seetõttu oleme mures mõne liikmesriigi katsete pärast piirata nende rakendamist, eelkõige inimeste vaba liikumise vallas;
8. kinnitame siiski uuesti, et ühtne turg peaks tagama ka sotsiaalse progressi ning et peamisi majandusvabadusi ja konkurentsi reguleerivaid eeskirju ei tohi seada tähtsamaks põhiõigustest – alates võitlusest diskrimineerimise, vaesuse ja tööpuuduse vastu;
9. arvame, et Rooma lepingu aastapäeva tähistamine peab olema võimalus edendada Euroopa Liidu kodanike vahetut osalust, kriitilist mõtlemist ja aktiivset huvi liidu tuleviku kujundamisel, kus otsused tehakse neile võimalikult lähedal asuval tasandil, ning leiame, et see peaks olema kaasav ja esindav protsess, kus kõigil kodanikel on võrdsed võimalused osaleda, anda panus ja tegutseda liidu nimel. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on oma olemuselt parimas positsioonis, et seda protsessi tagant tõugata ning aidata muuta see Euroopa kodanike jaoks reaalsuseks;

10. oleme eeskätt seisukohal, et oluline on saada täpne pilt sellest, millised on ühelt poolt kodanike ELiga seotud ootused ja lootused ning teiselt poolt nende mured ja pettumused. Seega tervitame 2017. aasta aruannet ELi kodakondsuse kohta, mis põhineb kodanikelt küsitluste ja avalike konsultatsioonide teel laekunud teabel;

11. seepärast rõhutame, et EL

- peab suutma tegeleda eurooplaste elule avalduva globaliseerumise tasakaalustamata mõjuga, tugevdades sotsiaalsel õiglusel, majanduslikul tugevusel ja solidaarsusel põhineva Euroopa põhimõtteid;
- peaks saama oma liikmesriikidelt võimekuse tegutseda koos oma kohalike ja piirkondlike omavalitsustega asjakohaste juhtimisvahendite ning piisavate rahaliste vahenditega, kui ühiskonda ja kodanikke tabavad suured väljakutsed;
- peab tagama oma teabevahetuses detsentraliseeritud lähenemise, teavitades oma poliitikameetmetest ja menetlustest arusaadaval viisil, selgitades mõistetavalt ELi tasandi otsuste tähendust kohalikule elule ELi eri paigus. Siinkohal on väga oluline roll Europe Directi keskustel ja muudel Euroopa teabevõrgustikel, mis koondavad kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi;
- peab kehtestama poliitiliste kohustuste selgema ja läbipaistvama jaotuse, tagama oma institutsioonide aruandluskoostuse ja oma otsustamisprotsesside avatuse kodanike ees, mis võib tähendada vajadust aluslepingute uute reformide järele;
- peab kaaluma institutsionaalseid reforme, et suurendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemist, peegeldamaks nende seadusandlikku rolli subsidiaarsuse põhimõtte rakendamisel ja alt üles demokraatliku juhtimise tagamisel kodanike, piirkondade, kogukondade ja kohalike omavalitsuste Euroopas;

12. pidades silmas komitee panust eelseisvasse poliitilisse arutellu liidu tuleviku üle, võtame kohustuse

- käivitada laialdane dialoogiprotsess kodanikega eesmärgiga kuulda vahetult nende seisukohti, ettepanekuid ja muresid kõikjal ELis rohujuure tasandil. Selle protsessiga kaasnevad poliitilised konsultatsioonid, millesse kaasatakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste Euroopa ning kõikide liikmesriikide liidud ja teised sidusrühmad eesmärgiga töötada eelseisvate väljakutsetega tegelemiseks välja konkreetsed innovaatilised ja praktilised lahendused;
- jagada kõnealuste paralleelsete protsesside tulemusi teiste ELi institutsioonidega, et anda panus tulevasse konventi, kes valmistab ette Euroopa Liidu aluslepingute muutmise tulevikus;
- suurendada jõupingutusi tutvustada ja edendada ELi kodakondsusega seotud õigusi ja meie ühiseid väärtusi, samuti kodanike osalemist Euroopa Liidu demokraatlikus elus;
- uurida viise, kuidas veelgi tugevdada dialoogi Euroopa institutsioonidega, nimelt Euroopa Parlamendiga;
- süvendada dialoogi ja arutelu ELi institutsioonide ja iseäranis Euroopa Parlamendiga, võttes eeskuju sellistest algatustest nagu „Euroopa Liidu toimimise parandamine Lissaboni lepingu võimalusi kasutades“ ja „Võimalikud muutused ja kohandused Euroopa Liidu praeguses institutsioonilises ülesehituses“ eesmärgiga muuta Euroopa Regioonide Komitee ELi õigusloome protsessis veelgi aktiivsemaks ja tõhusamaks;

13. rõhutab, et on oluline tagada noorte õigused kogu Euroopas. Avatum Euroopa edendab avatud dialoogi kõigi põlvkondade inimeste vahel. Rahu ja heaolu puudutavate aluspõhimõtete osas vastab avatud EL ka noorte inimeste püüdlustele;

14. teeme komitee presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, komisjonile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, riikide ja piirkondade parlamentidele ja valitsustele ning kohalikele omavalitsustele.

Brüssel, 9. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 121. ISTUNGJÄRK 8.–9. VEEBRUARIL 2017

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Investeerimislõhe ületamine: kuidas lahendada probleemid?“

(2017/C 207/03)

Raportöör: Markku Markkula (FI/EPP), Espoo linnavolikogu liige**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Praegune investeerimislõhe Euroopa linnades ja piirkondades

1. märgib, et investeeringud on Euroopas finants- ja majanduskriisi otsese tulemusena vähenenud kokku 15 %, et avaliku sektori investeeringud on samuti vähenenud Euroopa ja riikliku tasandi eelarve reguleerimise mehhanismidest tulenevate piirangute tõttu ning nii, et investeeringute kogumaht ELis tervikuna jääb nominaalselt allapoole kriisieelset taset, moodustades 2015. aastal peaaegu 60 miljardit eurot vähem kui 2008. aastal⁽¹⁾. Komitee on seisukohal, et lisaks investeeringute vähenemisele absoluutarvudes kannatab Euroopa Liit ka puuduliku konkurentsivõime all, mis tuleneb vananevast taristust ja ebapiisavatest investeeringutest digitaalsesse ja ökoloogilisse üleminekusse ja innovatsiooni;
2. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad enam kui poole avaliku sektori investeeringute eest ELis ning et nende investeeringutel sellistesse valdkondadesse nagu taristu, energia, ühistransport, haridus, tervishoid ja paljud teised on otsene mõju kohalikele majandusele, ettevõtete arengule ning Euroopa kodanike elule ja heaolule;
3. toetab Euroopa Parlamendi üleskutset võtta riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil majanduskasvu ja tööhõive strateegiate kujundamisel ja rakendamisel suurem vastutus ning tunneb heameelt toetuse üle komitee nõudmisele võtta kasutusele käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks Euroopa poolaastasse⁽²⁾;

⁽¹⁾ Vt Eurostat, andmekogumi kood tec00011 „Gross fixed capital formation (investments)“ ja teina210 „General government fixed investment“.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 26. oktoobri 2016. aasta resolutsioon majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta ja 2016. aasta prioriteetide rakendamise kohta (2016/2101(INI)): „6. [Euroopa Parlament] toetab täielikult püüdlusi, mida on tehtud selleks, et riigid võtaksid riigipõhiste soovituste koostamisel ja elluviimisel, mis kujutab endast pidevat reformiprotsessi, suurema vastutuse; on seisukohal, et selleks, et riigid võtaksid suurema vastutuse ja et parandada riigipõhiste soovituste tulemuslikku rakendamist, ning arvestades, et rohkem kui pooled riigipõhistest soovitustest tuleb ellu viia kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, tuleks soovitud Euroopa tasandil arusaadavalt määratletud ja struktureeritud prioriteetide alusel selgelt sõnastada, kaasates vajaduse korral ka riikide parlamente ning piirkondlike ja kohalike omavalitsusi; kordab, et arvestades pädevuste jaotust eri liikmesriikides, võib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivne osalemine riigipõhiste soovituste rakendamist parandada, ja toetab seetõttu Regioonide Komitee ettepanekut koostada käitumisjuhend, milles käsitletakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemist Euroopa poolaastas; palub liikmesriikidel tagada oma parlamendis riiklike reformikavade üle nõuetekohane demokraatlik kontroll;“.

4. rõhutab sellega seoses, et praegused avaliku sektori kulutused investeeringutele moodustavad poole sellest, mis need olid enne kriisi, mis viitab sellele, et Euroopa piirkondades ja linnades ei tehta igal aastal sadade miljonite eurode väärtuses investeeringuid;
5. tuletab meelde Euroopa Regioonide Komitee ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 2015. aasta ühist uuringut, milles 96 % linnu ja piirkondi esindanud vastanutes teatas, et neil on lüngad avaliku sektori investeerimiskuludes⁽³⁾. Seda kinnitati veel kord hiljutises komitee uuringus,⁽⁴⁾ milles 75 % kohaliku ja piirkondliku tasandi vastanutes ütles, et nad täheldasid märkimisväärset langust oma linna või piirkonna koguinvesteeringutes ajavahemikus 2008–2014, ning vaid kolmandik leidis, et olukord on nüüd paranemas;
6. ühineb OECD⁽⁵⁾ ja IMFi nõudmisega käivitada ülemaailmne koordineeritud stimuleeriv fiskaalmeede, pidades silmas praegust piiratud mänguruumi rahapoliitikas, äärmiselt madalaid intressimäärasid ja asjaolu, et viimaste aastate eelarve konsolideerimise jõupingutuste tulemusel on paljudes riikides valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenenud ning võimaldab nüüd suuremat tegutsemisruumi. Tegevuse edukaks hoogustamiseks peaksid avaliku sektori täiendavad kulud olema proportsionaalsed ning ennekõike tuleks need selgelt suunata majanduskasvu toetavatesse investeerimisprioriteetidesse, nagu teadus- ja arendustegevus, töötajate koolitamine või roheline taristu;
7. rõhutab, et strateegiliste investeeringute potentsiaal linnades ja piirkondades on palju suurem, kui on näha üldistest kriisieelsetest suundumustest, muu hulgas tänu teadmiste ja oskuste ulatuslikule arengule, intressimäärade langusele ning digiteerimise, jagamismajanduse ja ringmajanduse pakutavatele võimalustele, aga ka tänu olemasolevale mänguruumile VKEde ulatuslikumaks kaasamiseks järjest enam globaliseeruvasse ärikeskkonda;
8. kordab, et see järjepidev koguinvesteeringute vähenemine ei ole jätkusuutlik ning et väikesed investeeringud mitte üksnes ei aeglusta majanduse elavnemist, vaid ähvardavad samuti ELi tulevast kasvu- ja uuenduspotentsiaali, kahjustades pikaajalisi majandusnäitajaid ja töökohtade loomist;
9. rõhutab, et investeeringute tegemine Euroopa linnades ja piirkondades on ülimalt oluline jätkusuutliku majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamiseks kogu Euroopas ning samuti olemasolevate töökohtade säilitamiseks, mis on praeguse investeeringute vähesuse tõttu raske; rõhutab seega vajadust töötada takistuste kõrvaldamise nimel, et saavutada Euroopas kriisieelsed investeerimistasemed, ning investeerida tegelikku potentsiaali, mida piirkonnad ja linnad Euroopa liikumapaneva jõuna hõlmavad;
10. toetab nn kannatliku kapitali (*patient capital*) arendamist maailma, Euroopa ja riigi tasandil osana pikaajalisest lähenemisviisist põhivajaduste rahastamisele, mis ei järgi avaliku sektori kulude aastapõhist loogikat ega erasektori rahastamistegevuses valitsevat kvartalikultuuri. Keskenduda tuleks investeeringutele kliimamuutuste vastu võetavatesse meetmetesse, strateegilisele taristule ning innovatsioonile ja piiratud ressursside kättesaadavusele;
11. rõhutab, kui oluline on omada ametiaja 2015–2020 jaoks peamise poliitilise prioriteedina kõikehõlmavat ettekujutust jätkusuutlikest ja arukatest investeeringutest⁽⁶⁾. See arvamus – muu hulgas ja koos Bratislava deklaratsiooni⁽⁷⁾ ning komitee investeerimisalase tegevuskavaga – on kõnealuses protsessis oluline vaheetapp;

⁽³⁾ Euroopa Regioonide Komitee, *Results of the OECD – CoR Consultation of Sub-national Governments: Infrastructure planning and investment across level of government: current challenges and possible solutions* [Euroopa Regioonide Komitee ning OECD kohalike ja piirkondlike haldusastutustega peetud konsultatsiooni „Taristu kavandamine ja investeerimine eri valitsustasanditel: praegused probleemid ja võimalikud lahendused“ tulemused], märts 2016. Kättesaadav internetis siin.

⁽⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee, *Results of the CoR online consultation on obstacles to investments at local and regional level* [Investeerimistakistusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil käsitletud Euroopa Regioonide Komitee veebikonsultatsiooni tulemused], september 2016. Kättesaadav internetis siin.

⁽⁵⁾ Vt OECD 28. novembril 2016 esitatud majandusprognosi: <https://www.oecd.org/eco/economicoutlook.htm>.

⁽⁶⁾ Euroopa Regioonide Komitee, *The political priorities of the European Committee of the Regions 2015–2020* [Euroopa Regioonide Komitee poliitilised prioriteedid ajavahemikul 2015–2020], oktoober 2015. Kättesaadav internetis siin.

⁽⁷⁾ Euroopa Regioonide Komitee, „Värske algus Euroopale: Piirkonnad ja linnad käivitavad investeerimiskava kodanikesse ELi jaoks“, <http://cor.europa.eu/et/news/Pages/Regions-and-cities-launch-investment-plan-for-a-citizen-centred-EU.aspx>, ning Euroopa Regioonide Komitee Bratislava deklaratsioon „Investeeringud, mis ühendavad“, juuli 2016 – kättesaadav internetis siin.

Terviklik lähenemisviis meie piirkondadesse ja linnadesse investeerimisele: ühtekuuluvuspoliitika, investeerimiskava ja muude finantsinstrumentide roll

12. tervitab Euroopa Komisjoni ja Euroopa Investeerimispannga algatusi ja nende olulist keskendumist investeringute suurendamisele ning juhib tähelepanu viljakale koostööle Euroopa Investeerimispannga ja komitee vahel nende ühise tegevuskava raames⁽⁸⁾;

13. tõstab esile Euroopa Komisjoni ja Euroopa Investeerimispannga (EIP) edendatavaid meetmeid rahastamisvahendite rakendamiseks, kusjuures hõlmatakse senisest rohkem piirkondi, kuna need aitavad olulisel määral suurendada turgude likviidsust ja luua investeringuid;

14. rõhutab, et Euroopa investeerimisvahendid võivad – ennekõike olemasolevat haldussuutlikkust silmas pidades – avaldada positiivset mõju avaliku sektori investeringutele, eelkõige tulutoovate projektide osas, mistõttu sellised vahendid peaksid liikuma laenude kasutamise, uuenduslike finantsinstrumentide ja uuenduslike riigihangete suunas. Komitee rõhutab samas toetuste kui olulise finantsinstrumendi rolli piirkondades ja linnades projektide puhul, mis on suunatud turutõrke olukordade lahendamisele või millest ei saada piisavat tulu investorite ligimeelitamiseks;

15. rõhutab ühtekuuluvusvahendite tähtsust, mis peavad ka edaspidi toimima ELi investeerimispoliitika selgroona ning suurendama partnerlust Euroopa piirkondade vahel koostöö ja solidaarsuse tõelise väljendusena: ühtekuuluvuspoliitika tulevik on seotud ELi tulevikuga. Seega peame kindlustama ühtekuuluvuspoliitika rolli ELis pärast 2020. aastat⁽⁹⁾;

16. kordab vajadust hinnata kõiki rahastamisvorme: mitmeaastane finantsraamistik, ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, Junckeri kava ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond ning samuti muud finantsinstrumendid: kõigil instrumentidel on ainulaadne, teistega mittevastanduv tööpõhimõte ning need peaksid seega üksteist täiendama, kasutades vajaduse korral koostoimet;

17. tervitab Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi pikendamise põhimõtet⁽¹⁰⁾ nii kestuse kui ka finantssuutlikkuse osas, sest see pakub võimaluse täiustada olemasolevaid menetlusi. Komitee märgib siiski, et EFSI 2.0 edu suurendamiseks tuleks täiendavalt täpsustada selle koostoimet Euroopa ühtekuuluvuspoliitikaga Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kaudu, ning leiab, et EFSI eesmärk ei tohiks olla asendada seniseid ELi ühtekuuluvuspoliitika vahendeid. Komitee kutsub üles kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi – arvestades nende rolli ettepanekute esitamisel keskpikas ja pikas perspektiivis tehtavate investeringute kohta ning nende kavandamisel – senisest aktiivsemalt fondi juhtimisse, iseäranis finantsplatvormide loomisse piirkondlikul või piirkondadevahelisel tasandil;

18. nõuab, et Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi rahastatud projektide kohta tehtaks avalikkusele kättesaadavaks üksikasjalikum teave, rõhutades vajaduse korral eelkõige nende täiendavust. Komitee tihedam kaasamine aruandlus- ja järelevalvetegevusse aitab kaasa teabevoole piirkondade ja linnade vahel; rõhutab seda silmas pidades vajadust tagada Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondist rahastatud projektide tõeline täiendavus, eelkõige seoses ELi eelarvest pärit vahendite kasutamisega, nagu näiteks Euroopa ühendamise rahastu ja programm „Horisont 2020“;

19. nõuab, et Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi ei rahastataks muude fondide või konkureerivate programmide kaudu;

ELi linnade ja piirkondade täieliku investeerimispotentsiaali saavutamise seotud takistused

20. juhib tähelepanu asjaolule, et investeerimistakistuste kõrvaldamine hõlmab ulatuslikke reforme kõikidel valitsemistasanditel eesmärgiga kaotada investoreid heidutavad halduslikud, õiguslikud ja muud tõkked investeerimiskeskonna parandamiseks;

⁽⁸⁾ Euroopa Regioonide Komitee, *EIB and Committee of Regions intensify co-operation to boost Europe's economic recovery*, [Euroopa Investeerimispank ja Euroopa Regioonide Komitee tihedavad koostööd, et hoogustada Euroopa majanduse elavamist], september 2015. Pressiteade kättesaadav siin.

⁽⁹⁾ Arvamuse eelnõu „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik pärast 2020. aastat“. Tugeva ja tõhusa Euroopa ühtekuuluvuspoliitika jaoks pärast 2020. aastat, raportöör: Michael Schneider (DE/EPP).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi kestuse pikendamist käsitleva komitee seisukoha kohta ning samuti selle fondi ja Euroopa investeerimisnõustamise keskuse jaoks tehniliste täiustuste kasutuselevõtu kohta vt komitee arvamuse eelnõu „EFSI 2.0“, raportöör: Wim van de Donk (NL/EPP).

21. tuletab meelde, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil tehakse investeeringuid paljudes valdkonnaülestes sektorites, nagu taristu, transport, haridus, teadusuuringud ja innovatsioon, keskkond, tervishoid, sotsiaalteenused ning muud ühiskondliku ja inimkapitali vormid, mis on äärmiselt vajalikud strateegiliste investeeringute pikaajalise mõju suurendamisel;

22. märgib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad olla kiirendavaks teguriks, koondades erinevad avaliku ja erasektori osalejad investeerimisprojektidesse, eelkõige suuremate projektide või avaliku ja erasektori partnerluste puhul; kaalub siiski vajadust soodustada veelgi piiriülest suhtlust ja mitmetasandilist koostööd, edendades aktiivselt piirkonnaüleseid investeeringuid, et kiirendada üleeuroopalist ühtset turgu, eelkõige arendades kapitaliturgude liitu, jätkates samal ajal õigus- ja haldusprobleemide lahendamist tänu Euroopa Komisjoni parema õigusloome tegevuskavale, et tagada poliitiliste eesmärkide saavutamine kõige tõhusamal ja vähem koormaval viisil;

23. rõhutab piirkondlike aruka spetsialiseerumise strateegiate olulisust vahendina luua ühiselt võrdleva õppimise Euroopa partnerlused ning viia ellu kvaliteetsed, mitme sidusrühmaga ja mitmemõõtmelised investeerimisprojektid; toonitab sellega seoses, et investeerimistakistustega tegelemine võib käia käsikäes kogu ELis arukal spetsialiseerumisel (RIS3) põhinevate piirkondlike innovatsioonistrateegiate rakendamisega, mis võivad olla kasulikuks vahendiks toetava poliitika ja investeeringute suunamisel peamistele prioriteetidele ja probleemidele ning seega erainvesteeringute ergutamisel;

Piirkondlikud takistused: suur regulatiivne koormus

24. juhib tähelepanu asjaolule, et oluline osa Euroopa poolaasta raames välja toodud investeerimistakistustest on seotud piirkondliku mõõtmega selles mõttes, et need on kas olulised kohalike ja piirkondlike omavalitsuste investeerimisega seotud ülesannete seisukohalt või kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad aidata neid leevendada või kõrvaldada;

25. selle tulemusena võivad olemasolevate investeerimistakistuste – aga järelkult ka nende lahenduste – juured peituda sageli kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning riikidevahelises koostöös;

26. rõhutab aga, et liikmesriigiti on investeerimismudelid ja -tõkked väga mitmekesised ning seega ei ole olemas ühte kõigile sobivat lahendust;

27. märgib, et see tuleneb peamiselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste paljudest eri rollidest seoses investeerimisega: eelkõige on linnad ja piirkonnad *investorid*, kuna nad vastutavad enam kui poolte (54 %) ELi avaliku sektori investeeringute eest. Need investeeringud tehakse erinevates ja üksteist täiendavates sektorites ja funktsioonides: inimkapital, oskused, haridus, tervishoid ja palju muud. Linnad ja piirkonnad on seega *teenuste pakkujad ja võimaldajad*. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on samuti *kavandajad*, arvestades et nad juhivad arengustrateegiaid, ning varakult planeerides saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused suunata toetava poliitika ja investeeringud peamistele prioriteetidele ja probleemidele ning ergutada seega investeeringuid. Linnad ja piirkonnad on muutuste *katalüsaatorid ja reguleerijad*, näiteks ruumilise planeerimise ja ehituslubade osas. Lisaks on nad *investeeringuspartnerid*, koondades investeerimisprojektide elluviimisel erinevaid avaliku ja erasektori osalejaid⁽¹⁾;

28. tunneb heameelt Euroopa Komisjoni keskendumise üle selliste investeerimistakistuste ja -probleemide tuvastamisele Euroopa poolaastas, alates iga-aastasest majanduskasvu analüüsist ja selle investeerimisprobleemide loetelust kuni riikide aruannete ja riigipõhiste soovituseni. Pidades silmas rohkem kvaliteedile keskenduva ELi lähenemisviisi edendamist avaliku sektori kulutuste osas, toetab komitee siiski ettepanekut, mille kohaselt peaksid riigipõhised soovitused Euroopa poolaasta raames hõlmama muu hulgas avaliku sektori investeeringute miinimumeesmärke, eelkõige jooksvate kulude osas⁽²⁾;

⁽¹⁾ Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste mitmekülgseid ülesandeid seoses avaliku ja erasektori investeeringutega uuritakse üksikasjalikumalt komitee tellitud uuringus. Vt eelkõige 4. peatükk: Metis GmbH, *Obstacles to investments at local and regional level* [Investeerimistakistused kohalikul ja piirkondlikul tasandil], Euroopa Regioonide Komitee tellitud uuring, 2016. Kättesaadav internetis siin.

⁽²⁾ See ettepanek oleks kooskõlas soovitusetega, mille Euroopa Parlament esitas 2012. aasta novembris oma resolutsioonis sotsiaalinvesteeringute kokkuleppe kohta vastuseks kriisile (Danuta Jazłowiecka (PL/EPP) raport, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+V0//ET>)

29. kordab selles kontekstis Euroopa Komisjonile esitatud üleskutset avaldada valge raamat, milles tuuakse välja ELi tasandi avaliku sektori investeeringute tõhususe tüpoloogia avaliku sektori kulutuste aruandes vastavalt nende pikaajalisele mõjule⁽¹³⁾;

30. juhib samuti tähelepanu oma ettepanekule,⁽¹⁴⁾ et Euroopa Komisjon kiidaks ametlikult heaks Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) soovitusel koostada avaliku sektori investeeringute põhimõtete kogum⁽¹⁵⁾ (märts 2014). Komitee tervitab asjaolu, et soovitusel tunnistatakse kõigis poliitikameetmete valdkondades (avaliku sektori investeeringute koordineerimine, suutlikkuse suurendamine, raamtingimuste kehtestamine) läbivalt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist ja kasvavat rolli avaliku sektori investeeringute kavandamisel ja rakendamisel;

31. rõhutab, et 2016. aasta riikide aruannetes tõstatatud 178 territooriumiga seotud probleemi hõlmavad kõiki riike ja poliitikavaldkondi, peaaegu 60 % puhul käsitletakse investeerimistakistusi, mis hõlmavad peamiselt koormavaid horisontaalseid ja valdkondlikke eeskirju, avaliku halduse ebapiisavat kvaliteeti, konkreetseid tõkkeid tööturul ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rahastamisturul⁽¹⁶⁾;

32. rõhutab, et hiljutises komitee uuringus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kohta kinnitatakse, et investeerimis- ja ärikeskkonda, tööturгу, jaekaubandust ja muid valdkondi mõjutavaid koormavaid eeskirju ning samuti kalleid/pikki/koormavaid haldusmenetlusi tegevuse alustamiseks, pikendamiseks või lõpetamiseks ning liiga aeglaseid või koormavaid kohtumenetlusi peab kümnest vastanust umbes üheksa investeerimistakistuseks;

33. soovitab, et investeerimisprobleemide tuvastamine jääks Euroopa poolaasta raames esmatähtsaks. See hõlmab ka liikmesriikide investeerimiskeskonna probleemide iga-aastasi ajakohastamisi, mis esitati koos iga-aastase majanduskasvu analüüsiga esimest korda 2015. aasta novembris;

34. kutsub üles kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi rohkem ja struktureeritumalt Euroopa poolaastasse, et käsitleda neid territooriumiga seotud investeerimisprobleeme; palub Euroopa Parlamendil kaasata komitee kõnealusesse protsessi aktiivse osalemise kaudu Euroopa poolaastat käsitlevatel parlamentidevahelistel kohtumistel;

Haldussuutmatust kohalikul ja piirkondlikul tasandil

35. tuletab meelde ELi ühiselt hallatavate vahendite edasise lihtsustamise vajadust, eelkõige seoses finantsinstrumentide kasutamisega, rõhutades haldussuutlikkuse suurendamise ning avaliku sektori asutuste institutsiooniliste eriteadmiste süvendamise olulisust ELi investeerimislõhe ületamiseks;

36. märgib, et komitee investeerimistakistuste uuringule⁽¹⁷⁾ vastanud, kellest enamik esindas kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, töid välja kohalike ja piirkondlike omavalitsuste haldussuutlikkuse kui nende linna või piirkonna investeerimistegevust mõjutava probleemi. Suutlikkust osaleda erasektori partnerlustes pidas investeerimist takistavaks probleemiks või suureks probleemiks 71 %, samas kui 70 % ütlesid, et see oli probleem või suur probleem riigihangete haldamisel, eriti keerukamate menetluste korral⁽¹⁸⁾;

37. juhib tähelepanu asjaolule, et haldussuutmatust ei piirdu mõne ELi vähem arenenud liikmesriigi ja piirkonnaga, kuna 2016. aasta riigipõhiste soovitusel anti 28 liikmesriigist 20-le soovitusel avaliku halduse kvaliteedi parandamiseks muu hulgas kohalikul ja piirkondlikul tasandil⁽¹⁹⁾;

⁽¹³⁾ Euroopa Regioonide Komitee 3. detsembri 2014. aasta arvamus „Avaliku sektori kulutuste tõhususe parandamine ELi tegevusega hõlmatud valdkondades“ (CdR 4885/2014, raportöör Catuscia Marini (IT/PES)).

⁽¹⁴⁾ Samas.

⁽¹⁵⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>.

⁽¹⁶⁾ Euroopa Regioonide Komitee, *Territorial Analysis of the Country Reports and accompanying Communication* [Riikide aruannete ja lisatud teatise territoriaalne analüüs], strateegia „Euroopa 2020“ järelevalveplatvormi juhtkomitee aruanne, mai 2016. Kättesaadav internetis siin.

⁽¹⁷⁾ Vt joonealune märkus 4.

⁽¹⁸⁾ Vt joonealune märkus 4.

⁽¹⁹⁾ Vt joonealune märkus 16.

38. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid suurendaksid jõupingutusi halduskoormuse vähendamiseks ning samuti töötaksid välja uusi ja tugevdaksid olemasolevaid algatusi, et suurendada avaliku ja erasektori partnerlusprotsesside jaoks vajalikke teadmisi, oskusi ja pädevusi ning eriti kohalike ja piirkondlike omavalitsuste haldustõhusust, ning eelkõige investeerimisega seotud mitmesuguseid rolle (kavandaja, investor, investeerimispartner, reguleerija, pakkuja ja edendaja/soodustaja) arvesse võttes;

39. rõhutab, et strateegilised investeeringud keerulises ülemaailmses kontekstis nõuavad uut tüüpi haldus- ja juhtimissuutlikkust, et parandada tulevase ärimudeli väljatöötamist ning väärtusloomet, kaasates kasumit taotlevad ja kasumit mittetaotlevad organisatsioonid kohalikesse ja piirkondlikesse väärtusloome ökosüsteemidesse;

40. rõhutab, et tõhusad vahendid haldustõhususe suurendamiseks hõlmavad pädevuste arendamist kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kui kolleegide vaheliste vahetuste, eksperdilähetuste, õppekülastuste ja seminaride abil. Komitee viitab sellega seoses vahendis TAIXE REGIO PEER 2 PEER kasutatud mudelile, ⁽²⁰⁾ mida tasub jälgendada ja laiendada;

41. rõhutab finantsinstrumentide tõhusa kasutamise raskust seoses kohalike ja piirkondlike omavalitsuste haldussuutlikkusega, nagu toodi välja komitee uuringus; ⁽²¹⁾ tunnustab sellega seoses platvormi Fi-Compass ⁽²²⁾ loomist ning samuti komisjoni kasutusvalmis finantsinstrumente, ⁽²³⁾ mis mõlemad on väärtuslikud algatused eriti suuremate haldussuutlikkuse probleemidega kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele; julgustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi neid vahendeid kasutama, et mobiliseerida oma investeerimisprojektide jaoks täiendavaid avaliku ja erasektori vahendeid; ning rõhutab komitee valmisolekut teha koostööd Euroopa Komisjoniga, et seda algatust soodustada ja edendada;

Vähene teadlikkus rahalistest vahenditest, rahastamisest ja investeerimisvõimalustest

42. rõhutab, et kuigi kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi edukal rakendamisel oluline roll, ei ole nad sellest väga teadlikud. Komitee kohalike ja piirkondlike omavalitsuste uuringus leiti, et üksnes 7 % vastanutest pidas end „hästi teadlikuks“ seoses Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi kasutamise võimalustega nende linnas või piirkonnas ja täiendavad 18 % „teataval määral teadlikuks“, samas kui 35 % teatasid, et neil on vaid põhiline teave, ja 39 % pidas end „mitteteadlikuks“ ⁽²⁴⁾;

43. rõhutab, et see vähene teadlikkus laieneb ka muudele Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondiga seotud algatustele: 73 % komitee uuringule vastanutest märkis, et nad ei olnud teadlikud investeerimisplatvormide loomise võimalusest, et rahastada Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi toel investeeringuid nende linnas või piirkonnas, samas kui üksnes 2 % märkis, et nad olid hästi teadlikud Euroopa investeerimisprojektide portaalist või Euroopa investeerimishooldamise keskusest ⁽²⁵⁾;

44. kutsub Euroopa Komisjoni ja Euroopa Investeerimispanka üles tegema rohkem, et parandada Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi ja seonduvate algatuste (nagu avaliku ja erasektori osalejate nõustamiskeskused kohalikul ja piirkondlikul tasandil) alast teadlikkust ja arusaama neist, kuna praegune olukord ohustab investeerimiskava edu;

45. teeb ettepaneku teha koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, komitee, selle võrgustike ning riiklike ja piirkondlike tugipankade ja muude institutsioonidega, et teha kindlaks edukate projektide riiklikud ja piirkondlikud näited, ning kinnitab komitee valmisolekut toetada parimate tavade vahetamise kaudu piirkondade ja linnade võrdleva õppimise potentsiaali, luues seeläbi toetuse saajate ja haldusasutuste kriitilise massi;

⁽²⁰⁾ Rohkem teavet vahendi TAIXE REGIO PEER 2 PEER kohta leiab siit: http://ec.europa.eu/regional_policy/et/policy/how/improving-investment/taix-regio-peer-2-peer.

⁽²¹⁾ Kaks kolmandikku uuringule vastanutest märkis, et uuenduslike finantsvahendite, sh finantsinstrumentide kasutamine oli nende linna või piirkonda investeerimisel probleem või suur probleem. Euroopa Regioonide Komitee, *Results of the CoR online consultation on obstacles to investments at local and regional level* [Investeeringustakistusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil käsitletud Euroopa Regioonide Komitee veebikonsultatsiooni tulemused], september 2016. Kättesaadav internetis siin.

⁽²²⁾ Täiendavat teavet platvormi Fi-Compass kohta leiab aadressil: <https://www.fi-compass.eu/>.

⁽²³⁾ Täiendavat teavet kasutusvalmis finantsinstrumentide kohta leiab Euroopa Komisjoni regulatiivsest suunistest: <https://www.fi-compass.eu/resources>.

⁽²⁴⁾ Vt joonealune märkus 4.

⁽²⁵⁾ Vt joonealune märkus 4.

46. tervitab Euroopa Komisjoni jõupingutusi, et suurendada teadlikkust rahastamisvõimalustest investeerimiskava tutvustavatel teabetuuridel liikmesriikidesse;

47. juhib tähelepanu nõustamise ja teadlikkuse suurendamise strateegiate mittevastavusele ning tunneb muret, et olemasolevate keskuste üksnes nõuandev roll ei pruugi olla piisav uute projektide tuvastamiseks ja nende ligimeelitamiseks piirkondades, kus ollakse investeerimisvõimalustest vähe teadlikud;

48. rõhutab, et oluline on tagada, et Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI) ei suurenda erinevusi ühte kuuluvuse osas ELis, kasutusele tuleb võtta teenused ja stiimulid geograafilise tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks, sh EFSI raames toetuskõlblike üldiste eesmärkide hulga laiendamine, nõustamis- ja eksperditeenuste parandamine või isegi detsentraliseerimine ning Euroopa investeerimise nõustamise keskuse rolli tugevdamine. Samuti tuleb paremini kasutada Euroopa investeerimisprojektide portaali, mille eesmärk on viia kokku ELi rahastamist otsivad projektiedendajad ja investeerimisvõimalusi otsivad investorid kogu maailmast;

Majandusjuhtimine ja eelarveraamistik

49. rõhutab, et selleks, et meie majandused suudaksid meelitada ligi rohkem investeeringuid ja kapitali, on vajalikud põhjalikud muutused majandus- ja eelarveraamistikus, millega peavad kaasnema senisest suuremad jõupingutused regulatiivsete takistuste kõrvaldamiseks. Isegi kui majandusjuhtimist ja eelarve-eeskirju ei pruugita otseselt lugeda investeerimiskeskonna osaks ega investeerimistakistuseks, moodustavad need eelkõige avaliku sektori investeeringute vaatenurgast üldise raamistiku;

50. on sügavalt mures, et avaliku sektori investeeringuid kärbitakse sageli kriisi ajal, kuna see on vähem nähtav ja poliitiliselt on seda lihtsam vähendada kui paljusid muid avaliku sektori kulutusi, eelkõige olulisi investeeringuid inimkapitali, tervishoidu ja haridusse, millega kaasneb kõrge pikaajaline tulu. Seetõttu rõhutab komitee, et tulevane jätkusuutlik majanduskasv ja heaolu sõltuvad iseäranis idufirmade ja kiiresti kasvavate ettevõtete majanduskeskkonna parandamisest ja erasektori investeeringute ligimeelitamisest, samuti pikaajaliste avaliku sektori investeeringute jätkamisest, mis tuleks säilitada isegi eelarve konsolideerimise ajal;

51. märgib, et – kuigi komitee toetab eelarvepoliitikas jõulist eeskirjapõhist lähenemisviisi – avaliku sektori investeeringute taastamine võib kehtivate eelarve-eeskirjade piirangute kontekstis olla keeruline, ning rõhutab seega vajadust leida investeerimisele soodsam lähenemisviis, eelkõige, kuid mitte ainult, avaliku ja erasektori partnerlused, mis tagavad eelarve-eeskirjade täieliku rakendamise, püüdes samal ajal maksimeerida investeerimisvõimalusi Euroopa piirkondades ja linnades;

52. leiab, et hea lahenduse võib leida praeguse eelarveraamistiku raames, iseäranis stabiilsuse ja majanduskasvu paktsi ning fiskaalkokkuleppes sisalduva struktuurse puudujäägi võlapiduri näol keskpika perioodi eelarve-eesmärgi jaoks. Tagamaks, et jätkub manööverdamisruumi investeerimiseks, pidades samas kinni eelarve-eeskirjadest, peaks avalike investeeringute puhul olema kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kehtestatud kindel reaalne puudujääk, mida ei loetaks keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suhtes mõõdetava struktuurse puudujäägi osaks;

53. tuletab sellega seoses meelde oma vastuseisu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide peatamisele makromajandusliku tingimuslikkuse otsese tagajärjena stabiilsuse ja kasvu paktsi raames, kuna sellel oleks negatiivne mõju ELi kaasrahastatavate projektide rakendamisele ning see halvendaks laiemalt asjaomaste liikmesriikide ja piirkondade investeerimisolukorda;

54. kordab oma nõuet mitte arvestada liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste avaliku sektori kulutusi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning Euroopa Investeerimispannga kaasrahastamisel struktuuriliste kulutuste hulka, kuna need investeeringud on oma olemuselt Euroopa üldistes huvides tehtavad investeeringud, millel on tõendatud majanduskasvu soodustav mõju;

Lahenduste otsimine: kohaliku ja piirkondliku investeerimispotentsiaali suurendamine

55. tuletab meelde, et komitee põhiprioriteet on ELi majanduse elavdamine alt üles lähenemisviisi alusel, ergutades sihipärast investeerimist, võttes aluseks kohalikud vajadused, kasutades parimaid tavasid rohujuure tasandil ning edendades uut ettevõtlusvaimu, ning rõhutab vajadust luua innovatiivne ja ettevõtlik Euroopa, kus keskendutakse kodanikele;

56. rõhutab komitee pühendumust toetada linnu ja piirkondi kõikide nende rollide paremal täitmisel. Selleks hõlbustab komitee vastastikuseid tavasid teadmiste koondamiseks ja kontaktide loomise edendamiseks, suurendades Euroopa partnerluste arvu, et luua vajalik suutlikkus selleks, et töötada finantsinstrumente kasutades (Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond ning samuti muud vahendid) ühiselt välja kvaliteetsed ja keerukad projektid;

57. rõhutab, kui olulised on rohujuure tasandil parasjagu käimasolevaid investeerimisprojekte puudutavad andmed, mida ei ole praegu piisavalt, kuid millel on suur lisaväärtus kõigile valitsustasanditele. Seepärast teeb komitee ettepaneku koostada kohalike ja piirkondlike investeeringute Euroopa tulemustabel ning palub oma liikmetel jagada teavet oma projektide kohta ning nendega seonduvaid lugusid ja muresid, et luua selline andmebaas;

58. rõhutab vajadust jätkata ELi tööd liigse bürokraatia vähendamisel, et muuta investeerimiskeskond uutele – aga ka olemasolevatele – ettevõtetele lihtsamini ligipääsetavaks; rõhutab, et isegi kui linnad ja piirkonnad saavad enda tasandil palju ära teha regulatiivse koormuse vähendamiseks, peavad nende tegevusi täiendama algatused riiklikul ja Euroopa tasandil;

59. kordab, et investeerimine ei hõlma üksnes transporti ja muud taristut, vaid peab samuti olema suunatud sellistele valdkondadele nagu inimkapital, oskused, haridus, teadusuuringud ja innovatsioon, arukad energiapõlvkonnad, eluasemed, sotsiaal- ja haridusasutused, ning innovatiivsete ja dünaamiliste ettevõtete loomise ja laiendamise toetuseks;

60. tuletab meelde, et investeerimiskavade eesmärk peaks olema luua rohelisem, arukam, kaasavam ja territoriaalselt tasakaalustatud majandus, et EL jääks ülemaailmselt konkurentsivõimeliseks;

61. on pühendunud erasektorit kaasavate lahenduste otsimisele investeeringute suurendamiseks linnades ja piirkondades, mis on ka komitee 8. juulil 2016. aastal vastu võetud Bratislava deklaratsiooni „Investeeringud, mis ühendavad“ peamine poliitiline sõnum⁽²⁶⁾.

Brüssel, 8. veebruar 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽²⁶⁾ Vt joonealune märkus 7.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Majandus- ja rahaliidu fiskaalvõimekus ja automaatsed stabilisaatorid“

(2017/C 207/04)

Raportöör: Carl Fredrik GRAF (SE/EPP), Halmstadi vallavolikogu liige**I. POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

II. SISSEJUHATUS

1. märgib, et euro oli mõeldud kaitseks vahetuskursi kõikumise vastu ja see loodi paremat pikaajalist majanduskasvu tagava vahendina. Euro kasutuselevõtt on aga toonud kaasa poliitilise alternatiivi kadumise asümmeetriliste šokkide, sh vahetuskursi devalveerimise vastu võitlemiseks;
2. tõdeb, et majandus- ja rahaliidu puudused ilmsid kohe pärast selle loomist Maastrichti lepinguga, millega rahapoliitika viidi ELi tasandi pädevusse, aga eelarvepoliitika jäeti liikmesriikide vastutada ning sätestati vajadus kooskõlastada riiklikku poliitikat vaid vähesel määral;
3. nendib, et majandus- ja rahaliidu haavatavus sai selgeks ülemaailmse finants- ja majanduskriisi käigus, kui avaliku ja erasektori liiga kõrge võlatasemest tingitud jätkusuutmatu tasakaalustamatus tõi kaasa riigivõlakriisi, millega mõningates liikmesriikides suurenesid laenukulud märkimisväärselt, mis tõelise fiskaalse kaitsemehhanismi puudumisel seadis ohtu euro olemasolu;
4. avaldab tunnustust kriisi puhkemise järel saavutatud tulemustele riskide vähendamise ja paljude muude meetmete osas, mida ELi institutsioonid võtsid riikide eelarvepoliitika kooskõlastamise tugevdamiseks;
5. märgib, et vaatamata jõupingutustele ja majanduskasvu taastumisele mitmes ELi piirkonnas suuresti tänu välisteguritele ei ole riikide eelarvepoliitika kooskõlastamine suurendanud riikide suutlikkust majandusvapurustustega toime tulla ega takistanud investeerimislohe laienemist ega ebavõrdsuse suurenemist majandus- ja rahaliidus,⁽¹⁾ lisaks on kõnealused poliitikameetmed osutunud majanduskasvu edendavate, säästvate ja sotsiaalselt tasakaalustatud struktuurireformide elluviimiseks ebapiisavaks;
6. märgib, et Euroopa Keskpank (EKP) on taganud majandustsükli stabiliseerumise pärast kriisi algust. EKP president on nõudnud integreeritud institutsioone, tugevamat ja ennetavamalt finantspoliitikat euroala tasandil ning euroala liikmesriikides struktuurireformide läbiviimist. Samas hoiatab komitee, et rahapoliitika ei saa majandust ise ergutada, ning rõhutab, et praegu valitsev madala intressimääraga poliitika soodustab laenamist ja investeerimist. Põhjalikud struktuurireformid, vastutuse võtmine nende eest kodanikele lähimal tasandil ja eelarvepoliitiline vastutus on pikaajalise säästva arengu poole tagasipöördumise alustalaks;
7. juhib tähelepanu sellele, et viie juhi aruandes majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimise kohta osutatakse, et euroala tasandil on vaja šokkidele reageerimise võimekust, mis vajaduse korral täiendaks riikliku tasandi automaatseid stabiliseerijaid;
8. tõdeb, et usalduse taastamiseks peab euro täitma stabiilsuse, lähenemise, majanduskasvu ja töökohtadega seotud lubadused. Fiskaalvõimekus võib aidata selle eesmärgi saavutamisele kaasa. Solidaarsus on vastutusega tihedalt seotud ja sellest sõltuv, mis tähendab, et täiendavat rahalist toetust tuleks euroalal anda üksnes tingimusel, et nii eelarvepoliitiline vastutus kui ka struktuurireformid on järjepidevad;

⁽¹⁾ Vt 20. detsembril 2016 avaldatud Euroopa Komisjoni ülevaade Euroopa tööhõive ja sotsiaalarngu kohta.

9. nõuab, et kõigis majandus- ja rahaliidu arengut puudutavates otsustes, mh fiskaalvõimekuse ja automaatsete stabilisaatorite sisseviimise kohta, tuleb täielikult tunnustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli majanduskasvu jaoks tingimuste loomisel ja võimaluse korral seda tugevdada, eelkõige seoses majandus- ja sotsiaalpoliitika ning struktuurireformide rakendamise, töökohtade loomist hõlbustava ettevõtjasõbraliku keskkonna loomise ja investeringute edendamisega;

III. ÜLDPÕHIMÕTTED

10. tuletab meelde, et pangandusliidu elluviimine on lühiajaliselt kõige tõhusam vahend selleks, et takistada kriisi finantssüsteemis, purustada nõiarang riigipankade ja liikmesriikide vahel ning vähendada maksimaalselt majandusvõimekuse negatiivset mõju ⁽²⁾;

11. märgib, et pangandusliit suurendab EKP põhimõtte – riikide pangandussüsteemide rahastamisvajadused tuleb lahutada riigieelarvetest – usaldusväärset ja et panganduskriis ühes liikmesriigis ei tohi tuua kaasa kogu ELi hõlmavat panganduskriisi;

12. nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, aga samuti majandus- ja sotsiaalpartnerite kaasamist aruteludesse uute vahendite, näiteks automaatsete stabilisaatorite sisseviimise üle, mis aitaks leevendada asümmeetriliste šokkide mõju;

13. leiab, et majandus- ja rahaliidu sotsiaalset mõõdet tuleb edasi arendada, analüüsides näiteks konkreetsete piirkondade ja riikide arengunäitajaid. Seejuures peab tähelepanu keskmesse võtma aktiivsed tööturumeetmed ja struktuurilised sotsiaalnäitajad. Sotsiaalpartnerid tuleks kaasata näitajate analüüsi nii piirkondlikul, riiklikul kui ka ELi tasandil;

14. avaldab veendumust, et fiskaalvõimekus on vajalik, et anda majandus- ja rahaliidu käsutusse šokkidele reageerimise ajutine mehhanism ⁽³⁾. Igasugune fiskaalvõimekus peaks sotsiaalse ühtekuuluvuse poliitika vahendite dubleerimise asemel neid täiendama;

15. leiab siiski, et ELi tasandi fiskaalvõimekuse kujundamisel ei tohi tekkida alaliste ülekannete oht ega väheneda stiimulid, mis toetavad riiklikul või piirkondlikul tasandil mõistlike majanduslike ja sotsiaalsete otsuste langetamist ja selliste otsuste rakendamist, samuti stiimuleid riiklike ja piirkondlike struktuursete raskustega toimetulemiseks. Sellest tulenevalt ja moraalse ohu ärahoidmiseks peaks see olema tihedalt seotud vastavusega ELi üldisele juhtimisraamistikule ja edusammudega lähenemise vallas;

16. nõuab liikmesriikidelt vastutustundlikku majanduspoliitikat, selleks et saada juurdepääs ELi majanduse stabiliseerimise vahenditele. Nende vahendite kasutamine peab käima käsikäs struktuurireformide täieliku rakendamise eesmärgiga tõhustada lähenemist, kooskõlastust ja integratsiooni. Samuti ei tohi toetus mingil tingimusel viia püsivate ja ühesuunaliste voogudeni riikide vahel, ⁽⁴⁾ vaid see peab olema määratletud Euroopa tasandil, ajutine ja varustatud täpse ajakavaga;

17. kordab stabiilsuse ja majanduskasvu pakti järgimise nõuet, mis on sõnastatud komisjoni 2015. aasta jaanuari teatises stabiilsuse ja kasvu pakti paindlikuma kasutamise kohta, ning rõhutab iga liikmesriigi usaldusväärse majanduse ja stabiilse rahanduse tähtsust eeltingimuseks vajalike avaliku sektori investeringute jaoks nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis;

18. on ühtlasi seisukohal, et selleks, et tagada piisav manööverdamisruum investeerimiseks ja pidada kinni eelarveeeskirjadest, tuleks lisaks keskpika perioodi eesmärgi struktuursete puudujäägi võlapidurile kehtestada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks kindel reaalne puudujääk;

19. kordab üleskutset suurema majandusliku ja sotsiaalse lähenemise ning hea valitsemistava tugevdamise järele, sest need on alaliste ülekannete ja moraalse ohu vältimiseks määrava tähtsusega; rõhutab suurema lähenemise vajadust;

20. toonitab, et sotsiaalseid, majanduslikke ja territoriaalseid erinevusi nii liikmesriikide sees kui ka nende vahel on võimalik vähendada üksnes kontseptsiooni abil, mis hõlmab territoriaalset mõõdet. Eelarvepoliitilise vastutuse mõistet ei tohi taandada vaid ühiste eeskirjade tsentraliseeritud rakendamisele, sest mida rohkem avaliku sektori kulusid deentraliseeritakse ja lokaliseeritakse, seda paremad stiimulid ja tingimused luuakse eelarvepoliitilise vastutuse, reformide ja investeringute jaoks;

⁽²⁾ Paul Lindquisti koostatud arvamus „Viie juhi aruande „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“ järelmeetmed“, 7. aprill 2016, COR-2015-05112, punkt 24.

⁽³⁾ Paul Lindquisti arvamus, punkt 35.

⁽⁴⁾ Paul Lindquisti arvamus, punkt 33.

21. peab vajalikuks käsitleda piirkondlikke erinevusi, et tulla toime sotsiaalse ebavõrdsusega, suurendada majanduskasvu ja luua töökohti, parandada konkurentsivõimet ja ühtekuuluvust majandus- ja rahaliidus ning ELis. Komitee juhib tähelepanu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulisele rollile tööandja, investeerija, teenuste pakkuja ja võimaldaja, planeerija, muutuste katalüsaatori ja reguleerija ning investeerimispartnerina;

22. on seisukohal, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ulatuslik vastutus struktuurireformide eest kohapeal on nende õnnestumiseks ülimalt oluline. Komitee tõstab esile Euroopa poolaasta territoriaalse mõõtme ning kordab üleskutset komisjonile ja Euroopa Parlamendile võtta vastu käitumisjuhend, millega tagatakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste struktureeritud kaasamine Euroopa poolaastasse, mis annab võimaluse struktuurireformide ettevalmistamiseks ⁽⁵⁾;

23. kutsub liikmesriike üles viima ellu kapitaliturgude liidu, mis võimaldaks piiriüleseid kapitalivooge, ohustamata seejuures stabiilsust eri piirkondades ja riikides, ning mis aitaks ettevõtjatel, eeskätt mikroettevõtjatel ja väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel saada juurdepääsu arvukatele rahastamisallikatele ning anda seega panuse majandusvapustuste leevendamisse ⁽⁶⁾;

IV. EELARVEASPEKTID

24. märgib, et euro viidi sisse ilma fiskaalse tugistruktuurita euroala tasakaalustamatusega toimetulekuks, lisaks ei ole ELi eelarves enamasti võimalik mobiliseerida vajaduse korral kiiresti rahalisi vahendeid turgude stabiliseerimiseks, pankade refinantseerimiseks ja maksebilansi kriiside haldamiseks;

25. kutsub komisjoni üles võtma ELi tulevaste majandus- ja finantsmeetmete väljatöötamisel arvesse võimalust kasutada iga piirkonna puhul majandusnäitajaid, mis toovad välja selle majandusliku olukorra riigivõla aspektist ja suhtelise panuse ELi SKP kasvu;

26. toonitab, et vaja on põhjalikke arutelusid fiskaalvõimekuse struktuuri ja korralduse üle ning tuleb leida lahendus, mis on kooskõlas läbipaistvuse ja demokraatliku kontrolli nõude ning ELi toimimise lepingu artiklis 125 sätestatud päästeabi keeluga ⁽⁷⁾;

V. TÄHELEPANU FISKAALVÕIMEKUSELE

27. märgib, et täita tuleks kaks ülesannet. Esiteks võib pakkuda stiimuleid struktuurireformide läbiviimiseks liikmesriikides majanduslikult headel aegadel, et edendada euroala majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist ning suurendada euroala majanduslikku konkurentsivõimet ja vastupidavust. Teiseks saaks euroala liikmesriikide majandustsüklite erinevusi, mis on tingitud struktuursetest teguritest, leevendada asümmeetriliste šokkide käsitlemiseks mõeldud instrumendi loomise abil;

28. tõdeb, et vaja on olulisi edusamme jätkusuutlike struktuurireformide valdkonnas, et tagada pinnas lähenemise, majanduskasvu, töökohtade, konkurentsivõime ja Euroopa sotsiaalse mudeli jaoks, et tulemuslikult ennetada asümmeetrilisi šokke;

29. kutsub liikmesriike üles kaaluma kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele suurema finantsautonoomia andmist, et sel viisil panna alus omavastutusele ja tagada struktuurireformide parem rakendamine;

30. leiab, et kokkulepitud struktuurireformide elluviimisel liikmesriikides tuleks ettevaatusega suhtuda sellisesse Euroopa tasandi rahalisse toetusesse, mis ei kuulu olemasolevate ühtekuuluvuspoliitika vahendite hulka. Igasugune võimalik täiendav toetus peaks olemasolevate vahendite dubleerimise asemel neid täiendama;

31. on seisukohal, et rahaline toetus tuleks siduda riigipõhiste soovitude rakendamisega. Edasi võiks arendada struktuurireformi tugiprogrammi, mis on mõeldud riiklikele ametiasutustele tehnilise toe pakkumiseks, et toetada fiskaalvõimekuse seda ülesannet struktuurireformis;

⁽⁵⁾ COR-2016-05386-00-00-DT.

⁽⁶⁾ Paul Lindquisti arvamus, punkt 30.

⁽⁷⁾ Resolutsioon teemal „Majandus- ja rahaliidu jätkusuutlik tulevik“, punkt 21.

32. peab mõistlikuks uurida, kas abi võiks olla täiendavast struktuurireformi edendamise vahendist, mis on korraldatud laenukena avaliku sektori investeerimisstrateegia rahastamiseks. See võimaldaks määratleda rahastamisallikate kogumi ja investeerimisprojektid, millest võib olla abi vajalike reformide rakendamisel;

33. tõdeb, et vaatamata praeguste jõupingutustele lähenemise ja jätkusuutlike struktuurireformide vallas, ei saa täielikult välistada asümmeetrilisi šokke, mis euroala liikmesriikide tugevast integratsioonist tingituna avaldavad mõju terve euroala stabiilsusele. Seetõttu on tarvis vahendit, mis võib hädaolukorras avaldada kohest stabiliseerivat mõju;

34. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad mõnes riigis olla asümmeetriliste šokkide mõjule altimad, sest neil on oluline roll liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemides;

35. leiab, et Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) tuleb edasi arendada ja muuta Euroopa valuutafondiks, millel on piisav laenu andmise ja võtmise võimekus ning selgelt määratletud mandaat, mis hõlmaks muu hulgas panust euroala fiskaalvõimekusse;

36. on seisukohal, et fiskaalvõimekuse üle tuleks majandus- ja rahaliidu tasandil ühiselt otsustada ja neid otsuseid ka ühiselt rakendada, kuid vabatahtlikkuse alusel võiks see olla avatud ka euroalasse mittekuuluvatele liikmesriikidele;

VI. LÕPPMÄRKUSED

37. nõuab enda kaasamist valge raamatu väljatöötamise ülemineku kohta majandus- ja rahaliidu reformide esimesest etapist teise;

38. rõhutab, kuivõrd oluline on rahaliidu süvendamise meetmetes arvestada ka mõju, mida avaldatakse euroalasse mitte kuuluvatele riikidele;

39. rõhutab, et kõiki meetmeid, mis seonduvad majandus- ja rahaliidu lõpuleviimisega, tuleks rakendada nii läbipaistvalt kui võimalik ning silmas pidades rahaliidu demokraatlikku legitiimsust.

Brüssel, 8. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Puuduvad transpordiühendused piirialadel“

(2017/C 207/05)

Raportöör: Michiel Scheffer (NL/ALDE), Gelderlandi provintsi valitsuse liige**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. nendib, et Euroopa integratsioon väljendub esmajoones piiridel. Inimesi ühendavad avatud piirid ja taristu moodustavad Euroopa idee südametüve. Seejuures sõltub Euroopa piirialade areng suurel määral sellest, kas on olemas taristu, mis muudab võimalikuks linnade-, ettevõtete- ja kodanikevahelised ühendused mõlemal pool piiri.

Piiride sulgemiseni viinud hiljutine pagulaskriis on toonud paljudele piiriäärsetele aladele kaasa probleeme piirkonna integreeritud arengu valdkonnas;

2. märgib, et piirialasid vaadeldakse üha enam funktsionaalsete piirkondadena, mis on võimelised kasutama oma majanduskasvu ja tööhõive potentsiaali üksnes siis, kui on piisav ühenduvus mõlema piiriäärse ala vahel ja Euroopa võrgustikuga. Rände mõju piiriäärsetele aladele peaks hindama tasakaalustatud viisil, võttes seejuures arvesse piirialatöötajate, ostlejate, VKEde ja turistide huve;

3. märgib, et piirkondade- ja riikidevaheline koostöö peaks olema suunatud ka lihtsustamisele tööhõive vallas mõlemal pool piiri. Taristu ja kvaliteetsete transpordiühenduste arendamine kujutab endast piirialade elanike jaoks stiimulit otsida oma kvalifikatsioonile vastavat töökohta, isegi kui neil kulub tööle sõiduks rohkem aega. Selle tulemusel suureneks tööhõive määr ja paraneks oskuste vastavus tööturu vajadustele ning tagatakse inimkapitali parem kasutamine. Seejuures ei ole oluline mitte ainult majanduspiirkondade ligipäätavus, vaid ka ligipääs rajatistele;

4. märgib, et käesolevas arvamuses on kesksel kohal piiriülelised ühendused raudteel, maanteel ja vähemal määral veeteedel. Käsitlemist leiavad üksnes Euroopa-sisesed piirialad. Arvestades muu hulgas lennundusstrateegia teemalist arvamust,⁽¹⁾ ei jäta komitee siiski tähelepanuta lennu- ja laevaihenduste olulisust äärealade ja saarte, äärepoolseimate piirkondade ning nende läheduses asuvate piirialade vahel ning palub komisjonil võtta kõnealust aspekti arvesse üleeuroopalise transpordivõrgu tulevases läbivaatamisel;

5. nendib, et puuduvad lülid piirialadel kujutavad endast osa laiemast teemast, milleks on rahaliste vahendite puudus kohaliku ja piirkondliku taristu arendamiseks. Piirialade liikuvuse probleemide lahendamiseks on vaja uuenduslikku mõtlemist;

6. märgib, et möödunud aastatel on Euroopa Liit keskendunud eeskätt tsentraliseeritud lahenduste pakkumisele suureulatuslikule üleeuroopalisele transpordivõrgule, kasutades selleks eelkõige Euroopa ühendamise rahastut, ent ka programmi „Horisont 2020“. Suhteliselt vähe eraldatakse vahendeid sellistele detsentraliseeritud programmidele nagu Euroopa piirialadel puuduvate väiksemahuliste ühenduste ühendamiseks mõeldud programm Interreg, kuigi kõnealustes programmides võetakse palju paremini arvesse asjaomase piiriala kohalikke vajadusi;

7. tõstab esile, et Euroopa ühendamise rahastust on seitsmeaastasel perioodil 2014–2020 juba rahastatud arvukaid olulisi projekte ELi-sisese liikuvuse edendamiseks ja vastavad vahendid on suuremalt jaolt juba määratud. Seetõttu oleks oluline tugevdada rahastu majanduslikku panust, suurendades selle rahalisi vahendeid, toetades seejuures ka meetmeid madalama taseme võrgu (*comprehensive network*) ja üleeuroopalise transpordivõrguga süstemaatiliste ühenduste rajamiseks piirialadel;

⁽¹⁾ COR-2016-00007.

8. märgib, et keskne ülesanne on seega piiriüleste transpordihenduste rajamise, edasiarendamise või nende taasavamise jaoks vajaliku rahalise toetuse kogumine ja selle pakkumine, liikudes riikide ühetaolisema kohtlemise poole kaasrahastamise korra osas. Liikmesriikidel on tööde rahastamisel siiski oluline roll;

9. tõstab esile, et üleeuroopaline transpordivõrk on Euroopa piirkondade jätkusuutliku arengu seisukohast määrava tähtsusega. Suurem osa rahastamisvahenditest voolab üleeuroopalise transpordivõrgu põhikoridoridesse. Samas ei tohi aga tähelepanuta jätta ka ühendusi kohalike ja piirkondlike madalama taseme võrkudega. Seepärast on oktoobris 2016 Euroopa Komisjoni poolt väljakuulutatud transpordisektori projektikonkursid Euroopa ühendamise rahastust antava finantsabi saamiseks spetsiaalselt piiriülestele ühendustele ülimalt tervitatav esimene samm;

10. sedastab, et kõnealune Euroopa ühendamise rahastu piiriäärsetele ühendustele suunatud projektikonkurss on hea näide Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi, Euroopa Regioonide Komitee, liikmesriikide ja asjaomaste autonoomsete või muude piirkondade institutsioonidevahelise koostöö võimalikust tulemusest piiriäärsete piirkondade ühiste probleemide määratlemisel, võimalike lahenduste kirjeldamisel ja nende probleemide lahendamiseks vajalike vahendite eraldamisel. Sellest koostööst saaks teha järeldusi Euroopa ühendamise rahastu tulevaseks kujundamiseks pärast 2020. aastat ja see võiks olla eeskujuks sarnastele tegevustele teistes ELi poliitikavaldkondades;

11. leiab, et ELi mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamine 2016. aasta lõpus ja käimasolevad arutelud 2020. aasta järgse ühtekuuluvuspoliitika kujundamise üle pakuvad suurepärase võimaluse esitada uusi ettepanekuid, et saada ELi vahenditest toetust piirialadel puuduva taristu rajamiseks. Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega oleks parim lahendus võimaldada kõnealuse taristu (sh väikesemahulise taristu) rahastamist piiriülese koostöö programme raames (Interreg A), mille vahendite mahtu tuleks vastavalt suurendada;

12. toob välja, et uurimuses „*The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment*“⁽²⁾ tuuakse välja suur hulk juhturinguid, mis seda seisukohta toetavad;

Võimalused majanduse arenguks

13. märgib, et piiride ääres asuvaid piirkondi vaadeldakse tihti kui perifeeriaid, ent need võivad olla majanduslikud sõlmpunktid. Tõhusalt toimiv liikuvussüsteem on seejuures piirkondliku majanduskasvu, territoriaalse ühtekuuluvuse ja piiriüleste funktsionaalsete piirkondade potentsiaali väljaarendamise eeltingimus. Just piirialadel on võimalik veel majanduskasvust ja töökohtade loomisest suurt kasu saada;

14. juhib tähelepanu asjaolule, et palju piirialasid saavad piiriülesest kaubandusest kasu. Taristu tõhusam arendamine ja parema kvaliteediga maantee-, raudtee- ja veetranspordi ühendused võiksid kaudselt aidata lahendada sotsiaal-majanduslikke probleeme, mh vähendada töötuse määra ja parandada elanike elukvaliteeti. Kõnealuseid aspekte tuleks võtta esmajärjekorras arvesse piirialadele suunatud rahastamismehhanismi kasutamisel;

15. on seisukohal, et turism võib toimida taristu parandamist edasiviiva jõuna. Teisalt võib taristu parandamine omakorda viia ka turismi kasvuni. Selliseid katalüsaatoreid tuleks kasutada arengu huvides. Eelkõige tuleks pöörata tähelepanu piiriüleste jalgrattateede võrgustiku tähendusele turismi edendamisel;

16. nendib, et piiriüleste ühenduste puhul võib turu nõudluse teke võtta kauem aega. Kõrgemate kuludega kaasneb ka haavatav kulude-tulude tasakaal, seda eelkõige algusperioodil. Projektide finantskorralduse juures tuleb sellega arvestada. Projektide finantskorraldus on ülimalt tähtsusega ka investeeringute tasuvuse seisukohalt ning seetõttu, et see mõjutab piiriülese koostöö ja transpordiarenduse programmide raames tehtud taristuinvesteeringute majandustegevust. Projektide seisukohalt on määravad tegurid ka rahastamisallikate erinev kombinatsioon, omaosaluse suurus, tegevuse rahastamise määr ja konsortsiumipartnerite kulud. Kõiki neid elemente arvesse võttes pooldab komitee seda, et kui transpordikorralduses tehtavad muudatused on mõlema asjaomase riigi jaoks märkimisväärsed, määratletaks iga piiriala jaoks suunised ja ühtsed eeskirjad kõigile liikmesriikidele, et veelgi tõhustada projektide rahastamiskõlblikkust;

⁽²⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>.

Taristu ja teenused

17. rõhutab, et puuduvate lülide loomine kujutab endast taristu rajamist, aga ka teenuste, nagu uue ühistranspordi- ja kaubaveoühenduse võimalikuks muutmist. See võib väljenduda ka juba olemasoleva ühenduse taasavamises. Seejuures on uute ühenduste teostatavuse juures domineeriv roll turunõudlusel;

18. leiab, et puuduvate piiriüleste ühenduste rajamisel on vaja terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab nii kaubavedu kui ka reisijatevedu ning kõiki transpordiliike: maanteed, raudteed ja veeteed. Erilist tähelepanu tuleb pöörata piiriülesele takistusteta piletimüügile ja reisiteabe edastamisele, soodustades transpordiliikide koostalitlusvõimet. Selleks oleks esmatähtis kaasata erinevad kõnealuseid liiklusühendusi käitavad – eriti riigisektorisse kuuluvad – ettevõtjad, aga ka liikmesriigid ja piirkonnad vastavalt nende pädevusele ning kooskõlastada nende tegevust;

19. leiab, et esimene samm on piirilade ühistranspordivõrkude sõiduplaanide parem teineteisega vastavusse viimine. Teine samm võiks olla ühistranspordi piiriüleste kontsessioonide realiseerimine;

20. märgib, et piiriladel võib olla oluline roll ka aeglasel transpordil, näiteks jalgratastel. Jalgrattasõit täiendab paljudel juhtudel ühistransporti, eelkõige ummikutega võitlevates linnades leiab see üha laiemat kasutamist ja on konkurentsivõimeline. Selleks on vaja piiriülest lähenemist ja hea kvaliteediga jalgrattataristu piiriülest võrku. Jalgrattateede võrgustikuga seotud transpordi arendamine aitab parandada ka juurdepääsu turismisihtkohtadele ning seepärast võib seda käsitleda sotsiaalse ja majandusliku eesmärgina;

21. nendib, et majanduslikult pigem vähem arenenud piirkondades ja maapiirkondades on soovitatav kasutada terviklikku lähenemist, et kõrvaldada sel viisil takistused ligipääsul töökohtadele ja rajatistele;

Vajadus mitmetasandilise piiriülese koostöö järele

22. rõhutab, et piiriületuspunktid ei pea asuma üksnes peamisel taristuvõrgul, vaid võivad olla ka madalama tasandi võrkudel. See muudab võimalikuks sujuvama liikumise elu- ja töökoha vahel ning võimaldab töötada teisel pool piiri asuval töökohal. Sujuva liikuvussüsteemi rajamiseks on vaja tihedamat piiriülest koostööd kõigi valitsustasandite ja asjaomaste partnerite vahel;

23. märgib, et see nõuab ka Euroopa Parlamendi, Euroopa Komisjoni, Euroopa Regioonide Komitee ja liikmesriikide ühist poliitilist algatust, mis võiks sisaldada järgmisi elemente:

- Euroopa Komisjoni käimasoleva piiriülese analüüsi kasutamine selleks, et kõrvaldada piiriüleste transpordilahenduste teel olevad takistused. Euroopa Regioonide Komitee on nõus nende takistuste ületamisel aktiivselt kaasa lööma;
- platvormi loomine olemasolevatele projektidele hinnangu andmiseks ning suuniste ja heade tavade levitamiseks;
- ühise piiriäärsete alade transporditaristut puudutavate investeerimisprojektide registri loomine Euroopa Komisjoni liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi aktiivsel toetusel ning teadmiste vahetamise edendamine ja koostöö piiriüleste liikuvusalaste probleemide lahendamisel;
- Interreg A programmide kasutamine piiriülese taristu ja rajatiste paremaks kavandamiseks ja teenuste integreerimiseks ning Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) kasutamine piiriüleste investeeringute rakendamisel, seda ka liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelistel piiridel, ja eelkõige transporditaristu piiriüleste lõikude arendamisel, ning teiste piiriülese koostöö struktuuride kasutamine, mis oma institutsionaalse tegevuse kaudu aitavad kaasa kõnealusele kavandamisele;

24. pakub välja, et kõnealuse algatuse osa võiks olla ühine piiriäärsete alade transporditaristut ja tegevusstandardite ühtlustamist puudutavate investeerimisprojektide register. Selle üle võib järelevalvet teostada ja seda toetada poliitilisel tasandil.

Euroopa Komisjonis võib algatusi, teadmiste vahetamisi ja piiriüleseid liikuvusprobleeme käsitlevat koostööd ning investeerimisprojektide registrit koordineerida liikuvuse ja transpordi peadirektooraat;

25. on seisukohal, et algatus Interreg saab olla enam kui rahastamine ning võib lihtsustada ka piiriülese taristu ja rajatiste paremat kavandamist. Koostöö Interreg A raames võib olla oluline piiriüleste liikuvusprobleemide teemal konsulteerimisel ja nende lahendamisel;

26. leiab, et investeeringute rakendamisel tuleks rohkem kasutada Euroopa territoriaalse koostöö rühmitust (ETKR). Sellel on samuti eelised transporditaristu piiriüleste osade arendamisel;

Varajane kodanikuosalus

27. on veendunud, et kodanikke tuleb juba varakult kaasata piiriüleste projektide arendamisse. See on põhimõttelise tähtsusega projektide õnnestumise seisukohast ja aitab kaasa omaksvõtule. See suurendab ka kodanike arusaamu piirialadel peituvatest võimalustest;

28. märgib, et piiriüleste ühenduste arendamisel tuleb arvestada sellega, et suhtumine avatud piiridesse on muutumas. Põhjustena võib nimetada pagulaskriisi, töötust ja pead tõstvat natsionalismi;

29. leiab, et tuleb toetada algatusi elanike integreerimiseks ühiseid piire omavate ELi liikmesriikide piirialadel ja samuti ELi naaberriikide piirialadel. Transpordiühenduste loomise edendamine võiks aidata kaasa rahvaste vastastikusele mõistmisele. Kõnealused parandused viiksid kodanike ja ettevõtjate vastastikuse lähenemiseni, mis mõjutaks positiivselt kodanike elukvaliteeti mõlemal pool piiri;

Vajadus tehnilise ja õigusloomealase ühtlustamise järele

30. nendib, et taristute piiriülese ühendamise jaoks ja ühtse toimimisviisi tagamiseks erinevates asjaomastes riikides on hädavajalik tehniliste, õigusloome- ja rahastamisaspektide ühtlustamine. Standardida tuleb eeskätt raudteeliinid ja ühendused, nagu elektrivarustus ja Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteem (ERTMS), ning lahendada probleemid, mis on seotud erinevate raudteede rööpmevahe standarditega paljudes Ida-Euroopa riikides. Tehniliste aspektide ühtlustamisega seoses tuleb mainida ka takistuste kaotamist teabevahetuselt ja teabe levitamiselt ning ühise platvormi loomist kasutajatele teabe edastamiseks, piletite internetimüügiks ja taristuga seotud andmeedastuse ajakohastamiseks. Nende eesmärkide saavutamiseks on esmatähtis kaasata kõnealuste piiriüleste ühenduste küsimustes pädevust omavad raudteetaristut haldavad riigiasutused ja kooskõlastada nende tegevust;

31. märgib, et lisaks tehnilisele ühtlustamisele vajavad ühtlustamist ka õigusaktid ja lubade andmise menetlused muu hulgas selleks, et kooskõlastada tähtaegu piiriüleste meetmete rakendamiseks. Ühistranspordile piiriüleste kontsessioonide andmine võib mõjuda innustavalt piiriülese liikuvussüsteemi parandamisele. Palju enam tuleb teha koostööd piiriüleste piirkondlike transpordiettevõtete ja piiriüleste transpordiametitega;

32. on seisukohal, et Luksemburgi esitatud ettepaneku – võtta kasutusele „vahend erisätete kasutamiseks ja kohaldamiseks piirialadel“ – kasutamine ja võimalusel laiendamine võimaldaks lühikeste piiriüleste ühenduste korral rakendada ühe riigi õiguslikke ja tehnilisi sätteid naaberriigis. See vähendaks tehnilisi tõkkeid ja alandaks kulusid. Komitee kutsub komisjoni üles kaaluma seda Luksemburgi esitatud Euroopa piiriülese kokkuleppe eelnõu piirialadele erisätete kehtestamise kohta, hindama selle võimalikku kasutamist ning esitama ettepaneku, kuidas kokkulepet rakendada;

Taristu avab piirid ja väärib rahastamist

33. nendib, et ülisuur osa (95 %) ELi vahenditest (TEN-T-CEF) eraldatakse praegu üleeuroopalise transpordivõrgu põhikoridoridele. Madalama taseme võrkude (*comprehensive network*) väiksed projektid ja üleeuroopalise transpordivõrguga ühendamise meetmed on küll esmatähtsad konkreetsete probleemide lahendamise ning piiriüleste sidemete ja majandusruumide arengu jaoks, ent ei leia nüüd tihti (kaas)rahastamist, samuti ei rahastata neid riiklikest vahenditest. See on osaliselt tingitud piiriäärsest asukohast. Riigisestel teedel ja ühendustel on tihti rohkem liiklust;

34. leiab, et suhteliselt väikeste, omavahel seotud projektide paketid võivad olulisel määral aidata kaasa piirialadel olemasolevate takistuste kõrvaldamisele. Piiriülesed väikesed taristuprojektid peaksid seepärast olema Euroopa tegevuskavas sama olulisel kohal nagu üleeuroopaline transpordivõrk. Lisaks taristumeetmetele tuleks erilist tähelepanu pöörata algatustele teenuste arendamiseks ja piiriäärsete riikide vahel kooskõlastatud algatustele liikuvusnõudluse juhtimiseks, nagu

meetmed erasõiduki kasutamise vähendamiseks ja ühistranspordi eri liikide kasutamise või sõidukite ühiskasutuse soodustamiseks. ELi vahendite kõrval vajavad taristuinvesteeringud ka omaosalust. ELi fondidest (Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid) rahastatavad väikesed ja suured projektid vajavad ka projektipartnerite panust. Seda panust tuleks liikmesriigi tasandil täiendada eri määral ka riikliku (kaas)rahastamisega, tuginedes liikmesriigis kehtivale pädevuse jaotumisele. Piiriülesed projektid ja konsortsiumipartnerite finantsstabiilsus on tagatiseks rahastamisvahendite rakendamise ja kogumise õnnestumisele;

35. on seisukohal, et seoses kaupade liikumisega võib olla mõistlik soodustada meetmeid liikluseeskirjade ühtlustamiseks, rakendades algatusi, et vähendada teatavates liikmesriikides kehtivatest piirangutest tingitud mõju liiklusele, ning edendada raudtee-maantee ühendveoterminalide arendamist piiriülese liikluse lihtsustamiseks;

36. märgib, et kaasa võivad aidata alternatiivsed rahastamisvahendid ning seejuures on oluline hanke-eeskirjade ja riigiabi-eeskirjade lihtsustamine. ELi otsevahendite kasutamise kavandamise käigus või kohe projekti arendusetapist alates võib tekkida ebakindlus seoses riiklike ja mitteriiklike üksuste omaosaluste tagamisega. Arvestades taristuinvesteeringute suurt ulatust, võiks kaaluda omavahendite fondi loomist transpordi arendamiseks ja projektide arendamise toetamiseks, samuti ühis- ja riiklike fondide loomist. Piiriüleste koostööprojektide puhul võivad omaosaluse puudumise tõttu tekkida partnerlustel probleemid juba kavandamisetapis;

37. leiab, et Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI) pakub võimalusi piirialade liikuvus- ja taristuprojektide innovaatiliseks rahastamiseks. Seetõttu teavitab komitee EFSI 2.0-s suurema tähelepanu pööramist enamate piiriüleste ja jätkusuutlike projektide rahastamisele;

38. EFSI toimib paremini, kui on olemas piiriülesed finantsorganisatsioonid või piiriülene koostöö. Tuleks uurida, kuidas oleks võimalik selleks kasutada ETKRe kui sobivaid struktuure ja kuidas oleks neid võimalik kapitaliseerida, et osutada abikõlblikuks EFSI ja/või Euroopa Investeerimispannga toetuse saamiseks;

39. nendib, et EFSI raames oleks asjakohane töötada lisaks tagatistele välja ka muud rahastamisvahendid, edendades seeläbi piiriülest huvi pakkuvate meetmete rakendamist, mille kasumlikkus on madal vaatamata nende suurele tähtsusele võrgu ning liikuvuse ja teenuste parandamise jaoks;

40. arvab, et olemasoleva ja hästi kasutatava raudteetaristu elektrifitseerimine võib olla sobiv projekt EFSI tervikliku lähenemisviisi tarvis;

Geograafia ja kulude-tulude suhe on oluline

41. leiab, et mitte kõik piirialad ei ole ühesuguse iseloomuga ega samal tasemel. On suurlinnalisi piirialasid ja pigem maapiirkondlikke piirialasid. Piisavate ja tõhusate piiriüleste ühenduste realiseerimisele avaldavad mõju ka geograafiline asend ja looduslikud tõkked. Lisaks peaksid need ühendused edendama pigem maapiirkondi või äärealasid, mis asuvad strateegilises kohas, ent millel on üksnes vähe piiriüleste ühendusi. Piirkondade eri arengutaseme tõttu avaldavad majanduslikud ja sotsiaalsed nähtused ja eeskätt tööhõive olukord märkimisväärset mõju piirialade majandusarenguks tehtavatele jõupingutustele kolmandate riikidega piirnevates piirkondades;

42. rõhutab, et saarepiirkondades on parvlaevad tihti ainsaks ühenduseks mandriga. Sellele olukorrale tuleb pöörata erilist tähelepanu;

43. tõstab esile, et erilist tähelepanu tuleb pöörata ka mäestikupiirkondades asuvatele piiriäärsetele aladele, kuna teatud mäestikud kujutavad endast raskelt ületatavaid piiritõkkeid, mis nõuavad spetsiifilist ja kulukat taristut (viaduktid, tunnelid jne). Paremad raudteeühendused mäestikupiirkondades võivad märkimisväärselt kaasa aidata CO₂-heidete vähendamisele ja parandada õhukvaliteeti, samuti luua võimalusi turismi arenguks ning anda seega panuse mäestikupiirkondade demograafilisele ja keskkonnaalasele elujõulisusele;

44. juhib tähelepanu sellele, et piiriüleste projektide arendamisel ja sellekohaste otsuste langetamisel tuleb läbi viia kulude-tulude analüüsid ning ettevalmistused, et tagada arendusprojektide edu. Taristuühendused, nagu näiteks raudteeliin, on tihti väga kallid. Projektide elluviimisel tuleks mõelda ka kehtivatele hanke-, õigus-, finants- ja riskianalüüsi menetlustele, mis on liikmesriigiti sageli erinevad. Otsustusprotsessis tuleb lisaks arvestada ka raudteeühenduse tegevuskuludega;

45. märgib, et lähtuda ei tohi üksnes lühiajalistest äriprojektidest, vaadata tuleb pigem selliste uute ühenduste strateegilist väärtust, mis võivad kujuneda (äärepoolsete) piiriäärsete alade arengu katalüsaatoriks. Seepärast tuleks piiriüleste projektide puhul kohe taristu kavandamise ja kulude analüüsimise etapist alates arvesse võtta ka liikmesriikides vastu võetud transpordiarendusprojekte ja seonduvaid riiklikke keskkonnakaitse, tehnoloogiauuringute ja innovatsiooni valdkonna arengustrateegiaid ning tagada sidusus nendega.

Brüssel, 8. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Sadamalinnade ja -piirkondade taaselustamine“

(2017/C 207/06)

Raportöör: Stanisław Szwabski (PL/EA), Gdynia linnavolikogu liige**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. rõhutab, et sadamalinnad ja -piirkonnad on oluline osa Euroopa Liidu majandusest, mis süveneva globaliseerumise tingimustes avaldab tugevat mõju majanduse elavdamise, suurema tõhususe, innovatsiooni edendamise ja konkurentsivõime tagamise võimalustele pikas perspektiivis;
2. märgib, et tehnoloogilised muutused tingivad mere- ja siseveetranspordi sektoris sadamatoimingute geograafilise kontsentreerumise ja kahjustavad paljusid väikesi ja keskmise suurusega sadamaid, millega kaasnevad nende majanduslike funktsioonide kadu ning sadamaalade ja vastavate linnaalade käigust äralangemine;
3. juhib tähelepanu sellele, et liberaliseerimise trendi sadamate haldamises on oluline, et aidata suurendada nende tõhusust, mis omakorda toetab Euroopa transpordisektori konkurentsivõimet. Sel taustal võtab komitee teadmiseks liberaliseerimisega seonduvad mured, mis võivad raskendada üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamist sadamate poolt (nagu ka teiste sadamafunktsioonide täitmist, mis on sadama ja linna vaheliste suhete toimimiseks ja arenguks vajalikud); Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 345 aga sätestab, et aluslepingud ei mõjuta mingil viisil omandi õiguslikku režiimi liikmesriikides ja ELi määrustega ei kohustata sadamate haldamisel kasutama spetsiifilist sadamahalduse mudelit;
4. on seisukohal, et praegu kohalikul ja piirkondlikul tasandil võetavad meetmed sadamalinnade ja -piirkondade taaselustamiseks, muu hulgas saartel, vajavad intensiivsemat ja eesmärgistatud toetust ühtekuuluvuspoliitika ja muude ELi poliitikameetmete kaudu kooskõlas territoriaalse tegevuskava, linnade tegevuskava, Leipzigi harta ja Amsterdami paktiga ning neist tulenevaid võimalusi kasutades;
5. tervitab sadamate määruse artiklis 15 kehtestatud tingimusi ning kutsub Euroopa Komisjoni – seadmata kahtluse alla saavutatud kokkulepet – üles andma edasisi suuniseid määruse rakendamiseks. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kaubanduslike sadamatoimingutega tegelevad erakäitajad ning et sadamavaldajatel tuleb nendega konsulteerida sadamate väljaarendamise küsimustes;
6. kutsub sadamaasutusi, laevandusettevõtjaid, veeteede ameteid, erasektori terminalide käitajaid ning Euroopa ja piirkondlikke ühendusi dialoogile rannikute, saarte ja vesikondade kohalike ja piirkondlike omavalitsuste asutustega, et arendada välja paindlikke kompromisslahendusi, mis aitaksid kaasa igat liiki mere- ja siseveesadamalinnade ja -piirkondade taaselustamisele;

PROBLEEMID JA VÄLJAKUTSED**Sadamate ja sadamalinnade tähtsus Euroopa majanduse jaoks**

7. on teadlik, et meresadamad ja eelkõige 104 TEN-T võrgu peamist sadamat on endiselt värv Euroopa majandusruumi ning et nende ühendamine rahvusvaheliselt oluliste sadamate ja sadamalinnadega (nt Hiinas) on Euroopa majanduse konkurentsivõime tugevdamiseks ning seega ka kaasa jõukuse ja sotsiaalse rahu loomiseks äärmiselt oluline;
8. tõdeb, et siseveesadamad ja iseäranis 79 TEN-T põhivõrgu ja üldvõrgu siseveesadamat toimivad kohalike ja piirkondlike majanduste sõlmpunktidenä. Need on Euroopa siseveeteede koridoride tõhusad mitmeliigilised sõlmpunktid ning ühenduslülid kontinentidevahelise/meretranspordietapi ja maismaatranspordiliikide (raudtee- ja maanteevedu ning siseveetransport) vahel, toimides meresadamate laiendatud värvatena;

9. toonitab, et mõned Euroopa kohalikud omavalitsused, iseäranis maapiirkondades ja saarekogukondades, tegutsevad ka toimiva sadamavalidajana, kellel on palju erinevaid kohustusi, et toetada rannikuäärseid kogukondi, edendada majandusarengut ja arendada hästitoimivaid ja jätkusuutlikke meresadamaid. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad pakkuda üliolulisi avaliku sektori meetmeid sadamate tõhusaks haldamiseks;

10. teeb vastavaid järeldusi arvukatest empiirilistest uuringutest, milles on kinnitatud ja dokumenteeritud, et sajandite jooksul loodud vastastikused suhted Euroopa sadamate ja sadamalinnade vahel on viimasel ajal suurte muutuste keerises, mis tuleneb aina suurematest kauba- ja reisilaevadest ning arenevast konteinerikaubandusest ja sadamateenuste geograafilisest kontsentreerumisest;

11. juhib tähelepanu asjaolule, et paljud Euroopa sadamalinnad ja nendega seotud piirkonnad on vaatamata meretranspordi üldisele suurenemisele kaotanud oma majanduslikke funktsioone ja töökohti ning linnasisesed sadamaalad on maha jäetud;

12. kordab taas, et majandustsükli praeguse madalseisu ja ebasoodsate prognooside tõttu on tulevase majanduskasvu äärmiselt olulisteks eeldusteks edasine innovatsioon, automatiseerimine, digiteerimine ning uute kontinentaal- ja jätkusuutlike turgude, nt ringmajanduse ja biomajanduse potentsiaali ärakasutamine;

13. rõhutab vajadust stabiilse investeerimiskliima ning selle järele, et EL jätkaks innovaatiliste projektide ja algatuste rahastamist. Komitee toetab alt ülespoole suunatud algatusi ja ideid, nagu pikaajaline Euroopa siseveetranspordi platvorm kohaliku ja erasektori sidusrühmade ning valitsusasutuste vahel, mille raames toetatakse teadusuuringuid ja innovatsiooni, et parandada sadama ja linna suhteid ning sektori uuendusvõimet;

14. märgib eelkõige seda, et sadamate loodud positiivsed välismõjud nihkuvad isegi suurimate sadamate puhul globaliseerumise tõttu kõrvalistesse piirkondadesse ja linnadesse (sealhulgas ELi väljapoole). Teisalt tervitab komitee varem halvas olukorras sadamate tegevuse mitmekesistamist, tõmmates ligi uusi majandustegevuse vorme, mis avaldavad positiivset mõju kohalikul tasandil;

15. tuletab meelde, et pidades silmas vajadust vähendada maanteed koormust ja ELi eesmärki viia 2030. aastaks 30 % vedudest maanteetranspordilt üle raudtee- ja veetranspordile (transpordipoliitika valge raamat, 2011, KOM(2011) 144 (lõplik)), võib korralikult väljaehitatud siseveeteede ja siseveesadamate võrk tänu meresadamate ja sisemaa paremale ühendamisele üha olulisemaks muutuda;

16. tuletab samuti meelde üleeuroopalise transpordivõrgu üldisesse võrku kuuluvate keskmise suurusega sadamate ning ka väikeste sadamate rolli saarte, saarestike ja äärepoolseimate piirkondade majandusarengu toetajana. Neil on samuti tähtis osa ELi territoriaalses ühtekuuluvuses. Sellest tulenevalt peaks neil olema tunduvalt parem juurdepääs rahastamisele Euroopa ühendamise rahastust;

17. märgib, et mere- ja siseveesadamate suurem tõhusus ja konkurentsivõime, sadamalinnade parem toimimine ning sadamapiirkondade taaselustamine võib olla olulise tähtsusega ELi, selle liikmesriikide ja piirkondade praeguste majanduskasvuprobleemide lahendamise ning globaalse taasindustrialiseerimise juures;

18. on samuti seisukohal, et sadamalinnade ja -piirkondade tugevam edendamine ja väärtustamine ühtekuuluvuspoliitika ja muude valdkondlike poliitikameetmete raames võivad saada majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse arengu katalüsaatoriks ELis;

SOOVIKUTUSED

Sadama ja sadamalinna suhete vormid

19. juhib tähelepanu sellele, et nii mere- kui ka siseveesadamad ja sadamalinnad Euroopas erinevad üksteisest oma suuruse, geograafilise asukoha, potentsiaali ja laadimisprofiili, nendega seotud majanduslike funktsioonide ning sadama tähtsuse poolest vastava linna majandusele;

20. märgib, et suhted väikeste, keskmise suurusega ja suurte rannikulinnade ning väikeste, keskmiste ja suurte lastikäitlusettevõtjate vahel võivad tekitada erinevaid probleeme, mis nõuavad erinevaid lähenemisviise, ning teeb

ettepaneku, et Euroopa Komisjon võtaks nende probleemide lahendamiseks mõeldud poliitikameetmete väljapakkumisel arvesse neid erinevusi ning meremajanduse huvirühmade ja rannikualade kohalike omavalitsuste seisukohti, järgides subsidiaarsuse põhimõtet;

21. märgib, et sadamate domineerimine sadamalinnade üle ja vastupidi viib üldjuhul ebaühtluseni sadama-sadamalinna struktuuris, mis tuleb kahjuks mõlemale. Seda saaks vältida kooskõlas territoriaalse tegevuskavaga läbi viidavate meremajanduses, tööstuses ja teenindussektoris osalejate ning kommunaal- ja piirkondlike asutuste ühisprojektide abil, mida toetatakse õiguslike ja rahaliste vahenditega koordineeritud valdkonnapõhiste ELi meetmete raames;

Integreeritud lähenemisviis sadamalinnade ja -piirkondade moderniseerimiseks

22. on teadlik, et sadamapiirkonnad on erilist tüüpi piirkonnad, kus on äärmiselt väikesse ruumi koondunud palju majandustegevust ja sellega seotud vajadusi ja huve ja kus moodustuvad kompleksed territoriaalsed, majanduslikud ja sotsiaalsed struktuurid, mis viib paratamatult vastuolude ja konfliktideni, ning see vajab erilist, integreeritud ja partnerlusel põhinevat mitmetasandilist lähenemisviisi;

23. juhib tähelepanu asjaolule, et paljud Euroopa sadamad, eriti 19. sajandist pärinevad, on tegelikult sadama- ja tööstuspiirkonnad, kus suured tootmisrajatised sõltuvad vee kättesaadavusest ja töötlevad sadamates käideldavaid tooraineid ja pooltooteid ning kus osutatakse arvukaid teenuseid, mis on seotud laevanduse, lastikäitluse ja muude sadamas läbiviidavate tegevustega, nagu kalapiük ja vesiviljelus, puhkus ja energiatootmine;

24. osutab vajadusele tagada sama halduspiirkonna sadamate tegevuse hea koordineerimine, aga ka tihedam koostöö sama rannikulõigu sadamate vahel, sõltumata sellest, millise piirkonna alla nad kuuluvad;

25. rõhutab vajadust parandada sadamapiirkondade ja -linnade institutsioonilisi suhteid ning soovib luua sadama ja linna integratsioonikomisjonid, järgides häid tavasid Euroopa suurtes sadamalinnades, kus on loodud sellised komisjonid, milles on esindatud kohalik omavalitsus, piirkondlik omavalitsus ja sadamavaldaja;

26. innustab TEN-T koridoride teemalisi Euroopa foorumeid käsitlema sadamalinnade ja -piirkondade vahelisi suhteid ning soovib luua eriplatvormid transpordisõlmedena käsitletavate sadamalinnade jaoks;

27. rõhutab, et sadamalinnade ja -piirkondade moderniseerimise integreeritud lähenemisviisi abil tuleb arvesse võtta arvukaid tegureid: sadamalinnade strateegiline haldamine, sünergia sadamalinnade vahel ning konstellatsioonid sadam-sadamalinn-rannikupiirkond, avalikud stiimulid ja investeeringud, sadamalinnade ja -piirkondade majandusstruktuuri mitmekesistamine, ühenduste loomine maismaa- ja siseveetranspordiga, ühenduste loomine raudteetranspordiga, keskkonnaprobleemid, sadamate, linnade ja rannikualade ruumiline planeerimine ning sadamate integreerimine linnade ühiskondlikku ellu;

28. juhib tähelepanu asjaolule, et sadamalinnade tasakaalustatud arengu vajadus eeldab innovaatilisi ja terviklikke lahendusi, mis peavad olema kooskõlas ELi integreeritud linnaarengu põhimõtetega ning milles tuleb arvesse võtta nende piirkondade majanduslikke ja sotsiaalseid aspekte;

Sadam-linn: vajadus sünergiate järele

29. sedastab järgmist: tänapäevased konteiner- ja massiterminalid tekivad järjest enam väljaspool sadamapiirkondi, mis asuvad linnas või sageli isegi kesklinna läheduses. Seega on sadama ja linna vaheline sünergia muutumas, kuid ei nõrgene, eelkõige seoses sadamate ja sisemaa vaheliste ühendustega, telekommunikatsiooni- ja elektrienergiataristutega, ligipääsuga linnades pakutavatele teenustele, kvalifitseeritud tööjõule, turvalisuse tagamisele, spetsialiseerunud sadamateenustele ja ettevõtete raamtingimustele;

30. rõhutab, et uurida ja tugevdada tuleks sünergiaid sadamate ja linnade vahelistes suhetes. Asjaomastel juhtudel võivad kasulikeks vahenditeks osutuda mittesiduvad ELi strateegilised meetmed, nagu mõistlike tingimuste loomine kogemuste vahetamiseks, teavituse, tegevusjuhendid, suunised jne;

Stiimulid ja avalikud investeeringud sadamapiirkondadesse

31. märgib, et sadamapiirkonnad, kus lastikäitlust või tööstustegevust veekogu ääres on piiratud või see on lõpetatud, kujutavad endast ühest küljest märkimisväärset koormust sadamalinnale, teisest küljest aga kätkevad endas suuri arenguvõimalusi, kusjuures sõltub peamiselt suhete laadist sadama ja linna vahel, kumb neist aspektidest peale jääb;

32. viitab asjaolule, et suletud sadama- ja veekogu ääres asuvad tööstusalad vajavad peaaegu alati kulukat, keerulist ja rasket tehnilist ja ökoloogilist saneerimist ning nendega külgnevad piirkonnad võivad vajada sotsiaalset moderniseerimist, mis on paratamatu eeldus selliste alade investeeringuteks kasutada andmisele. Vajalikuks võivad osutada investeeringud uuenduste toetamiseks ja muutuste soodustamiseks;

33. nõuab, et ELi linnade tegevuskava ja Amsterdami pakti rakendamise käigus tuleb luua vahendid, mis võimaldavad nende alade tehnilise ja ökoloogilise saneerimise õiguslikku ja rahalist toetamist;

34. märgib, et sadamad on ka maapiirkondade, saarepiirkondade, äärealade ja äärepoolseimate piirkondade olulised majanduslikud, kultuurilised ja ajaloolised elujooned. Kasvu võtmeks on loodus- ja kultuuripärandit maksimeeriva turismi, ristlusreiside ja purjetamistegevuste laiendamine. Pigem maapiirkondades, saarte ja äärealade kogukondades võib linnakeskuste taaselustamisel ja investeeringutel olla veelgi määravam tähtsus;

35. teeb ettepaneku võimaldada suletud sadama- ja veekogu ääres asuvatel tööstusaladel institutsioonilisi lahendusi, toetudes erimajanduspiirkondadele, kusjuures rahastamise juures tuleb jälgida subsidiaarsuse ja läbipaistvuse põhimõtteid ning riigiabi kohta tuleb kehtestada selged kriteeriumid;

36. juhib samuti tähelepanu võimalusele kasutada seniseid kogemusi ning Euroopa ja riiklikul tasandil loodud kontseptsioone avaliku ja erasektori partnerluse valdkonnas, pidades eelkõige silmas linnade rannapiirkondi;

Erainvesteeringud sadamapiirkondadesse

37. tuletab meelde, et sadamad on ELi avaliku transporditaristu üks osa ning nad kuuluvad endiselt peamiselt riikliku või piirkondliku või kohaliku tasandi ametiasutuste haldusalasse, mis kogu ELi tugevamat ja tasakaalustatumat majanduslikku arengut silmas pidades peaks nii ka jääma;

38. on teadlik, et sadamapiirkondade taaselustamiseks ja sellega seoses ka sadamalinnade majanduse hoogustamiseks on vaja rahalisi vahendeid, mis ületavad suuresti kohaliku eelarve võimalused, seetõttu tuleb osa neist saada erainvesteeringutest ja seega finantsasutustelt. Komitee ärgitab kindlalt iga tasandi ametiasutusi kõikjal Euroopas tagama poliitikameetmete kogumi, mis tõmbaks selliseid investeeringuid ligi. Sel moel oleks kohalikke eelarveid – ja iseäranis selliseid, mis on tõsise surve all – võimalik sihipärasemalt kasutada juhtudel, mil turujõud üksi ei suuda pakkuda asjakohast lahendust;

39. rõhutab, et tasakaalu saavutamiseks üldhuvi ja erahuvi vahel ning tulenevalt ELi sadamate ja sadamapiirkondade erinevast tähtsusest, samuti võttes arvesse erinevaid arengutasemeid, tuleb toimimisviis otsustada üksikjuhtumite kaupa ning püüda saavutada kompromisse, mis on kõigile osalejatele kasulikud;

40. kutsub Euroopa Komisjoni üles otsima lahendusi, et võimaldada erainvesteeringuid sadamapiirkondadesse, kusjuures tuleb tagada majanduslik vabadus, majanduses osalejate võrdne kohtlemine, finantsalane läbipaistvus ja selged kriteeriumid riigiabi kohta ning võtta arvesse kohalikke ja piirkondlikke huve;

Sadamalinnade ja -piirkondade funktsionaalne mitmekesistamine

41. märgib, et paljude Euroopa sadamate ja sadamalinnade positsioon riiklikus ja piirkondlikus asustus-, transpordi- ja majandusstruktuuris on jätkuva globaliseerumise ning mere- ja maismaatranspordi tehnoloogiliste arengute tõttu muutunud;

42. on arvamusel, et need muutused ei põhjusta mitte ainult majanduslike aluste nõrgenemist, vaid ka linnade ja kohalike kogukondade funktsionaalset mitmekesistumist, mis tekitab vajaduse suletud sadama- ja veekogu ääres asuvate

tööstusalade moderniseerimise järele; rõhutab, et sadamate ja sadamapiirkondade uued majanduslikud funktsioonid ei nõua alati asendit rannikul, kuid investorid valivad selle asendi siiski seetõttu, et see tagab linnasisese hea kättesaadavuse ja taristud ning on maastiku ja kultuuri mõttes huvipakkuv;

43. juhib tähelepanu eelkõige sellele, et paljud Euroopa sadamad, nii mere- kui ka siseveesadamad, kätkevad endas olulisi kultuuriväärtusi, mistõttu on nende eriliste omaduste tõttu vaja võtta konkreetseid meetmeid Euroopa kultuuripärandi säilitamise programmide ja projektide raames;

44. on seisukohal, et suletud sadama- ja veekogu ääres asuvate tööstusalade moderniseerimise programmide ja vahendite raames on vaja toetada nii erasektori kui ka avalikke projekte, mis on suunatud nende alade paremale kasutamisele, ka siis, kui need projektid ei ole seotud merendusteema ning veetranspordiga;

Sadamate ning sadamalinna ja sisemaa vaheliste transpordiühenduste tähtsus

45. märgib, et arengu takistused, millega Euroopa meresadamad silmitsi seisavad, tulenevad märkimisväärses osas puudulikust transpordiühendusest sisemaaga, mis on transpordi- ja logistikaahelate tõhusust takistav tegur. Seepärast ergutab komitee sadamaid ja sadamaalasi kõigi muude transpordiliikidega, eeskätt raudteetranspordiga, paremini ühendama ja võõrustama lisaväärtust andvaid tegevusi, et aidata kaasa oma territooriumide jätkusuutlikule arengule;

46. rõhutab asjaolu, et integreeritud logistika seisukohast eeldab tõhusa transpordivõrgu rajamine tingimata logistikakeskuste loomist sisemaal kaupade ladustamiseks, sorteerimiseks ja säilitamiseks ning ühendvedude vajaduste rahuldamiseks;

47. on arvamusel, et Euroopa Komisjon peaks eelkõige õigusraamistiku loomisega, aga ka uute finantsvahendite abil toetama projekte, mis on suunatud olemasolevate ja planeeritud sadamate ja sisemaa, kõrvaliste, äärepoolseimate ja saarepiirkondade ühenduvuse parandamisele; selleks tuleks moderniseerida olemasolevaid transpordiühendusi TEN-T ja TEN-R ning samuti üleeuroopalise energiavõrgu (TEN-E) ja üleeuroopalise telekommunikatsioonivõrgu (TEN-TELE) raames, kusjuures linna- ja linnalähitranspordis tuleb arvesse võtta sadamalinna vajadust ja nende huvisid;

48. märgib, et iseäranis sadamatega rannikupiirkondadel on nende loodusvarasid arvestades suur potentsiaal kujuneda taastuvenergia, jätkusuutliku turismi ja loomemajanduse tippasemekeskuseks. Ent rannikupiirkonnad asuvad sageli äärealadel ja äärepoolseimates piirkondades ning nende ühendamine ELi ühtse turu ja oma piirkonna ülejäänud osaga nõuab taristu arendamist;

Sadamate ja sadamalinna käitamine ja väljaehitamise keskkonnaaspektid

49. sedastab, et sadamate käitamine ja väljaehitamine viib arvukate keskkonnaprobleemideni, mis ei puuduta mitte ainult sadamalinnu, vaid kogu rannikupiirkonda tervikuna; siia kuuluvad näiteks ranniku ja selle hoonestamise tasakaalu rikkumine, veereostus, veeökosüsteemide hävitamine ning kohalikul tasandil (ohtlike) jäätmete tekkimine, bakteritega saastatus, müra ja ohtlike ainete heidete oht;

50. juhib tähelepanu asjaolule, et suletud sadama- ja veekogu ääres asuvad tööstusalad on üldjuhul tugevalt saastunud ning vajavad ökoloogilist saneerimist, mille jaoks erinevate tasandite keskkonnaprogrammide ja -projektide, sealhulgas keskkonnakaitseprogrammide ning mere ja jõekallaste kaitse programmide raames tuleks eraldada konkreetseid toetusi. See kehtib eelkõige naftakäitlusterminalide, naftasaaduste, maagaasi ja selle töötlemisrajatiste puhul, mis kujutavad endast erilist keskkonnariski;

51. rõhutab, et uute lastikäitlusterminalide ehitus, tavapäraselt olemasolevatest sadamapiirkondadest kaugel, toob reeglina kaasa märkimisväärsed keskkonnakahjusid, mis nõuab eriti üksikasjalikku kavandamist koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, ühiskonna huvigruppide ja keskkonnaorganisatsioonidega, et hoida need kahjud võimalikult väiksed ja vajadusel tagada keskkonnakahjude heastamise meetmed;

52. märgib, et riskihindamise ja ohutusjuhtimise süsteemid töötajate toetamise raames on ülitähtsal kohal sadamate ja jahisadamate töö jätkumiseks. ELi sadamad ja neid ümbritsevad alad ei saa endale sellealast mainekahju lubada;

53. tuletab meelde direktiiviga 2014/94/EL kehtestatud uusi nõudeid sadamates taristu rajamise kohta alternatiivsete kütuste jaoks, kohustades tegema veeldatud maagaasi ja elektrienergia kai ääres kättesaadavaks 31. detsembriks 2025. Kõnealused uued sätted on täielikult õigustatud keskkonna ja sadamalinnade elanikkonna tervise seisukohast, ent need vajavad ELi rahalist toetust, mis tuleks lisada transpordipaketti juba käimasolevas etapis, ent kindlasti järgmisel, 2020. aasta järgsel programmitöö perioodil;

54. juhib tähelepanu sellele, et keskkonnaprobleeme tuleks võtta arvesse kõigis ELi programmides ja projektides sadamalinnade ja -piirkondade taaselustamiseks, kooskõlas programmide ja projektidega, mis on suunatud keskkonna kaitsmisele ning eelkõige merekeskkonna ja veeökosüsteemide kaitsele;

Sadama integreerimine sadamalinna ellu

55. juhib tähelepanu asjaolule, et ajalooliselt kujunenud sadamapiirkonnad külgnesid vastavalt tollastele tehnilistele ja majanduslikele tingimustele tavaliselt vahetult kesklinnaga ja kujutasid endast mõnikord isegi selle kõige atraktiivsemat osa;

56. viitab asjaolule, et arvukate Euroopa linnade keskused vajavad paljude funktsioonide äärelinna paigutumise tõttu tehnilist, majanduslikku ja sotsiaalset moderniseerimist, et muuta neid atraktiivsemaks elanikele, kaubandus- ja tootlustusettevõtetele, kultuuriasutustele ning avalikele ja kodanikuühiskonna institutsioonidele;

57. on seisukohal, et saneerimist vajavate linnakeskuste ning suletud sadama- ja veekogu ääres asuvate tööstusalade jaoks on vaja välja töötada tervikkontseptsioon, kuna mõlemad vajavad moderniseerimist ja toetust kooskõlas linnade tegevuskava ja Amsterdami pakti põhimõtetega;

58. rõhutab, et kohaliku elanikkonna kaasatus ja vähemalt osa ümberehitatud tööstusala muutmine avalikuks ruumiks, mida kasutavad nii alalised elanikud kui ka turistid, on selliste projektide edu suhtes määrava tähtsusega;

59. tuletab meelde, et sadamaalade saneerimisel peaks rohkem toetuma ELi programmidele ja projektidele, liikmesriikidele ja piirkondadele, kes avaliku ruumi kujundamise ja kohaliku elanikkonna eest hea seisavad;

Strateegiline ja ruumiline planeerimine – meri, rannajoon, sadamalinnad ja -piirkonnad

60. on arvamusel, et sadamalinnade ja -piirkondade edukaks moderniseerimiseks on vaja tihedat koostööd kõigi (avaliku ja erasektori ning ühiskondlike) huvigruppidega ning innovatiivseid lahendusi rannikualade strateegilise ja ruumilise planeerimise alal kohalikul ja piirkondlikul tasandil seoses merealade, siseveekogude, sadamalinnade ja veekogude ääres asuvate piirkondadega;

61. on seisukohal, et ebaühtlased eeskirjad ja menetlused strateegilise ja ruumilise planeerimise ning sadamapiirkondade haldamise kohta muudavad nende taaselustamise märgatavalt raskemaks, mistõttu on vaja toetust, kogemuste vahetust ja vajadusel mittesiduvat reguleerimist ELi tasandil;

Erineva suurusega sadamalinnade ja -piirkondade probleemide arvessevõtmine ELi linnade tegevuskavas ja Amsterdami paktil

62. nõuab, et ELi linnade tegevuskavas võetaks arvesse linnade geograafilisi ja funktsionaalseid erinevusi ja eriti sadamalinnade spetsiifilisi arenguprobleeme, mida tuleks rakendamiseks seotud järgneva töö käigus parandada;

63. tunneb heameelt selle üle, et mõlemas dokumendis on arvesse võetud partnerluspõhimõtet ning väga olulist kohalike omavalitsuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide, teadmiste ja innovatsiooni edendamiseks tegelevate institutsioonide ning majanduse kaasamist;

JÄRELDUSED JA LÕPLIKUD SOOVITUSED

64. on seisukohal, et kuigi sadamate ja sadamalinnade probleemide eest vastutavad eeskätt kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, võib tõhusal koostööl ELi tasandil olla eeliseid. Oluline on jätkata erinevate Euroopa võrkude – TEN-T, TEN-E ja TEN-TELE – arendamist, pöörates erilist tähelepanu transpordiühenduste moderniseerimisele, seades prioriteediks üleeuroopalise raudteevõrgu ning välistamata sealjuures uute loomist;

65. soovib transpordi, meremajanduse ning merekeskkonna ja vees asuvate elupaikadega seotud ELi meetmete juures arvesse võtta ELi sadamate ja sadamalinnade arenguväljakutseid;
66. soovib lisaks sellele võtta linnade tegevuskava ja Amsterdami pakti rakendamise edasiste meetmete juures arvesse sadamalinnade toimimise ja arengu eripärasid;
67. soovib laiendada ja parandada äärealadel sadamate ja sadamalinnade raudteeühendusi;

Brüssel, 8. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi ja kolmandate riikide rändealane partnerlusraamistik“

(2017/C 207/07)

Raportöör: Peter Bossman (SI/PES), Pirani vallavanem**Viitedokument:** Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule ja Euroopa Investeerimispannangale Euroopa rände tegevuskava alusel uue ELi ja kolmandate riikide partnerlusraamistiku loomise kohta

COM(2016) 385 final

POLIITILISED SOOVITUSED**Üldine taust**

ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti andmetel on kogu maailmas üle 60 miljoni pagulase ja põgeniku, kellest pooled on pärit maailma kahest piirkonnast: Lähis-Idast ja Aafrikast.

Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni hinnangul saabus 2015. aastal Euroopasse meritsi enam kui 1,2 miljonit ja mööda maismaad peaaegu 35 000 rändajat. Võrdluseks olgu märgitud, et 2014. aastal saabus meritsi ja mööda maismaad kokku 280 000 rändajat. Nimetatud arvud ei hõlma neid, kes sisenesid Euroopasse märkamatu.

Ehkki ELi ja Türgi kokkulepe on aidanud oluliselt vähendada Türgist laevaga saabuvate rändajate arvu, on Aafrika põhjarannikult pärit rändevoog taas kasvanud. Lääne-Aafrikas asuv Niger jääb Lääne- ja Kesk-Aafrikast pärit rändajate peamisele ristteele ning 2016. aasta maikuu seisuga liikus läbi Nigeri põhja poole hinnanguliselt üle 16 000 inimese nädalas. Mõne hinnangu kohaselt on Liibüas tuhandeid rändajaid, kes otsivad võimalusi ELi sisenemiseks.

Euroopa Regioonide Komitee on kindlalt toetanud rände suhtes tervikliku lähenemisviisi vastuvõtmist, et võimaldada rändeliikumise desentraliseeritumat ja tõhusamat haldamist. Komitee on täiel määral pühendunud säästva arengu tegevuskavas 2030 sedastatule, et rahvusvaheline ränne on nii päritolu-, transiidi- kui ka sihtriikide arenguks väga oluline mitmemõõtmeline reaalsus, mis vajab sidusaid ja terviklikke lahendusi.

Lisaks on komitee võtnud kohustuse täita 2015. aasta Euroopa rände tegevuskava neljast sambast tulenevaid kohustusi, nagu ebaseadusliku rände stiimulite vähendamine, piirihalduse ja julgeoleku parandamine ELi välispiiridel, sealhulgas jõupingutused vältida rändajaid hõlmavaid hädaolukordi merel, tugeva ühise varjupaigapoliitika rakendamine ja uue seadusliku rände poliitika kasutusele võtmine.

Komitee on juhtinud tähelepanu asjaolule, et EL peaks tegelema ebaseadusliku rände algpõhjuste, sealhulgas majanduslike või sotsiaalsete teguritega nende tekkekohas.

Komitee toetab kohaliku ja piirkondliku tasandi koostööd, et tagada turvaline, korrakohane ja seaduslik ränne, mille puhul on tagatud inimõiguste igakülgne austamine ja rändajate inimväärne kohtlemine olenemata sellest, milline on pagulaste ja põgenike rändestaatus, nagu on rõhutatud säästva arengu tegevuskavas aastani 2030.

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab teatist uue partnerlusraamistiku loomise kohta, sest selles rõhutatakse asjaolu, et rändeprobleem on keeruline ja sellega tuleb tegeleda eri tasanditel. Komitee märgib, et varjupaik on põhiline inimõigus, mida kaitstakse rahvusvahelise

õiguse ja rahvusvaheliste kohustusega, mis on kõigile liikmesriikidele siduvad. Seepärast kutsub komitee ELi ja liikmesriike üles looma turvalised ja seaduslikud rändevõimalused, nagu humanitaarkoridorid, viisade väljastamine humanitaarkaalutlustel ja tõhustatud perekonna taasühinemine. Liikmesriigid peaksid uurima varjupaigataotleste esitamise võimaldamist oma saatkondades ja konsulaatides;

2. tunnistab, et teatis hõlmab uuenduslikku lähenemisviisi, mille aluseks on eelkõige koostöö kolmandate riikidega, võttes arvesse nii ELi kui ka partnerriikide huve, et tagada rände parem haldamine;

3. toetab ja tunnistab asjaolu, et EL peab tegutsema üksmeelselt ning kaasama kõiki asjaomaseid sidusrühmi ja institutsioone. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad osaleda ja peaksidki osalema ühistes püüdlustes ELi ja riiklikul tasandil ning kolmandate riikidega, et viia ellu terviklikke rändealaseid partnerlusi (kokkulepped), eriti kui tegemist on piirkondade ja omavalitsustega, kus on suur kogukond partnerlusraamistikuga hõlmatud riikidest;

4. nõustub, et vaja on oluliselt rohkem tegutseda, kuna EL seisab endiselt silmitsi humanitaarkriisiga. Kolmandad riigid ja ELi partnerid annavad peavarju miljonitele oma kodudest lahkuma sunnitud pagulastele, kellest suur osa on saatjata alaealised, ja paljudele majanduslikel põhjustel Euroopasse pürgivatele rändajatele. Sellega seoses tuleb ELi ja kolmandate riikide rahvusvahelisele koostööle lisada uus mõõde ja võtta kasutusele lisavahendid, mis on kohandatud nii, et need vastaksid hästi hiljutistele ja tulevastele rändealastele väljakutsetele;

5. kutsub komisjoni üles julgustama kõiki osalisi – liikmesriike, ELi institutsioone ja peamisi kolmandaid riike – tegema koostööd rändevoogude korrastamiseks ning selleks, et vältida inimesmugeldajate ja inimkaubitsejate haardes olevate varjupaigataotlejate ja dokumentideta majanduslikel põhjustel rändajate ohtlikke merereise. Samas on komitee teadlik sellest, et on vaja kiiresti tegutseda ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjuste käsitlemise ja kõrvaldamise nimel päritoluriikides. Rahvusvahelise, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi koostöö on väga oluline Euroopa ühise rändepoliitika praktikas rakendamiseks kooskõlas Euroopa rände tegevuskavaga;

6. tunnistab, et rände- ja arengupoliitika on omavahel tihedalt seotud. See seos on olnud 2015. aasta septembris New Yorgis otsustatud ÜRO 2015. aasta järgse arengukavaga seotud arutelude üks olulisemaid teemasid. Rände haldamist tõhusal ja inimlikul viisil tuleb pidada tegevuskava eduka rakendamise jaoks ülioluliseks. Komitee on teadlik turvalise, korralduse ja seadusliku rände eelistest ja võimalustest rändajate ning päritolu-, transiidi- ja sihtriikide jaoks. Lisaks rõhutab komitee, kui võrd oluline on võõrsil elavate kogukondade kaasamine päritoluriigi arengusse. Komitee on samuti teadlik ebaseadusliku rände kahjulikust mõjust rändajatele ning päritoluriikide kohustusest oma kodanikke tagasivõtmise ja tagasisaatmise menetluste raames tagasi võtta kooskõlas ELi tagasisaatmisdirektiivi ja rahvusvaheliste instrumentidega;

7. väljendab veel kord toetust 2015. aastal esitatud Euroopa rände tegevuskavale, milles on toodud esile mitmesugused meetmed, mida on vaja võtta üheaegselt, et käsitleda nii praeguste rändeprobleemide väliseid kui ka sisemisi aspekte. Välisetegevuskavas keskendutakse partnerlussuhetele kolmandate riikidega, et edendada usaldusväärseid ja saavutatavaid eesmärke vähendada põgenema sunnitud inimeste arvu, võttes arvesse ebaseadusliku rände algpõhjusti;

8. nõustub, et lisaks meetmetele, mida EL on juba võtnud, nagu Valletta tippkohtumine, ELi ja Türgi avaldus, kõrgetasemelised dialoogid rändeküsimustes, läbivaadatud Euroopa naabruspoliitika ja Lääne-Balkani riigijuhtide kohtumine, on vaja veelgi tugevdada ELi strateegilist pikaajalist lähenemisviisi kolmandate riikide suhtes ning parandada sidusust ja kooskõlastamist ELi liikmesriikidega. Vaja on koordineeritumat, süsteemsemat ja struktuursemat lähenemisviisi, et võimalikult suurendada liidu sise- ja välispoliitika koostoimet ja mõjujõudu. Samuti tuleks tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otsejuurdepääs Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahenditele ja teistele Vahemere piirkonda puudutavatele rahastamisvahenditele;

9. nõustub, et lisaks ebaseadusliku rände ja ebaseadusliku ELi sisenemise võimaluste vähendamisele peab EL tugevdama päritoluriikidega sidusat, usaldusväärset ja tõhusat tagasivõtmis- ja tagasisaatmispoliitikat, millesse kaasatakse ka sisserändajate kogukonnad ELi liikmesriikides, järgides inimõigusi ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, võttes siiski arvesse päritolu- või transiidiiriikide tegelikku suutlikkust tagada tagasivõetavate või -saadetavate isikute õigused;

10. kutsub üles looma rahvusvahelist kaitset taotlevate inimeste jaoks kolmandates riikides esmase vastuvõtu keskused, piiramata seejuures rahvusvahelist kohustust pakkuda kaitset varjupaigataotlejatele ja kõigile neile, kellel on õigus teistele rahvusvahelise kaitse vormidele nende ELi sisenemise seaduslikkusest sõltumata. Need esmase vastuvõtu keskused tuleks luua kolmandates riikides, neid peaksid haldama EL ja rahvusvahelised organisatsioonid (ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet) ning nende ülesanne peaks olema kontrollida varjupaigataotlejate põhjendatust. Neile, kellele on antud varjupaigaõigus või õigus rahvusvahelisele kaitsele, tuleb võimaldada tavapärase transpordivahendi abil reis nende valitud Euroopa riikidesse, et vältida ülesõitu inimkaubitsejate merekõlbmatute laevadega;

11. nõustub, et Euroopa Liit peab avama teed inimeste seaduslikuks ELi sisenemiseks – olgu rahvusvahelise kaitse taotlemise või töö-, haridus-, teadustegevus- või investeerimisvõimaluste otsimise eesmärgil;

12. palub ELil ja komisjonil nõuda paremat koostööd inimkaubitsejate ja inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetajate vastu võitlevate mitmesuguste organite ja asutuste vahel, nagu Frontex, NATO, operatsiooni EUNAVFOR MED osalised ja Europoli juures asuva sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastane Euroopa keskus, ning luureandmete paremat jagamist nende asutuste ja liikmesriikide asutuste vahel;

13. kutsub ELi üles andma täiendavat abi sellistele organisatsioonidele nagu Rahvusvaheline Migratsioonorganisatsioon, kes abistavad selliste rändajate tagasipöördumisel, kes jõuavad transiidiriikidesse ja mõistavad siis, et neid on petetud, või lihtsalt ei soovi ELi edasi liikuda;

Partnerlusraamistik – uus igakülgne rändealane koostöö kolmandate riikidega

14. väljendab heameelt, et partnerlusraamistiku lõppeesmärk on ühtne ja sihipärane tegevus, mis tähendab liidu ja tema liikmesriikide koordineeritud tegutsemist rahastamisvahendite, abivahendite ja mõjujõu koondamiseks, et luua kolmandate riikidega laiahaardelised partnerlused (kokkulepped) rände paremaks haldamiseks, järgides täielikult kõigi partnerite humanitaar- ja inimõigustealaseid kohustusi;

15. toetab täielikult lühiajalist eesmärki päästa inimelusid Vahemerel ning kutsub üles seadma pikaajalise eesmärgi teha koostööd partnerriikidega, et vältida ohtlikke merereise organiseeritud kuritegelike jõukude kontrolli all. Komitee toetab eesmärki pakkuda stiimuleid päritoluriikidesse tagasipöördumiseks ja tagasivõtmiseks ning võimaldada rändajatel ja pagulastel jääda oma kodule võimalikult lähedale. Esmajärjekorras tuleks tegeleda haavatavate varjupaigataotlejate ja eelkõige saatjata alaealistega, kelle parimad huvid peaksid alati olema esmatähtsad kooskõlas Euroopa Kohtu otsustega. Sellega seoses kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles jätkama saatjata alaealiste küsimuse käsitlemist rändeprotsessis, mille juhtimine on sageli piirkondade pädevuses. Komitee ootab kannatamatult komisjoni uut tildstrateegiat, mis täiendab saatjata alaealisi käsitlevat tegevuskava (2011–2014), nii et võetakse arvesse kadunud ja saatjata laste olukorda;

16. kordab taas ELi kohustust lahendada pikaajalised majanduslikud, sotsiaalsed ja demograafilised ning tööjõu puudujäägi probleemid ELis uue sihipärase seadusliku rände poliitika abil kooskõlas ELi rände tegevuskava ja teiste oluliste rändepoliitika instrumentidega. Seda on võimalik ka teha, toetades pikaajaliste elanike õigustatud püüdlusi osaleda avalikus ja poliitilises elus ja anda sellesse panus. Ränne kolmandatest riikidest võib tagada ELi majanduse jätkusuutliku kasvu ning Euroopa vajab kvalifitseeritud inimesi, et tagada ülemaailmne konkurentsivõime. Samal ajal kardavad partnerriigid ajude äravoolu. Korduvränne võiks olla lahendus ajude äravoolu ohu vältimiseks partnerriikides;

17. tuletab nõukogule meelde, et komitee saab hõlbustada dialoogi ja koostööd rändajate päritolu- ja transiidiriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsustega näiteks praeguste tööorganite ja platvormide (ARLEM, CORLEAP, ühised nõuandekomiteed ja töörihmad) kaudu. See koostöö on vajalik tingimus, et rakendada lahkumiseelseid meetmeid, mis valmistavad rändajaid ette enne seaduslikult ELi sisenemist või pagulasi enne ümberasustamist neid praegu võõrustavatest partnerriikidest (nagu Türgi, Liibanon ja Jordaania);

18. soovib lihtsustada teabevahetust ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning majanduslikel põhjustel rändajate päritoluriikide vahel, mis aitaks oluliselt vähendada ebaseadusliku rände stiimuleid. Selline teabevahetus peaks hõlmama

teadlikkuse suurendamist tagasivõtulepingutest, ELi jõuda soovijate teavitamist tegelikest töövõimalustest ELi liikmesriikides, ebaseaduslike rändeteede kasutamise ohtudest, rahvusvahelise kaitse eeskirjade tegelikust olukorrast, mis on sageli moonutatud, et meelitada rändajaid usaldama end inimkaubitsejate kätte, tööhõivevõimalustest, olemasolevatest sotsiaaltoetustest jne;

19. nõustub, et ELi arengupoliitika peaks hõlmama positiivseid stiimuleid, mis toovad kasu riikidele, kes täidavad oma rahvusvahelist kohustust võtta vastu omaenda kodanikke, ning neile, kes teevad koostööd kolmandatest riikidest pärit rände haldamisel ja kes võtavad meetmeid konfliktide ja tagakiusamise eest põgenevate inimeste nõuetekohaseks vastuvõtmiseks;

20. nõustub, et uue lähenemisviisi edu tagamiseks on partnerriikide jaoks vaja välja töötada nii positiivsed kui ka negatiivsed stiimulid. Samas tuleb leida hoolikalt läbimõeldud tasakaal rände haldamise stiimulite ja ELi ülemaailmse arenguabi vahel. Abi ei tohiks sõltuda täielikult kolmandate riikidega sõlmitud tagasivõtulepingute kohustuste täitmisest, kuna see võib ohustada säästva arengu eesmärkide saavutamist ja Lissaboni lepingust tulenevat ELi kohustust kaotada ülim vaesus ja ebavõrdsus. Tuleks selgelt eristada liikmesriikide suutlikkust ja tahet teha rände haldamisel ELiga koostööd, kuna need on põhimõtteliselt erinevad. Selles osas on komitee seisukohal, et ametliku arenguabi kasutamisel tuleks keskenduda julgeoleku- ja piirihalduse valdkonna projektidele ainult siis, kui need toovad abisaajatele selget kasu. Partnerriigid, kes ei ole suutelised rändekorda rakendama, peaksid sellegipoolest saama kasu ELi rändekokkulepete toimivuse saavutamisele suunatud rahalistest ja muudest vahenditest;

21. kutsub seepärast ELi üles arendama kolmandate pooltega kohandatud partnerlusi, mis kajastaksid tõepoolest nende vajadusi, muresid ja suutlikkust, arvestades et eri partnerite probleemid ja tingimused on erinevad;

22. julgustab ELi liikmesriike, kellel on konkreetsete riikidega traditsiooniliselt tihedad (ajaloolised, kultuurilised, majanduslikud jms) sidemed, kasutama neid sidemeid koostöö edendamiseks nende riikidega ja nende riikide vahel, et edendada tagasipöördujate tagasivõtmist ja taasintegreerimist;

23. julgustab Euroopa Komisjoni viima esimesel võimalusel lõpule 2015. aastal toimunud Euroopa naabruspoliitika läbivaatamisele järgnenud uute partnerlusprioriteetide seadmine Jordaania ja Liibanoniga. Enamik viiest miljonist Süüria pagulasest viibib Liibanonis, Jordaania ja Türgis. Jordaania on praegu iga üheksas inimene Süüria kodusõja pagulane: 6,7 miljonist elanikust peaaegu 700 000. Liibanonis on see näitaja 4,6 miljonist elanikust 1,1 miljonit ja Türgis 79,5 miljonist elanikust üle 2,5 miljoni;

24. väljendab muret pagulasi käsitleva ELi ja Türgi 18. märtsi 2016. aasta kokkuleppe pärast, eriti seoses mitme tõsise inimõiguste probleemiga varjupaigataotlejate kinnipidamisel esmase vastuvõtu keskustes Kreeka Egeuse mere saartel, aga ka arvestades varjupaigataotlejate tagasisaatmist Türgi kui esimesse varjupaigariiki või turvalisse kolmandasse riiki, ning seoses kartusega, et Türgi võib saata pagulased tagasi Süüriasse. Komitee on mures ka selle pärast, et Kreeka varjupaigasüsteemide võimekus hallata varjupaigamenetlust esmase vastuvõtu keskustes paraneb aeglaselt, ning sellepärast, et Kreeka toetamine viibib ja pagulaste ümberasustamine Türgist on seni olnud väga aeglane. Samuti viibib ELi rahalise abi väljamaksmine, et aidata kaasa Türgi püüdlustele Süüria pagulaste toetamisel;

25. kritiseerib asjaolu, et teatistes on uute kokkulepete jaoks ilma tegelike tagatisteta kindlaks määratud 16 prioriteetset riiki, sest mitte kõiki neid ei saa lugeda turvaliseks kolmandaks riigiks ja/või mitte kõigis neis ei ole inimõiguste olukord vastuvõetav. Isegi kui nimetatud kokkulepetele ei kehti turvalise kolmanda riigi norm, saadab Türgi näide selles osas muret tekitavaid signaale. Kõnealustes riikides tuleb luua ELi mehhanismid vastuvõtu kontrollimiseks;

26. ootab huviga Tuneesiat käsitleva strateegilise teatise vastuvõtmist. Tuneesia jätkuvalt rahumeelne ja demokraatlik revolutsioonijärgne liikumine majanduse ja julgeoleku stabiilsuse suunas edastaks piirkonnale äärmiselt positiivse sõnumi ja seetõttu peaks EL seda toetama;

27. tuletab meelde, et olukord Liibüas nõuab eritähelpanu ja strateegilisi samme, ning väljendab heameelt teatistes sellega seoses ettenähtud tegevuse üle. Komitee rõhutab, kui oluline on koostöö Liibüa kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, ning palub komisjonil toetada täielikult komitee ja ARLEMi jõupingutusi, et edendada ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning nende Liibüa partnerite koostööalgatusi, mida alustati ARLEMi viimasel täiskogu istungil Nikosias („Nikosia algatus“);

28. väljendab heameelt rõhuasetuse üle koostööle transiidiriikidega, mis tavaliselt kannavad märkimisväärse osa finantskoormusest – eeskätt kohalikul ja piirkondlikul tasandil – varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate võõrustamisel. 2016. aasta septembris vastu võetud pagulasi ja rändajaid käsitlevas ÜRO New Yorgi deklaratsioonis tunnistatakse, et pagulaste ja rändajate suur voog avaldab ebaproportsionaalset mõju naaber- ja transiidiriikidele ning paneb proovile nende suutlikkuse. Seepärast peaksid transiidiriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saama kasu ELi juhitud suutlikkuse suurendamisest, rahalisest abist ja teabe jagamisest. Komitee kutsub ELi üles kaasama vahendeid, millega toetatakse ELi ja partnerriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vastastikust otsekoostööd, et suurendada kohaliku ja piirkondliku tasandi kavandamis- ja juhtimissuutlikkust;

29. nõustub, et iga kokkuleppe oluliseks osaks on ühised jõupingutused tagasilükatud varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate tagasisaatmise ja tagasivõtmise toimimise tagamiseks. Komitee tunnustab, et päritoluriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on rändepoliitikaga tegelemisel eesliinil mitmes olulises vastutusvaldkonnas, näiteks tööturule, eluasemele, haridusele ja tervishoiule juurdepääsu tagamisel, mis mõjutab otseselt nende suutlikkust tagasipöördujaid taasintegreerida ning tagada seega sotsiaalne ühtekuuluvus ja jätkusuutlik ühiskond. Rändajate vastuvõtmise, integreerimise ja taasintegreerimise igapäevaprobleeme tuntakse eelkõige kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Seega tuleks kokkulepetes püüda suurendada tagasisaatmismenetluse tõhusust ja jätkusuutlikkust, võimaldada piisavaid rahalisi vahendeid vabatahtlikuks tagasipöördumiseks ning abistada päritoluriike tagasivõetud kodanike taasintegreerimisel;

30. leiab, et mitmetasandiline valitsemine on kõige sobivam vahend meetmete ja algatuste vajaliku kombinatsiooni loomiseks, et saavutada optimaalsed tulemused rändajate vastuvõtmisel, integreerimisel ja taasintegreerimisel;

31. tuletab meelde, et ELi ja kolmandate riikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad jagama parimaid tavasid rände kõigi tahkude kohta, muu hulgas integreerimise ja taasintegreerimise meetmed, ebaseadusliku rände tõkestamine, kriisiolukordade varajaste hoiatavate märkide äratundmine ja/või varajane ennetamine, inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja rändajatega kaubitsemise vastu võitlemine (kooskõlas ELi tegevuskavaga rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks (2015–2020), maa-, mere- ja õhuteed pidi üle riigipiiri välismaalaste ebaseaduslikku toimetamist tõkestava ÜRO protokolliga, inimkaubanduse kaotamist käsitleva ELi strateegiaga aastateks 2012–2016 ja Palermo protokolliga). Komiteel on head eeldused partnerriikide linnade ja piirkondadeni jõudmiseks, et hõlbustada ja julgustada uuenduslike ideede ja tavade tutvustamist ning edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tõhusamat kaasamist rände- ja integratsioonipoliitika kavandamisse ja rakendamisse kooskõlas mitmetasandilise valitsemise ja subsidiaarsuse põhimõttega;

32. nõustub, et liikmesriikide eriteadmised ja vahendid on kokkulepete täitmise seisukohast väga olulised ning et tõhus koostöö tugineb ELi ekspertide kohapealsetele võrgustikele, sealhulgas nendele, kellel on teadmised rände kohalikul ja piirkondlikul mõõtmest. Seetõttu väljendab komitee heameelt Euroopa sisserände kontaktametnike prioriteetsetesse lähte- ja transiidiriikidesse lähetamise üle, et aidata koordineerida ELi koostööd rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamisel, ning palub liikmesriikidel määrata kiiresti asjaomased eksperdid selle ülesande täitmiseks;

Rahaline abi

33. toetab olemasolevate rahastamisvahendite ja usaldusfondide kasutamist, et saavutada kokkuleppe lühiajalised eesmärgid, kuid kutsub sellega seoses ELi liikmesriike üles tegema viivitamata oma asjaomased kokkulepitud maksed kõnealustesse fondidesse;

34. rõhutab, kui oluline on kasutada ära selliste olemasolevate fondide koostoimet nagu Türgi pagulasrahastu (3 miljardit eurot), ELi hädaolukorra usaldusfond Aafrika jaoks (1,8 miljardit eurot), Süüria kriisile reageerimiseks loodud ELi piirkondlik usaldusfond (1 miljard eurot), aga ka muud rahastamisvahendid, mis võiksid ajavahemikus 2016–2020 anda kokkulepete täitmiseks kuni 8 miljardit eurot. Uurida tuleks ka võimalikku koostoimet struktuurifondidega;

35. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle koostada mahukas välisinvesteeringute kava, mis aitaks tegeleda ebaseadusliku rände algpõhjustega ja toetaks partnerriike ebaseadusliku rände tagajärgedega toimetulekul Aafrikas ja ELi naaberriikides ning aitaks saavutada teisi ÜRO arengueesmäärke, ning palub komisjonil töötada see vahend välja esimesel võimalusel tihedas dialoogis ELi liikmesriikide ja rahvusvaheliste partneritega;

36. väljendab heameelt Aafrikale ja ELi naaberriikidele suunatud välisinvesteeringute paketi ettepaneku üle, mille eesmärk on koondada investeeringuid (parema ettevõtluskeskkonna, investeerimistaotluste rahastamise ühtse kontaktpunkti ja erasektori rahastamise abil) ning hoogustada töökohtade loomist partnerriikides;

37. tervitab ELi tehnilise abi ning majandus- ja struktuurireformidele suunatud toetuse tõhustamist ettevõtluskeskkonna parandamiseks. Komitee kutsub eeskätt üles andma kavandatud tehnilist abi, et kaasata kohalikke omavalitsusi ja ettevõtjaid ning aidata neil välja arendada suuremal hulgal pankadele sobivaid projekte, millega parandatakse üldist ettevõtluskeskkonda, ja tutvustada neid rahvusvahelisele investorite ringile;

38. on veendunud, et pakutud investeerimiskaval on nii lühi- kui ka pikaajaline mõju nende ELi partnerriikide jätkusuutliku arengu parandamisele, mis on olulised rändajate päritoluriigid või varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate transiidiriigid. Seepärast tegeleb pakutud kava otse ebaseadusliku rände algpõhjustega ning aitab vähendada ebaseadusliku rände stiimuleid;

39. tunnistab, kui oluline on, et investeeringute kavale aitaksid kaasa kõik: EL, liikmesriigid, kolmandad riigid, rahvusvahelised finantsasutused, Euroopa kahepoolse arengu asutused ja erasektor. Komitee väljendab heameelt komisjoni algatuse üle esitada mahukas välisinvesteeringute kava, mille eesmärk on võtta kasutusele 62 miljardit eurot, et aidata saavutada ÜRO arengueesmärgid ja kõrvaldada seega ebaseadusliku rände algpõhjused;

40. kutsub seoses sellega üles rakendama komisjoni algatust, allkirjastades liikmesriikide ja teiste rahvusvaheliste partneritega spetsiaalse kokkuleppe, mis kohustaks neid panustama samaväärselt ELi eraldatud kogumaksega, et ergutada uusi avaliku ja erasektori investeeringuid;

41. väljendab heameelt septembris esitatud kava üle, mis tugineb kolmele sambale: erasektori investeeringute kaasamine, tehnilise abi tõhustamine ja üldise ettevõtluskeskkonna parandamine. Komitee väljendab kahetsust, et teatistes ei ole ühtegi viidet kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, ning rõhutab kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele abi ja vahendite suunamise olulisust. Teine samm peab ilmselgelt hõlmama ka kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning komitee peaks osalema partnerina selle rakendamises. Komitee detsentraliseeritud koostöö atlas võib olla kasulik vahend, mis aitab teha kindlaks rahastamist vajavad projektid ja võimalikud koostööpartnerid. Komitee kutsub üle kaasama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajad välisinvesteeringute kava juhtimisstruktuuri;

42. kutsub seepärast komisjoni üles kaasama kava väljatöötamise ka komitee kui ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste arvamuse esindaja, arvestades et paljudel neist on arengukoostöö valdkonnas laialdased kogemused;

43. palub komisjonil uurida viise, kuidas kaasata ELi liikmesriikide eri diasporaarühmi rahastamispartnerina nende päritoluriikidesse investeerimisel. 2013. aastal saatsid arenguriikidest pärit rändajad koju üle 400 miljardi euro. Need rahaülekanded kalduvad olevat stabiilsemad kui muud erakapitalivood, vähenedes viimase üleilmse finantskriisi ajal pelgalt 5 % ja taastudes kiiresti kriisieelsele tasemele. Hea näide rahaülekannete potentsiaali kohta on asjaolu, et 2013. aastal moodustasid diaspora rahaülekanded Senegali 10 % riigi SKPst;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll teabe jagamisel

44. kordab, et nii ELi kui ka kolmandate riikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad osaleda ja peaksidki osalema ühistes püüdlustes ELi ja riiklikul tasandil ning kolmandate riikidega, et viia ellu rändepartnerlusi. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on eelkõige keskne roll teadlikkuse suurendamisel ning päritolu-, transiidi- ja sihtriikide kodanikele vajaliku teabe andmisel;

45. võimalikud rändajad peavad olema teadlikud riskidest ja ohtudest, millega nad silmitsi seisavad, kui püüavad ebaseaduslikult ELi siseneda. Neid tuleb teavitada ka sihtriigi tingimustest ja struktuuridest, sealhulgas teave tööturu, asjaomastele koolitus- ja keelekursustele juurdepääsu ning perede taasühinemise tingimuste kohta. Võimalikke rändajaid tuleks teavitada nende päritoluriigi ja sihtriigi kultuurierinevustest ning hoiatada vastuvõetamatu käitumise ja vastuvõetamatute tavade suhtes;

46. sihtriigi inimesi ja ettevõtjaid tuleks teavitada rände kasuteguritest ning neid tuleks asjakohaselt koolitada, et aidata rändajatel integreeruda. Sellist teavet on kõige parem edastada kohalikul ja piirkondlikul tasandil, kuna need asutused on kodanikele kõige lähemal. Sobivad seadusliku rände ja pikaajalised integratsioonimeetmed kohalikul ja piirkondlikul tasandil aitavad võidelda rassismi ja ksenofoobia vastu;

47. tuletab meelde, et kuigi kavandatud partnerlusraamistikus mainitakse vajadust tugevdada arengu- ja naabruspoliitika meetmete kaudu kohaliku tasandi suutlikkust selle elluviimisel, ei käsitleta üksikasjalikumalt konkreetseid meetmeid nimetatud vajaduse täitmiseks. Komitee saab olla ja peaks olema partner partnerriikide kohaliku ja piirkondliku tasandi suutlikkuse suurendamise jõupingutustes;

48. toonitab vajadust investeerida partnerriikide kohaliku tasandi suutlikkusse ning kohaliku ja piirkondliku tasandi valitsuste tegevusse. Kohalikud omavalitsused peaksid olema partnerid välisinvesteeringute kava kõigis sammastes ning komitee toetab PLATFORMA ettepanekut ELi ja partnerriigi kahe linna vahelise koostöö kohta uue lähenemisviisi rakendamise, suutlikkuse suurendamise ja tehniliste eksperditeadmiste jagamise keskse vahendina kohaliku tasandi rändehalduses. Selles osas leiab komitee, et välisinvesteeringute kavast tuleks rahastada linnade- ja piirkondadevahelist koostööd;

49. rõhutab, et ELi, liikmesriikide ning ELi ja rändajate päritolu- ja transiidiriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostöö aitab rännet tõhusamalt hallata, nii et see toob kasu kõigile pooltele. Selleks peavad EL ja liikmesriigid toetama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi nii rahaliselt kui ka poliitiliselt.

Brüssel, 8. veebruar 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Ettepanek uue Euroopa konsensuse kohta arengu küsimuses „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik““

(2017/C 207/08)

Raportöör: Galicia autonoomse piirkonna valitsuse välissuhete ja Euroopa Liidu asjade peadirektor Jesús Gamallo Aller (ES/EPP)

Viitedokument: Komisjoni teatis „Ettepanek uue Euroopa konsensuse kohta arengu küsimuses „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik““

COM(2016) 740 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatus

1. tunnistab, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni poolt 2015. aasta septembris vastu võetud kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 määratletakse uus kaugeleulatavate kohustuste raamistik, milles kutsutakse kõiki riike üles tegema jõupingutusi selle nimel, et liikuda nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil edasi kaasavate ja jätkusuutlike arengustrateegiatega poole;

2. eeldab, et tegevuskava 2030 on algusest peale määratletud universaalsena, kuna selles kohustatakse kõiki riike, sh ELi ja selle liikmesriike, vaatama läbi oma riiklikud poliitikameetmed ja rahvusvahelised kohustused, et viia need kooskõlla tegevuskava 2030 eesmärkide ja sihtidega, ent juhib tähelepanu sellele, et kõnealuse ülesandega ei tuleks tegeleda mitte ainult riigi tasandil, vaid ka ELi piirkondlike ja kohalike omavalitsuste pädevusse kuuluvate poliitikavaldkondade ja võimupädevuste raames;

3. rõhutab, et ELil ja selle liikmesriikidel peaks olema otsustav osa tegevuskava 2030 arendamises ja rakendamises. Sellega seoses hindab komitee positiivseks teatise „Euroopa jätkusuutliku tuleviku järgmised sammud – Euroopa tegevus jätkusuutlikkuse nimel“ ning ELi üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia raames tehtud samme;

4. on seisukohal, et kestliku arengu tegevuskava 2030 tuleb mõista mitmetasandilise ja paljude osalejatega tegevuskavana, milles kutsutakse üles ja kohustatakse tegutsema kõiki ametiasutusi erinevatel tasanditel (kohalik, piirkondlik, riiklik, rahvusvaheline) ja teisi – valitsusväliseid – ühiskondlikke sidusrühmi. Samal ajal juhib komitee tähelepanu asjaolule, et paljud tegevuskava 2030 eesmärgid ja sihid mõjutavad otseselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusse kuuluvaid tegevusvaldkondi ja ülesandeid, mistõttu tuleb nende täitmiseks edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste täielikku kaasamist kestliku arengu eesmärkide rakendamisse ja poliitikameetmete väljatöötamisse nende saavutamiseks;

5. nõustub komisjoniga, et on vaja määratleda uus arengukonsensus, vaadates läbi 2005. aastal kokku lepitud konsensuse ja ajakohastades seda, et vastata tegevuskavaga 2030 kaasnevatele uutele väljakutsetele ning rahvusvahelises keskkonnas ja arengukoostöö süsteemis toimunud muutustele;

6. nõustub komisjoniga, et parim viis teha edusamme arengukavas 2030 on tugevdada koostööpoliitiliste meetmete kooskõlastamist ELi ja selle liikmesriikide vahel. Sellegipoolest rõhutab komitee, et tegevuskava 2030 ulatuslikkuse ja selle eesmärkide omavalhise seotuse tõttu on vaja edendada ka edusamme nii ELi kui ka liikmesriikide poliitikameetmete sidususe osas;

Ülemaailmsed väljakutsed ja tegevuskava 2030

7. märgib, et globaliseerumise dünaamika suurenemine on muutnud maailma integreeritumaks ja keerukamaks, millega kaasnevad muutused võimu olemuses ja jaotuses rahvusvahelisel tasandil, senisest suuremad arenguerinevused maailmas, ülemaailmse vaesuse uus jaotus, ebavõrdsuse kasv riikide sees ning rahvusvaheliste avalike hüvede ruumilise ulatuse laienemine. Komitee on veendunud, et kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 üritatakse selgelt reageerida eespool nimetatud muutustele ja järgmistel aastakümnetel arengu edendamiseks tulenevatele väljakutsetele;

8. märgib, et tegevuskava 2030 on oma olemuselt universaalne, mis nõuab kõikidelt riikidelt ja ühiskondadelt ühiseid jõupingutusi, et püüda viia oma poliitikameetmed kooskõlla tegevuskavas määratletud eesmärkidega. Komitee juhib siiski tähelepanu sellele, et kõnealuseid jõupingutusi on vaja teha kõigil avaliku sektori tasanditel, k.a kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes;

9. kinnitab, et kestliku arengu eesmärkide aluseks olevad eesmärgid eeldavad, et minnakse kaugemale ametliku arenguabi tööraamistikust. Komitee leiab, et kuigi ametlik arenguabi on jätkuvalt väga tähtis rahastamisallikas kõige vaesemate riikide jaoks ja katalüsaator muutuste jaoks teistes riikides, on uue tegevuskavaga vaja laiendada perspektiivi muude, väljapoole ametlikku arenguabi jäävatele rahastamisvoogudele ja -vahenditele;

10. on seisukohal, et vajadus mobiliseerida ressursse ja võimekust väljaspool traditsioonilist abi kohustab tegutsema senisest strateegilisemalt rahvusvahelisel tasandil olemasolevate erinevate koostööskemide ja vormidega. Kuigi põhjalõunasuunaline koostöö on ka tulevikus jätkuvalt olulisel kohal, peab seda tegema paremini kooskõlastatud viisil, kasutades lõuna-lõunasuunalise või kolmepoolse koostöö kavasid. Samas juhib komitee tähelepanu detsentraliseeritud koostöö võimalikule rollile uues tegevuskavas, edendades kogemuste vahetust riigi tasandist allpool olevate osapoolte vahel nende konkreetsete pädevuste vallas. Lõpuks leiab komitee, et koostöös ELi ja liikmesriikide vahel tuleb rohkem kasutada erinevaid piirkondliku ja mitmepoolse koostöö mehhanisme kooskõlas tegevuskavale 2030 omase mitmetasandilise valitsemise lähenemisviisiga;

11. on seisukohal, et ambitsioonikuse ja ulatuslikkuse tõttu nõuab kestliku arengu tegevuskava 2030 võimalikult suure ja mitmekesisema hulga osalejate, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, samuti kodanikuühiskonna organisatsioonide, ettevõtete, sihtasutuste, ülikoolide või uurimiskeskuste kaasamist tegevuskava toetuseks, muu hulgas selleks, et kaasata ja kasutada ära lisaväärtus, mida nad kõik annavad vastavalt oma kogemustele ja tegevusvaldkonnale;

ELi vastus

12. toetab kavatsust, et EL ja selle liikmesriigid kohustuvad tegutsema pühendunult ja aktiivselt tegevuskava 2030 rakendamise nimel, milleks on vaja edendada kestliku arengu eesmärgi ning integreerida need kõikidesse ELi avaliku poliitika valdkondadesse eri tasanditel, st ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, ning rõhutab vajadust viia osalejate rakendatavad poliitikameetmed ja stiimulid järk-järgult vastavusse tegevuskavas kokkulepitud eesmärkidega;

13. nõustub sellega, et ELi välistegevusel on esmatähtis roll kestliku arengu eesmärkide elluviimisel, ning väljendab seetõttu heameelt edusammude üle, mida on tehtud kõnealuse ülesande täitmiseks Euroopa Liidu lepingus (artikli 21 lõige 2) ja Euroopa Liidu toimimise lepingus (artikkel 208) sätestatud prioriteetide kaudu, ning toetab komisjoni kavatsust tagada, et uus Euroopa arengukonsensus aitaks saavutada Euroopa Liidu välistegevuse prioriteetid, mis on määratletud Euroopa Liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias;

14. toetab komisjoni kavatsust koordineerida arengupoliitikat tugevamini ELi teiste rahvusvahelise tasandi poliitika-valdkondadega, nagu humanitaarabi, kaubandus, piirkondlik integratsioon, tervishoid, haridus, energia, kalandus, põllumajandus, keskkond, teadus ja tehnoloogia, ränne ja varjupaik või Euroopa naabruspoliitika jt. Komitee rõhutab siiski, et poliitikavaldkondade koordineerimise parandamisest ei piisa, vaid suurendada on vaja ka sidusust kõnealuste poliitikameetmete ja rahvusvahelisel tasandil kokku lepitud arengueesmärkide vahel;

15. nõustub komisjoni seisukohaga, et tõhususe tagamiseks peab Euroopa vastus olema ühine ja põhinema Euroopa Liidus ühiselt tunnustatud kriteeriumidel. Komitee rõhutab siiski, et selline koordineerimine ei peaks toimuma mitte ainult ELi ja liikmesriikide vahel, vaid ka nende ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel, kellele kuulub osa kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks vajalikest pädevustest;

16. toetab komisjoni kavatsust tugineda Euroopa Liidu ja liikmesriikide arengukoostöös õigustel põhinevale lähenemisviisile, seades arengualaste jõupingutuste keskmesse inimese nii aktiivse osaleja kui ka kasusaajana. Lisaks on komitee seisukohal, et selline lähenemisviis on kooskõlas kestliku arengu eesmärkide ja tegevuskava 2030 aluseks oleva põhimõttega, et kedagi ei tohi kõrvale jätta, püüeldes selle poole, et arengualased saavutused jõuaksid ühiskonna kõige nõrgemate ja haavatavamate rühmadeni;

17. nõustub komisjoni kindla seisukohaga, et sooline võrdõiguslikkus on kõnealuse õigustel põhineva lähenemisviisi keskmes ning peab moodustama ELi ja selle liikmesriikide kogu arengutegevuse ja samuti detsentraliseeritud koostöö aluse, mis ei hõlma mitte ainult tegutsemist selles valdkonnas esineva ebavõrdsuse vastu, vaid ka naiste õiguste, nende mõjuvõimu suurendamise ja haridusele ligipääsu edendamist kõikidel tasanditel;

Meie ühised prioriteedid

18. on seisukohal, et ELi ja liikmesriikide arengupoliitika üks peamisi eesmärke on toetada riike nende võitluses vaesuse vastu, k.a põhiliste sotsiaalteenuste osutamise taseme ja kvaliteedi parandamine kogu elanikkonna jaoks, nagu on sätestatud tegevuskavas 2030. Komitee juhib siiski tähelepanu asjaolule, et suurt osa teenuseid osutavad detsentraliseeritud ametiasutused, mistõttu on väga oluline toetada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kestliku arengu eesmärkide rakendamisel;

19. nõustub tegevuskavas 2030 esitatud ettepanekuga arendada kaasavat ühiskonda, võideldes ebavõrdsuse vastu ja edendades sotsiaalset ühtekuuluvust, ent on veendunud, et detsentraliseeritud haldusasutustel on keskne roll ebavõrdsust põhjustavate marginaliseerumise ja sotsiaalse tõrjumise protsesside väljaselgitamisel ja korrigeerimisel;

20. märgib, kui oluline on rahumeelse ja hästi juhitud ühiskonna arendamine, kaotades ebakindluse ja vägivalda ning tugevdades töhusaid ja läbipaistvaid institutsioone. Komitee juhib tähelepanu vajadusele tagada, et kõnealune protsess põhineks kodanikele kõige lähemal oleval territoriaalsel alusel, toetades kohalike ja piirkondlike ametiasutuste töhususe suurenemist, et lihtsustada nii viisi tegevuskavast 2030 tulenevate kestliku arengu eesmärkide täitmise poole püüdevate kodanike demokraatliku osalemise ja kontrolli mehhanismide juurutamist. Seetõttu tuleb maailmakodanikuks kasvatamine muuta arengukoostöö rahvusvahelise süsteemi moodustavate erinevate – nii riiklike kui ka valitsusväliste – sidusrühmade ja osalejate poliitikameetmete ja strateegiate lahutamatuks mõõtmeks;

21. toetab tegevuskavas 2030 sisalduvat kavatsust tagada arenguprotsesside keskkonnasäästlikkus, parandades loodusvarade haldamist ja haavatavamate ökosüsteemide kaitset. Tasub korrata, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on määrav tähtsus kõnealuste poliitikameetmete elluviimisel, üritades ühitada keskkonnasäästlikkuse asjaomaste kogukondade majandusliku ja sotsiaalse progressiga. See on eriti oluline seoses kestliku arengu eesmärgiga 11, milles rõhutatakse vajadust „muuta linnad ja inimasulad kaasavaks, turvaliseks, vastupidavaks ja jätkusuutlikuks“;

22. peab oluliseks ergutada riike edendama jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu, mis on võimeline looma inimväärset tööd kooskõlas tegevuskavaga 2030, ning juhib tähelepanu rollile, mida kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad täita kõnealuste protsesside edendamisel, luues tootmisstruktuuri täpselt määratletud territoriaalsetel alustel eri osalejate, sh kohalike VKEde partnerluste abil;

23. toonitab, et tegevuskava 2030 tõhusaks elluviimiseks on oluline partnerriikide detsentraliseeritud avalik haldus. Komitee rõhutab osa, mis võib detsentraliseeritud koostööl olla kogemuste ja oskuste edasiandmisel seda laadi osalejate vahel, ning nõuab, et uue Euroopa arengukonsensusega tunnistataks ja edendataks seda tüüpi koostööga kaasnevaid võimalusi;

Partnerlus: Euroopa Liit tegevuskava 2030 elluviimist edendava jõuna

24. tunnistab, et kuigi iga riik peab vastutama oma arengu eest, on kestliku arengu eesmärgid võimalik saavutada üksnes siis, kui moodustatakse ülemaailmne partnerlus, millesse oleksid hõlmatud kõik riigid, mitmepoolsed institutsioonid ja ülejäänud ühiskondlikud sidusrühmad, tegutsedes koostöös kaasavate ja kestlike arengustrateegiate loomise nimel, nagu nõutakse tegevuskavas 2030. Komitee rõhutab samas uuesti, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad osalema kõnealustes ühistes jõupingutustes, pakkudes oma tegevusvaldkonnale omaseid oskusi ja ressursse;

25. rõhutab otsustavat osa, mis võib detsentraliseeritud koostööl olla mitut osalejat hõlmavate partnerluste kujundamisel, mille eesmärk on muudatuste edendamine arenguriikides kooskõlas tegevuskavas 2030 esitatuga. Sellise koostöö panust ja selle vastastikust täiendavust teiste koostöövormidega tuleks tunnustada uues arengukonsensuses;

26. rõhutab, et Euroopa Liit ja selle liikmesriigid peaksid kõnealuse ülemaailmse partnerluse raames hõlbustama koordineerimist, ülesannete jaotamist ja sidusust osalejate vahel. Komitee on seisukohal, et seda eesmärki on kergem saavutada, kui Euroopa Liit ja selle liikmesriigid tõhustavad ühist programmitööd arengukoostöö valdkonnas, võttes aluseks ühise nägemuse, mis on kokku lepitud partnerriikidega. Ta juhib siiski tähelepanu vajadusele tagada, et kõnealusesse dialoogi- ja kooskõlastamisprotsessi oleksid kaasatud piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused;

27. leiab lisaks, et kõnealused koordineerimisjõupingutused peavad viima operatiivselt ühiste sihtprogrammide käivitamiseni partnerriikides. Komitee toonitab samuti, kui oluline on tegutseda võimaluse korral riiklikul, piirkondlikul või rahvusvahelisel tasandil ühismeetmete kaudu, et parandada Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide tegevuse koostööd. Komitee rõhutab lisaks, et detsentraliseeritud koostöös osalejad peaksid samuti olema kaasatud kõnealuste programmide määratlemisse ja rakendamisse ning nende järelevalvesse ja hindamisse;

28. nõuab, et võimaluse korral kasutatakse partnerriikides selliseid koostöövorme nagu otsene eelarvetoetus või ELi usaldusfondid, mis hõlbustavad koordineerimist osalejate vahel ning võimaldavad ressurside ühtsemat ja paindlikumat kasutamist partnerriikides;

29. nõustub komisjoniga, et oluline on mobiliseerida ulatuslikult riigisiseseid ja rahvusvahelised avaliku ja erasektori vahendid tegevuskava 2030 eesmärkide saavutamise nimel, nagu on välja toodud Accra tegevuskavas. Komitee on seisukohal, et selleks on oluline kasutada avaliku sektori vahendeid eesmärgiga mobiliseerida ja kaasata erasektori vahendeid arengu jaoks, kasutades selleks uuenduslikke rahastamisvahendeid ja erinevaid segarahastamise vorme (ühendades annetusi ja laene). Sellegipoolest juhib komitee tähelepanu vajadusele tagada asjakohaselt viisil, et mobiliseeritavad vahendid i) teeniks selgelt arengu huve, ii) vastaksid partnerriigi prioriteetidele, iii) oleksid selgelt avaliku sektori vahendeid täiendava iseloomuga ning iv) oleksid allutatud tõhusatele mehhanismidele, millega kontrollida nende kasutust ja otstarvet, ning seatud arengueesmärkide poole püüdlisel tehtud edusammude järjestikustele kontrollidele;

30. rõhutab, kui oluline on, et ELi ja liikmesriikide arengukoostöö kutsuks, mobiliseeriks ja kaasaks võimalikult paljusid osalejaid kestliku arengu eesmärkide saavutamise, hõlmates muu hulgas kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, erasektorit, kodanikuühiskonda ja akadeemilisi ringkondi oma vastavate oskuste, kogemuste ja ressursidega. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et detsentraliseeritud koostöö on selline koostöövorm, mis sobib iseäranis taoliste mitut sidusrühma koondavate territooriumipõhiste partnerluste edendamiseks ja struktureerimiseks, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, et nad saaksid integreerida kestliku arengu eesmärgid oma poliitikameetmetesse. Komitee rõhutab, et detsentraliseeritud koostöö on eriti sobiv valdkond selleks, et luua maailmakodanikuks olemisele suunatud foorumid eesmärgiga panna kodanikud arutlema kestliku arengu eesmärkide üle ning osalema avaliku poliitika meetmetes nende saavutamiseks ja samuti järelevalves tegevuskava 2030 rakendamise üle;

31. märgib, kui oluline on tehnilise ja institutsionaalse suutlikkuse tugevdamine partnerriikides, et nad saaksid edendada üleminekut kaasavatele ja kestlikele arengustrateegiatele, nagu nõutakse tegevuskavas 2030. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kõnealune protsess peab jõudma ka partnerriikide detsentraliseeritud haldusastutusteni;

32. rõhutab, et ELi ja selle liikmesriikide arengukoostöös tuleks eraldada ressursse kooskõlas selgete ja läbipaistvate eeskirjadega, võttes arvesse vajadusi, struktuurilisi lünki ja alternatiivsete ressurside mobiliseerimise suutlikkust partnerriikides. Samal ajal rõhutab komitee, et ressurside kasutamine ja tegevuse läbiviimine peaks olema suunatud järgmise põhimõtte järgimisele: kedagi ei tohi kõrvale jätta;

33. juhib tähelepanu asjaolule, et kooskõlas eespool nimetatuga peavad kõige madalama sissetulekuga riigid ja eelkõige vähim arenenud riigid, samuti ebakindlas või konfliktijärgses olukorras olevad riigid saama esmajärjekorras ja kõige soodsamatel tingimustel ELi ja selle liikmesriikide rahvusvahelist abi;

34. hoiatab siiski, et suured keskmise sissetulekuga riikide rühmad kannatavad tõsiste struktuuriliste piirangute all, nende riigisisene olukord on väga ebahühtlane, institutsioonid on nõrgad ja ühiskond killustunud. Arengukoostöö, sealhulgas finantskoostöö, võib olla kasulik selleks, et võimaldada kõnealustel riikidel saada oma piirangutest üle ja edendada jätkusuutlikku arengut, mis parandaks lisaks nende suutlikkust osaleda aktiivsemalt tegevuskava 2030 elluviimises;

35. leiab, et kontrollitud ränne võib olla üks arenguhoob päritolu- või sihtriigis lisaks sellele, et see on kasulik rändajatele endile. Komitee arvates tuleks rände kontrollitud juhtimine lisada arengutegevuse eesmärkidesse, püüdes pakkuda asjakohaseid regulatiivseid lahendusi ja toetusmeetmeid, et kaitsta rändajate inimõigusi nende rändeteekonnal ja sihtkohariigis ning pakkuda neile võimalusi nende päritoluriikides eesmärgiga vähendada kontrollimatute rändevoojude survet;

36. märgib, et arengukoostöö vahendite spekter ulatub konkreetsest rahvusvahelisest abist kaugemale, hõlmates ressursse, mis – kuigi need ei vasta ametliku arenguabi abikõlblikkuse kriteeriumitele – võivad luua arenguvõimalusi. Komitee on seisukohal, et ELi ja selle liikmesriikide arengukoostöö peab aktiivselt hõlmama kõnealust ressurside

kombinatsiooni ning kohandama kasutatavaid allikaid ja vahendeid iga partnerriigi, sh keskmiste tuludega riikide konkreetsetele tingimustele;

37. toetab komisjoni ettepanekut võtta kasutusele kaugeleulatuv välisinvesteeringute kava selleks, et üritada kaasata erasektori investeeringuid, tugevdada tehnilist abi kohalike omavalitsuste ja ettevõtete projektide asjakohaseks koostamiseks ning luua hea ettevõtluskliima, võttes nõuetekohaselt arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste prioriteete territoriaalse arengu valdkonnas. Komitee arvates peab kava olema kooskõlas tegevuskavas 2030 määratletud eesmärkidega ning hõlbustama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist tegevuskava nõuetekohaseks rakendamiseks;

38. nõustub komisjoni seisukohaga, et oluline on toetada piirkondlikku integratsiooni, et võimaldada asjaomaste riikide arenguprotsesside tugevdamist ja parandada piirkondlike avalike hüvede pakkumist tegevuskava 2030 eesmärkide parema täitmise nimel. Komitee eeldab, et naabruspoliitika vaadatakse läbi, pidades silmas uusi kestliku arengu tegevuskavast (aastani 2030) tulenevaid prioriteete, ning juhib samas tähelepanu vajadusele tugevdada kõnealuse poliitikavaldkonna raames piirkondadevahelist koostööd asjakohaste toetusmeetmete kaudu;

Euroopa Liidu mõju suurendamine

39. rõhutab vajadust jätkata jõupingutusi arengukoostöö tõhustamiseks, rakendades Roomas, Pariisis, Accras ja Busanis toimunud tippkohtumistel kokkulepitut. Samas peab komitee oluliseks toetada partnerriikides institutsionaalse suutlikkuse arendamist ning muu hulgas innustada partnerriike võtma oma riiklikes kavandamisdokumentides arvesse ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulisimaid prioriteete, tagamaks et koostööjõupingutused annaksid häid tulemusi ning neis kajastuksid asjaomase piirkonna ja selle elanike vajadused;

40. eeldab, et arengukoostöö üksi ei ole võimeline rahastama tegevuskavas 2030 nõutud muutusi. Seetõttu rõhutab komitee vajadust, et ELi ja liikmesriigid kasutaksid koostööd finantsvõimendusmehhanismina täiendavate vahendite kaasamiseks muudest allikatest ja katalüsaatorina, et pakkuda teistsuguseid stiimuleid ja edendada positiivseid muutusi arengumaades;

41. kordab, et kui ELi riigid soovivad olla usaldusväärne partner rahvusvahelises kontekstis, tuleb täita võetud kohustused. Seetõttu leiab komitee, et riigid peaksid püüdma saavutada eesmärgid, milleks EL on kohustunud arengu rahastamise rahvusvahelise tegevuskava raames, ning toetab samuti seda, et riigid täidaksid ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonis võetud kohustusi, sh keskkonna rahastamise küsimustes;

42. kinnitab, kui tähtis on kohandada koostööd vahendite ja meetmete ulatusele, mida lisaks abile kasutatakse rahvusvahelise süsteemi raames arenguprotsesside toetamiseks. Selles osas peab komitee kasulikuks ja otstarbekaks jälgida Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) jõupingutusi, mille eesmärk on töötada välja uued näitajad arengu rahastamise vallas, sh võtta kasutusele kestliku arengu ametliku kogutoetuse kontseptsioon;

43. tunnistab, et paljudel tegevuskavas 2030 nimetatud probleemidel puudub tõhus tehniline lahendus, mistõttu on vaja otsida loovusel, teadmiste edendamisel ning tehnoloogilisel ja sotsiaalsel innovatsioonil põhinevaid alternatiive. Komitee arvates võib kõnealuses valdkonnas olla oluline roll detsentraliseeritud koostööl, edastades kohalikul ja piirkondlikul tasandil saadud kogemusi;

44. märgib, et tegevuskava 2030 ei ole võimalik ellu viia, kui ei parandata oluliselt poliitikavaldkondade sidusust, võttes arvesse avaliku poliitika valdkondade tervikuna avaldatavat mõju arengueesmärkidele. Komitee rõhutab lisaks, et sidususe parandamine peaks toimuma nii avaliku sektori tegevuse eri valdkondade vahel (horisontaalne) kui ka eri valitsemistasandite vahel (kohalik, piirkondlik, riigi ja ELi tasand), jälgides lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis võetavates poliitikameetmetes ja rakendatavates avaliku poliitika programmides kogu valitsemist hõlmavat lähenemisviisi;

45. juhib tähelepanu vajadusele tagada, et kõik ELi koostöös osalejad aitaksid suurendada läbipaistvust omaenda tarvitusele võetud vahendite osas. Komitee arvates peaksid avalikud (ELi, üleriigilised, piirkondlikud ja kohalikud) ametiasutused edendama kõnealuseid jõupingutusi, et parandada niiviisi vastutust ja sekkumiste kvaliteeti;

46. on seisukohal, et muudatusteni viivad protsessid peavad olema juurutatud kohapeal, kaasates kohalikke osalejaid ja toetudes detsentraliseeritud koostööle. See võiks olla parim viis edendada tihedat ja samas hajutatud üleminekuprotsessi kaasavate ja jätkusuutlike arengumudelite poole;

47. soovib seoses eespool nimetatuga uuesti välja pakkuda oma võimalusi, et aidata kaasa tegevuskava 2030 rakendamisele ning teadmiste ja kogemuste vahetamisele ülejäänud avaliku sektori asutuste ja neile vastavate asutustega arenguriikides, kasutades selleks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste arenguteemalist teabe- ja aruteluplatvormi (portaal), iga kahe aasta tagant toimuvat detsentraliseeritud koostööd käsitlevat dialoogi (detsentraliseeritud arengukoostöö konverents) ning Euroopa ja Vahemere piirkonna kohalike ja piirkondlike omavalitsuste assamblee (ARLEM) ning riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste iga-aastase konverentsi (CORLEAP) pakutavaid rahvusvahelisi foorumeid. Komitee soovib hoogustada ja kooskõlastada detsentraliseeritud koostööd, mida ELi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused teevad naaberriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsustega konkreetsete algatuste raames, nagu Nikosia algatus Liibüa heaks;

48. peab oluliseks rakendada kestliku arengu vallas arukat teabevahetuspoliitikat selliselt, et see soodustab suuremat teadlikkust väljakutsetest ja võetavatest poliitikameetmetest ning viib kodanike teaduslikuma ja aktiivsema toetuseni, sest nad mõistavad arengukoostööd ja pühendumust tegevuskavale 2030 investeringuna tulevikku. Samuti tuleb Euroopa kodanikele selgitada arengukoostöö eesmärkide asjakohasust, tutvustades asjaomaste poliitikameetmetega kaasnevat vastastikust kasu, näiteks piirkondliku stabiilsuse alade loomine. Lõpuks tuleb tuua esile selliste protsessi kaasatud eri osapoolte tegevust, nende hulgas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning nende seas äärepoolseimad piirkonnad, kes on juba aastaid edukalt välja töötanud poliitilisi meetmeid koostöö tegemiseks naaberriikidega;

Järelevalve võetud kohustustest kinnipidamise üle

49. peab tervitatavaks, et kõik koostöös osalejad viivad järk-järgult oma aruandlussüsteemid ja järelevalve näitajad kooskõlla tegevuskava 2030 sisuga. Komitee toetab samuti ühiste koondaruannete koostamist, milles esitatakse kokkuvõtte tegevuskava 2030 osas tehtud edusammudest ja mida võiks edastada ÜRO kõrgetasemelisele poliitilisele foorumile. Komitee nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivset kaasamist kõnealuste aruannete koostamisse, andes aru nende pädevusalasse kuuluvates valdkondades ja detsentraliseeritud koostöö kaudu rakendatud meetmetest;

50. nõustub vajadusega tugevdada statistikasüsteeme tegevuskava 2030 jälgimiseks. Komitee juhib tähelepanu vajadusele tagada, et kõnealune tugevdamine toimuks samuti piirkondliku ja kohaliku tasandi teabesüsteemide puhul tagamaks, et edusammud jõuaksid kõikidesse sektoritesse ja kõikidele territooriumidele.

Brüssel, 8. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee aramus – „Tõhus veevarude majandamise süsteem – innovaatiliste lahenduste lähenemisviis“

(2017/C 207/09)

Raportöör: Cees Loggen (NL/ALDE), Põhja-Hollandi provintsi valitsuse liige**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. tõdeb, et puhas ja koguselt piisav vesi kui elu allikas on meie tervise ja heaolu seisukohalt hädavajalik. Vesi pakub küll palju arenguvõimalusi, kuid kätkeb endas ka ohtu. Üleujutused, põuad ja halb veekvaliteet ohustavad meie elu, tervist ja heaolu;
2. tunnustab Euroopa Komisjoni 2000. aastal vastu võetud veepoliitika raamdirektiivi eest, millega – täiendatuna spetsiifilisemate ELi õigusaktidega ⁽¹⁾ – tõhustati suurt osa vanematest õigusaktidest, reguleeriti jõgede valgaladel põhinevat veevarude majandamise süsteemi ja kehtestati ambitsioonikad pikaajalised veemajanduse eesmärgid;
3. on teadlik sellest, et Euroopa Komisjonis on töös Euroopa veepoliitika järgmised alateemad:
  - a) veepoliitika raamdirektiivi (2000/60/EÜ) läbivaatamine 2019. aastal: Euroopa Parlamendi uuringuteenistus viis läbi analüüsi pealkirjaga „Water Legislation – Cost of Non-Europe Report“. Analüüsi käigus tuvastati mitmed rakendamisega seotud probleemid;
  - b) meetmed, k.a õigusakti ettepanek vee korduskasutamise arendamiseks: vee korduskasutamine on ELi öko-tööstusliku maastiku põhikomponent. Vee korduskasutamise edendamise algatus on ringmajanduse tegevuskava üks võtmelement. Sellele lisandub vajadus õigusakti ettepaneku järele, millega kehtestatakse minimaalsed kvaliteedinõuded korduskasutatavale veele, nt niisutamiseks ja põhjaveevarude täiendamiseks;
  - c) joogiveedirektiivi (98/83/EÜ) eelseisev läbivaatamine 2017. aastal: ettevalmistavad uuringud ja läbi viidud konsultatsioonid tõid välja vajaduse parandada ELi joogivee poliitikat, et oleks võimalik jõustada inimõigus veele ja kanalisatsioonile;
  - d) asulareovee puhastamise direktiivi (91/271/EMÜ) võimalik läbivaatamine;
4. juhib tähelepanu asjaolule, et enamikes liikmesriikides on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel veemajandusega seotud institutsioonilised ja poliitilised kohustused ja pädevused ning seetõttu kujundavad nemad enamike ELi veepoliitika direktiivide rakendamise. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad enamasti ka jätkusuutliku veemajanduse seisukohalt oluliste poliitikavaldkondade eest, sh ruumiline planeerimine, taristu, liikuvuspoliitika, lubade väljastamine, põllumajandus ja maastikuhooldus, veevarustus, pinna- ja põhjavee kaitse, kohandumine kliimamuutustega ja kaitse üleujutuste vastu;
5. võtab teadmiseks Euroopa Liidu Nõukogu 17. oktoobri 2016. aasta järeldused säästva veemajanduse kohta. Komitee toetab nõukogu järeldusi, et vesi on esmane prioriteet, ning nõustub sellega, et veevaldkonna ülesanded ELis on erinevad ja seetõttu on lahendussuundade leidmisel vaja paindlikkust. Nende hulka kuulub vajadus veevarude reguleerimise taristute järele, et saavutada hea keskkonna ja veekogude seisund ning tagada nõudlusele vastamine;

⁽¹⁾ Põhjaveedirektiiv (2006), keskkonnakvaliteedi standardite direktiiv (2008), asulareovee direktiiv (1991), nitraadidirektiiv (1991), uus suplusveedirektiiv (2006), joogiveedirektiiv (1998), üleujutuste direktiiv (2007), merestrategie raamdirektiiv (2008) ja kaks komisjoni otsust (2005 ja 2008) ökoloogilise seisundi kohta.

6. juhib seetõttu tähelepanu subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimise tähtsusele. Riiklik, piirkondlik ja kohalik kontekst on näiteks vee taaskasutamise või tõhususe parandamisega seotud meetmete puhul nõudluse poolel (vee kokkuhoid) määrava tähtsusega, kuna vee kättesaadavus võib paiguti olla erinev. Seetõttu on oluline luua Euroopa raamistikust lähtuvalt võimalus käsitleda seda problemaatikat riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning võtta neil tasanditel vajalikke meetmeid;
7. tunnustab väga ambitsioonikat, vabatahtlikku linnade veemajanduse tegevuskava aastaks 2030 (*Urban Water Agenda 2030*), mis koostati Leeuwardenis linnade ja vee teemalise konverentsi raames 2016. aasta veebruaris, ning julgustab Euroopa linnu sellega ühinema;
8. toetab Euroopa Komisjoni kavatsust esitada 2017. aastal ringmajanduse tegevuskava elluviimise raames ettepanek vee taaskasutamist käsitlevate miinimumnõuete kohta ja vaadata läbi joogiveedirektiiv (REFITi kontekstis),⁽²⁾ seejuures tuleb silmas pidades, et võimalikud negatiivsed mõjud ei tabaks ebaproportsionaalselt teisi valdkondi, näiteks põllumajandus-sektorit;
9. rõhutab, et arvesse tuleb võtta piirkondlikke erinevusi vee kättesaadavuses. Põhjendamatult ei tohiks kohustada vett taas kasutama. Peaasjalikult võib vee taaskasutamine pakkuda lahendusi piirkondades, kus on probleeme vee kättesaadavusega;
10. kutsub selles kontekstis tasakaalustatud ja ühtsest lähenemisviisist lähtuvalt Euroopa Komisjoni üles tagama, et vee taaskasutamine oleks üksnes täiendav veevarustuse võimalus, mida kasutatakse samaaegselt tõhususe parandamisega nõudluse poolel, ning et analüüsitaks ja võetaks arvesse vee piiratud kättesaadavuse võimalikku mõju;
11. peab äärmiselt oluliseks, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused esitaksid käesoleva omaalgatusliku arvamusega soovitusi, kuidas parandada ELi veevalaste õigusaktide rakendamist, ning et neid kaasataks ka edaspidi aktiivselt Euroopa tulevase veepoliitika kujundamisse;

Omaalgatusliku arvamuse taust ja ulatus

12. on veemajanduse teemadega seotud küsimustes varem korduvalt oma seisukohta väljendanud. Käesolev omaalgatuslik arvamus on jätkuks eelmistele komitee arvamustele, nagu:
- a) arvamus „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2000/60/EÜ ja 2008/105/EÜ seoses veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainetega“, CdR 1120/2012⁽³⁾;
- b) arvamus „Seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm“, CdR 593/2013⁽⁴⁾;
- c) arvamus „Kontsessioonilepingute sõlmimine“, CdR 100/2012⁽⁵⁾;
- d) arvamus „Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll jätkusuutliku veemajanduse edendamisel“, CdR 5/2011⁽⁶⁾;
13. rõhutab seoses kliimamuutuste mõjuga veemajandusele vajadust tagada ELi, riiklike, piirkondlike ja kohalike poliitikameetmete sidusus ja järjepidevus meetmetega, mida rakendatakse kliimamuutustega kohanemist käsitleva ELi strateegia kontekstis ning viitab sellega seoses arvamusele „Kliimamuutustega kohanemist käsitleva uue ELi strateegia suunas – integreeritud lähenemisviis“, CdR 2430/2016;
14. tunnustab veepoliitika valdkonna ulatust ja on seisukohal, et selles omaalgatuslikus arvamuses keskendutakse sisevee varude majandamisele, täpsemalt vee kvaliteedile, magevee nappusele ning kaitsele üleujutuste vastu. Merede ja ookeanide veemajandus ja seega ka merestrategie raamdirektiiv ja mereruumi planeerimise direktiiv jäävad käesoleva arvamuse vaatlusalast välja, kuna neid on juba käsitletud komitee varasemates arvamustes;

Hea veemajanduse tähtsus

15. juhib tähelepanu suurtele väljakutsetele, millega me veemajanduses kliimamuutuste ja järjest intensiivsema maakasutuse tõttu silmitsi seisame:

⁽²⁾ Komisjoni 2017. aasta tööprogramm, COM(2016) 710 final, I lisa.

⁽³⁾ ELT C 17, 19.1.2013, lk 91.

⁽⁴⁾ ELT C 218, 30.7.2013, lk 53.

⁽⁵⁾ ELT C 277, 13.9.2012, lk 74.

⁽⁶⁾ ELT C 259, 2.9.2011, lk 13.

- a) lühikeses perspektiivis suurendab sademete hulga suurem varieerumine üleujutuste ja põua ohtu. Veetemperatuuri tõus ja ekstreemsete nähtuste, sealhulgas üleujutuste ja põua varieerumine, mõjutavad vee kvaliteeti. Samuti mõjutavad muutused vee koguses ja kvaliteedis selle kättesaadavust, stabiilsust ja sellele juurdepääsu ning olemasoleva taristu toimimist ja kasutamist ja majandamise tavaid;
- b) keskpikas perspektiivis seisneb väljakutse soovitud veekvaliteedi eesmärkide tegelikus saavutamises;
- c) pikas perspektiivis kujunevad kõige suuremateks probleemideks merepinna tõusu mõju ja (mage)vee nappus, millel on suured sotsiaal-majanduslikud tagajärjed, nagu näiteks väljaränne piirkondadest, kus meri maa üle ujutab, või piirkondadest, kus veenappuse tõttu ei ole enam magevett. Samuti mõjutavad sademete hulga ja temperatuuri prognoositud muutused tõenäoliselt üleujutuste sagedust, avaldades suurt sotsiaal-majanduslikku ja terviseiga seotud mõju;

16. juhib tähelepanu veesektori suurele majanduslikule väärtusele ja hea veemajanduse majanduslikule tähtsusele. Järgnevalt on esitatud mõned näited:

- a) ülemaailmne veevarustus, -käitlemine ja -jaotus on kriitiline tegur meie ühiskonna jaoks: see garanteerib meie toidu, sanitaarteenused, tervise ja heaolu. Ligikaudu 70 triljoni euro suurusest maailmamajandusest on ligikaudu 63 triljonit eurot otseselt sõltuv veest ⁽⁷⁾;
- b) hiljutise ÜRO aruande kohaselt on ülemaailmselt hinnanguliselt 1 miljard töökohta ehk 40 % töökohtade koguarvust väga tugevalt sõltuvad veest ja veel 1 miljard töökohta sõltub veest osaliselt. See tähendab ümberarvestatult, et 80 % maailma töökohtadest sõltub veest ⁽⁸⁾;
- c) Euroopa veesektor hõlmab 9 000 tegutsevat väikest ja keskmise suurusega ettevõtet ja annab ainuüksi kommunaalettevõtetes tööd 600 000 inimesele ⁽⁹⁾;
- d) sanitaar- ja veevarustussektori hinnanguline kogulisandväärtus ulatus 2010. aastal 44 miljardi euroni ja tagas kõnealusel aastal umbes 500 000 töökohta ⁽¹⁰⁾;
- e) viimase 15 aasta jooksul on üleujutused kaasa toonud vähemalt 25 miljardi euro väärtuses kindlustatud kahjusid, neile lisanduvad veel kindlustamata kahjud. Ainuüksi 2014. aastal oli hinnanguline kahju ligikaudu 5 miljardit eurot. Prognooside kohaselt võib see aastane kahjusumma aastaks 2050 kerkida viiekordseks ⁽¹¹⁾;

Teistsuguse poliitika vajadus

17. juhib tähelepanu asjaolule, et tulevaste veeprobleemide ulatuses ja mõjus on veel palju ebakindlust ning ka regulatiivne raamistik on erinev, mistõttu võiks tegevuskaval põhinev poliitika olla hea lähtepunkt, et parandada suhteid eri institutsioonide vahel ja uurida uusi innovaatilisi poliitikakujundamise viise, mis võimaldaksid eri valdkondade koostööd, otsides sünergiaid ja vältides erimeelsusi. Tuleb rakendada poliitikat, mida tuntakse „kohanduva poliitikana“. Järgnevas tabelis on välja toodud erinevad võimalused:

		Normid ja väärtused	
		kattuvad	erinevad
teadmised	üksmeel	plaanijärgne poliitika	läbirääkimised normide üle
	vastuolu	läbirääkimised teadmiste üle	kohanduv poliitika

⁽⁷⁾ WssTP Water Vision 2030 „The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society“, oktoober 2016. <http://wsstp.eu/publications/>

⁽⁸⁾ The United Nations World Water Development Report 2016.

⁽⁹⁾ COM(2012) 216 final.

⁽¹⁰⁾ Eurostat (2013), viide dokumendis COM(2014) 363 final.

⁽¹¹⁾ Forzieri, G. et al., „Multi-hazard assessment in Europe under climate change“, *Climatic Change*, Vol. 137, nr 1, juuli 2016, lk 105–119.

18. kutsub Euroopa Komisjoni üles uurima joogiveedirektiivi eelseisva läbivaatamise, vee korduskasutamisega seotud meetmete ja asulareovee puhastamise direktiivi võimaliku läbivaatamise ning viimaks veepoliitika raamdirektiivi läbivaatamise raames kohanduva poliitika rakendamise võimalusi veepoliitika valdkonnas. Uurimisel tuleks keskenduda kohanduva poliitika olulisimatele tingimustele, milleks on terviklikkus, teabevahetus, eesmärkide ja vajalike jõupingutuste paindlikkus ja eristamine ning innovatsioon. Uue poliitika võimaluste uurimisel peaks komisjon konsulteerima kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, tagamaks, et võimalikud tulevased ettepanekud on nende parimates huvides ning toetavad, mitte ei vähenda nende pädevust;

Terviklik poliitika

19. kutsub Euroopa Komisjoni üles muutma oma paljuski valdkondliku veepoliitika terviklikuks poliitikaks ja palub komisjonil tagada, et veemajandus kaasataks horisontaalse elemendina teistesse selle ressursiga tihedalt seotud poliitikavaldkondadesse nagu inimeste tarbimine, energia, põllumajandus, kalandus, turism, keskkond jne;

20. on seisukohal, et veepoliitika lähtepunktideks peavad olema ettevaatuspõhimõte ja põhimõte „saastaja maksab“. Diferentseeritud lähenemisviisi raames peavad aga kõik võimalused jääma avatuks, et jõuda kõige tõhusamate ja tulemuslikumate lahendusteni, et – erandjuhtudel – oleks võimalik sellest lähtepunktist kõrvale kalduda. Nimetatud lahendused viiakse ellu innovaatilisi, sihipäraseid ja keskkonnasäästlikke teaduslikke lähenemisviise kasutades;

21. juhib antud kontekstis tähelepanu sellele, et energia ja energiakulud võivad osutada märkimisväärseks takistuseks innovatsiooni rakendamisele ja veenappusele ebatüüpiliste lahenduste leidmisele, nagu vee transportimine põuaaladele või veemagastusjaamade kasutamine, ning rõhutab asjaolu, et ELi poliitika kujundamisel tuleb selles kontekstis arvestada ka taastuvate energiaallikate kasutamisega ja vee potentsiaaliga energiaallikana;

22. juhib tähelepanu ravimite, nagu näiteks antibiootikumide, ulatuslikumale kasutamisele, mille tulemusel leiavad nende toimeained kanalisatsiooni kaudu tee pinnaveete. See teeb vajalikuks suuremad jõupingutused joogivee tootmisel pinnaveest ja suurendab samas tõenäoliselt bakterite immuunsuse riski. Probleemi lahendus peitub lähenemisviisis, mis on suunatud ravimijääkide hajureostusallikatele: ravimijääkidele ja toimeainetele uriinis ja väljaheites;

23. julgustab liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kaasama rohelise taristu ja looduslikku veesäilitamisvõimet käsitlevate meetmete käsitused täiendusena või alternatiivina traditsioonilistele struktuurimeetmetele (nt jõgede valgalade hüdro-morfoloogilise surve vähendamine) oma veepoliitikasse, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames elluviidavatesse rakenduskavadesse (nt märgalade ja metsade taastamiseks) või linnaplaneerimisse (nt vihmavee kogumiseks (taaskasutamise eesmärgil) või vee säilitamise tõhustamiseks üleujutuste mõju vähendamiseks);

24. juhib tähelepanu vajadusele parandada veemajandust, aidates kaitsta puhta vee varusid looduskatastroofide ajal ⁽¹²⁾;

25. julgustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tegema koostööd kindlustusettevõtete ja riikide valitsustega, tagamaks kõigile üleujutuste ohupiirkonna kodumajapidamistele, põllumajandusettevõtetele ja ettevõtetele taskukohase kindlustuslepingu sõlmimise. Lisaks tuleb teha tööd selle nimel, et kõik sidusrühmad mõistaksid tõsiasja, et kõige tõhusam viis riski minimeerimiseks ja looduskatastroofidest tingitud pikaajaliste kulude vähendamiseks on vastupanuvõime suurendamine algusest peale;

Poliitika kujundajate ja elluviijate teabevahetus

26. on seisukohal, et erinevate poliitikavaldkondade eesmärgid on iseenesest vastuvõetavad (plaanijärgne poliitika), kuid vajalikud meetmed on praktikas tihti vastuolulised. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et piirkondades ja linnades, kus rakendamine toimub, tuleb sageli teha valikuid selliste vastuoluliste meetmete vahel;

27. palub Euroopa Komisjonil tõhustada teabevahetust veepoliitika elluviijatelt (kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused) poliitikakujundajatele Brüsselis ning kaasata näiteks vastuolulisi eesmäärke puudutav teave oma uude poliitikasse või oma praeguse poliitika kohandustesse;

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Kehtivate õigusaktide läbivaatamine ja rakendamine

28. loodab, et joogivee direktiivi kavandatud läbivaatamise käigus parandatakse järelevalvesüsteeme ja analüüsiparameetreid, tagatakse kodanikele joogivee kvaliteeti puudutava teabe parem kättesaadavus, käsitletakse lekete probleemi, töötatakse välja õigusraamistik väikestele või individuaalsetele joogiveevarustussüsteemidele, esitatakse lahendused probleemidele, mis tulenevad joogiveega kokku puutuvatest materjalidest ning ajakohastatakse õigusaktide kehtivaid erandeid;

29. nõuab, et asulareovee direktiivi tulevase läbivaatamise eesmärk peaks eeskätt olema andmete järelevalve, aruandluse ja avaliku levitamise parandamine ning et seejuures võetaks arvesse kokku puutepunkte ringmajanduse ja ressursitõhususega Euroopa Liidus. Aruandluse puhul tuleks liikmesriikide koormust vähendada vähemalt sedamööda, kui võrd nad on oma kohustusi juba täitnud;

30. tervitab Euroopa Komisjoni uut lähenemisviisi „vastavuseni jäänud vahemiku“ hindamisel, milles keskendutakse allesjäänud puudustele tegelikult nõuetekohaselt kogutud, ühendatud ja käideldud reovee puhul ning mis täiendab ametlikku vastavushindamist asulareovee puhastamise direktiivist tulenevate juriidiliste kohustustega. Komitee märgib rahuloluga, et Euroopa Komisjon töötles esimest korda piirkondliku tasandi tulemusi ja lisas need oma kaheksandasse aruandesse asularevee puhastamise direktiivi rakendamise seisu kohta. Komitee kutsus Euroopa Komisjoni üles säilitama nii „vastavuseni jäänud vahemiku“ kui ka piirkondliku tasandi lähenemisviisi ja arendama neid edasi koostöös kohaliku ja piirkondliku tasandi osalejatega;

31. kutsus Euroopa Komisjoni, liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles vähendama veenappust ja suurendama veelgi veekasutamise tõhusust eelkõige järgmiste meetmetega:

- a) seades selgelt esikohale veenõudluse haldamise, veekasutuse tõhususe niisutamisel, hoonetes ja energiasektoris;
- b) võideldes liigse veeammutamise vastu lubade läbivaatamise või parema jõustamisega kooskõlas veepoliitika raamdirektiiviga;
- c) võttes meetmeid tootepoliitika võimalikult varases etapis, sh tulevastes õigusaktides, et suurendada seadmete veekasutuse tõhusust töökavades ökodisaini direktiivi raames;
- d) toetades jätkuvalt vee mõõtmist kõigis sektorites ja kõigi kasutajate seas;
- e) käsitledes leketest tulenevat veekadu, julgustades taristuinvesteeringuid, mida rahastatakse muu hulgas asjakohase veehinna kujundamise ja nõuetekohaste jõustamise meetmetega;

Eesmärkide paindlikkus ja eristamine

32. märgib, et veekvaliteedi eesmärkide ja ühise põllumajanduspoliitika vahel valitseb pingeline ning kutsus Euroopa Komisjoni üles tagama nende kahe poliitikavaldkonna vahel parema kooskõla. EL peaks vältima selliste vastuolude teravnemist ja nendega seotud halduskoormuse suurendamist, mis tuleneb potentsiaalselt konfliktsete õigusaktide rakendamisest, ning peaks pigem otsima kõige tulemuslikumaid, kulutõhusamaid ja üksteist tugevdavaid kompromisse;

33. peab õigeaegseks ja vajalikuks liikuda 12. detsembri 1991. aasta direktiivi 91/676/EMÜ (veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest) veepoliitika raamdirektiivi integreerimise poole eesmärgiga ühtlustada meetmeid, et saavutada veekogude hea seisund ja selle sobivus inimeste veega varustamiseks;

34. kutsus Euroopa Komisjoni üles uurima võimalusi paindlikuma ja diferentseerituma veepoliitika väljatöötamiseks. Paindlikkus on vajalik tulevaste veeprobleemide ebakindluse tõttu. Seetõttu on vältimatu, et nii veepoliitika eesmärgid kui ka lähenemisviisid peavad leidma tasakaalu vajaliku õiguskindlusega, et võimaldada ühelt poolt pikaajalist kavandamist ja mitmeaastaseid, kulukaid investeeringuid ning teiselt poolt kohanemist uute olukordadega, kui selleks peaks tekkima vajadus. Seega on eesmärkide eristamine ajas ja kohas vajalik selleks, et suurendada meetmete tulemuslikkust ja omaksvõttu, ⁽¹³⁾ ilma seejuures nende ambitsioonide tasemes järgi andmata;

⁽¹³⁾ Nii näiteks on valgalal ülejutuste vastu võitlemisel või veekvaliteedi parandamisel ülesvoolu võetavad meetmed palju tõhusamad kui allavoolu omad. Seejuures on ilmselge, et allavoolu jäävad piirkonnad panustavad ülesvoolu võetavatesse meetmetesse.

35. kutsub Euroopa Komisjoni üles töötama välja alternatiivi veepoliitika raamdirektiivis kavandatud järelevalve normile „one out = all out“. Nimetatud põhimõte ei anna piisavalt head pilti tegelikust ökoloogilisest ja keemilisest olukorrast ega juba tehtud jõupingutustest veekvaliteedi parandamiseks. Et tagada muu hulgas vajalike meetmete omaksvõtt, on vaja välja töötada järelevalveinstrument, mis võtaks arvesse liikmesriikides juba saavutatud tulemusi;

Teadusuuringud ja innovatsioon

36. on veendunud, et poliitilise innovatsiooni kõrval on äärmiselt oluline ka jätkuv tehniline innovatsioon, et leida lahendus praegustele ja tulevastele veeprobleemidele ⁽¹⁴⁾. Komitee rõhutab sellist liiki innovatsiooni toetamiseks võimalikku kasu, mida võib tuua ELi tasandi Euroopa veealase innovatsiooni tegevuskava, mis on suunatud liikumisele kestliku ja ringleva veemajandusega aruka ühiskonna suunas. Selline raamistik aitaks julgustada liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi rakendada Euroopa Komisjoni abiga süsteemseid innovaatilisi lähenemisi ning rajama või toetama veeinnovatsioonialaseid partnerlusprojekte. Kuigi innovatsiooni puudutavad olemasolevad teadmiste platvormid ja rahastamisvõimalused arenevad, suurenevad ja laienevad, näeb komitee kahte kitsaskohta, mis takistavad innovatiivsete lahenduste kasutuselevõttu. Seetõttu kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles:

- a) vähendada veelgi halduskoormust juurdepääsul Euroopa Liidu innovatsioonifondidele koostöö ja investeringute kaudu, et ennetada märkimisväärsed pikaajalisi veemajanduse väljakutseid kogu ELis. Üks oluline mureallikas on vastuolulised õigusaktid riigiabi valdkonnas ja ettevõtete raskendatud juurdepääs innovatsioonifondidele;
- b) uurima võimalust tagada katsetamisruum olukordades, kus teiste poliitikavaldkondade piirangud takistavad innovatiivsete lahenduste elluviimist.

Lõpetuseks

37. Veemajandus on kapitalimahukas poliitikavaldkond, millesse tehakse suuri investeringuid. Need investeringud suurenevad tulevikus veelgi. Probleemide määratlemisel ja neile lahenduste leidmisel laiema perspektiivi valimine ja seotud poliitikavaldkondade (näiteks põllumajandus, energia, tervishoid) parem kaasamine, nagu on olemasolevates õigusaktides juba välja pakutud, vähendab investeringute lõpetamise tõenäosust, avab uusi võimalusi ja loob kasulava innovatsioonile. Väljakutse seisneb selles, et langetada tuleb arukaid otsuseid, mis ühelt poolt arvestaksid sellega, mida me tahame praegu säilitada, ent pakuks teisalt ka piisavalt ruumi ebakindlate tulevikuprobleemide lahendamiseks – **manage the source of life!**

Brüssel, 9. veebruar 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽¹⁴⁾ Nii näiteks on reovesi pärast teistkordset puhastamist hea joogivee tootmise allikas, eriti kui võrrelda seda vee magestamisega. Selleks tuleb aga saada üldsuse heakskiit.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Kliimamuutustega kohanemist käsitleva uue ELi strateegia suunas – integreeritud lähenemisviis“

(2017/C 207/10)

Raportöör: Sirpa Hertell (FI/EPP), Espoo linnavolikogu liige

POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

1. rõhutab, et suur osa komitee algseid soovitusi ELi kohanemisstrateegia kohta (CoR 3752/2013) jääb kehtima ning neid tuleb vaadelda koos käesoleva arvamusega. Komitee juhib eelkõige tähelepanu soovitudele siduda kohanemisstrateegia otsesemalt kliimamuutustele vastupanemise võime mõistega ning arendada edasi haavatavuse mõistet ja selle hindamist eri piirkondades, ettepanekule tegeleda rohkem kliimamuutustega kohanemise lahendustega, mis põhinevad rohelisel taristul, ning elurikkuse ja ökosüsteemi küsimustega, samuti hoiatusele, et võib olla vajalik töötada välja ka stsenaariumid kohanemiseks üle kahekraadise temperatuuritõusuga, kui Pariisi kokkuleppe kontekstis tehtavad üleilmsed jõupingutused ei ole edukad;

2. tunnistab, et kliimamuutustega kohanemist käsitleva ELi strateegia (edaspidi „strateegia“) kõigi kaheksa meetmega tehakse tööd ja tulemused hakkavad paistma (nt riiklike kohanemisstrateegiade vastuvõtmine 75 % ELi liikmesriikidest, nüüd linnapeade pakti hõlmatud algatuse „Mayors Adapt“ käivitamine) ning seepärast ootab komitee huviga kõnealuse strateegia hindamist ja läbivaatamist Euroopa Komisjonis. Komitee rõhutab, et see on pidev protsess, kus liikmesriigid peaksid samuti korrapäraselt ajakohastama oma strateegiaid, et pidada sammu areneva teadmistebaasiga ning asjaomaste õigusraamistike ja rahvusvaheliste lepingutega;

A. VALITSEMINE

Mitmetasandilise valitsemise raamistiku tugevdamine

3. tunnistab, et kuigi komisjon ja liikmesriigid on poliitika ja õigusraamistike loomisel olulise tähtsusega, on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel juhtroll konkreetsete kohanemismeetmete kaudu oma territooriumi haavatavuse vähendamisel kliimamuutuste eri mõju suhtes. Seepärast rõhutab komitee, et hästi toimiv mitmetasandiline valitsemisraamistik on ülioluline;

4. kutsub Euroopa Komisjoni üles innustama eri valitsemistasandeid (EL, liikmesriigid, piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused) tihedamale koostööle, et viia prioriteedid omavahel kooskõlla, minimeerida vastandlikke või paralleelseid seostamata protsesse, maksimeerida nende strateegiade ja kavade koosmõju, mis on välja töötatud ELi ja riikide tasandil ning kohalikul ja piirkondlikul tasandil, ning tagada seeläbi poliitika suurem sidusus ning koordineeritud ja üksteist täiendavad meetmed;

5. toetab selliseid ELi algatusi nagu kliima- ja energiaalane linnapeade pakt ja uued ELi linnade tegevuskava partnerlused, mis soodustavad koordineeritud mitmetasandiliste juhtimissüsteemide ja koostööplatvormide teket. Tuleb näha nende rolli linnade ja piirkondade vajaduste analüüsimisel ja koostöö parandamisel. Komitee jääb ootama ka linnade tegevuskava partnerluse õigeaegset loomist kliimamuutustega kohanemise prioriteetsel teemal, sh selle majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnaalane mõõde;

6. rõhutab sellega seoses vajadust kaasata linnad ja piirkonnad ulatuslikumalt riiklike kohanemisstrateegiade ja -kavade ettevalmistamisse ja elluviimisesse. Komitee kutsub seega ELi liikmesriike üles looma asjakohaseid institutsioonilisi struktuure või platvorme, et innustada pidevat konsulteerimist ja tihedamat koostööd (nt tööühmade kaudu), võttes arvesse liikmesriikide eripära, ning palub Euroopa Komisjonil seda tegevust toetada ja julgustada;

7. leiab, et piirkondade olulist rolli tuleb strateegia läbivaatamisel paremini arvestada (nt eraldi peatükis) ja toetada rohkem nende jõupingutusi. Piirkonnad etendavad kohanemisprotsessis tõepoolest koordineerija/vahendaja rolli, kindlustades selle, et liikmesriikide määratud prioriteedid vastavad kohapeal väljendatud vajadustele ja ootustele ning

vastupidi. Nad võivad olla ka katalüsaatorid, mis toetavad kohalike omavalitsuste jõupingutusi kliimamuutustele ja katastroofiohule vastupanuvõime tugevdamisel, suutlikkuse suurendamisel ja kättesaadavate rahaliste vahendite kasutamisel, nagu on näidanud linnapeade paktis nn koordineerijatena juba osalevad piirkonnad. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles rohkem tunnistama linnapeade pakti raames mitte ainult kohalike, vaid ka piirkondlike omavalitsuste võetud ülesandeid ja rakendatud meetmeid (nt sarnaselt algatuse RegionsAdapt raames praegu tehtavale);

8. juhib tähelepanu sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused teatud liikmesriikides peavad tegevust piiravaks takistuseks normatiivse õigusraamistiku puudumist. Nad sooviksid seega ELilt ja riigiasutustelt selgemaid volitusi kohanemismeetmete võtmiseks. Riigi tasandil tervitab komitee mõnes liikmesriigis hiljuti tehtud jõupingutusi kohanemisküsimuste hõlmamiseks konkreetsetesse õigusaktidesse (nt veepoliitika raamdirektiivi ja ülejutuste direktiivi kontekstis);

9. kutsub Euroopa Komisjoni üles uurima, kui suurel hulgal kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel kogu ELis ja liikmesriikides on olemas kohanemisstrateegia või -kava. Selle alusel võiks Euroopa Komisjon koos kohalike ja piirkondlike omavalitsustega teha ettepaneku kehtestada ELi ja riigi tasandi eesmärgid, et edendada kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes veelgi enam kohalike ja piirkondlike kohanemisstrateegiate ja -kavade väljatöötamist;

B. KAASAMINE JA JUHTIMINE

Sidusrühmade aktiivsem kaasamine ja kapseldumise kaotamine

10. rõhutab, et lisaks hästi toimivale mitmetasandilise valitsemise raamistikule tuleb strateegia läbivaatamisel pöörata rohkem tähelepanu vajadusele kaasata sidusrühmi ja valdkondadeülesele (mitte kapseldunud) lähenemisviisile, et saavutada tõhusamad ja integreeritumad kohalikud kohanemismeetmed. Strateegia läbivaatamisse võiks lisada mõne konkreetse näite selle kohta, et kohaliku ja piirkondliku tasandi lahenduste loomisel on koos töötada kasulikum kui üksi, või viidata sellistele näidetele. Selliseid osalust soodustavaid lähenemisviise tuleks aktiivselt innustada ja toetada, sh ELi rahastatavate projektide abil (nt programmide „Life“ ja „Horisont 2020“ tulevaste projektikonkursside raames);

11. rõhutab, kui oluline on põhjalikult uurida edu saavutamise tegureid ja takistusi eri koostöövormide puhul teadlaste, praktikute ja poliitikakujundajate vahel kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Selle teabe alusel võiks anda praktilisi soovitusi, mis põhinevad konkreetsetel näidetele (mitme sidusrühmaga/avaliku ja erasektori) partnerlustest, mida tuleb ulatuslikult levitada, näiteks kliimamuutustega kohanemist käsitleva Euroopa veebisaidi kaudu (Climate-ADAPT);

12. meenutab, et kõikvõimalike teabevahetuskanalite kaudu on tarvis suurendada teadlikkust integreeritud kohanemise ja leevendusmeetmete võtmise vajaduse kohta, et saavutada suurim võimalik koostoime nende kliimapoliitika kahe valdkonna vahel ning vältida nn halvasti kohanemist. Selleks kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles uurima strateegia läbivaatamisel uuenduslikke mehhanisme teadlikkuse ja aktsepteerimise suurendamiseks kohalike ja piirkondlike osalejate seas (sh kodanikud ja ettevõtjad) ning harjumuste muutumise soodustamiseks;

Investeerimine suutlikkuse suurendamisse ja teadmiste jagamisse

13. toonitab, kui oluline on luua Euroopa linnades ja piirkondades täiendavat suutlikkust ja tegeleda teadmistes esinevate lünkadega, ning peab portaali Climate-ADAPT ja sellega seotud linnapiirkondade kohanemise toetusvahendit sellele tegevusele heaks aluseks. Viimast on vaja aga pidevalt tugevdada ja täiendada, veelgi tutvustada ja paremini siduda linnapeade pakti platvormiga, samuti tuleb see muuta kasutajasõbralikumaks. Komitee kutsub komisjoni üles pidama nõu linnade ja piirkondadega, et määrata koos kindlaks see, kuidas portaali Climate-ADAPT kohandada nii, et see vastaks kõige paremini nende vajadustele, ning otsustama, kas kõnealune vahend tuleks integreerida linnapeade pakti veebilehega;

14. rõhutab vajadust jätkata kohapeal järeleproovitud heade tavade kogumist. Linnade ja piirkondade head tavad tuleb salvestada ühes üldsusele kättesaadavas ja lihtsalt otsitavas andmehoidlas (nagu portaal Climate-ADAPT ja/või linnapeade pakti veebileheküljel olev sihttasemete kataloog), et lihtsustada kogemuste vahetamist osalejate vahel. Eelkõige peaks selline andmebaas hõlmama asjakohaseid funktsioone, mille abil on võimalik leida näiteid, kus esineb sarnane olukord (nt kliimaatilised ohutegurid, rahvastikutihedus) või sarnane geograafiline eripära (nt asukoht mägedes või nende läheduses, jõe või mere ääres), pidades silmas kohanemistüpoloogiate väljatöötamist. Komitee on valmis andma oma panuse edukate

piirkondlike tavade kindlaksmääramise ja teedrajavate piirkondade mobiliseerimise, alustades oma ENVE komisjoni ja komitee linnapeade pakti saadikute rühma tehtavast tööst, mida tuleks veelgi laiendada ja edendada;

15. rõhutab, et linnadevahelise koostöö kaudu tuleb hõlbustada ka teadmussiiret. Euroopa Komisjon peab määrama kindlaks asjakohased vastastikused ja nõustamismeetmed, neid edendama ja piisavalt rahastama. Linnapeade pakti raames juba väljapakutud mestimisprogrammid on kujunenud edukaks ja väärtuslikuks ning seega tuleks neid tulevikus korrata ja laiendada (nt iga-aastaste projektikonkursside abil);

16. kutsub Euroopa Komisjoni üles tugevdama jõupingutusi sellise raamistiku loomiseks, mis võimaldab linnades ja piirkondades suutlikkust suurendada. Selliste ELi algatuste, vahendite ja programmide rohkus, mis juba pakuvad linnadele ja piirkondadele mitmesuguseid suutlikkuse suurendamise võimalusi (nt seminarid, veebiseminarid, juhendid), põhjustab praegu segadust nende kasutajate seas;

17. märgib, et kuigi tehakse mõningaid edusamme – eeskätt uue ühtse kontaktpunkti hiljutise käivitamisega ELi linnade tegevuskava raames –, peaks komisjon selgitama linnadele ja piirkondadele pakutavate kohanimisvaldkonna teenuste eripära ja täiendavaid jooni ning võtma endale ülesandeks täita teadmistes esinevad lüngad, mis selguvad kõnealuse tuvastamise ja koostamise käigus. Selles protsessis kutsub komitee komisjoni üles tegema järgmist:

- a) kasutama parimal viisil ära suurimat ELi kliimameetmetega kohanemise algatust linnadele ja piirkondadele, st kliima- ja energiaalast linnapeade pakti, ning seadma selle peamiseks koondalgatuseks kohaliku tasandi kliimameetmete võtmisel;
- b) jätkama kohanemisteemade hõlmamist teistesse olemasolevatesse linnade, piirkondade või maakohtadega seotud ELi algatustesse;
- c) tugevdama koostöötiste partneralgatustega (nt RegionsAdapt, Under2MoU, vastupanuvõimeliste linnade kampaania), et kasutada nende kogemusi ja oskusteavet, tagada suurem sidusus ning innustada linnadele ja piirkondadele kasu toovat ühistegevust;
- d) julgustama sidemeid riiklike, piirkondlike ja kohalike algatustega, millel on kaugeleulatuvad eesmärgid ning mis pakuvad võimalusi võrgustike ja partnerluste loomiseks, hoolimata sellest, kas nad on ühinenud mõne eelnimetatud algatusega või mitte;

Teadmistebaasi suurendamine kliimaohutude ja haavatavuse osas

18. tunnistab, et kõik valitsemistasandid (sh linnad ja piirkonnad) peavad põhjalikult mõistma oma territooriumil kliimamuutustest tekkivat ohtu ja haavatavust, et lähtuda neist oma otsustusprotsessis ja poliitikakujundamisel. Sellega seoses kutsub komitee komisjoni üles veelgi toetama kliimamuutustest tekkiva ohu ja haavatavuse hindamise piirkondlikke ja kohalikke raamistikke, sest need on mis tahes kohanemisstrateegia lähtepunkt ja toetavad tõendusühenduste meetmeid;

19. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused juhivad regulaarselt tähelepanu järgmistele kohanemismeetmete takistustele: 1) kasuliku ja mõistetava kliimamuutusi käsitleva teabe (või sellele juurdepääsu) puudumine ning 2) selle teabe tõlgendamise oskuste ja kogemuste puudumine. Seega on vaja täiendavat tuge – dokumenteerimise ja heade tavade jagamise näol –, et esiteks tutvustada omavalitsustele juba olemasolevat teavet ning teiseks aidata neil vähendada ja tõlgendada linna/piirkonna tasandi mõju;

20. kutsub komisjoni üles veelgi toetama linnade ja piirkondade tehtavaid jõupingutusi kliimamuutuste prognoosimisel ja ohtude hindamisel, suurendades oma tegevust, mis on seotud asjakohaste (riskide modelleerimise) vahendite ja meetodite tuvastamise, (makro)piirkondlike kliimamõju stsenaariumite väljatöötamise ja kliimateenistuste võrgustiku loomisega (programmi „Horisont 2020“ raames) rahvusvahelisel, Euroopa ja riikide (ning neist madalamal) tasandil. Sellised kliimateenistuste võrgustikud koondavad asjaomaseid eksperte ja andmete tootjaid (nt teadusringkonnad) ning teevad olemasoleva teabe ja teadmised kohalikele ja piirkondlikele poliitikakujundajatele kättesaadavaks ja mõistetavaks;

21. rõhutab, kui oluline on toetada kliimaohutude avalikustamist, et julgustada kohanemismeetmeid võtma ja innustada investeringuid tegema. On tekkimas mitmeid uusi kliimaohutude avalikustamise vabatahtlikke ja/või erasektori algatusi, mida komisjon võiks omalt poolt toetada ja edendada;

22. tervitab sellega seoses komisjoni algatust uurida koostöövõimalusi kindlustussektoriga kui ühe põhilise andmete tootja ja potentsiaalsete investeeringute tegijaga. Komitee kutsub komisjoni üles hindama kindlustusmehhanisme, mis võivad soodustada riskiennetust ja toetada kahju vähendamist, ning tegema koostööd kindlustusandjatega, tagamaks, et nad jagavad avaliku sektoriga riskide modelleerimise ja katastroofiohu juhtimise valdkonnas saadud teadmisi ja oskusteavet. Strateegia läbivaatamisel tuleks veelgi edendada olemasolevaid edukaid partnerlusi, et teisigi inspireerida ja motiveerida. Komitee rõhutab selles kontekstis aga ka seda, et samal ajal võib linnades või piirkondades, millele kindlustusandjad on omistanud kõrge riskitaseme, olla investeerimine ja areng takistatud, ning kutsub Euroopa Komisjoni üles strateegia läbivaatamisel uurima, kuidas selliste probleemidega võiks tegeleda;

Sotsiaal-majandusliku kasu analüüsimine

23. leiab, et strateegia läbivaatamisel tuleb veelgi rõhutada kohanemise sotsiaal-majandusliku mõju hindamise eeliseid. Selline sotsiaal-majanduslik analüüs on juhiseks otsustajatele, andes neile selgema ülevaate kohanemismeetmete võimalikest kuludest ja tuludest võrreldes meetmete mittevõtmisega, ning aitab seega suurendada teadlikkust, mõista suutlikkuse piiranguid ja leida majanduslikult kõige elujulisemaid poliitikalahendusi;

24. märgib, et linnad ja piirkonnad vajavad lisateavet mitmesuguste olemasolevate meetodite kohta, mida saab hindamiseks kasutada (nt kulude-tulude analüüs, mitme kriteeriumi analüüs, sidusrühma otsus, katse ja vaatlus), ja nende sobivuse kohta erinevates kontekstides. Seepärast soovib komitee komisjonil anda asjakohast toetust oma baasplatvormide kaudu (Climate-ADAPT ja linnapeade pakt);

Meetmete järelevalve, aruandlus ja hindamine

25. rõhutab, et kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele on vaja anda asjakohased järelevalve, aruandluse ja hindamise vahendid ja näitajad, et pakkuda teavet ja tuge kohalike kohanemismeetmete kavandamisel. Viimast võiks jällegi edendada kohanemisteemaliste baasplatvormide kaudu (Climate-ADAPT ja linnapeade pakt);

26. on veendunud, et on oluline tagada, et rahvusvahelised, Euroopa, riiklikud ja kohalikud/piirkondlikud järelevalve, aruandluse ja hindamise raamistikud oleksid omavahel kokkusobivad ja täiendaksid üksteist – see tagab sidususe ja vähendab linnade ja piirkondade halduskoormuse miinimumini;

27. tervitab edusamme, mis on selles vallas saavutatud pärast strateegia avaldamist, st on välja töötatud liikmesriikide kohanemisvalmiduse tulemustabel ja linnapeade paktile alla kirjutatud linnade järelevalve- ja aruandlusvorm, ning väljendab heameelt nende kahe vahel loodud tugevate sidemete üle, kuid leiab, et neid on vaja veel rohkem tutvustada ja anda täiendavaid suuniseid nende kasutamiseks (nt linnapeade pakti veebilehel);

28. rõhutab, et tuleks veel uurida täiendava koostoime võimalusi teiste partneralgatustega, mis on paralleelselt välja pakutud rahvusvahelisel või Euroopa tasandil (nt RegionsAdapt, CRAFT, Resilient Cities) ning millel on oma järelevalve, aruandluse ja hindamise süsteemid, kuid märgib, et täiendav ühtlustamine või koostöö ei tohi tulla linnade/piirkondade vajaduste ja huvide arvelt;

C. RAHASTAMINE

Juurdepäasu toetamine riiklikele rahastamisvahenditele

29. tervitab kohaliku ja piirkondliku tasandi kliimameetmeid toetavaid olemasolevaid ELi rahastamisvahendeid (nt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, aga ka programmid „Horisont 2020“ ja „Life“, Euroopa Liidu Solidaarsusfond, looduskapitali rahastamisvahend), kuid rõhutab, et nende vahendite kättesaamine on ikka veel linnade ja piirkondade suurim probleem. Seepärast kutsub komitee komisjoni üles andma Euroopa kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele 1) lihtsalt kättesaadavat ja mõistetavat teavet rahaliste vahendite ja rahastamismehhanismide kohta, mida on võimalik kasutada omavalitsuste tegevuskavade väljatöötamiseks ja rakendamiseks, ning 2) täiendavaid suuniseid ja abi olemasolevate vahendite kättesaamiseks ja kasutamiseks ning samuti kombineerimiseks (nt kohandatud koolituste abil);

30. tuletab meelde oma ettepanekut võtta kapitali kulude ja tulude hindamisel kasutusele kogu olelusringi arvestav käsitlus, et tagada pikaajaline tasuvus seoses kliimamuutustele vastupanuvõimeliste investeeringutega. Raamatupidamises ja riskiregistris peaks olema kohustuslik esitada majanduslik, keskkonnaalane ja sotsiaalne mõju selliste meetmete ja kapitaliinvesteeringute puhul, mille juures jäetakse arvesse võtmata muutuvad kliimatingimused, samuti meetmete mittevõtmise puhul;

31. loodab, et strateegia läbivaatamisel rõhutatakse rohkem piirkondade võimalikku rolli juurdepääsu lihtsustamisel teatud rahastamiskavadele. Mõni piirkond juba aitab hallata ja jaotada ELi struktuurifondide vahendeid, koondades kokku oma piirkonna omavalitsustes loodud väiksemaid projekte, või pakub otsest rahastamist. Komitee rõhutab aga, et on vaja täiendavaid suuniseid, et aidata neil korraldusastutel kasutada ära saadaolevate Euroopa vahendite ja uuenduslike rahastamisvahendite kõiki võimalusi;

32. kutsub komisjoni täiendavalt uurima mõtet pakkuda teatud kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kiiret juurdepääsu rahastamisvahenditele, lähtudes sellistest teguritest nagu avalik pühendumine ulatuslikule kliimamuutustega kohanemisele (nt ühinedes linnapeade pakti algatusega), ulatusliku ohtude ja haavatavuse hindamise korraldamine või kohanemisalase tegevuskava käivitamine. Kui komisjon vaataks läbi eeltingimused teatud rahastamisvahendite kasutamiseks ning kvalifitseerimis- ja hindamiskriteeriumid eri programmide („Horisont 2020“ ja „Life“) raames antavate toetuste saamiseks, võimaldaks ja soodustaks see sellist kiiret juurdepääsu. Seda suunda tuleks veendunumalt kaaluda ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames, soovitudes kõikidel korraldusastutel võtta kasutusele mõnes piirkondlikus rakenduskavas juba väljendatud võimaluse anda eelis neile algatustele, mis on ette nähtud linnapeade paktis osalevate omavalitsuste vastuvõetud säästva energia tegevuskavades ning säästva energia ja kliimameetmete tegevuskavades;

Olemaolevate rahastamisvahendite kohandamine

33. tervitab Euroopa Komisjoni algatust hinnata järgmist mitmeaastast finantsraamistikku ette valmistades ELi eri vahendite rakendamise ning toetuste ja teiste rahastamisvahendite kasutamise edusamme (nt õppetunnid programmist „Life“ ning kliimameetmete hõlmamine Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidesse). See peaks aitama 1) pakkuda välja õiget kombinatsiooni nii üldisematest kui ka kohanemiskesksematest rahastamisvahenditest, seejuures kliimamuutuste leevendamiseks vajalikke eelarvevahendeid vähendamata, ning 2) esitada soovitusi tulevaste projektikonkursside jaoks (nt programmide „Life“ ja „Horisont 2020“ raames), täites seeläbi viimased lüngad kliimamuutustega kohanemise kohalike meetmete rahastamises;

34. rõhutab, et programmi „Life“ (täpsemalt selle kliimameetmete allprogrammi integreeritud projekte) peavad linnad ja piirkonnad üheks põhiliseks rahastamisvahendiks, mille abil proovida, katsetada ja näidata kohanemismeetmeid valdkondadevaheliselt ja suurel maa-alal (piirkonna tasandil, mitme piirkonna ulatuses, üle kogu riigi või rahvusvaheliselt). Komitee kutsub seepärast komisjoni tungivalt üles seda programmi laiendada ja täiendavalt toetama;

Investeeringute soodustamine

35. tunnistab, et paljudel Euroopa linnadel ja piirkondadel on väga suur kasutamata potentsiaal tõmmata ligi rohkem investeeringuid ning paljudel neist on ka tõsiseid takistusi omaenda investeeringute valdkonnas;

36. leiab, et komisjon peaks seepärast jätkama uuenduslike võimaluste uurimist kohanemismeetmetesse tehtavate investeeringute suunamiseks kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, ning kutsub komisjoni üles andma omavalitsustele asjakohast eksperdiabi, suuniseid ja toetust elujõuliste investeeringute ettevalmistamiseks (nt Euroopa investeerimisnõustamise keskuse või muude sihipärase suutlikkuse suurendamise meetmete kaudu) ja rahastamise tagamiseks. Strateegia läbivaatamisel võiks tuua näiteid erainvestoritega tegelemise ja kindlustusandjatega koostöö tegemise mehhanismidest – ning komisjon peaks veelgi enam toetama selles suunas tehtavaid katsealgatusi;

Avaliku ja erasektori vahendite koondamine ja kombineerimine

37. rõhutab, et linnadel ja piirkondadel tuleb aidata leida selline avaliku ja erasektori vahendite kombinatsioon – rahvusvahelistest, ELi, riiklikest ja kohalikest allikatest –, mis on nende kohalikes oludes kohanemismeetmete rahastamiseks kõige sobivam. Nagu on rõhutatud mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 läbivaatamisel, uurib komisjon täiendavalt, kuidas tegeleda järelejäänud investeerimisvajadustega, koondades kokku ELi, riikide ja erasektori vahendid;

D. ASTUMINE rahvusvahelisele areenile**Rahvusvaheline väljakutse vajab rahvusvahelist vastust**

38. tunnistab, et viimastel aastatel on rahvusvaheline dialoog kliimaküsimustes muutunud aktiivsemaks ning toonud kaasa uusi rahvusvahelisi kokkuleppeid, nagu Sendai katastroofiohu vähendamise raamistik 2015–2030, säästva arengu tegevuskava 2030 ja Pariisi kliimakokkulepe. Seepärast kutsub komitee komisjoni üles lülitama oma tegevust rohkem neisse üleilmsetesse raamistikesse, tugevdama oma eeskujulist näitavat rolli ning toetama koostöö loomist nende algatuste vahel;

39. rõhutab, et strateegia läbivaatamisel peaks paremini kajastama kliimaga seotud ohtude haldamise piiriülest aspekti. Sellega seoses näib makropiirkondlik koostöö olevat asjakohane lähenemine, kuidas edendada kliimamuutustega kohanemist ELis, soodustades teabevahetust ja koondades jõupingutusi üle halduspiiride. Seepärast peaks komisjon kaaluma oma riikidevaheliste katsealgatuste (nt Doonau, Läänemere, Alpi ning Aadria ja Joonia mere piirkonnas) laiendamist teistele makropiirkondadele Euroopas ja mujalgi ning nende täiendavat toetamist;

40. kutsub komisjoni üles rohkem rõhutama piirkondadevahelisest (ja linnadevahelisest) koostööst saadavat kasu. Sellega seoses pakub uus ülemaailmne kliima- ja energiaalane linnapeade pakt ka teistele maailma piirkondadele uusi võimalusi kasutada Euroopa kogemusi ja näiteid, samuti annab see Euroopa kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele võimaluse õppida oma teistes maailmajagudes elavate kolleegidelt;

41. märgib, et arvestades hiljutisi ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni prognoose tulevaste rändevoogude kohta, tuleb strateegia läbivaatamisel käsitleda kliimamuutustega kohanemise ja rände vahelist seost ning seega tuleb lisada uus peatükk kliimast ajendatud rändest tulenevate probleemide ja selle pakutavate võimaluste kohta. Sellega seoses peab komisjon uurima, kuidas saaks linnu ja piirkondi rohkem toetada rändajate ja pagulaste liikuvuse ja võimalusel integreerimise küsimuses;

42. Kokkuvõtteks soovib Regioonide Komitee väljendada oma entusiasmi osalemise üle kliimamuutustega kohanemist käsitleva ELi strateegia läbivaatamise teemal toimivas sidusrühmadega konsulteerimise protsessis, mille Euroopa Komisjon korraldab 2017. aasta alguses, ning peab käesolevas arvamuses – aga ka teistes kohanemisteemalistes arvamustes⁽¹⁾ – esitatud soovitusi heaks aluseks tulevasele arvamustevahetusele.

Brüssel, 9. veebruar 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ „Tõhus veevarude majandamise süsteem – innovaatiliste lahenduste lähenemisviis“, raportöör: Cees Loggen, „Programmi LIFE vahehindamine“, raportöör: Witold Stepień, „Tegevuskava Sendai katastroofiohu vähendamise raamistiku 2015–2030 jaoks. Katastroofiohupõhine lähenemisviis kogu ELi poliitikale“, raportöör: Adam Banaszak, „Ülemaailmse kliimakokkuleppe saavutamise – territoriaalne lähenemisviis COP22-le Marrakechis“, raportöör: Francesco Pigliaru.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Noorte Euroopa põllumajandustootjate toetamine“

(2017/C 207/11)

Raportöör: Arnold Hatch (UK/ECR), Craigavoni ringkonna volikogu liige**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. märgib, et kõigist Euroopa Liidu põllumajandusettevõtete juhtidest on vaid ligikaudu 6 % 35aastased või nooremad ning üle poole neist on üle 55aastased. Euroopa rahvastikku iseloomustab üldiselt keskmise eeldatava eluea pikenemise ja sündivuse languse tõttu eakate inimeste osakaalu suurenemine. See suundumus on põllumajanduses aga veelgi nähtavam kui teistes majandussektorites. Kuna vanemad põllumajandustootjad elavad kauem ning neil on rohkem põhjuseid põllumajanduses töötamisega jätkamiseks kui lahkumiseks, vananeb Euroopa põllumajandusettevõtete tööjõud järjest, luues uute tulijate jaoks olulisi tõkkeid;

2. üldiselt on vanemate põllumajandustootjate vastumeelsus oma põllumajandusettevõtte üleandmise suhtes põhjustatud ka asjaolust, et põllumajanduslik tootmine on kogukondlik eluviis, mis kestab edasi ka pärast seadusjärgsesse pensioniikka jõudmist. Selles mõttes erineb põllumajanduslik tootmine paljudest muudest majandustegevustest. Põllumajandusettevõtte üleandmise takistused on sageli tingitud sellest, et eakatel põllumajandusettevõtjatel on oma põllumajandusettevõttest raske lahkuda ja põllumajanduslikku tegevust järk-järgult lõpetada, sest nende elukoht ja põllumajandusliku tegevuse koht on üks ja sama. Üldine nn ajude äravool maapiirkondadest süvendab probleemi veelgi, sest üha parema haridusega töötajad ei ole põllumajanduses töötamisest huvitatud;

3. usub, et madala sissetuleku, madala investeringutasuvuse, pikkade töötundide, väheste puhkusevõimaluste (eriti loomakasvatavate puhul) ning arvukate kaasnevate riskide ja ebakindluse tõttu kalduvad paljud noored inimesed nägema põllumajandust kui soovimatut kutseala. Kuigi otsene pärimine ühes ja samas perekonnas on endiselt põllumajandustootmisele esmakordselt juurde pääsemiseks üks kõige tavalisemaid mehhanisme, on märke, et nende uute tulijate arv, kes pole oma põllumajandusettevõtteid pärinud, on kasvamas. Seda probleemi süvendavad veelgi järgmised mured, millega maapiirkondades kokku puututakse: piiratud või keeruline juurdepääs transpordile, kehv teabevahetus ning puudulikud haridus-, kultuuri-, sotsiaal- ja tervishoiuteenused. Noorte jäämiseks maapiirkonda on vajalik, et maapiirkonnas oleks arenenud majandus koos teenuste ja vaba aja veetmise võimalustega; vastasel juhul eelistavad nad sageli liikuda linnadesse ja valida mittepõllumajanduslikud ametid;

4. leiab, et põllumajandustootmises karjääri tegevate noorte vähesus seab ohtu maapiirkondade majandusliku ja sotsiaalse jätkusuutlikkuse. Noorte põllumajandustootjate toetamine on üks eeltingimusi kogu ELis põllumajanduse säilitamiseks ja elujõuliste maakogukondade hoidmiseks, et täita Lissaboni lepingus sisalduv territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärk;

5. kordab oma üleskutset, et komisjon ja liikmesriigid toetaksid aktiivsemalt ja hõlbustaksid noorte inimeste, eriti naiste maapiirkondadesse asumist, edendades meetmeid, mis aitavad põllumajandustootjatel saavutada kergemini töö ja eraelu vahelist tasakaalu⁽¹⁾;

6. leiab, et tuleks teha rohkem tööd selleks, et selgitada välja ja kaotada tõkked, millega naised selles sektoris karjääri alustamisel ja loomisel jätkuvalt kokku puutuvad;

7. võtab teadmiseks „Noorte põllumajandustootjate manifesti“, mille koostas 2015. aastal Euroopa noorte põllumajandustootjate nõukogu ja kus nõutakse riiklike toetusmeetmete kaudu juurdepääsu maale ja laenudele, õiguslikke samme toiduaine tarneahelas ebaausate kaubandustavade piiramiseks, meetmeid noorte põllumajandustootjate sissetulekute volatiilsuse vähendamiseks, kõigi ELi standardite õiguskaitset kaubanduslääbirääkimistel ja suuremat müügiendustust ELi tootjatele, samuti maa kättesaadavuse toetamist selleks, et säilitada ja kaitsta mulda ja optimeerida noorte põllumajandustootjate maakasutust toidu tootmise eesmärgil;

⁽¹⁾ ELT C 225, 27.7.2012, lk 174.

8. jagab muret, mida on väljendatud 6. septembri 2016. aasta Corcki deklaratsiooni versioonis 2.0 maapiirkondadest väljarändamise ja noorte äravoolu pärast ning vajaduse pärast tagada, et maapiirkonnad ja kogukond (maakohad, põllumajandusettevõtted, külad ja väikelinnad) jääks elamise ja töötamise jaoks ligitõmbavaks kohaks, parandades teenuste kättesaadavust ja maapiirkondade kodanike võimalusi ning edendades ettevõtlust traditsioonilistes maaelu valdkondades ja ka uutes majandussektorites;

Rahastamine

9. leiab, et praegune majanduskriis on raskendanud juurdepääsu krediidile paljude maapiirkondade noorte ettevõtjate jaoks, kellel puudub sageli oma laenu tagamiseks vajalik tagatis ja kes võivad kogeda liigset bürokraatiat;

10. kiidab heaks põllumajanduse tagatisvahendi loomise, mille kohta Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeerimispank tegid ettepaneku 2015. aasta märtsis ja mis peaks lihtsustama noorte põllumajandusettevõtjate juurdepääsu krediidile;

11. kiidab heaks selle, et ühise põllumajanduspoliitika 2014.–2020. aasta reformiga võeti kasutusele uusi meetmeid toetamiseks noori põllumajandustootjaid ettevõtete loomisel. Komitee väljendab siiski muret, et bürokraatia ja halduskoormus võivad nende meetmete rakendamist takistada. On oluline tagada, et bürokraatlike eeskirjade rohkus ei takistaks noori põllumajandustootjaid uusi meetmeid parimal viisil rakendamast. Mõnes liikmesriigis kasutavad noored põllumajandustootjad näiteks partnerluspõhiseid ettevõtlusvorme. Seepärast peavad Brüsseli meetmed olema kooskõlas selliste kohalike õiguslike ja rahanduslike struktuuridega;

12. soovib tungivalt liikmesriikidel kasutada võimalusi, mida pakutakse uue ühise põllumajanduspoliitika raames, et toetada noori põllumajandustootjaid ja põlvkondade vahetust, näiteks määruse (EL) nr 1307/2013 artiklitest 50 ja 51 tulenevate toetuste abil;

13. juhib tähelepanu võimalustele, mida pakuvad noortele põllumajandustootjatele Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid,⁽²⁾ et töötada välja ja rakendada finantsinstrumente laenu, tagatise või omakapitalivahendite kujul selleks, et anda abivajajatele juurdepääs rahastamisele;

14. märgib siiski, et noorte põllumajandustootjate majanduslikku olukorda saab kõige paremini ja kõige tõhusamalt tugevdada pärast seda, kui nad on ettevõtte tegelikult üle võtnud. Noorte põllumajandustootjate majandusliku olukorra parandamiseks ettevõtte ülevõtmisel partnerluspõhist ettevõtlusvormi kasutades tuleks muuta määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 50 lõiget 5. Seepärast teeb Regioonide Komitee ettepaneku jätta määruse võimaliku tulevase läbivaatamise käigus välja artikli 50 lõike 5 terve teine lause, mille tulemusena jääks alles järgmine tekst: „Noorte põllumajandustootjate toetust antakse põllumajandustootjale maksimaalselt viieks aastaks.“ Samuti palub komitee Euroopa Komisjonil leida ajutine lahendus, mis võimaldaks noortel põllumajandustootjatel kasutada neid meetmeid parimal võimalikul viisil;

15. märgib, et komisjoni 2016. aastal välja pakutud koondmääruses kavatsetakse laiendada võimalust kasutada toetust kui finantsinstrumendi liiki ka noorte põllumajandustootjate starditoetuseks, mis võimaldab selle rühma rahastamist suurendada, arvestades seda liiki vahendite olemust (laenu või tagatise abi element on toetuse omast palju väiksem);

16. leiab, et esmajoones tuleks toetada põllumajanduslikke pereettevõtteid, kuna need loovad lisaväärtust ja töökohti ning aitavad kaasa uute põllumajandusettevõtjate põlvkondade sektorisse sisenemisele, sest põllumajandusettevõtteid, mis on elujõulised ja mõistliku suurusega, on lihtsam üle anda;

Juurdepääs maale ja võitlus maa hõivamise vastu⁽³⁾

17. tuletab meelde, et Euroopa Komisjoni aruandes noorte põllumajandustootjate vajaduste kohta näidati, et ostetava ja renditava maa kättesaadavus on suurim noorte põllumajandustootjate ja algajate põllumajandustootjate ees seisev probleem⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Seda on reguleeritud ühissätete määruse (EL) nr 1303/2013 artiklitega 37–46 ning selle delegeeritud ja rakendusaktidega.

⁽³⁾ Maa hõivamine on ulatuslik põllumajandusmaa omandamine ilma kohaliku elanikkonnaga eelnevalt konsulteerimata või neilt nõusolekut saamata. Lõppkokkuvõttes kahandab see kohalike elanike võimalusi põllumajandusettevõtteid sõltumatult juhtida.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf.

18. märgib murega, et põllumajandus liigub järjest kiiremini eemale põllumajandusega tegeleva pereettevõtte mudelist, mistõttu kuulutati 2014. aasta rahvusvaheliseks põllumajandusega tegelevate pereettevõtete aastaks, et juhtida probleemile ülemaailmset tähelepanu. Komitee usub, et kuna maa näib mittepõllumajanduslikele investoritele turvaline investeeering, on maale juurdepääsu saamine noortele oma ettevõtet luua soovivatele põllumajandustootjatele üha raskem;

19. kutsub komisjoni üles hindama otsesest ja kaudset mõju, mida avaldab Euroopas maa koondamisele ja hõivamisele Euroopa poliitika. Näiteks ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) ja selle raames antud toetused soosivad otseselt suuri põllumajandusettevõtteid, jättes väikesed kõrvale, ning see võib eri sektorites erinevat mõju avaldada;

20. leiab – arvestades, et mõnes liikmesriigis on riiklikud õigusnormid, mis takistavad välismaalasi maad lihtsalt ostmast ja enda kätte koondamast, näiteks sätestades eelisõiguse –, et liikmesriikidele ja piirkondadele tuleb anda rohkem võimu, reguleerimaks põllumaad ja seadmaks selleks piiranguid, iseäranis eesmärgiga tegeleda Euroopas maahõivamise ja maa enda kätte koondamise nähtusega, mis piirab noorte põllumajandustootjate valikuid ettevõtlusega alustamisel;

21. kuigi Euroopa Komisjonil on maaturgu käsitlevatesse õigusaktidesse (mis kuuluvad riikide pädevusse) sekkumiseks väga piiratud tegevusulatus, võiks kaaluda järgmisi ideid:

- soodustada maaelu arendamise võimaluste kasutamist, et toetada uusi meetmeid maa liikuvuse edendamiseks (maapangad, põllumaade vahendamise algatused ja muud algatused kohalikul tasandil, et soodustada uute tulijate juurdepääsu maale);
- laiendada toetusmeetmete ulatust uutele põllumajandusettevõtete ärimudelitele (eelkõige põllumajandustootjate vahelise partnerluse uuenduslikud liigid);
- edendada ELi soovitude abil, mis on seotud juurdepääsuga maale, ja parimade tavade abil aktiivsemat riiklikku poliitikat (sõltuvalt eesmärkide kaugleulatuvusest);

22. on seisukohal, et tööstus, vaba aja veetmine ja ennekõike kasvav linnastumine viivad põllumajandusmaa kiire ümberkorraldamise ja kadumiseni. Ta leiab seetõttu, et kohalikud kogukonnad peaksid olema kaasatud maakasutusega seotud otsustesse ning neile tuleks anda lisaõigusi ja võimalusi;

Tööhõive ja koolitus

23. rõhutab vajadust pakkuda noortele põllumajandustootjatele pikaajalisi väljavaateid, et leida lahendus maarahvastiku vähenemisele, ning palub komisjonil ja liikmesriikidel luua algatusi ettevõtluse, kujunemisjärgus tootmisharude ning põllumajanduse ja metsamajanduse tööturu toetamiseks, et luua uusi ja säilitada põllumajanduses olemasolevaid töökohti, samuti muuta need noorte silmis atraktiivsemaks;

24. märgib, et noortel põllumajandustootjatel on märkimisväärsed ja väga mitmekesised koolitus- ja teabevajadused: mõne noore põllumajandustootja jaoks on esikohal tehnoloogilised ja põllumajandusettevõtte strateegia arendamisega seotud oskused, teiste puhul on oma põllumajandusettevõtte elujõulisuse säilitamiseks olulised ettevõtlusoskused, näiteks turustuse, võrgustike loomise, suhtlemis- ja rahandusoskused. Nad ei teadvusta alati kõigist neist erinevatest oskustest saadavat kasu ja juhivad oma põllumajandusettevõtet pigem traditsioonilisel viisil, nägemata vajadust selle muutmiseks;

25. usub seetõttu, et tuleks teha jõupingutusi, tõstmaks teadlikkust nendest võimalustest ning hüvedest, mida pakub oskuste täiendamine kesk- ja kõrghariduse kaudu. Selles valdkonnas mängivad olulist rolli kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused, samuti liikmesriikide ja ELi asutused;

26. rõhutab, et noored põllumajandustootjad on samas ka noored ettevõtjad, ja seepärast tõstab esile programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele“ (mida rahastatakse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime raamprogrammist COSME) suurt potentsiaali. Programm lihtsustab piiriülest arutelu, mis pakub värskele ettevõtjatele või nendeks saada soovijatele võimalust õppida juba kogenud ettevõtjate kogemusest, ning seda tuleb asjakohaselt toetada ja rakendada ka esmatootmise sektoris;

27. tuletab meelde, et oma arvamuses „Innovatsioon ja maapiirkondade majanduse ajakohastamine“ soovitab Regioonide Komitee maapiirkondades pakutava kutseõppe kaasajastamist ja vastavusse viimist globaalsete konkurentsitingimuse ja kohalike ettevõtjate vajadustega ning Euroopa Sotsiaalfondist eraldatud vahendite suurendamist kutseõppe jaoks ⁽⁵⁾.

Brüssel, 9. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ ELT C 120, 5.4.2016, lk 10.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Alkoholiküsimusi käsitleva ELi strateegia vajalikkus ja elluviimine“

(2017/C 207/12)

Raportöör: Ewa-May Karlsson (SE/ALDE), Vindelni vallavolikogu liige

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

TINGIMUSED ALKOHOLIKÜSIMUSTE KÄSITLEMISEKS ELi TASANDIL

Arvestada tuleb subsidiaarsuse, tausta ja töökohtadega

1. soovib üldisest vajadusest tulenevalt määratleda teaduslike kriteeriumite alusel terminid „liigtarvitamine“, „kahjulik tarvitamine“ ja „kuritarvitamine“;
2. märgib, et alkoholi kuritarvitamine toob ühiskonnale kaasa suuri kulutusi. Komitee rõhutab, et Euroopa kodanike heaolu ja tervis peaksid olema majanduslikest huvidest olulisemad;
3. tõdeb, et aluslepingutest tulenevalt on tervishoiuvaldkonna meetmete eesmärk rahvatervise parandamine, teadusuuringute edendamine ning haiguste ja terviseohtude (sh eluviisist, näiteks alkoholi liigtarvitamisest tulenevate ohtude) ennetamine;
4. juhüb tähelepanu sellele, et raseduse ajal, lapsepõlves ja teismeeas on alkoholiga kokkupuude eriti ohtlik ning ollakse kaitsetud neuroloogilise kahju vastu, mis tekib neuroloogilise arengu häirete tõttu;
5. märgib, et alkoholiküsimustega tegelemisel tuleb arvesse võtta subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, püüda täiendada selle valdkonna riiklikku poliitikat ja liikmesriikide rahvatervise meetmeid ning edendada liikmesriikidevahelist koostööd;
6. leiab, et tähelepanu tuleb pöörata riigis valitsevatele alkoholitarbimise harjumustele, tervise seisundile ja rahvatervisele ning kultuurilisele, geograafilisele ja ajaloolisele taustale. Oluline on arvestada ka Euroopa eri piirkondades ja kogukondades valitsevate erinevate tingimuste ja vajadustega;
7. toonitab, et ELi institutsioonidel on tähtis ülesanne liikmesriike mitmeti toetada, et nad edendaksid teadusuuringuid ning hindaksid poliitikat, meetmeid, panuseid ja muudetud õigusaktide ja piirangute mõju;
8. konstateerib, milline tähtsus on veinisektoril, mis annab tööd 3 miljonile inimesele,⁽¹⁾ õlletööstusel, kus kogu tootmisahela ulatuses on kokku 2,3 miljonit töökohta,⁽²⁾ ning piiritusjookide sektoril, mis annab tööd enam kui 1 miljonile inimesele tootmise ja müügi valdkonnas⁽³⁾. Tootmine nimetatud sektorites toetab samuti turismi, aidates seega kaasa uute töökohtade loomisele;

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>.

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf.

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>.

Alkoholi kuritarvitamise ühiskondlik, sotsiaalne ja majanduslik mõju

9. märgib, et alkohol on kogu maailmas suurim riskifaktor haiguste põhjustajana 15–49aastaste hulgas, edestades ka suitsetamist⁽⁴⁾. Liikmesriikide statistika kohaselt on 15–64aastaste vanuserühmas iga seitsmes surmajuhtum meeste puhul ja iga 13. surmajuhtum naiste puhul põhjustatud alkoholi tarbimisest⁽⁵⁾;

10. on teadlik, et ohtlik alkoholikäitumine, alkoholi kuritarvitamine ja alkoholisõltuvus toovad kaasa suuri majanduslikke kulusid tootlikkuse vähenemise (11,3 miljardit eurot) ja töötuse (17,6 miljardit eurot) näol⁽⁶⁾;

11. märgib, et alkoholiga seotud õnnetuste otsesed sotsiaalsed kulud ulatuvad ELis 155,8 miljardi euroni, millest suurem osa (82,9 miljardit eurot) kulutatakse tervishoiusüsteemist väljaspool⁽⁷⁾. Kui lisaks võtta arvesse teisest kahju, mis hõlmab alkoholi tarvitajate tekitatud kahju ühiskonnale ning alaealistele tüdrukutele ja poistele, naistele ja meestele, kasvavad alkoholi põhjustatud sotsiaalsed kulud kahekordseks⁽⁸⁾;

12. rõhutab vajadust vägivalda ennetavate meetmete järele, pöörates erilist tähelepanu kõige haavatavamatele rühmadele ja spetsiifilistele olukordadele, nt seksuaalne kuritarvitamine õistes meelelahutusasutustes;

13. rõhutab, et alkoholist põhjustatud kulud ühiskonnale moodustavad hinnanguliselt keskmiselt kuni 1,3 % riigi SKPst⁽⁹⁾;

14. tõdeb, et alkoholi liigtarvitamine on ohufaktoriks 60 kroonilise haiguse puhul. ELis sagenevad kroonilised haigused ja ravikulud ulatuvad hinnanguliselt 700 miljardi euroni aastas⁽¹⁰⁾;

Edasine alkoholiküsimustega seonduv töö ELi tasandil

15. nõuab ELis uut alkoholistrateegiat ja on veendunud, et ELi institutsioonid toetavad jätkuvalt liikmesriikide suutlikkust ja tõhusat kooskõlastamist. Komitee toetab seega nii nõukogu kui ka Euroopa Parlamendi nõudmist tugeva poliitilise juhtimise järele selles küsimuses⁽¹¹⁾;

16. juhib tähelepanu, et ELi koostöö peaks hõlmama soovitusi ja häid näiteid selle kohta, mida teha riiklike, piirkondlike ja kohalike meetmete tugevdamiseks;

17. rõhutab, et Euroopa Komisjon ei tohiks takistada, vaid peaks toetama liikmesriike, kes soovivad alkoholi kuritarvitamist ennetavaid meetmeid välja töötada;

18. toonitab, kuivõrd oluline on anda kohalikule ja piirkondlikule tasandile võimalus panustada oma kogemuste ja teadmistega, kuna nemad otsustavad ja teavad kõige paremini, millised on vajadused ja tingimused alkoholi kuritarvitamise kahjude ärahoidmiseks ja alkoholi negatiivse mõju kärpimiseks ühiskonnas. Kohalik tasand on eriti oluline, sest see on asjaomase piirkonna inimestele ja kogukondadele kõige lähemal;

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1.

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf.

⁽⁶⁾ Centre for Addiction and Mental Health (2012). *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe*.

⁽⁷⁾ *Ibid.*

⁽⁸⁾ Vt joonealune märkus 4.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, Anderson P & Baumberg B (2006). *Alcohol in Europe: A public health perspective*. London: Institute of Alcohol Studies.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf.

⁽¹¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216(01)).

19. toetab alkoholiprobleemide ennetamisele suunatud meetmeid, mida komisjon krooniliste haiguste vastase võitluse raames kavandab, kuid neist ei piisa, sest arvesse ei võeta ennetavat lähenemisviisi ega alkoholi põhjustatud teisest kahju⁽¹²⁾;

20. leiab, et ELi ühismeetmed peaksid hõlmama soovitusi, mille eesmärk on hoida ära alkoholi kui kuritarvitamist põhjustava ja ohte ligi meelitava teguri mõju turismisihkohtade edendamisel;

21. peab tähtsaks alkoholiküsimustes tehtava strateegilise töö toetamist ja kooskõlastamist jooksva rahvusvahelise tegevuse raames. Komitee rõhutab sellega seoses, et edasises töös tuleb rohkem püüelda sünergia saavutamise poole Maailma Terviseorganisatsiooni tegevuskava⁽¹³⁾ ja ÜRO säästva arengu eesmärkidega;

22. juhib tähelepanu asjaolule, et koostöös etendavad olulist rolli valitsusvälised organisatsioonid tänu oma teadmistele ja kogemustele rahvusvahelisel, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

ALKOHOLIKÜSIMUSTEGA SEONDUVA TÖÖ EESMÄRGID ELi TASANDIL

Vajadus koostööplatvormide järele ELi tasandil

23. tõdeb, et viimasest alkoholistrateegiast (2006–2012)⁽¹⁴⁾ möödunud nelja aasta jooksul on käivitatud töö ja platvormid – riikliku alkoholipoliitika ja alkoholitarbimise vastaste meetmete komitee (CNAPA) ja Euroopa alkoholi- ja terviseküsimuste foorum (EAHF) – edasi arenenud. Püsib vajadus eelnimetatud ja ka muude platvormide järele, mille raames saaks käsitleda alkoholiküsimusi. Saadud kogemusi ja teadmisi tuleb hoida ja edasi arendada;

24. juhib tähelepanu asjaolule, et nii noorte alkoholitarbimist ja joominguid käsitlev tegevuskava kui ka alkoholist põhjustatud kahju vähendamise ühismeede (RARHA) lõpetati 2016. aastal. Komitee märgib, et tegevuskava tuleb pikendada või kehtestada uus lastele ja noortele suunatud tegevuskava;

25. rõhutab, kuiõrd tähtis on ELi tasandi toetus teadusuuringutele, teadmiste kiirem juurutamine praktikas ja uued tööviisid. Esile on vaja tuua seda, kuidas meetmed saavad samaaegselt aidata kaasa tervisealase ebavõrdsuse vähendamisele;

26. väljendab heameelt heade näidete levitamise üle liikmesriikides ja riikide vahel. See on strateegiliselt tähtis ja edendab õppimist, teadmisi ja ühiste huvipunktide tuvastamist. Meetmed ja panused peavad tuginema tõenditel ja tõendusmaterjalil ning olema kulutõhusad;

27. rõhutab alkoholipoliitika arengu sihipärase järelevalve tähtsust. Oluline on edasi arendada olemasolevaid andmebaase, kus seireks ja analüüsiks kasutatakse võrreldavaid, usaldusväärseid ja standarditud näitajaid;

28. soovib luua teadurite rühma, et toetada teaduslike tõendite kogumist;

Alkoholsete jookide turustamine ja reklaam

29. toonitab, et turustamine ja reklaam ulatub riigipiiridest väljapoole, mistõttu on liikmesriikide koostööl määrav tähtsus;

30. meetmed, millega kaitstakse lapsi ja alaealisi noori alkoholsete jookide turustamis- ja reklaamikampaaniate mõju eest, peavad olema piiravat ja kohustuslikku laadi, st keelustada tuleb nii alkoholi turustamine kui ka alkoholi reklaamimine alaealistele;

⁽¹²⁾ Mõiste „teisene kahju“ viitab kahjule, mida alkoholi tarbijad võivad tekitada oma lähikonnale ja ühiskonnale. Inglise keeles kasutatakse väljendit *alcohol's harm to others*.

⁽¹³⁾ Vt joonealune märkus 4.

⁽¹⁴⁾ Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Liidu strateegia liikmesriikide toetamiseks alkoholist põhjustatud kahju vähendamisel“ (ELT C 197, 24.8.2007).

31. rõhutab, kui oluline on, et alkohoolsete jookide tootjad ja turustajad järgiksid rangelt turustuse ja reklaami jaoks kehtestatud norme;

32. leiab, et vähendamaks laste ja noorte kokkupuudet alkoholi turustamise ja reklaamiga tuleb tähelepanu alla võtta turustamine sotsiaalmeedia ja interneti vahendusel, näiteks seoses tootepaigutusega ja alkoholimarkidega seotud teiste toodetega. Soomes kehtib 2015. aastast keeld kasutada alkoholi turustamisel võistlusi ja mängu, keelustatud on alkoholi reklaam avalikes kohtades ja sotsiaalmeedias⁽¹⁵⁾;

33. juhhib tähelepanu asjaolule, et spordi- ja kultuuriürituste sponsimise näol on tegu kasvava turu ja kulutõhusa turustamisstrateegiaga. Sel viisil satuvad noored sihtrühmaks ja nad on nii kohapeal kui ka ürituste teleülekannete kaudu kaitsetud alkoholi turustamise vastu;

34. märgib, kui oluline on lisada kõigi alkohoolsete jookide reklaami- ja turustustegevuste puhul teave kuritarvitamise ohtude kohta;

35. on teadlik, et ELis kasutatakse alkoholi turustamise puhul suures ulatuses enesekontrolli/iseregulatsiooni. Seda vaatamata asjaolule, et esiteks puudub üksmeel selle meetodi tõendatuse kohta alkoholisektoris⁽¹⁶⁾ ja teiseks ei piisa sellest rasedate, laste ja noorte kaitsmiseks alkoholi negatiivse mõju eest⁽¹⁷⁾;

Laste ja noorte õigused

36. rõhutab, et liiga paljud lapsed ja noored kasvavad üles alkoholisõltlaste ja liigtarvitajate peredes. ELis elab hinnanguliselt 5 kuni 9 miljonit last alkoholi kuritarvitajate peredes⁽¹⁸⁾. Sellistel lastel on tõenäoliselt halvemad tingimused hariduse ja hea tervise osas;

37. peab oluliseks määrata liikmesriikides kindlaks arendamist vajavad tegevusvaldkonnad, et vähendada alkoholi laustarbimist noorte hulgas eesmärgiga tagada lastele ja noortele turvaline ja tervislik keskkond. Sellega seoses rõhutab komitee, et oluline on edendada selliseid vabaaja veetmise ja peo pidamise tavasid, mis ei ole seotud alkoholitarbimisega;

38. juhhib tähelepanu sellele, et raseduse ja imetamise aeg on eriti haavatav, sest sel ajal tekib fetaalne alkoholisündroom. Alkohol mõjutab loote kasvamist ja arengut raseduse igal etapil ning ei ole teada n-ö ohutut kogust alkoholi, mida võiks raseduse ajal tarvitada;

39. jagab seisukohta, et lapse õiguste konventsioonist tulenevalt on lapsi ja noori vaja kaitsta alkoholi ohtliku mõju eest. Konventsiooni osalisriigid peavad artikli 33 kohaselt lähtuma laste huvidest ning nõudma lapse seiskohaga arvestamist ja seisma selle eest kõigi lapsi puudutavate otsuste puhul;

40. leiab, et prioriseerida tuleb ennetavaid meetmeid raseduse ajal, lapse- ja teismeeas, selleks et edendada ennetuse ja tervise hoidmise kultuuri;

41. toonitab kooli tähtsust tervise edendamisel last ümbritseva turvalisuse tugevdamise kaudu, samuti aitab kool varakult märgata alkoholi kuritarvitamist ja lapsi, kes võivad olla ohustatud. Alkoholi ohtude käsitlemine laste koolihariduses peab tuginema teaduslikele tõenditele, sest lihtsalt informatiivsetel programmidel ja meetmetel ei ole vajalikku mõju ning kõik hariduskogukonna sidusrühmad – õpilased, perekonnad ja õpetajad – tuleb hõlmata terviklikul viisil;

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2013/20130070.pdf>.

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F. (2010). *Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition*. *Addiction*.

⁽¹⁷⁾ CAMY. (2003). *Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003*: Center on Alcohol Marketing and Youth, Madden, P. A., & Grube, J. W. (1994). *The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992*. *Am J Public Health*.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, lk 6.

42. rõhutab, kuivõrd tähtis on vähendada alkoholi kuritarvitamist täiskasvanute seas muu hulgas näiteks koolituse abil, sest noorukitele ja noortele täiskasvanutele suunatud ennetusmeetmete mõju optimeerimise eelduseks on täiskasvanute eeskujude. Nii täiskasvanutele kui ka lastele suunatud koolitusmaterjalid peavad olema koostatud sõltumatutes teadusasutustes. Selleks oleks oluline teha koostööd majutus- ja toitlustussektoriga alkohoolsete jookide vastutustundlikku pakkumist õpetavate koolituste korraldamisel, et vähendada alkoholi kuritarvitamist täiskasvanute seas;

43. peab esmatahtsaks viia ellu ennetusprogramme perekonnas, sest see on laste kõige olulisem õpi- ja kasvukeskkond, kus antakse edasi strateegiaid, väärtusi, oskusi ja teadmisi;

Tarbijatele suunatud teave – koostise toite- ja energeetilist väärtust sisaldav teave

44. kutsub ELi institutsioone üles parandama alkohoolsete jookide märgistamist ELi tasandil ja koostama aruande selle kohta, kuidas laiendada toote koostisainete, toite- ja energeetilise väärtuse märgistamist käsitlevaid olemasolevaid õigusakte alkoholi pakendile. Komitee rõhutab, et tarbijal on teadliku valiku tegemiseks õigus teada, mida toode sisaldab;

45. leiab, et rasedatele, lastele, noortele ja sõidukijuhtidele suunatud eriline hoiatustekst on oluline ja aitab juhtida tähelepanu alkoholiga seotud ohtudele ja neid vähendada. Tähtis on kohandada hoiatustekste igale sihtrühmale. Komiteel on heameel meetmete üle, mida mõned tootjad ja turustajad selles valdkonnas on juba võtnud;

46. soovib hariduses ja teavituskampaaniates keskenduda sellele, kuidas suurendada teadlikkust alkoholismiga seotud ohtudest ning sellest, kust on võimalik leida nõu, abi ja ravi;

47. rõhutab meediakanalite olulist rolli üksikasjaliku teabe edastamisel alkoholitarbimise ohtude kohta;

Alkoholi kättesaadavus ja odava alkoholi müük

48. osutab, et sotsiaal-majanduslikult haavatavaid rühmi ja noori tabavad tervisprobleemid rängemalt, ning soovib tervisealase ebavõrdsuse suurenemist takistada. Üheks probleemiks on liiga madala hinnaga ja kergesti kättesaadav alkohol, mis võib viia suurte alkoholikoguste tarbimiseni, mis omakorda võib põhjustada maksakahjustusi ja enneaegse surma⁽¹⁹⁾. Liikmesriigid võiksid kaaluda ühiseid meetmeid, sh uuringute teostamist, äärmiselt odava alkoholi müügi, sh internetimüügi takistamiseks;

49. märgib, et alkoholi kättesaadavus mõjutab alkoholi kuritarvitamise ning alkoholi põhjustatud kahju määra. Uuringutest nähtub, et alkoholi kerge kättesaadavus toob kaasa tarbimise suurenemise, mis suurendab tervisprobleeme ja kahju⁽²⁰⁾;

50. leiab, et liikmesriigid saavad ostu-müügi kontrolli ja piiranguid veelgi tugevdada, kuigi mitmes riigis on vanusepiirang 18 aastat. Teine võimalus oleks piirata müügikohtade arvu, keelata alkoholi tarvitamine ja müümine avalikes kohtades teatud kellaaegadel, piirata lahtiolekuaegu ja müügilubasid ning serveerida alkoholi vastutustundlikult, harides selles osas asjaomaseid töötajaid, turustajaid ja majutusasutusi. Piiranguid tuleks täiendada kontrolli ja järelmeetmetega;

Ennetav töö töökohtadel

51. märgib, et ohtlik alkoholi tarvitamine, alkoholi kuritarvitamine ja alkoholisõltuvus ühelt poolt suurendavad haiguse tõttu töölt puudumise ohtu ja halvendavad tööga toimetulekut ning teiselt poolt mõjuvad halvasti teistele inimestele. Alkoholi tarvitanud isikutega on seotud 20–25 % kõigist tööõnnetustest. Töökoht on kuritarvitamise vastaste ennetusmeetmete seisukohalt oluline platvorm⁽²¹⁾;

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf.

⁽²⁰⁾ Vt joonealune märkus 4.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf.

52. märgib, et alternatiivina trahvidele või muudele kontrollimeetmetele tuleks kaaluda võimalust suunata õigusrikkuja osalema hariduslikes programmides, eelkõige juhul, kui väidetav õigusrikkuja on alaealine;

53. rõhutab, et alkoholi tarvitamist tuleks käsitleda töökohal n-ö varase sekkumise kaudu. Töökohal peaksid olema juhised, kuidas sellises olukorras käituda. See oleks hea ennetava tervishoiu meede;

54. märgib, et avalik sektor võiks näidata eeskju alkoholitarbimist ennetavate meetmete ning turvalise ja kindla töökeskkonna loomisel eelkõige asjaolul, kus paljud sektori töötajad osutavad kodanikele olulisi hoolekandeteenuseid;

Ennetav töö tervishoius

55. näeb vajadust varase sekkumise, ravi ja teraapia järele ning leiab, et alkoholisõltuvuse ja kuritarvitamise vastast ravi saavate vanemate lapsi tuleb märgata ning neile nõu anda ja toetust pakkuda. Üks haiguste ennetamise võimalus on tervislike eluviiside edendamine, pakkudes ohtlikku alkoholikäitumist ennetavat abi;

56. peab töömaailmas vajalikuks edendada ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide vahelisi kokkuleppeid, mis kaasavad ettevõtja väljatöötavatesse ennetusmeetmetesse;

57. märgib, et alkoholismist tulenevad maksahaigused tabavad sageli tööealisi inimesi. Samuti valitseb meditsiiniline seos alkoholi kuritarvitamise ja paljude muude tõsiste haiguste vahel, näiteks vähk, südame-veresoonkonna haigused, vaimsed häired⁽²²⁾;

Liiklusohutus

58. juhib tähelepanu asjaolule, et liikluses lubatud maksimaalne alkoholisaldus veres, teavitusemeetmed, haridus ja kontroll aitavad suurendada liiklusohutust. Alkohol on süüdi 25 % kõigi surmaga lõppenud liiklusõnnetuste puhul ELis⁽²³⁾;

59. väljendab heameelt 2014. aastal avaldatud komisjoni uuringu üle, milles käsitletakse alkolukku ja seda, kuidas selle abil vähendada alkoholiga seotud liiklusõnnetusi⁽²⁴⁾;

60. leiab, et ELis saab liiklusohutuse suurendamiseks võtta ühiseid lisameetmeid. Näiteks võiks analüüsida alkoholiga seotud liiklusõnnetusi ja liikmesriigid võiksid jagada kogemusi selle valdkonna tõhusatest meetmetest. Tähtis on, et algajad juhid teaksid, mida alkohol endaga liikluses kaasa toob.

Brüssel, 9. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2.

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive/index_en.htm.

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf.

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 121. ISTUNGJÄRK 8.–9. VEEBRUARIL 2017

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reform — teine pakett ja liidu ümberasustamisraamistiku loomine“

(2017/C 207/13)

Raportöör: Vincenzo Bianco (IT/PES), Catania linnapea**Viitedokumendid:** Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud)

COM(2016) 465 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule ning millega muudetakse nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta

COM(2016) 466 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL

COM(2016) 467 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse liidu ümberasustamisraamistik ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 516/2014

COM(2016) 468 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

COM(2016) 466 final (kaitse saajana tunnustamise kriteeriumid)

Muudatusettepanek 1

Artikli 8 lõige 3 – Riigisisene kaitse

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kontrollides, kas taotlejal on lõike 1 kohaselt põhjendatud tagakiusamise kartus või suure kahju kannatamise reaalne oht või kas taotlejale on kättesaadav kaitse tagakiusamise või suure kahju tekitamise eest mõnes päritoluriigi osas, võtavad menetlevad ametiasutused artikli 4 kohaselt taotluse kohta otsuse tegemise ajal arvesse riigi selles osas valitsevat üldist olukorda ja taotleja isiklikku olukorda. Selleks tagavad menetlevad ametiasutused, et kõigist asjakohastest allikatest hangitakse täpset ja ajakohast teavet, sh liidu tasandil kättesaadav päritoluriigi teave ning päritoluriikide teabe ühine analüüs, millele on osutatud määruse (EL) nr XXX/XX [määrus Euroopa Liidu Varjupaigaameti kohta] artiklites 8 ja 10, samuti ÜRO pagulaste ülemvoliniku avaldatud teave ja suunised.</p>	<p>Kontrollides, kas taotlejal on lõike 1 kohaselt põhjendatud tagakiusamise kartus või suure kahju kannatamise reaalne oht või kas taotlejale on kättesaadav kaitse tagakiusamise või suure kahju tekitamise eest mõnes päritoluriigi osas, võtavad menetlevad ametiasutused artikli 4 kohaselt taotluse kohta otsuse tegemise ajal arvesse riigi selles osas valitsevat üldist olukorda ja taotleja isiklikku olukorda. Selleks tagavad menetlevad ametiasutused, et kõigist asjakohastest allikatest hangitakse täpset ja ajakohast teavet, sh liidu tasandil kättesaadav päritoluriigi teave ning päritoluriikide teabe ühine analüüs, millele on osutatud määruse (EL) nr XXX/XX [määrus Euroopa Liidu Varjupaigaameti kohta] artiklites 8 ja 10, samuti ÜRO pagulaste ülemvoliniku avaldatud teave ja suunised. Hinnata võidakse ka sõltumatutelt allikatelt ja ekspertidelt saadud teavet ja suuniseid.</p>

Motivatsioon

Sõltumatu teave ja sõltumatu hinnangud võivad aidata leida elemente, mis ei ole alati kättesaadavad ametlike allikate kaudu.

Muudatusettepanek 2

Artikkel 15 – Pagulasseisundi läbivaatamine

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artikli 14 lõike 1 kohaldamiseks vaatab menetlev ametiasutus pagulasseisundi läbi eelkõige siis,</p> <p>a) kui liidu tasandil kättesaadavast päritoluriigi teabest ning päritoluriikide teabe ühisest analüüsist, millele on osutatud määruse (EL) nr XXX/XX [määrus Euroopa Liidu Varjupaigaameti kohta] artiklites 8 ja 10, nähtub, et päritoluriigis on toimunud märkimisväärsed ja taotleja kaitsevajadusi arvestades asjakohased muutused;</p> <p>b) kui esmakordsel pikendamisel antakse pagulasele välja elamisluba.</p>	<p>Artikli 14 lõike 1 kohaldamiseks vaatab menetlev ametiasutus pagulasseisundi läbi eelkõige siis,</p> <p>a) kui liidu tasandil kättesaadavast päritoluriigi teabest ning päritoluriikide teabe ühisest analüüsist, millele on osutatud määruse (EL) nr XXX/XX [määrus Euroopa Liidu Varjupaigaameti kohta] artiklites 8 ja 10, nähtub, et päritoluriigis on toimunud märkimisväärsed ja taotleja kaitsevajadusi arvestades asjakohased muutused;</p> <p>b) kui esmakordsel pikendamisel antakse pagulasele välja elamisluba lihtsustatud menetlusel. Kui lihtsustatud menetluse käigus ilmneb punktis a täpsustatud elemente võimaliku pikendamise vastu, tuleb menetlus viivitamatult muuta tavamenetluseks, teavitades sellest asjaomast isikut. Elamisloa pikendamata jätmise korral jääb igal juhul alles võimalus kasutada õiguskaitsevahendeid.</p>

Motivatsioon

Komisjoni ettepanekuga seatakse sisse antud pagulasseisundi läbivaatamine. See toimub a) *ex officio* iga kord, kui Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet teatab olulistest muudatustest päritoluriigis valitsevas olukorras; b) igal juhul korrapäraste ajavahemike järel, ka siis, kui ei ole teatatud muudatustest. Siiski leitakse, et viimasel juhul peaks pikendamine toimuma lihtsustatud menetluse korras, et vältida pagulastele liigse halduskoormuse ja liigse ebastabiilsuse tunde tekitamist.

COM(2016) 467 final (Rahvusvahelise kaitse ühine menetlus)**Muudatusettepanek 3**

Artikli 7 lõige 4 – Taotlejate kohustused

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Taotleja edastab menetlevale ametiasutusele liikmesriigis, kus tal on kohalolekukohustus, oma elukoha andmed või aadressi või telefoninumbri, mida kasutades menetlev ametiasutus või muud vastutavad asutused temaga ühendust saavad võtta. Ta teavitab nimetatud menetlevat ametiasutust kõigist andmete muudatustest. Taotleja peab nõustuma suhtlemisega elukohas või aadressil, millest ta on pädevaid ametiasutusi viimati teavitanud, eelkõige juhul, kui ta esitab taotluse vastavalt artiklile 28.	Taotleja edastab menetlevale ametiasutusele liikmesriigis, kus tal on kohalolekukohustus, oma elukoha andmed või aadressi ja telefoninumbri, mida kasutades menetlev ametiasutus või muud vastutavad asutused temaga ühendust saavad võtta. Ta teavitab nimetatud menetlevat ametiasutust kõigist andmete muudatustest. Taotleja peab nõustuma suhtlemisega elukohas või aadressil, millest ta on pädevaid ametiasutusi viimati teavitanud, eelkõige juhul, kui ta esitab taotluse vastavalt artiklile 28.

Motivatsioon

Taotleja peab esitama nii oma elukoha andmed kui ka aadressi ja mitte üksnes telefoninumbri, nii et teda oleks võimalik õigeaegselt teavitada käimasolevat menetlust puudutavatest otsustest.

Muudatusettepanek 4

Artikli 15 lõige 5 – Tasuta õigusabi ja esindamine (apellatsioonimenetluse kestel)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Tasuta õigusabi ja esindamise appellatsioonimenetluse kestel võib välistada, kui: a) taotlejal on piisavad vahendid; b) <i>leitakse, et edasikaebusel pole mitte mingisuguseid ilmseid eduvõimalusi;</i> c) <i>edasikaebus või läbivaatamistaotlus on jõudnud siseriikliku õigusaktidega ette nähtud teise või edasisse appellatsioonastmesse, kaasa arvatud uuesti ärakuulamise ja kaebuse uuesti läbivaatamise korral.</i> Kui otsuse mitte võimaldada tasuta õigusabi ja esindamist teeb asutus, mis ei ole kohus, kuna ta leiab, et taotlusel pole mitte mingisuguseid ilmseid eduvõimalusi, on taotlejal õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus sellise otsuse vaidlustamiseks ja ta võib sel eesmärgil taotleda tasuta õigusabi ja esindamist.	Tasuta õigusabi ja esindamise appellatsioonimenetluse kestel võib välistada, kui: a) taotlejal on piisavad vahendid. Kui vaidlustamine tugineb üksnes formaalsetele põhjustele või on ilmselgelt põhjendamatu, võib kohtunik otsustada tühistada tasuta õigusabi ja esindamise ning vähendada riigi poolt õigusnõustajale makstavat tasu (kui see on ette nähtud) või jätta selle andmata.

Motivatsioon

Elkõige apellatsioonimenetluse puhul (nii esimesel kui ka teisel ja/või kõrgemal astmel) peab õigusabi saamise õiguse välistamine tuginema ilmingimata rangemale kriteeriumile, mis jätab võimalikult vähe ruumi tõenäosusele või kaalutlustele, ning asjaomase hinnangu peab ilmingimata andma kohtunik.

Muudatusettepanek 5

Artikli 33 lõige 2 – Taotluste läbivaatamine

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Menetlev ametiasutus teeb otsuse rahvusvahelise kaitse taotluse kohta, olles eelnevalt nõuetekohaselt hinnanud taotluse vastuvõetavust või selle sisu. Menetlev ametiasutus hindab taotlusi objektiivselt, erapooletult ja üksikjuhtumi põhisel. Taotluse läbivaatamisel võtab ta arvesse järgnevat:</p> <p>a) taotleja esitatud asjaomased avaldused ja dokumendid, sealhulgas teave selle kohta, kas taotlejat on taga kiusatud või talle on tekitatud suurt kahju või teda võidakse taga kiusata või talle tekitada suurt kahju;</p> <p>b) kogu asjakohane, täpne ja ajakohastatud teave seoses olukorraga, mis valitseb taotluse kohta otsuse tegemise ajal taotleja päritoluriigis, sealhulgas päritoluriigi õigusaktid ja nende kohaldamise viis, samuti mistahes muu asjakohane teave, mis on saadud Euroopa Liidu Varjupaigaametilt, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt ja asjakohastelt rahvusvahelistelt inimõiguste organisatsioonidelt või muudest allikatest;</p> <p>c) päritoluriigi teavet käsitlev ühine analüüs, millele on osutatud määruse (EL) nr XXX/XXX (ELi Varjupaigaameti määrus) artiklis 10;</p> <p>d) taotleja individuaalne seisund ja isiklikud asjaolud, sealhulgas sellised tegurid nagu taust, sugu, vanus, seksuaalne sättumus ja sooidentiteet, et hinnata, kas taotleja suhtes toime pandud või võimalikud teod võiksid taotleja isiklikest asjaoludest lähtudes osutada tagakiusamiseks või tekitada suurt kahju;</p> <p>e) kas taotleja tegevus pärast päritoluriigist lahkumist oli seotud rahvusvahelise kaitse taotlemiseks vajalike tingimuste loomise ainu- või põhieesmärgiga, et hinnata, kas kõnealune tegevus põhjustaks nimetatud riiki tagasipöördumisel taotleja tagakiusamist või talle suure kahju tekitamist;</p>	<p>2. Menetlev ametiasutus teeb otsuse rahvusvahelise kaitse taotluse kohta, olles eelnevalt nõuetekohaselt hinnanud taotluse vastuvõetavust või selle sisu. Menetlev ametiasutus hindab taotlusi objektiivselt, erapooletult ja üksikjuhtumi põhisel. Taotluse läbivaatamisel võtab ta arvesse järgnevat:</p> <p>a) taotleja esitatud asjaomased avaldused ja dokumendid, sealhulgas teave selle kohta, kas taotlejat on taga kiusatud või talle on tekitatud suurt kahju või teda võidakse taga kiusata või talle tekitada suurt kahju;</p> <p>b) kogu asjakohane, täpne ja ajakohastatud teave seoses olukorraga, mis valitseb taotluse kohta otsuse tegemise ajal taotleja päritoluriigis, sealhulgas päritoluriigi õigusaktid ja nende kohaldamise viis, samuti mistahes muu asjakohane teave, mis on saadud Euroopa Liidu Varjupaigaametilt, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt ja asjakohastelt rahvusvahelistelt inimõiguste organisatsioonidelt või muudest allikatest;</p> <p>c) päritoluriigi teavet käsitlev ühine analüüs, millele on osutatud määruse (EL) nr XXX/XXX (ELi Varjupaigaameti määrus) artiklis 10;</p> <p>d) taotleja individuaalne seisund ja isiklikud asjaolud, sealhulgas sellised tegurid nagu taust, sugu, vanus, seksuaalne sättumus ja sooidentiteet, et hinnata, kas taotleja suhtes toime pandud või võimalikud teod võiksid taotleja isiklikest asjaoludest lähtudes osutada tagakiusamiseks või tekitada suurt kahju;</p> <p>e) kas taotleja tegevus pärast päritoluriigist lahkumist oli seotud rahvusvahelise kaitse taotlemiseks vajalike tingimuste loomise ainu- või põhieesmärgiga, et hinnata, kas kõnealune tegevus põhjustaks nimetatud riiki tagasipöördumisel taotleja tagakiusamist või talle suure kahju tekitamist;</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>f) kas on võimalik mõistlikult eeldada, et taotleja annab ennast mõne teise riigi kaitse alla, mille kodakondsusele tal on õigus.</p>	<p>f) kas on võimalik mõistlikult eeldada, et taotleja annab ennast mõne teise riigi kaitse alla, mille kodakondsusele tal on õigus;</p> <p>g) <i>taotleja esitatavad avaldused, juhul kui neid toetavad ametlikud dokumendid, ja dokumendid, mis tõendavad tema eelistusi, peresidemeid, sidemeid päritoluriigi kogukondadega ning keele- ja kutseoskusi, mis võivad hõlbustada taotleja integreerimist ühes või mitmes sihtkohaks olevas liikmesriigis.</i></p>

Motivatsioon

Muudatusettepanek on kooskõlas CIVEXi komisjonis juba heakskiidetud Dublini määruse läbivaatamist käsitleva arvamuse [—] sisuga, mille kohaselt tuleks võtta arvesse taotleja eelistusi ja sidemeid, ka selleks, et määrata kindlaks vastutav liikmesriik.

Muudatusettepanek 6

Artikkel 34 – Lävivaatamismenetluse kestus

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Taotluse läbivaatamine kooskõlas artikli 36 lõikega 1 selle vastuvõetavuse hindamiseks ei kesta kauem kui kuu aega alates taotluse esitamisest.</p> <p><i>Lävivaatamise tähtaeg on kümme päeva, kui esimese taotluse liikmesriik kohaldab artikli 36 lõike 1 punktides a ja b osutatud esimese varjupaigariigi või turvalise kolmanda riigi mõistet kooskõlas määruse (EL) nr XXX/XXX (Dublini määrus) artikli 3 lõike 3 punktiga a.</i></p> <p>2. Menetlev ametiasutus tagab, et taotluse sisulise läbivaatamise menetlus viiakse läbi võimalikult kiiresti ja mitte hiljem kui kuue kuu jooksul pärast taotluse esitamist, ilma et see piiraks taotluste nõuetekohast ja põhjalikku läbivaatamist.</p> <p>3. Menetlev ametiasutus võib kuuekuist tähtaega pikendada kõige enam kolme kuu võrra, kui:</p> <p>a) rahvusvahelist kaitset taotleb korraga ebaproportsionaalne hulk kolmanda riigi kodanikke või kodakondsuseta isikuid, mis teeb menetluse lõpuleviimisel kuuekuulisest tähtajast kinnipidamise praktikas raskeks;</p> <p>b) tegemist on keeruliste faktiliste või õiguslike asjaoludega.</p>	<p>1. Taotluse läbivaatamine kooskõlas artikli 36 lõikega 1 selle vastuvõetavuse hindamiseks ei kesta kauem kui kuu aega alates taotluse esitamisest.</p> <p>2. Menetlev ametiasutus tagab, et taotluse sisulise läbivaatamise menetlus viiakse läbi võimalikult kiiresti ja mitte hiljem kui kuue kuu jooksul pärast taotluse esitamist, ilma et see piiraks taotluste nõuetekohast ja põhjalikku läbivaatamist.</p> <p>3. Menetlev ametiasutus võib kuuekuist tähtaega pikendada kõige enam veel kuue kuu võrra, kui:</p> <p>a) rahvusvahelist kaitset taotleb korraga ebaproportsionaalne hulk kolmanda riigi kodanikke või kodakondsuseta isikuid, mis teeb menetluse lõpuleviimisel kuuekuulisest tähtajast kinnipidamise praktikas raskeks;</p> <p>b) tegemist on keeruliste faktiliste või õiguslike asjaoludega.</p>

Motivatsioon

Tähtaegade erinevused võivad nõrgestada kaitseõigust, kuna need suurendavad advokaadi õlul lasuvat koormust seoses tema kaitsealuse olukorra kontrollimise ja ajakohastamisega.

Arvestades kriisiolukordade tekkimise või taotluste eriti suure määra võimlust, on soovitatav – võttes samas arvesse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti või teiste liikmesriikide eritoetust – pikendada menetluse maksimaalset kestust (tervikuna) üheksalt kuult ühele aastale.

Muudatusettepanek 7

Artikli 36 lõige 2 – Otsus taotluse vastuvõetavuse **ja menetlemise pädevuse** kohta

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Taotluse sisu ei hinnata juhtudel, kui taotlust ei vaadata läbi kooskõlas määrusega (EL) nr XXX/XXX (Dublini määrus), sealhulgas juhul, kui teine liikmesriik on andnud taotlejale rahvusvaheline kaitse või kui taotlus on kooskõlas lõikega 1 tagasi lükatud selle vastuvõetamatuse tõttu.	Taotluse sisu ei hinnata juhtudel, kui taotlust ei vaadata läbi kooskõlas määrusega (EL) nr XXX/XXX (Dublini määrus), sealhulgas juhul, kui teine liikmesriik on andnud taotlejale rahvusvaheline kaitse või kui taotlus on kooskõlas lõikega 1 tagasi lükatud selle vastuvõetamatuse tõttu või kui taotleja eelistas määruse (EL) nr XXX/XXX (Dublini määrus) artikli 7 alusel ühte või enam liikmesriiki sihtkohariigina, kus Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti poolt igas kvartalis esitatavate andmete kohaselt ei ole saavutatud künnist, mis on ette nähtud kõnealuse määruse artiklites 7 ja 35.

Motivatsioon

Ka käesoleval juhul on muudatusettepanek kooskõlas Dublini määruse läbivaatamise ettepanekut käsitleva arvamusega, mis kiideti juba heaks CIVEXi komisjonis. Mainitud juhul kuulub taotluse sisulise läbivaatamise pädevus eelistuse/sidemete kriteeriumi alusel kindlaks määratud riigile ja mitte riigile, kuhu taotleja saabus esimesena – see peab lihtsalt tagama asjaomase isiku edasisaatmise pädevasse riiki.

Muudatusettepanek 8

Artikkel 39 – Taotluste kaudne tagasivõtmine

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Menetlev ametiasutus lükkab taotluse tagasi sellest loobumise tõttu, kui: [—]	1. Menetlev ametiasutus lükkab taotluse tagasi sellest loobumise tõttu, kui: [—]
2. Lõikes 1 osutatud asjaolude korral lõpetab menetlev ametiasutus taotluse läbivaatamise ja saadab taotlejale tema elukoha või artikli 7 punktis 4 osutatud aadressil kirjaliku teate, millega teda informeeritakse taotluse läbivaatamise lõpetamisest ja sellest, et taotlus lükatakse lõplikult tagasi sellest loobumise tõttu, kui taotleja ei ilmu menetlevasse ametiasutusse ühe kuu jooksul alates kirjaliku teate saatmise kuupäevast.	2. Lõikes 1 osutatud asjaolude korral lõpetab menetlev ametiasutus taotluse läbivaatamise ja saadab taotlejale tema elukoha või artikli 7 punktis 4 osutatud aadressil kirjaliku teate, millega teda informeeritakse taotluse läbivaatamise lõpetamisest ja sellest, et taotlus lükatakse lõplikult tagasi sellest loobumise tõttu, kui taotleja ei ilmu menetlevasse ametiasutusse kahe kuu jooksul alates kirjaliku teate saatmise kuupäevast.
3. Kui taotleja ilmub menetlevasse ametiasutusse nime- tatud ühekuulise ajavahemiku jooksul ja tõestab, et ta on loetletud sätteid eiranud temast mitteolenevatel põhjustel, jätkab menetlev ametiasutus taotluse läbivaatamist.	3. Kui taotleja ilmub menetlevasse ametiasutusse nime- tatud kahekuulise ajavahemiku jooksul ja tõestab, et ta on loetletud sätteid eiranud temast mitteolenevatel põhjustel, jätkab menetlev ametiasutus taotluse läbivaatamist.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
4. Kui taotleja ei ilmu menetlevasse ametiasutusse nimetatud ühekuulise ajavahemiku jooksul ja ei tõesta, et ta on loetletud sätteid eiranud temast mitteolenevatel põhjustel, loeb menetlev ametiasutus taotluse sõnaselgelt tagasivõetuks.	4. Kui taotleja ei ilmu menetlevasse ametiasutusse nimetatud kahekuulise ajavahemiku jooksul ja ei tõesta, et ta on loetletud sätteid eiranud temast mitteolenevatel põhjustel, loeb menetlev ametiasutus taotluse sõnaselgelt tagasivõetuks.

Motivatsioon

Komitee leiab, et arvestades suhtlemisraskusi, mis võivad taotlejal tekkida, tuleks kehtestada rohkem kindlustunnet võimaldav tähtaeg.

Muudatusettepanek 9

Artikkel 43 – Erandid õigusest jääda liikmesriigi territooriumile korduvate taotluste korral

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Ilma et see piiraks mittetagasisaatmise põhimõtte kohaldamist, võivad liikmesriigid teha erandi õigusest jääda nende territooriumile ja artikli 54 lõikest 1, kui:	Ilma et see piiraks mittetagasisaatmise põhimõtte kohaldamist, võivad liikmesriigid teha erandi õigusest jääda nende territooriumile ja artikli 54 lõikest 1, kui:
a) menetlev ametiasutus on korduva taotluse vastuvõetamatuna või ilmselgelt põhjendamatuna tagasi lükanud;	a) menetlev ametiasutus on korduva taotluse vastuvõetamatuna või ilmselgelt põhjendamatuna tagasi lükanud;
b) mistahes liikmesriigis esitatakse teine või hilisem taotlus pärast lõplikku otsust, millega taotlus lükati vastuvõetamatuna, põhjendamatuna või ilmselgelt põhjendamatuna tagasi.	b) mistahes liikmesriigis esitatakse teine või hilisem taotlus pärast lõplikku otsust, millega taotlus lükati vastuvõetamatuna, põhjendamatuna või ilmselgelt põhjendamatuna tagasi. Lõikes b sisalduvat sätet ei kohaldata, kui varasem taotlus on esitatud enne käesoleva määruse jõustumist ning kui taotleja ei ole saanud õigusabi.

Motivatsioon

Arvestades, et teabe andmise, esindamise ja abi andmise kohustused kehtestatakse kõikidel tasanditel alles praeguse komisjoni ettepanekute paketiga, asub komitee seisukohale, et liikmesriigid ei tohi takistada oma territooriumil viibimise õiguse kasutamist, kui taotleja ei saanud õigusabi esimese taotluse käigus.

Muudatusettepanek 10

Artikli 45 lõige 3 – Turvalise kolmanda riigi mõiste

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Menetlev ametiasutus loeb kolmanda riigi konkreetse taotleja jaoks turvaliseks kolmandaks riigiks pärast taotluse individuaalset läbivaatamist ja ainult juhul, kui ta peab vastavalt lõikega 1 kehtestatud kriteeriumidele kolmandat riiki konkreetse taotleja jaoks turvaliseks ja on teinud kindlaks, et:	Menetlev ametiasutus loeb kolmanda riigi konkreetse taotleja jaoks turvaliseks kolmandaks riigiks pärast taotluse individuaalset läbivaatamist ja ainult juhul, kui ta peab vastavalt lõikega 1 kehtestatud kriteeriumidele kolmandat riiki konkreetse taotleja jaoks turvaliseks ja on teinud kindlaks, et:
a) taotleja ja asjaomase kolmanda riigi vahel on side, mille alusel oleks isikul mõistlik minna asjaomasesse riiki, sealhulgas juhul, kui taotleja on saabunud asjaomase kolmanda riigi kaudu, mis asub taotleja päritoluriigi geograafilises läheduses;	a) a) taotleja ja asjaomase kolmanda riigi vahel on side, mille alusel oleks isikul mõistlik minna asjaomasesse riiki, sealhulgas juhul, kui taotleja on seal viibinud arvestatava ajavahemiku vältel või tal on seal endiselt sidemeid või suhteid perekonnaliikmete või kaasmaalastega;

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
b) taotleja ei ole esitanud mõjuvaid põhjuseid selle kohta, miks seda riiki ei saa tema konkreetsetes olukorras pidada turvaliseks kolmandaks riigiks.	b) taotleja ei ole esitanud mõjuvaid põhjuseid selle kohta, miks seda riiki ei saa tema konkreetsetes olukorras pidada turvaliseks kolmandaks riigiks.

Motivatsioon

Üksnes kolmanda riigi läbimist teel ELi (või seal peatumist üksnes nii kaua kui vajalik, et valmistada ette lahkumist) ei saa pidada piisavaks kriteeriumiks taotleja tagasisaamiseks kõnealusesse riiki.

Muudatusettepanek 11

Artikli 53 lõige 6 – Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Taotlejad esitavad lõikes 1 osutatud otsuste suhtes edasi-kaebuse:	Taotlejad esitavad lõikes 1 osutatud otsuste suhtes edasi-kaebuse:
a) ühe nädala jooksul otsuse korral, millega lükati tagasi korduv taotlus selle vastuvõetamatuse või ilmselge põhjendamatusse tõttu;	a) 15 päeva jooksul otsuse korral, millega lükati tagasi korduv taotlus selle vastuvõetamatuse või ilmselge põhjendamatusse tõttu;
b) kahe nädala jooksul otsuse korral, millega taotlus lükati tagasi selle vastuvõetamatuse tõttu, või otsuse korral, millega taotlus lükati tagasi seetõttu, et see on sõnaselgelt tagasi võetud, või sellest loobumise tõttu või otsuse korral, millega taotlus lükati tagasi selle põhjendamatusse või ilmselge põhjendamatusse tõttu seoses pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundiga pärast kiirendatud läbivaatamismenetlust või piirimentlust või kui taotlejat peetakse kinni;	b) 15 päeva jooksul otsuse korral, millega taotlus lükati tagasi selle vastuvõetamatuse tõttu, või otsuse korral, millega taotlus lükati tagasi seetõttu, et see on sõnaselgelt tagasi võetud, või sellest loobumise tõttu või otsuse korral, millega taotlus lükati tagasi selle põhjendamatusse või ilmselge põhjendamatusse tõttu seoses pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundiga pärast kiirendatud läbivaatamismenetlust või piirimentlust või kui taotlejat peetakse kinni;
c) kuu aja jooksul otsuse korral, millega taotlus lükati tagasi selle põhjendamatusse või ilmselge põhjendamatusse tõttu seoses pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundiga, kui läbivaatamine ei toimu kiirkorras, või otsuse korral võtta ära rahvusvaheline kaitse.	c) kuu aja jooksul otsuse korral, millega taotlus lükati tagasi selle põhjendamatusse või ilmselge põhjendamatusse tõttu seoses pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundiga, kui läbivaatamine ei toimu kiirkorras, või otsuse korral võtta ära rahvusvaheline kaitse.
Punkti b kohaldamisel võivad liikmesriigid ette näha piirimenetluse tulemusena tehtud otsuste <i>ex officio</i> läbivaatamise.	Punkti b kohaldamisel võivad liikmesriigid ette näha piirimenetluse tulemusena tehtud otsuste <i>ex officio</i> läbivaatamise.
Käesolevas lõikes ette nähtud tähtajad hakkavad kulgema kuupäevast, kui menetleva ametiasutuse otsus taotlejale teatavaks tehakse, või kui taotleja on esitanud taotluse tasuta õigusabiks ja esindamiseks, siis hetkest, mil talle määratakse õigusnõustaja või muu nõustaja.	Käesolevas lõikes ette nähtud tähtajad hakkavad kulgema kuupäevast, kui menetleva ametiasutuse otsus taotlejale teatavaks tehakse, või kui taotleja on esitanud taotluse tasuta õigusabiks ja esindamiseks, siis hetkest, mil talle määratakse õigusnõustaja või muu nõustaja.

Motivatsioon

Leitakse, et arvestades ka Euroopa Kohtu praktikat, tuleb kehtestada asjakohased minimaalsed tähtajad, mis omavahel ei tohiks erineda.

COM(2016) 465 final (vastuvõtu nõuded)

Muudatusettepanek 12

Artikli 7 lõige 5 – Elukoht ja liikumisvabadus

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid nõuavad taotlejatelt, et nad teataksid pädevatele ametiasutustele oma kehtiva elukoha või aadressi või telefoninumbri, mille kaudu nendega ühendust saab, ning teataksid võimalikult kiiresti telefoninumbri või aadressi muutumisest.	Liikmesriigid nõuavad taotlejatelt, et nad teataksid pädevatele ametiasutustele oma kehtiva elukoha või aadressi ja telefoninumbri, mille kaudu nendega ühendust saab, ning teataksid võimalikult kiiresti telefoninumbri või aadressi muutumisest.

Motivatsioon

Taotleja peab esitama nii oma elukoha andmed kui ka aadressi ja mitte üksnes telefoninumbri, nii et teda oleks võimalik õigeaegselt teavitada käimasolevat menetlust puudutavatest otsustest.

Muudatusettepanek 13

Artikkel 19 – Materiaalsete vastuvõtutingimuste asendamine, kitsendamine või tühistamine

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Kui taotleja on kohustatud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt nende territooriumil viibima, siis võivad liikmesriigid lõikes 2 kirjeldatud olukordades</p> <p>a) asendada rahaliste toetuste või kupongidena võimaldava majutuse, toidu, riided ja muud toiduks mittekasutatavad hädavajalikud tooted loonusena tagatavate materiaalseste vastuvõtutingimustega või</p> <p>b) päevaraha vähendada või erakorralistel ja nõuete kohaselt põhjendatud juhtudel andmata jätta.</p> <p>2. Lõiget 1 kohaldatakse, kui taotleja</p> <p>a) lahkub pädeva ametiasutuse määratud elukohast talle sellest teatamata või ilma pädeva ametiasutuse loata, kui on nõutav sellise loa taotlemine, või kui ta põgeneb või</p> <p>b) ei täida endast teada andmise kohustusi või teabe andmise nõuet või nõuet ilmuda siseriiklikus õiguses sätestatud mõistliku aja jooksul varjupaigamenetlusega seoses isiklikele vestlustele või</p> <p>c) on esitanud korduva taotluse, nagu see on määratletud määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artikli [4 lõike 2 punktis i];</p> <p>d) on varjanud rahaliste vahendite olemasolu ning on seetõttu materiaalsest vastuvõtutingimustest alusetult kasu saanud või</p> <p>e) on tõsiselt rikkunud majutuskeskuse eeskirju või käitunud äärmiselt vägivaldselt või</p>	<p>1. Kui taotleja on kohustatud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt nende territooriumil viibima, siis võivad liikmesriigid lõikes 2 kirjeldatud olukordades</p> <p>a) asendada rahaliste toetuste või kupongidena võimaldava majutuse, toidu, riided ja muud toiduks mittekasutatavad hädavajalikud tooted loonusena tagatavate materiaalseste vastuvõtutingimustega või</p> <p>b) päevaraha vähendada.</p> <p>2. Lõiget 1 kohaldatakse, kui taotleja</p> <p>a) lahkub pädeva ametiasutuse määratud elukohast talle sellest teatamata või ilma pädeva ametiasutuse loata, kui on nõutav sellise loa taotlemine, või kui ta varjab ennast siseriiklikus õiguses sätestatud mõistliku aja jooksul või</p> <p>b) ei täida endast teada andmise kohustusi või teabe andmise nõuet või nõuet ilmuda siseriiklikus õiguses sätestatud mõistliku aja jooksul varjupaigamenetlusega seoses isiklikele vestlustele või</p> <p>c) on esitanud korduva taotluse, nagu see on määratletud määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artikli [4 lõike 2 punktis i];</p> <p>d) on varjanud rahaliste vahendite olemasolu ning on seetõttu materiaalsest vastuvõtutingimustest alusetult kasu saanud või</p> <p>e) on tõsiselt rikkunud majutuskeskuse eeskirju või käitunud äärmiselt vägivaldselt või</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>f) ei osale kohustuslikes integratsioonimeetmetes või</p> <p>g) ei ole täitnud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] artikli [4 lõikes 1] sätestatud kohustust ning on reisinud ilma piisava põhjendusega teise liikmesriiki ja esitanud sooviavalduse seal või</p> <p>h) on pärast teise liikmesriiki põgenemist tagasi saadetud.</p> <p>Kui taotleja punktides a ja b osutatud juhtude korral leitakse või ta teatab endast vabatahtlikult pädevale ametiasutusele, võetakse kadumise põhjuste põhjal vastu nõuetekohaselt põhjendatud otsus kõikide või mõnede asendatud, kitsendatud või tühistatud materiaalsete vastuvõtutingimuste tagamise ennistamise kohta.</p> <p>3. Otsused materiaalsete vastuvõtutingimuste asendamise, kitsendamise või tühistamise kohta tehakse konkreetse juhtumi asjaoludele tuginedes objektiivselt ja erapooletult ning neid põhjendatakse. Neid tehakse asjaomase isiku, eriti vastuvõtu erivajadustega taotlejate eriolukorda arvesse võttes, pidades kinni proportsionaalsuse põhimõttest. Liikmesriigid tagavad igal juhul juurdepääsu vältimatu abi teenustele kooskõlas artikliga 18 ning tagavad kõikidele taotlejatele inimväärse elatustaseme.</p> <p>4. Liikmesriigid tagavad, et materiaalseid vastuvõtutingimusi ei asendata, kitsendata ega tühistata enne, kui lõike 3 kohane otsus on vastu võetud.</p>	<p>f) ei osale kohustuslikes integratsioonimeetmetes või</p> <p>g) ei ole täitnud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] artikli [4 lõikes 1] sätestatud kohustust ning on reisinud ilma piisava põhjendusega teise liikmesriiki ja esitanud sooviavalduse seal või</p> <p>h) on pärast teise liikmesriiki põgenemist tagasi saadetud.</p> <p>Kui taotleja punktides a ja b osutatud juhtude korral leitakse või ta teatab endast vabatahtlikult pädevale ametiasutusele, võetakse kadumise põhjuste põhjal vastu nõuetekohaselt põhjendatud otsus kõikide või mõnede asendatud, kitsendatud või tühistatud materiaalsete vastuvõtutingimuste tagamise ennistamise kohta.</p> <p>3. Otsused materiaalsete vastuvõtutingimuste asendamise, kitsendamise või tühistamise kohta tehakse konkreetse juhtumi asjaoludele tuginedes objektiivselt ja erapooletult ning neid põhjendatakse. Neid tehakse asjaomase isiku, eriti vastuvõtu erivajadustega taotlejate eriolukorda arvesse võttes, pidades kinni proportsionaalsuse põhimõttest. Liikmesriigid tagavad igal juhul juurdepääsu vältimatu abi teenustele kooskõlas artikliga 18 ning tagavad kõikidele taotlejatele inimväärse elatustaseme.</p> <p>4. Liikmesriigid tagavad, et materiaalseid vastuvõtutingimusi ei asendata, kitsendata ega tühistata enne, kui lõike 3 kohane otsus on vastu võetud.</p>

Motivatsioon

Ollakse seisukohal, et sellest, kui inimene end varjab, tuleb teatada ainult juhul, kui see kestab teatud aega, et vältida olukordi, kus juhuslikud või vajadustest tingitud äraolekud võivad endaga kaasa tuua ülemääraseid karistusi. Päevaraha osas tehakse ettepanek üksnes selle vähendamise kohta, kuna selle täielik maksmata jätmine võiks põhjustada sotsiaalse ebastabiilsuse olukordi.

Muudatusettepanek 14

Artikkel 23 – Saatjata alaealsed

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Saatjata alaealsed</p> <p>Liikmesriigid võtavad niipea kui võimalik ja hiljemalt viie tööpäeva jooksul alates hetkest, kui saatjata alaealine on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, meetmeid tagamaks, et saatjata alaealist esindaks ja abistaks estkostja, et tal oleks võimalik kasutada käesolevas direktiivis sätestatud õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi.</p>	<p>Saatjata alaealsed</p> <p>Liikmesriigid võtavad viie tööpäeva jooksul alates hetkest, kui saatjata alaealine on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, või nii kiiresti kui võimalik meetmeid tagamaks, et saatjata alaealist esindaks ja abistaks esindaja või järelevalvataja, et tal oleks võimalik kasutada käesolevas direktiivis sätestatud õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi.</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Liikmesriigid tagavad selle, et ülemineku perioodil kuni esindaja või järelevaataja määramiseni oleks liikmesriigis pakutav igasugune esindamine, millega kaitstakse lapse heaolu pakilistes ja talle korvamatut kahju põhjustada võivates küsimustes ning mis on seadusega kooskõlas, piisav ka käesoleva direktiivi mõistes.</i></p>

Motivatsioon

Ajal, mil EL võtab vastu hulgaliselt saatjata alaealisi, võib olla vajalik loobuda kohustuslikust ajavahemikust eestkostja nimetamiseks. „Eestkostja“ kontseptsioon ja mõiste ise võivad olla eksitavad ega ole kooskõlas paljude liikmesriikide õigusega: selle asemel kutsutakse üles kasutama mõistet „järelevaataja“.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. rõhutab, et on vaja laiaulatuslikku ja terviklikku lähenemisviisi, mis edendab varjupaigapoliitika ja taotlejate integreerimise jätkusuutlikkust ning mis kaasab Euroopa Liidu tervikuna tõhusa solidaarsuse süsteemi, mis toimib ka liikmesriikide vahel;
2. rõhutab lisaks, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on liikmesriikide ja Euroopa Liidu hädavajalikud partnerid varjupaigataotlejate juhtimisel ja vastuvõtul ning et nad on seetõttu väga huvitatud õiglastest ja läbipaistvatest asjaomastest eeskirjadest, austades ühiskondliku harmoonia eeltingimusi ja inimeste põhiõigusi. Samuti toonitab komitee, et kohalikud omavalitsused, kes on üldiselt kodanike õiguste tagajad, saaksid seda ülesannet paremini täita, kui nende käsutuses oleksid viited ELi õigusaktidele ja asjakohased vahendid kodanike turvalisuse ja varjupaigataotlejate põhiõiguste tagamiseks;
3. tuletab meelde, et – nagu ta rõhutas juba oma arvamuses esimese ettepanekute paketi kohta – on vaja püsivaid lahendusi kõnealuse probleemi struktuurseks käsitlemiseks, loobudes illusioonist, et küsimus oleks vaid üksikutes hädaolukordades. Komitee kiidab heaks komisjoni jõupingutused, et pakkuda lahendusi küsimuse kiireloomulisuse ja sellest tuleneva poliitilise surve tõttu, ent leiab siiski, et vaja on sügavamat arutelu, käsitledes probleemi juuri ning võttes arvesse rahvusvahelisi kohustusi, rändajate õigusi ja eri valitsustasandite vajadusi kõikides ELi geograafilistes piirkondades, koormamata liigselt piiririike või taotlejate seas kõige paremini kättesaadavaid või enam soovitud riike formaalsete ja põhimõtteliste põhjuste tõttu;
4. suhtub positiivselt taotlejatele antava abi tingimuste lähendamisse ja ühtlustamisse, ka selleks, et kaotada motivatsioon ELi-siseseks teiseks rändeks. Komitee on siiski arvamusel, et üksnes materiaalsed tingimuste ühtlustamisel ja lubamatu teise liikumise sanktsioonidel põhinev käsitlusviis on ebapiisav;
5. on seisukohal, et integratsiooni edendamiseks ja teise rände algpõhjuste kõrvaldamiseks on oluline ja vajalik võtta arvesse taotlejate tegelikke sidemeid, tööoskusi ja eelistusi ühe või mitme liikmesriigi puhul, nagu ta juba rõhutas oma arvamuses Euroopa Komisjoni esimese ettepanekute paketi kohta, ning rõhutab sellega seoses, kui oluline on koguda koostöös sidusrühmadega asjakohaseid andmeid, et hõlbustada taotlejate sotsiaalset ja tööalast integratsiooni;
6. suhtub positiivselt rahvusvahelise kaitse taotlejate läbivaatamise menetluste kiirendamisse, kuid rõhutab, et see ei tohi viia põhiõiguste piiramiseni ning et ettepanekute paketi ettenähtud kiirmenetlusi tuleb kasutada väga ettevaatlikult ja pärast põhjalikku kontrolli, kas nende kasutamise eeltingimused on täidetud;
7. väljendab suurt muret seoses regulatiivse lahendusega ühise ümberasustamise raamistiku – COM(2016) 468 final – jaoks (viitaraamistiku vastuvõtmine nõukogu õigusaktiga ja rakendamine komisjoni otsusega), jättes hõlmatamata Euroopa Parlamendi – kõnealuses valdkonnas on see haruldane vastupidiselt välis- ja julgeolekupoliitikale;

8. peab positiivseks komisjoni ettepanekuid, mille eesmärk on lihtsustada rahvusvahelise kaitse saajate juurdepääsu tööturule ja koolitusele, sh kutsekoolitustele. Lisaks kutsub komitee komisjoni ja liikmesriike üles võtma vastu paindlikud ja tõhusad mehhanismid, mis võimaldavad diplomite ja kutsekvalifikatsioonide tunnustamist, mis lihtsustaks rahvusvahelise kaitse taotlejate juurdepääsu tööturule;
9. väljendab heameelt Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti rolli tugevdamise üle liikmesriikide toetamisel;
10. peab positiivseks tõika, et selgesõnaliselt nähakse ette üldine õigus õigusabile, rõhutades selle võimalikku positiivset mõju ka edasikaebusmenetluste kestuse ja arvu vähendamisele;
11. soovib, et vastuvõtutingimuste parandamise meetmete rakendamist tuleks toetada ELi rahaliste vahendite parema juurdepääsetavuse ja nende mahu suurendamise kaudu, tehes neile juurdepääsemise hõlpsamaks Euroopa piirkondade ja kohalike omavalitsuste jaoks, kellel peavad olema õiged tingimused varjupaigataotlejate ja uute tulijate asjakohaseks vastuvõtmiseks;
12. tervitab asjaolu, et komisjoni ettepanekutes arvestatakse põhimõtteliselt saatjateta alaealiste huvide ja heaoluga ning nähakse muu hulgas ette esindaja või järelevaataja võimalikult kiire määramine. Ajal, mil EL võtab vastu hulgaliselt saatjata alaealisi, võib siiski olla vajalik loobuda paindumatust ajavahemikust, mis on ette nähtud määramiseks, mis paljudes liikmesriikides toimub kohtumenetluse korras. Sellise menetlusega kaasnevad asjaomased menetlustagatised, nagu tõlgi tellimine ning teatud uurimisega seotud nõuded, mis ei ole teostatavad komisjoni väljapakutud täheaegade raamides;
13. tunnistab, et ettepanekutes järgitakse subsidiaarsuse põhimõtet, kuna neis tegeldakse põhjalikult riikidevaheliste probleemidega, nagu solidaarsus liikmesriikide vahel, integreerituma varjupaigasüsteemi ülesehitamine ja teabevahetuse parandamine liikmesriikide vahel: eesmärke ei saa liikmesriigid üksi saavutada. Komitee tunnistab, et kavandatud meetmed, millega kehtestatakse kogu Euroopa Liidus kohaldatavad ühtsed eeskirjad, on kooskõlas ka proportsionaalsuse põhimõttega. Komitee loodab, et kogu otsustusprotsessi jälgitakse pidevalt, et kontrollida asjaomastest põhimõtetest kinnipidamist;

COM(2016) 467 final

14. soovib, et mõiste „eestkostja“ (artikli 4 lõike 2 punkt f) rõhutamaks selle isiku või organisatsiooni erapooletust ja sõltumatust administratsioonist, kes määratakse abistama ja esindama saatjata alaealist määruses osutatud menetlustes;
15. soovib, et alaealist peab alati abistama ka advokaat vestlustel tema taotlust menetleva ametiasutusega (artikkel 22);
16. soovib samuti (endiselt seoses artikliga 22), et alaealise esindaja vestlustel on administratsioonist sõltumatu isik või organ, kes määratakse seaduse alusel või kohtuorgani poolt üksnes lapse enda huvides;
17. soovib seoses korduvate taotlustega (artikkel 42) näha ette, et taotluse esialgsel läbivaatamisel selle vastuvõetavuse tuvastamiseks tuleb kindlaks teha, kas asjaomasele isikule anti seoses eelneva taotlusega tõepoolest teavet ja õigusabi, ning et õigusabi või teabe andmata jätmist käsitatakse põhjendatud õigustusena korduva taotluse esitamiseks;
18. soovib vaadata läbi määruse ettepaneku artikli 22 lõike 4, mille kohaselt eestkostjana tegutsevat isikut vahetatakse ainult juhul, kui vastutavad asutused leiavad, et ta ei ole oma ülesandeid eestkostjana nõuetekohaselt täitnud. Näiteks võib elukoha vahetuse korral pakkuda alaealisele ka võimaluse uues kohas teise eestkostja valimiseks;
19. soovib seoses esimese varjupaigariigi mõistega, et väljendit „[taotlejal on] olnud selles riigis kaitse“ tuleb tõlgendada nii, et see kaitse oleks ametlikult tunnustatud ja mitte ainult lihtsalt antud;
20. rõhutab ja soovib seoses esimeses astmes tehtud otsuste peale esitatud kaebuste menetlemise kestusega (artikkel 55), et asjaomaseid tähtaegu ei tohiks käsitada kohustuslikuna ning et (nagu on artiklis sõnaselgelt öeldud) need ei välista edasikaebuse nõuetekohast ja põhjalikku läbivaatamist;

COM(2016) 466 final

21. on kindlalt vastu rahvusvahelise kaitse korrapärase läbivaatamise ja selle äravõtmise menetluse kehtestamisele: need kaks meetet ei saa mitte ainult põhjustada võimalikku lisakoormust ametiasutustele (sh kohalikele ja piirkondlikele ametiasutustele) pagulaste integreerimisega seotud menetluste läbiviimisel ja ülesannete täitmisel, vaid tekitada ka ebakindlust asjaomaste isikute seas. Komitee mõistab sellega seoses hukka poliitilised, ksenofoobsed ja populistlikud kõned, mis õhutavad vägivalda ja varjupaigataotlejate kriminaliseerimist, põhjustades tarbetuid sotsiaalseid pingeid, ning kutsub poliitilisi võimuorganeid ja osalejaid üles käituma vastutustundlikult;

22. väljendab hämmeldust rahvusvahelise kaitse maksimaalse kestuse tähtaja kehtestamise ja sellise kehtestamise õiguspärasuse üle, kutsudes kaasseadusandjaid üles pidama uuesti arutelu selle küsimuse üle;

23. soovib kaaluda võimalust anda rahvusvahelise kaitse äravõtmise korral pikem tähtaeg kui komisjoni ettepanekus kavandatud (nt kuus kuud) elamisloa saamiseks muul põhjusel (näiteks töökoha otsimiseks), arvestades, et ettepanekus nähakse ette suhteliselt lühike tähtaeg (kolm kuud);

COM(2016) 465 final

24. soovib komisjoni ettepaneku artiklis 17a sisalduva sätte läbivaatamist, mille kohaselt ei ole taotlejal muudes liikmesriikides kui selles, kus ta on kohustatud viibima, mingisugust õigust määruses sätestatud materiaalsele abile, sätestades, et kui taotleja suudab õigustada lahkumist tõsiste põhjuste või vääramatu jõuga, võidakse kõnealused tingimused talle piiratud aja jooksul tagada artiklis 19 sätestatud vähendamistega;

25. soovib vaadata läbi direktiivi ettepaneku artikli 23 lõikes 1 sisalduvad sätted, mille kohaselt vahetatakse eeskostjana tegutsevat isikut „üksnes vajaduse korral“. Nii näiteks võib elukoha vahetuse korral pakkuda alaealisele ka võimaluse uues kohas teise eestkostja valimiseks;

26. soovib komisjoni ettepaneku artiklis 17a sisalduva sätte läbivaatamist, mille kohaselt tagavad liikmesriigid kõikidele taotlejatele inimväärse elatustaseme, kohustades Euroopa Liitu ja liikmesriike toetama, sealhulgas rahaliselt, kohalikke omavalitsusi, kes aitavad tagada kõigile taotlejatele inimväärse elatustaseme;

COM(2016) 468 final

27. soovib vaadata läbi otsuse jätta ümberasustamisest välja taotlejad, kes sisenesid viimase viie aasta jooksul ebaseaduslikult Euroopa Liidu territooriumile. Arvestades naaberriikidest lahkumisega seotud laialt levinud ebaseaduslikke tingimusi, tundub selline otsus liiga range taotlejate jaoks, kes sageli langevad kõnealuse nähtuse ohvriks.

Brüssel, 8. veebruar 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamused teemal „Autoriõigused digitaalsel ühtsel turul“

(2017/C 207/14)

Raportöör:	Mauro D'Attis (IT/EPP), Brindisi vallavolikogu liige
Viitedokumendid:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Autoriõigustel põhineva õiglase, tulemusliku ja konkurentsivõimelise Euroopa majanduse edendamine digitaalsel ühtsel turul“
	COM(2016) 592 final
	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv autoriõiguste kohta digitaalsel ühtsel turul
	COM(2016) 593 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 13

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Puudub vajadus näha ette õiguste omajatele hüvitise maksmine seoses käesoleva direktiiviga kehtestatud teksti- ja andmekaave erandi kasutamise, kuna erandi olemuse ja ulatuse tõttu peaks kahju olema minimaalne.	Liikmesriigid võivad näha ette õiguste omajatele hüvitise maksmise seoses käesoleva direktiiviga kehtestatud teksti- ja andmekaave erandi kasutamise, kuna erandi olemuse ja ulatuse tõttu tähendab see – isegi kui kahju on minimaalne –, siiski käegakatsutavat kasu neile, kes saavad erandit kasutada.

Motivatsioon

Komisjoni teksti põhjenduses 10 hõlmatakse nende hulka, kes saavad erandit kasutada, ka teadusasutused, „kui nad loovad avaliku ja erasektori partnerlussuhteid“. Sellest tulenevalt võib erasektor tänu erandile saada kaudse eelise. Seda silmas pidades ei peaks komisjon välistama hüvitamise küsimuses avatumat lähenemisviisi.

Muudatusettepanek 2

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 24

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Sellise litsentsimismehhanismi jaoks on vaja range[t] ja hästi toimivat kollektiivse esindamise süsteemi . Kõnealune süsteem hõlmab eelkõige head valitsemistava, läbipaistvust ja aruandlust , samuti korrapärast, hoolikat ja täpset tulude maksmist individuaalsete õiguste omajatele, nagu on ette nähtud direktiiviga 2014/26/EL. Täiendavad asjakohased kaitsemeetmed peaksid olema kättesaadavad kõigile õiguste omajatele, kellel peaks olema võimalus välistada sellise mehhanismi kohaldamine nende teoste või muu materjali suhtes. Kõnealuste mehhanismide tingimused ei tohiks mõjutada nende praktilist tähtsust kultuuripärandiasutustele.	Sellise litsentsimismehhanismi jaoks ja asjaomaste õiguste omajate huvides on hädavajalik range ja hästi toimiv kollektiivse esindamise süsteem . Kõnealune süsteem peaks põhinema eelkõige heal valitsemistaval, läbipaistvusel ja aruandlusel , samuti korrapärasel, hoolikal ja täpsel tulude maksmisel individuaalsete õiguste omajatele, kasutades selleks kättesaadavaid tehnoloogilisi uuendusi , nagu on ette nähtud direktiiviga 2014/26/EL. Täiendavad asjakohased kaitsemeetmed peaksid olema kättesaadavad kõigile õiguste omajatele, kellel peaks olema võimalus välistada sellise mehhanismi kohaldamine nende teoste või muu materjali suhtes. Kõnealuste mehhanismide tingimused ei tohiks mõjutada nende praktilist tähtsust kultuuripärandiasutustele.

Motivatsioon

Komisjon rõhutab kollektiivse esindamise organisatsioonide võtmerolli, ent selgesõnaliselt tuleks edendada asjaomaste organisatsioonide ambitsioonikamat ajakohastamist. See kaalutus on esitatud tehnoloogiliste uuenduste valguses, mis juhul, kui esindusorganisatsioonid need kasutusele võtaksid ja neid täiel määral arendaksid, parandaksid esmajoones praeguseid litsentside saamise, õiguste kindlakstegemise ja jaotamise protsesse ning seega ka liikmete heaolu.

Muudatusettepanek 3

Direktiivi ettepanek

Põhjus 38

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kui infoühiskonna teenusepakkujad talletavad ja võimaldavad juurdepääsu autoriõigusega kaitstud teoste või muule materjalile, mille on üles laadinud kasutajad, minnes seega kaugemale pelgast füüsiliste abivahendite pakkumisest ja üldsusele edastamisest, on nad kohustatud sõlmima õiguste omajatega litsentsilepingud, välja arvatud juhul, kui nende suhtes võib kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/31/EÜ artiklis 14 sätestatud vastutusest vabastamist ⁽¹⁾.</p> <p>Seoses artikliga 14 on vaja kontrollida, kas teenusepakkuja tegutseb aktiivselt, näiteks optimeerides üleslaaditud teoste või muu materjali väljapanekut või tegeledes nende reklaamimisega, olenemata sellest, mis liiki vahendeid selleks kasutatakse.</p> <p>Selleks et tagada mis tahes litsentsilepingu toimimine, peaksid infoühiskonna teenusepakkujad, kes talletavad suurt hulka kasutajate poolt üles laaditud autoriõigusega kaitstud teoseid või muud materjali ja tagavad neile üldsuse juurdepääsu, võtma asjakohased ja proportsionaalsed meetmed, et tagada teoste või muu materjali kaitse, rakendades näiteks tõhusaid tehnoloogiaid. See kohustus peaks kehtima ka juhul, kui infoühiskonna teenusepakkujate suhtes võib kohaldada direktiivi 2000/31/EÜ artiklis 14 sätestatud vastutusest vabastamist.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1–16).</p>	<p>Kui infoühiskonna teenusepakkujad talletavad ja võimaldavad juurdepääsu autoriõigusega kaitstud teoste või muule materjalile, mille on üles laadinud kasutajad, minnes seega kaugemale pelgast füüsiliste abivahendite pakkumisest ja üldsusele edastamisest, on nad kohustatud sõlmima õiguste omajatega litsentsilepingud, välja arvatud juhul, kui nende suhtes võib kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/31/EÜ artiklis 14 sätestatud vastutusest vabastamist ⁽¹⁾.</p> <p>Seoses artikliga 14 on vaja kontrollida, kas teenusepakkuja tegutseb aktiivselt, näiteks optimeerides üleslaaditud teoste või muu materjali väljapanekut või tegeledes nende reklaamimisega, olenemata sellest, mis liiki vahendeid selleks kasutatakse.</p> <p>Selleks et tagada mis tahes litsentsilepingu toimimine, peaksid infoühiskonna teenusepakkujad, kes talletavad suurt hulka kasutajate poolt üles laaditud autoriõigusega kaitstud teoseid või muud materjali ja tagavad neile üldsuse juurdepääsu, võtma asjakohased ja proportsionaalsed meetmed, et tagada teoste või muu materjali kaitse, rakendades näiteks tõhusaid tehnoloogiaid, mis võimaldavad väärtuse õiglast jaotamist õiguste omajatele. See kohustus peaks kehtima ka juhul, kui infoühiskonna teenusepakkujate suhtes võib kohaldada direktiivi 2000/31/EÜ artiklis 14 sätestatud vastutusest vabastamist.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1–16).</p>

Motivatsioon

Artikli 13 lõikes 3 märgib komisjon õigusega, et on oluline määrata kindlaks tavad sisu tuvastamiseks.

Selle aspektiga on tihedalt seotud ka küsimus tuvastatud teostega loodud väärtuse jaotamisest õiguste omajatele. Komitee on seisukohal, et kahe punkti (põhjus 38 ja artikli 13 lõige 3) vahelise siduse suurendamiseks tuleks tekstis sellele aspektile selgelt viidata, sest lihtsalt teoste tuvastamine kujutab endast vaid väärtusahela alusetappi.

Muudatusettepanek 4

Direktiivi ettepanek

Artikkel 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Liikmesriigid näevad ette erandi õigustest, mis on sätestatud direktiivi 2001/29/EÜ artiklis 2, direktiivi 96/9/EÜ artikli 5 punktis a ja artikli 7 lõikes 1 ning käesoleva direktiivi artikli 11 lõikes 1, reproduktsioonide ja väljavõtete puhul, mida teadusorganisatsioonid teevad teksti- ja andmekaeveks teoste või muu materjali puhul, millele neil on seaduslik juurdepääs teadusuuringute eesmärgil.</p> <p>2. Mis tahes lepinguline säte, mis on vastuolus lõikes 1 sätestatud erandiga, jäetakse kohaldamata.</p> <p>3. Õiguste omajatel on õigus kohaldada meetmeid, et tagada nende võrkude ja andmebaaside turvalisus ja terviklikkus, kus majutatakse nende teoseid või muud materjali. Kõnealused meetmed ei tohi minna kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.</p> <p>4. Liikmesriigid kutsuvad õiguste omajaid ja teadusorganisatsioone üles määratlema ühiselt kokkulepitud parimad tavad seoses lõikes 3 osutatud meetmete rakendamisega.</p>	<p>1. Liikmesriigid näevad ette erandi õigustest, mis on sätestatud direktiivi 2001/29/EÜ artiklis 2, direktiivi 96/9/EÜ artikli 5 punktis a ja artikli 7 lõikes 1 ning käesoleva direktiivi artikli 11 lõikes 1, reproduktsioonide ja väljavõtete puhul, mida teadusorganisatsioonid teevad teksti- ja andmekaeveks teoste või muu materjali puhul, millele neil on seaduslik juurdepääs teadusuuringute eesmärgil.</p> <p>2. Mis tahes lepinguline säte, mis on vastuolus lõikes 1 sätestatud erandiga, jäetakse kohaldamata.</p> <p>3. Õiguste omajatel on õigus kohaldada meetmeid, et tagada nende võrkude ja andmebaaside turvalisus terviklikkuse, kättesaadavuse ja konfidentsiaalsuse aspektist, kus majutatakse nende teoseid või muud materjali. Kõnealused meetmed ei tohi minna kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.</p> <p>4. Liikmesriigid kutsuvad õiguste omajaid ja teadusorganisatsioone üles määratlema ühiselt kokkulepitud parimad tavad seoses lõikes 3 osutatud meetmete rakendamisega, sh meetmed, mis võimaldavad väärtuse õiglast jaotamist õiguste omajatele.</p>

Motivatsioon

Klassikalises infoturbe mudelis määratletakse kolm turvalisuse eesmärki: konfidentsiaalsuse säilitamine, terviklikkus ja kättesaadavus. Iga eesmärk käsitleb teabe kaitse tagamise erinevat aspekti. Komisjon võiks selles punktis esitada konkreetse eesmärgi: edendada meetmeid, et kaotada loodud väärtuse osas erinevus teenuste osutajate ja kasutatud teoste suhtes õiguste omajate vahel.

Muudatusettepanek 5

Direktiivi ettepanek

Artikkel 10

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Läbirääkimismehhanism</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et kui pooltel, kes soovivad sõlmida lepingu audiovisuaalteoste kättesaadavaks tegemiseks nõudevideoplatvormide kaudu, on probleeme seoses õiguste litsentsimisega, võivad nad tugineda erapooletu organi abile, kellel on asjakohane kogemus. Kõnealune organ abistab läbirääkimiste puhul ja aitab saavutada kokkuleppeid.</p>	<p>Läbirääkimismehhanism</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et kui pooltel, kes soovivad sõlmida lepingu audiovisuaalteoste kättesaadavaks tegemiseks nõudevideoplatvormide kaudu, on probleeme seoses audiovisuaalõiguste litsentsimisega, võivad nad tugineda erapooletu organi abile, kellel on asjakohane kogemus. Kõnealune organ abistab läbirääkimiste puhul ja aitab saavutada kokkuleppeid.</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Hiljemalt [artikli 21 lõikes 1 osutatud kuupäev] teatavad liikmesriigid komisjonile lõikes 1 osutatud organist.	Hiljemalt [artikli 21 lõikes 1 osutatud kuupäev] teatavad liikmesriigid komisjonile lõikes 1 osutatud organist.

Motivatsioon

Artikli algset sõnastust saab tõlgendada ekslikult, kui ei selgitata, et mõeldakse ainult audiovisuaalteostega seonduvaid õigusi ja mitte näiteks muusikateoste õigusi, k.a audiovisuaalteostes. Täiendusega kaotatakse algversiooni mitmetimõistevus.

Muudatusettepanek 6

Direktiivi ettepanek

Artikkel 13

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Infoühiskonna teenusepakkujad, kes talletavad ja võimaldavad avalikkuse juurdepääsu suurele hulgale teostele või muule materjalile, mis on üles laaditud kasutajate poolt, võtavad koostöös õiguste omajatega meetmed, et tagada õiguste omajatega nende teoste või muu materjali kasutamiseks sõlmitud lepingute toimimine või vältida oma teenuste kaudu selliste teoste või muu materjali kättesaadavust, mille on õiguste omajad koostöös teenusepakkujatega kindlaks määranud. Kõnealused meetmed, näiteks tõhusate sisutuvastustehnoloogiate kasutamine, peavad olema asjakohased ja proportsionaalsed. Teenusepakkujad annavad õiguste omajatele asjakohast teavet meetmete kasutuselevõtu ja toimimise kohta ning, kui see on asjakohane, annavad aru teoste ja muu materjali tuvastamise ja kasutamise kohta.	1. Infoühiskonna teenusepakkujad, kes talletavad ja võimaldavad avalikkuse juurdepääsu suurele hulgale teostele või muule materjalile, mis on üles laaditud kasutajate poolt, võtavad koostöös õiguste omajatega meetmed, et tagada õiguste omajatega nende teoste või muu materjali kasutamiseks sõlmitud lepingute toimimine või vältida oma teenuste kaudu selliste teoste või muu materjali kättesaadavust, mille on õiguste omajad koostöös teenusepakkujatega kindlaks määranud. Kõnealused meetmed, näiteks tõhusate sisutuvastustehnoloogiate kasutamine, peavad olema asjakohased ja proportsionaalsed ning võimaldama väärtuse õiglast jaotamist õiguste omajatele . Teenusepakkujad annavad õiguste omajatele asjakohast teavet meetmete kasutuselevõtu ja toimimise kohta ning, kui see on asjakohane, annavad aru teoste ja muu materjali tuvastamise ja kasutamise kohta.

Motivatsioon

Artikli 13 lõikes 3 märgib komisjon õigusega, et on oluline määrata kindlaks tavad sisu tuvastamiseks.

Selle aspektiga on tihedalt seotud ka küsimus tuvastatud teostega loodud väärtuse jaotamisest õiguste omajatele. Komitee on seisukohal, et kahe punkti (artikli 13 lõiked 1 ja 3) vahelise sidususe suurendamiseks tuleks tekstis sellele aspektile selgelt viidata, sest lihtsalt teoste tuvastamine kujutab endast vaid väärtusahela algusetappi.

Muudatusettepanek 7

Direktiivi ettepanek

Artikkel 14

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Liikmesriigid tagavad, et autorid ja esitajad saavad neilt, kellele nad on oma õigused litsentsinud, korrapäraselt ning võttes arvesse iga valdkonna eripära, õigeaegset, asjakohast ja piisavat teavet oma teoste ja esituste kasutamise kohta, eelkõige seoses kasutusviiside, saadud tulu ja makstava tasuga.	1. Liikmesriigid tagavad, et autorid ja esitajad saavad neilt, kellele nad on oma õigused litsentsinud, vähemalt kord aastas ning võttes arvesse iga valdkonna eripära, õigeaegset, asjakohast ja piisavat teavet oma teoste ja esituste kasutamise kohta, eelkõige seoses kasutusviiside, saadud tulu ja makstava tasuga.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Lõikes 1 sätestatud kohustus peab olema proportsionaalne ja tõhus ning tagama piisava läbipaistvuse igas sektoris. Juhtudel, mil kohustusest tulenev halduskoormus oleks võrreldes teose või esituse kasutusest saadava tuluga ebaproportsionaalne, võivad liikmesriigid lõikes 1 osutatud kohustust kohandada, tingimusel et kõnealune kohustus jääb tõhusaks ja tagab piisava läbipaistvuse.</p> <p>3. Liikmesriigid võivad otsustada, et lõikes 1 sätestatud kohustust ei kohaldata, kui autori või esitaja panus ei ole märkimisväärne, võttes arvesse kogu teost või esitust.</p>	<p>2. Lõikes 1 sätestatud kohustus peab olema proportsionaalne ja tõhus ning tagama piisava läbipaistvuse igas sektoris. Juhtudel, mil kohustusest tulenev halduskoormus oleks võrreldes teose või esituse kasutusest saadava tuluga ebaproportsionaalne, võivad liikmesriigid lõikes 1 osutatud kohustust kohandada, tingimusel et kõnealune kohustus jääb tõhusaks ja tagab piisava läbipaistvuse.</p> <p>3. Liikmesriigid võivad otsustada, et lõikes 1 sätestatud kohustust ei kohaldata, kui autori või esitaja panus ei ole märkimisväärne, võttes arvesse kogu teost või esitust.</p>

Motivatsioon

Lõikes 1 kasutatud väljend „korrapäraselt“ võib osutada ebaselgeks. Sektori tavaid arvestades tundub aastane periood asjakohane ega välista lühemaid ajavahemikke, mis on loomulikult soovitatavad ja sageli teostatavad.

Muudatusettepanek 8

Direktiivi ettepanek

Artikkel 15

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Lepingu kohandamise mehhanism</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et autorid ja esitajad saavad nõuda poolelt, kellega nad on sõlminud lepingu õiguste kasutamiseks, täiendavat, asjakohast tasu, kui algselt kokkulepitud tasu on ebaproportsionaalselt väike võrreldes teose või esituse kasutamisest tuleneva tulu ja kasuga.</p>	<p>Lepingu kohandamise mehhanism</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et autorid ja esitajad saavad nõuda poolelt, kellega nad on sõlminud lepingu õiguste kasutamiseks, täiendavat, asjakohast tasu, kui algselt kokkulepitud tasu on ebaproportsionaalselt väike võrreldes teose või esituse kasutamisest tuleneva tulu ja kasuga. Selline mehhanism peab tagama õiglase hüvitise, võttes arvesse eri sektorite iseärasusi.</p>

Motivatsioon

Kõnealune mehhanism võib tekitada õiguslikku ebakindlust, kui seda kohaldatakse ühtmoodi loomemajanduse kõigi sektorite suhtes, nagu märkis komisjon ise põhjenduses 42.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatavad märkused

1. kinnitab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on otsustav roll ja võimalused seoses kodanikele pakutavate digitaalteenuste ning digitaalse taristu loomise ja haldamisega sageli piiriüleses või piirkondadevahelises koostöös, et kaotada takistused veebitegevuse eest;

2. tervitab elektroonilise side siseturu jaoks kavandatud meetmeid, mille abil on võimalik kiirendada dünaamilist ja jätkusuutlikku arengut kõikides majandussektorites ning luua uusi töökohti, samuti meetmeid autoriõigust reguleerivate õigusnormide ajakohastamise tagamiseks, võttes arvesse digirevolutsiooni ja tarbijate muutunud käitumist;

3. toetab selliste meetmete arendamist, mille eesmärk on parandada õiguste omajate positsiooni läbirääkimistel sellise infosisu kasutamise üle, millele asjaomased õigused viitavad, ja iseäranis siis, kui seda kasutatakse veebiteenuste jaoks, mis annavad juurdepääsu kasutajate üles laaditud sisule, mõnikord asjaomase kasutuse eest õiglast tasu pakkumata. Komitee rõhutab siiski, et kohalikud ja piirkondlikud osalejad, idufirmad ja väikeettevõtted on sageli nõrgemal positsioonil kui suured õiguste omajad ning neid ei tohi põhjendamatult piirata;

4. märgib, et komisjoni esitatud argumendid selles sektoris liidu tasandi õigusakti vastuvõtmise lisaväärtuse kohta on täiel määral veenvad ja seega on see meede kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega. Sama kehtib proportsionaalsuse kohta esitatud argumentide puhul ⁽¹⁾;

Autoriõigused digitaalsel turul

5. hindab seda, et komisjon jättis liikmesriikidele vabaduse erandite kohaldamiseks juhul, kui autoriõigusega kaitstud teoseid kasutatakse hariduslikel eesmärkidel. Sellega respekteeritakse riigi, piirkonna ja kohaliku tasandi identiteeti ning sellest tulenevalt eri tüüpi litsentside olemasolu, mille aluseks on erinevad poliitilised ja sotsiaalsed kontekstid;

6. loodab, et süvendatult analüüsitakse kollektiivse esindamise organisatsioonide rolli selliste autoriõiguste rakendamisel, mis on ühtaegu nii õiglased, nüüdisaegsed kui ka tõhusad;

7. juhib tähelepanu sellele, et oluline on võimalus kasutada digitaalseid õppematerjale ka näiteks kaugõppes või ajutisel välismaal viibimisel ja seda mitte ainult liikmesriigis, kus asjaomane õppeasutus füüsiliselt asub;

8. teeb komisjonile iseäranis ettepaneku kinnitada, et ajakohastamise vahenditesse suunatud investeringuteta jätavad esindusorganisatsioonid turu ja omaenda liikmed ilma teenusest, mis parandab ühest küljest litsentsimisüsteeme ja teisest küljest tulude kogumise ja jaotamise süsteeme;

9. ühineb üleskutsega läbipaistvustavade kasutuselevõtuks turul, kus need on pikka aega puudunud, edendades privilegeeritud rühmade huvisid ja viies sageli autorite jaoks kahjulike lepinguteni;

10. kahetseb lisaks, et soovitakse sisse viia erand läbipaistvuskohustuse täitmisest, juhul kui autori või esitaja panus ei ole märkimisväärne. Praegused repertuaari tuvastamise ja dokumenteerimise tehnoloogiad võimaldavad piisava täpsusega välja selgitada teatud teose ja asjaomaste eri osade koguväärtuse, sõltumata individuaalse panuse suuruselt;

11. ühineb ideega, et läbipaistvusklausli tugevdamine lepingulistes suhetes loojate ja nende lepingupartnerite vahel on suunatud peamiselt läbirääkimisjõu tasakaalustamisele autorite jaoks kahjulikes olukordades. Seepärast märgib komitee, et selline tegevus ei tähenda lepinguvabaduse rikkumist, vaid arvestab turu rolli asjaomaste osalejate vajadustele vastavate pakkumiste väljaselgitamisel;

12. teeb ettepaneku, et komisjon julgustaks väärtusahelasse kuuluvaid teenuse osutajaid ja organisatsioone töötama üheskoos välja standardformaate teabe vahetamiseks teoste kasutamise kohta eesmärgiga tagada suurem haldustõhusus ja koostalitlusvõime;

Kultuuripärandi säilitamine

13. tunneb heameelt selle üle, et Euroopa Komisjon paneb rõhku tehnoloogilisest iganemisest või originaalkandja kahjustumisest puudutatud teoste säilitamisele. Komitee on veendunud, et see erand aitab säilitada liikmesriikide kultuurilist ja kunstilist rikkust, ning loodab, et see innustab kuluturipärandi valdkonna asutuste ja teadusasutuste partnerlusi, mis luuakse loomingus säilitamise eesmärgil üldsuse huvides ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Komitee subsidiaarsuse eksperdirühma arvamuse kohaselt, mis põhineb 4.–14. oktoobril 2016 toimunud konsulteerimisel.

⁽²⁾ Juba 1996. aastal digiteeriti tänu koostööle Milano riikliku ülikooli muusikalise informaatika labori (*Laboratorio di Informatica Musicale* – LIM) ja Milano La Scala ooperiteatri vahel heliarhiivist pärit enam kui 5 000 magnetlinti, tehes need seega püsivalt ja hea kvaliteediga kättesaadavaks tulevastele põlvetele.

Euroopa audiovisuaalse kataloogi laienemine

14. tervitab komisjoni kavatsust suurendada Euroopa audiovisuaalse kataloogi esindatust erinevatel veebiplatvormidel, arvestades eeskätt selliste teoste vähest esindatust, millel on piiratud majandusliku väärtuse tõttu raske leida kohta tavapärastes levitamiskanalites;

15. toetab enam mitteturustatavate teoste kollektiivsete litsentside laiendamist õiguste esindamise organisatsioonidele ja kultuuripärandi säilitamise nimel tegutsevatele asutustele. Komitee rõhutab iseäranis sellistest meetmetest saadavat kasu õiguste omanikele piisava tasustamise ja asutustele õiguskindluse tagamisel;

16. kritiseerib samas, et tekstis ei ole mainitud asjaomaste teoste kohalikku ja piirkondlikku olemust. Iseäranis oluline on märkida, et tiheda koostööta esitajate, ettevõtjate ja kohalike haldusasutuste vahel, kes pakuvad kultuuritoetusi, ei oleks paljusid neist teostest loodudki;

Väljaandjate roll

17. toetab seisukohta, et tuleb kaitsta väljaandjate põhjapaneva tähtsusega rolli selliste kvaliteetsete väljaannete levikus, mis nõuavad suuri investeeringuid sõltumatuse ja terviklikkuse säilitamiseks;

18. tervitab komisjoni toetust eesmärgiga anda väljaandjate käsutusse asjakohased õigusvahendid digivaldkonnas konkureerimiseks.

Brüssel, 8. veebruar 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Telekommunikatsiooni paketi läbivaatamine“

(2017/C 207/15)

Raportöör:	Mart Vörklaev (EE/ALDE), Rae vallavanem
Viitedokumendid:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühenduvus konkurentsivõimelise digitaalse ühtseturuga jaoks – Euroopa gigabitühiskonna poole“
	COM(2016) 587 final
	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „5G Euroopa jaoks: tegevuskava“
	COM(2016) 588 final
	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 seoses internetiühenduse edendamiseks maapiirkondades
	COM(2016) 589 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Uus muudatusettepaneku soovitus

Põhjendus 11

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Arvestades internetiühenduse vajadusi ELis ning tungivat vajadust edendada juurdepääsuvõrkusid, mis suudavad kogu ELis pakkuda väga kiiretel lairibateenustel põhinevat kvaliteetset internetiühendust, tuleb rahalise abi kaudu saavutada geograafiline tasakaal.	Arvestades internetiühenduse vajadusi ELis ning tungivat vajadust edendada juurdepääsuvõrkusid, mis suudavad kogu ELis pakkuda väga kiiretel lairibateenustel põhinevat kvaliteetset internetiühendust, tuleb rahalise abi kaudu saavutada geograafiline tasakaal, mis – reaalselt saabunud ettepanekute raames ja täielikus kooskõlas finantsmääruses kindlaks määratud põhimõtete ja rahalise abi spetsiifiliste vormide kohta – annab panuse ELi majanduslikku, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse, võttes eelkõige arvesse kohalike kogukondade vajadusi.

Motivatsioon

Geograafiline tasakaal on mõttetu, kui see ei teeni ühtekuuluvuse eesmärki.

Muudatusettepanek 2

Uus muudatusettepaneku soovitus

Põhjendus 11

Uus punkt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Selleks et tagada kohalike traadita side juurdepääsupunktide paigaldamine ka väiksemates linnades ja maapiirkondades, tuleb koostöös liikmesriikide, piirkondlike omavalitsuste ja kohalike omavalitsuste asjaomaste ühendustega läbi viia kõnealusele rahalisele abile pühendatud teavituskampaania.

Motivatsioon

On väga oluline, et teave algatuse WiFi4EU kohta jõuaks ka väiksematesse linnadesse ja maapiirkondadesse.

Muudatusettepanek 3

Uus muudatusettepaneku soovitus

Artikli 2 lõige 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Artiklit 5 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõige 7 asendatakse järgmisega:</p> <p>„7. Lairibavõrkude toetamiseks kasutatavatele rahastamisvahenditele eraldatav kogueelarve ei ületa minimaalset summat, mis on vajalik selleks, et kehtestada kulutõhusaid sekkumisi, mis määratakse kindlaks määruse (EL) nr 1316/2013 artikli 14 lõikes 1 osutatud eelneva hindamise alusel.</p> <p>Kõnealune summa on kuni 15 % määruse (EL) nr 1316/2013 artikli 5 lõike 1 punktis b telekommunikatsioonisektorile ette nähtud rahastamispaketist.“</p> <p>b) lisatakse järgmine lõige:</p> <p>„5. Tasuta kohaliku traadita ühenduvuse valdkonna ühishuviprojekte kohalikes kogukondades toetavaid meetmeid toetatakse:</p> <p>a) toetustega ja/või</p> <p>b) rahalise abi muude vormide kaudu kui rahastamisvahendid.“</p>	<p>3. Artiklit 5 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõige 7 asendatakse järgmisega:</p> <p>„7. Lairibavõrkude toetamiseks kasutatavatele rahastamisvahenditele eraldatav kogueelarve ei ületa minimaalset summat, mis on vajalik selleks, et kehtestada kulutõhusaid sekkumisi, mis määratakse kindlaks määruse (EL) nr 1316/2013 artikli 14 lõikes 1 osutatud eelneva hindamise alusel.</p> <p>Kõnealune summa on kuni 15 % määruse (EL) nr 1316/2013 artikli 5 lõike 1 punktis b telekommunikatsioonisektorile ette nähtud rahastamispaketist.“</p> <p>b) lisatakse järgmine lõige:</p> <p>„5. Tasuta kohaliku traadita ühenduvuse valdkonna ühist huvi pakkuvaid ja minimaalseid tehnilisi standardeid täitvaid projekte kohalikes kogukondades toetavaid meetmeid toetatakse:</p> <p>a) toetustega ja/või</p> <p>b) rahalise abi muude vormide kaudu kui rahastamisvahendid.</p> <p>c) Komisjon kehtestab delegeeritud õigusaktiga lõikes 5a osutatud minimaalsed tehnilised standardid.“</p>

Motivatsioon

WiFi4EU võrgu minimaalsed tehnilised nõuded on väga olulised. Ühtsete nõuete väljatöötamine välistab olukorra, kus luuakse võrk, mis baseerub vananenud tehnoloogial või millel on kvaliteediprobleemid.

Muudatusettepanek 4

Uus muudatusettepaneku soovitus

Artikkel 2.6

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>6. Lisale lisatakse järgmine jagu:</p> <p>„4. JAGU: TRAADITA ÜHENDUVUS KOHALIKES KOGUKONDADES“</p> <p>Meetmed, mille eesmärk on toetada tasuta kohalikku traadita ühenduvust kohalikes avaliku elu keskustes, sealhulgas üldsusele avatud vabaõhuruumis, millel on kohaliku kogukonna jaoks tähtis roll, on kõlblikud rahalise abi saamiseks.</p> <p>Rahalist abi antakse avaliku missiooniga üksustele, näiteks riigiasutustele ja avalike teenuste osutajatele eesmärgiga pakkuda tasuta kohalikku traadita ühenduvust, rajades selleks kohalikud traadita side juurdepääsupunktid.</p> <p>Projektidele, mis pakuvad traadita ühenduvust vabalt juurdepääsetavate kohalike traadita juurdepääsupunktide kaudu, võib vahendeid eraldada, kui:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) projekte viib ellu avaliku missiooniga üksus, mis on suuteline kavandama kohalike juurdepääsupunktide rajamist nii avaliku ruumi sise- kui ka välitingimustes ja tegema vastavat järelevalvet; 2) projektid põhinevad väga kiirel lairibaühendusel, mis tagab kasutajale kõrge kvaliteediga internetiühenduse, mis <ol style="list-style-type: none"> a. on tasuta, kergesti juurdepääsetav ja kasutab kõige ajakohasemaid seadmeid ning b. toetab juurdepääsu innovaatilistele digitaalteenustele, nt digitaalteenuste taristute kaudu pakutavad teenused; 3) projektides kasutatakse komisjoni poolt ette nähtud ühtset visuaalset identiteeti ja need on seotud vastavate veebipõhiste vahenditega. <p>Toetust ei anta projektidele, mis dubleerivad samasuguste omadustega või samasuguse kvaliteediga pakkumisi, mille avalik või erasektor on samas valdkonnas välja töötanud.</p>	<p>6. Lisale lisatakse järgmine jagu:</p> <p>„4. JAGU: TRAADITA ÜHENDUVUS KOHALIKES KOGUKONDADES“</p> <p>Meetmed, mille eesmärk on toetada tasuta kohalikku traadita ühenduvust kohalikes avaliku elu keskustes, sealhulgas üldsusele avatud vabaõhuruumis, millel on kohaliku kogukonna jaoks tähtis roll, on kõlblikud rahalise abi saamiseks.</p> <p>Rahalist abi antakse avaliku missiooniga üksustele, näiteks riigiasutustele ja avalike teenuste osutajatele eesmärgiga pakkuda tasuta kohalikku traadita ühenduvust, rajades selleks kohalikud traadita side juurdepääsupunktid.</p> <p>Projektidele, mis pakuvad traadita ühenduvust vabalt juurdepääsetavate kohalike traadita juurdepääsupunktide kaudu, võib vahendeid eraldada, kui:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) projekte viib ellu avaliku missiooniga üksus, mis on suuteline kavandama kohalike juurdepääsupunktide rajamist nii avaliku ruumi sise- kui ka välitingimustes ja tegema vastavat järelevalvet; 2) projektid põhinevad väga kiirel lairibaühendusel ja vastavad artiklis 5b osutatud minimaalsetele tehnilistele kirjeldustele, mis tagab kasutajale kõrge kvaliteediga internetiühenduse, mis <ol style="list-style-type: none"> a. on tasuta, kergesti juurdepääsetav ja kasutab kõige ajakohasemaid seadmeid ning b. toetab juurdepääsu innovaatilistele digitaalteenustele, nt digitaalteenuste taristute kaudu pakutavad teenused; 3) projektides kasutatakse komisjoni poolt ette nähtud ühtset visuaalset identiteeti ja need on seotud vastavate veebipõhiste vahenditega. <p>Toetust ei anta projektidele, mis dubleerivad samasuguste omadustega või samasuguse kvaliteediga pakkumisi, mille avalik või erasektor on samas valdkonnas välja töötanud.</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Eelarvehendid jaotatakse geograafiliselt tasakaalustatud viisil projektidele, mis vastavad eespool nimetatud tingimustele, lähtudes saadud ettepanekutest ja põhimõttest „kes ees, see mees“ .	Eelarvehendid jaotatakse projektidele, mis vastavad eespool nimetatud tingimustele, geograafiliselt tasakaalustatud viisil, mis – reaalselt saabunud ettepanekute raames ja täielikus kooskõlas finantsmääruses kindlaks määratud põhimõtetega rahalise abi spetsiifiliste vormide kohta – annab panuse ELi majanduslikku, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse.

Motivatsioon

WiFi4EU võrgu minimaalsed tehnilised nõuded on väga olulised. Ühtsete nõuete väljatöötamine välistab olukorra, kus luuakse võrk, mis baseerub vananenud tehnoloogial või millel on kvaliteediprobleeme.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. märgib, et esimest korda peetakse juurdepääsu lairibaühenduse baasteenusele universaaltenuseks. Euroopa kodanikel on õigus juurdepääsule taskukohase hinnaga funktsionaalsele internetiteenusele, mis võimaldab täiel määral osaleda digitaalmajanduses ja -ühiskonnas kogu Euroopa Liidu territooriumil. See on väga positiivne samm e-kaasatuse suunas, sealhulgas vajadus tagada eritariifide võimalused või vautšerid erivajadustega kodanikele ning pakkuda avalikke ja tasuta WiFi-ühenduse juurdepääsupunkte küldes ja linnades;
2. leiab, et juurdepääsu tagamine lairibaühenduse põhiteenusele on üldise huvi eesmärk ning selle tunnustamine universaaltenusena peab käima käsikäs universaaltenuse osutamise kohustusega. See on äärmiselt oluline piirkondades, kus turg ei suuda vajadustele vastata ja avalikel investeeringutel on otsustav tähtsus;
3. mõistab, et alates ELi telekommunikatsiooni õigusraamistiku läbivaatamisest 2009. aastal on toimunud märkimisväärsed muutused. Kuigi see aitas kaasa kogu ELi hõlmava lairibaühenduse baasteenuse kättesaadavuse tagamisele, tekivad üha uued vajadused ja kasutusviisid ning selline suundumus jätkub ka järgnevatel aastatel. Asjade interneti, virtuaalse ja täiendatud reaalsuse, pilvandmetöötuse, suurandmete halduse, jagamismajanduse teenuste ja rakenduste ning 4.0 tööstusharude areng suurendab nõudmisi suure läbilaskevõimega võrkudele ja ühendustele;
4. rõhutab, et me kujundame praegu tulevikutaristut;
5. toonitab, et andmekasutuse⁽¹⁾ ja samaaegse kasutuse suurenemise, suurte üleslaadimise ja allalaadimise kiiruste suundumuse ning reageerimisvõimeliste ja töökindlate kõikjale jõudvate ja hetkeliste ülekannete vajaduse tõttu on kogu Euroopas tarvis lõppkasutajale lähedal asuvaid, väga suure läbilaskevõimega võrke. Gigabitiühenduvus on mõnes riigis (Jaapan, Korea) juba reaalsus ning Euroopa peab selleni jõudma oma majanduskasvu ja tööhõive, konkurentsivõime ning sisemise ühtekuuluvuse huvides;
6. peab oluliseks, et sotsiaal-majanduslikel osalejatel, nagu koolid, kõrgkoolid, teaduskeskused, transpordisõlmed, ning avalike teenuste osutajatel, nagu haiglad ja haldusasutused, ning ettevõtetel peaks olema juurdepääs ülikiirele internetiühendusele, mis võimaldab kasutajatel alla või üles laadida andmeid kiirusega vähemalt 1 Gbit/s;
7. leiab, et kõikides ELi linna- ja maapiirkondade majapidamistes peaks olema vähemalt 100 Mbit/s allalaadimiskiirusega internetiühendus, mida on võimalik suurendada kiiruseni 1 Gbit/s;

⁽¹⁾ Uuringud näitavad, et suurandmete analüüsi kasutavad ettevõtjad võivad suurendada oma tootlikkust 5–10 % rohkem kui ettevõtjad, kes seda ei tee, ning et suurandmetega seotud tavad Euroopas võivad ajavahemikul 2014–2020 lisada SKPsse 1,9 %.

8. jagab komisjoni nägemust, et kõikides linnapiirkondades ning põhimaanteedel ja -raudteedel peaks olema katkematu 5G ühendus. Komitee toetab põhimõtet vahepealse eesmärgi osas, et 5G ühendus peaks 2020. aastaks olema kaubanduslikult kättesaadav iga ELi liikmesriigi vähemalt ühes suurlinnas. Killustatud lahenduste vältimiseks peab Euroopa Komisjon võimalikult kiiresti lõpule viima selle uue traadita tehnoloogia jaoks veel vajalikud standardimised. Eesmärk teha 5G ühendus kättesaadavaks aastaks 2020 on väga kaugeleulatav ka muudel põhjustel: olemasolevate, hiljuti rajatud 4G võrkude võimsust on võimalik suurendada kaugelt üle 1 000 MBit/s; telekommunikatsiooniettevõtted on teinud suuri investeeringuid nende väljaehitamiseks, mistõttu võib valmisolek järjekordseks tehnoloogiliseks üleminekuks olla pigem tagasihoidlik, kui selleks ei ole loodud asjakohaseid raamtingimusi;

9. toetab uut vautšerite süsteemi tasuta WiFi-ühenduste pakkumiseks, lairibaühenduse fondi käivitamist koostöös Euroopa Investeeringupangaga (EIP) ja püüdlust suurendada tulevast rahalist toetust 2020. aasta järgseks perioodiks ning märgib, et see on samm õiges suunas;

10. tervitab komisjoni ideed moodustada 2016. aasta lõpuks koostöös Regioonide Komiteega iga osaluspõhise lairibaühenduse platvorm, et tagada avaliku ja erasektori laialdane osalemine ja koostöö lairibaühenduse investeeringute tegemisel ning edusammud riiklike lairibaühenduse kavade rakendamisel. Oleme valmis igakülgselt ja operatiivselt koostööks platvormi moodustamisel;

11. soovib, et platvormi koosolekul arutatavad teemad peaksid keskenduma järgmistele küsimustele: **poliitilised valikud** – selgitades välja parimad poliitikavõimalused, arvestades erinevaid kohalikke ja piirkondlikke pädevusi ning konkreetseid vajadusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil; **tehnoloogilised valikud** – arutades kõnealuste piirkondade jaoks kohandatud kõige sobivamate tehnoloogiate kasutamist; **rahastamisvõimalused** – kaasates arutellu EIP ning uurides fondidevahelisi (CEF, EFSI, ESIF) sünergiaid ja WIFI4EU jaoks pakutud uut vautšerite süsteemi; **muud küsimused** seoses suutlikkuse suurendamise meetmetega kohalikul ja piirkondlikul tasandil, ülevaatega IT-investeeringutest ja lairibaühenduse kättesaadavusest ning digitaaluskuste ja e-valitsuse teenuste edendamiseks;

12. on seisukohal, et **lairibaühenduse platvormi peamine mõju** peaks seisnema selles, et aidata kaasa kiire lairibaühenduse kiiremale, paremale ja säästvamale kasutuselevõtule ELi maapiirkondades ja hõredalt asustatud aladel – arvestades nende tõsisemaid struktuurseid, majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, panustades seega digitaalse lõhe vähendamisse nendes piirkondades;

13. nendib, et eelnõud vastavad subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse nõuetele, kuna tegemist on liikmesriikideüleste teemadega: nende ühtne ja kvaliteetne ning mõjus reguleerimine on võimalik ainult Euroopa Liidu üleselt;

14. mõistab, et Euroopa digitaalse ühtse turu eesmärk on muuta aegunud struktuure ning ühtlasi muuta ELi siseturg digitaalseks. Telekommunikatsiooni paketi läbivaatamise eesmärk on hoogustada Euroopa majandust ja konkurentsivõimet, soodustada kogukondade aktiivset osalemist digitaalsel ühtsel turul ning rahuldada eurooplaste suurenevaid ühenduvusvajadusi;

15. rõhutab, et sellised tunnused nagu maapiirkonnas asumine, äärepoolne ja äärepoolsem asend ning väike asustustihedus muudavad ala IKT-taristu erainvesteeringute jaoks mitteatraktiivseks. Võrreldes linnade aglomeraatidega seistakse kõnealustes piirkondades silmitsi lairibaühenduse kasutusele võtmise tavaliste väljakutsetega, nagu struktuuriliselt madalam ja killustunud nõudlus ning suuremad kulud ühiku (st lõppkasutaja) kohta taristu kasutuselevõtul ja hooldamisel;

16. märgib, et just nõudlus ühenduvuse järele on eriti oluline tegur erasektori investeeringute jaoks. Selle tulemusena ei ole turuosalistel majanduslikult tasuv tegutseda piirkondades, kus rahvastiku tihedus ei saa tagada teenuste järele sellist nõudlust, mis õigustaks paigaldamiskulusid. Turutõrgete ja/või turumoonutustega piirkondades on avaliku sektori asutustel mitu rolli. Tõepoolest on olemas tõendeid, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kogu Euroopas toimivad lairibaühenduse kasutuselevõtu/ajakohastamise algatusi rahastavate üksustena, riskivõtjatena või algatajate/edendajatena;

Gigabiti ühiskond

17. toonitab järgmise põlvkonna kiirete lairibavõrkude arendamise olulisust ja seda eelkõige hajaasustusega piirkondades. Kõik meetmed – nii regulatiivsed kui ka rahalised – on selles osas teretunud;

18. hoiatab ülekoormatuse eest, mida võib põhjustada kiire lairibaühenduse suurem kättesaadavus tiptaseme ja/või teaduspiirkondades. Tootmistegevus koonduks kõnealustesse piirkondadesse, suurendades elanikkonna sissevoolu sinna, mis omakorda avaldaks negatiivset territoriaalset mõju. Seevastu väheneks see teistes piirkondades oluliselt, eelkõige innovatiivsete digitaalsete tegevusvaldkondade ja tehnoloogiaspetsialistide osas. Seetõttu tuleks lairibaühendusega kiiret internetiühendust edendada võimalikult ühtlaselt;

19. rõhutab, et nn „last mile“ probleemi lahendamine on oluline kogu ELi arengu seisukohalt ja selle lahendamiseks on vaja leida paindlikud meetmed;

20. teeb ettepaneku alates järgmisest rahastamisperioodist lisaks baasvõrgu arendamisele suunata raha ka juurdepääsuvõrkude ehitamiseks maa- ja äärepoolseimates piirkondades;

21. rõhutab, et ühenduvuse hinnad annavad kasuliku ülevaate sideturu konkurentsi ja tõhususe tasemest. Nende hindade võrdlemine võimaldab sidusrühmadel, sealhulgas telekommunikatsioonivõrgu operaatoritel, poliitikakujundajatel ja tarbijatel hinnata liikumist oma eesmärkide suunas. Huvi võib pakkuda ühenduvuse hindade võrdlusnäitajate olemasolu, nt OCDE aruandes „*Measuring the Digital Economy. A New Perspective*“⁽²⁾;

22. toonitab, et oluline on võrgu arendamisel ja planeerimisel avalike asutuste kohene korrektne ühendamine võrguga. Kvaliteetsete ühenduste tagamisel on oluline riiklik suunamine ja kohaliku tasandi nõustamine, et investeeringud oleks võimalikult optimaalsed ja teenused saaksid kiirelt suure hulga kasutajate poolt kasutusele võetud;

23. märgib, et lairibaühenduse kaetuse ja leviku eesmärkide saavutamiseks Euroopa Liidus 2020. aastaks on programmitöö perioodil 2014–2020 juba kättesaadavad ligikaudu 22 miljardit eurot ELi avaliku sektori vahendeid kas olemasoleva lairibataristu ajakohastamiseks või uue taristu paigaldamiseks. ELi fondid on väga olulised mitte ainult oma otsese panuse tõttu lairibataristu rahastamisse, vaid ka oma võimendava mõju tõttu, ergutades investeeringuid muudest allikatest (sh eraallikad);

5G tegevuskava

24. rõhutab, et telekommunikatsioonisüsteemide nn viies põlvkond (5G) on järgmisel kümnendil digitaalühiskonna ülesehitamise kõige olulisem element. Euroopa on teinud olulisi samme, et juhtida globaalseid arenguid selle strateegilise tehnoloogia suunas, mis võimaldab kasutada traadiga ja traadita side puhul sama taristut, edendades tulevast võrgustunud ühiskonda. See annab pea kõikjal kättesaadava ning ülisuure ribalaiusega ühenduvuse nii üksikasutajatele kui ka ühendatud objektidele (asjade internet). Seetõttu eeldatakse, et 5G tulevikutaristuid kasutatakse mitmesugustes rakendustes ja sektorites, sealhulgas erialaselt (nt arvutipõhine autojuhtimine, e-tervis, energiamajandus, võimalikud ohutusega seotud rakendused jne);

25. juhib tähelepanu komisjoni poolt eelmise aasta aprillis vastuvõetud IKT standardimise prioriteete käsitlevale teatisele,⁽³⁾ milles pakuti välja konkreetsed meetmed ühiste standardite kiireks väljatöötamiseks, keskendudes viiele prioriteetsele valdkonnale, millest üks on 5G;

26. rõhutab, et igal juhul tuleb vältida mitteühilduvate 5G standardite kasutuselevõttu eri piirkondades;

27. nendib, et kohalik tasand saab abistada võrgu väljaarendamisel, taotluste esitamisel ja sisendi andmisel võrgu planeerimisse. See võimaldab uute 5G võrkude planeerimisel ja arendamisel arvestada juba kohaliku tasandi planeeringuid uute teede ja muu taristu paiknemise osas;

⁽²⁾ Avaldatud 8. detsembril 2014, <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>.

⁽³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „IKT standardimise prioriteetid digitaalsel ühtsel turul“ (COM(2016) 176 final).

28. peab oluliseks välja tuua, et 5G ülikiirel võrguühendusel põhinevad tooted ja teenused on võimalik üle ELi kasutusele võtta ainult tingimusel, et kogu EL on kiire võrguühendusega kaetud. Peame oluliseks vältida 4G võrkude arendamisel tehtud vigu, kus võrkude kvaliteet ja kiirused on ELi riikides väga erinevad. 5G võrgu rajamine peaks toimuma samaaegselt ja ühtse kiirusega kogu ELis tervikuna;

WiFi4EU algatus

29. tervitab algatust, mis võimaldab pakkuda kõikidel huvitatud kohalikel ametiasutustel kodanikele tasuta kvaliteetset WiFi-ühendust – avalikes asutustes ja nende ümbruses, parkides, linnaväljakutel jne. Komitee märgib, et ELis on veel palju kohti, mis ei ole korralikult internetti ühendatud, ja kodanikke, kes ei saa endale internetiühendust lubada, ja see programm seda võimaldab;

30. rõhutab, et tuleb olla hoolikas, tagamaks, et see kava piirdub uute ja tasuta WiFi-ühenduse juurdepääsupunktidega. Komitee ei soovi, et avalikult rahastatud algatused konkureeriks olemasolevate erasektori süsteemidega;

31. tervitab komisjoni ideed luua kiirelt võimalused WiFi4EU programmi kasutuselevõtuks, kus tänase plaani järgi on kohalikel omavalitsustel võimalik taotlusi esitada juba 2017. aasta suve algusest;

32. tervitab seni EL toetuste puhul kasutamata avaliku sektori vautšeritel põhinevat kiiret rahastamismeedet, mida on võimalik kiirelt rakendada, mis annab kiire tulemuse ja vähendab bürokraatiat. Komitee märgib, et vautšerisüsteemi võimalikke puudusi (läbipaistvuse puudumine, hilinemised ja probleemid maksmisel, erinevused liikmesriikide hanketingimustes) tuleb õigeaegselt ennetada, et ettevõtteid projektide puhul vautšerisüsteemi kasutamisest mitte eemale peletada;

33. toonitab, et toetuse jagamisel tuleb leida meetodid, mis tagaksid, et WiFi4EUst saaks kasu ka väiksemad omavalitsusüksused ja maapiirkonnad;

34. rõhutab, et kuna jagatavad ressursid on piiratud ja komisjoni eesmärgiks on WiFi4EU algatuse võimalikult kiire ja laiapõhjaline rakendamine, tuleb ka võimalikult vara omavalitsusi plaanitavast programmist ja selle tingimustest teavitama hakata;

35. märgib, et varajane teavitamine võimaldab kohalikel omavalitsustel alustada ettevalmistustöödega, et taotlusvoorude avanedes kiirelt raha taotleda ja pakutud ressurss oma elanike, riigi ning laiemalt ELi jaoks tööle panna;

36. leiab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamisel ning info ja parimate tavade jagamise edendamisel on kindlasti oluline roll täita Regioonide Komiteel;

37. peab oluliseks märkida, et kohalikele omavalitsustele on vaja selgitada nende kohustust võimaldada ehitatavale WiFi-võrgule pädevad lairibaühendused ja tagada võrgu igapäevane hooldus. Komitee toonitab, et WiFi4EU algatus peab olema jätkusuutlik ja madalate üldkuludega seda rakendavate kohalike omavalitsuste jaoks;

38. soovib välja töötada miinimumnõuded, millele WiFi4EU võrk peab vastama. Ühtsete nõuete väljatöötamine välistab olukorra, kus luuakse võrk, mis baseerub vananenud tehnoloogial või millel on kvaliteediprobleemid. Samuti soovib komitee luua WiFi4EU algatust tutvustava kodulehe, mis pakuks üksikasjalikku teavet algatuse ja selle juurdepääsukohtade kohta;

39. juhib tähelepanu sellele, et ehitatavad võrgud peavad olema kasutajatele turvalised, ja soovib seetõttu kasutada eduroami⁽⁴⁾/govroami⁽⁵⁾ võrkude mudelit. Selline mudel võimaldab juba korra võrgus autentitud kasutajal üleeuroopalist rändlust ning kasutajate autentimiseks võib kasutada eIDAS-lahendusi⁽⁶⁾;

⁽⁴⁾ eduroam – World Wide Education Roaming for Research & Education, <https://www.eduroam.org/>.

⁽⁵⁾ govroam, mis on lühend mõistest „government roaming“, on RADIUSel põhinev taristu, <http://govroam.be/>.

⁽⁶⁾ Usaldusteenused ja e-ID, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>.

40. soovib, et kasutajamugavuse tagamiseks välditaks pääsulehede (*captive portal*) kasutamist ja vajadusel kasutataks ainult kasutaja autentimise järgset tutvustuslehte (*landing page*). See muudab võrgukasutuse lõpptarbijale mugavamaks ja kiiremaks. Autentimisjärgne tutvustusleht võimaldab vajadusel WIFI4EU võrgu kasutajaid teavitada vastava kohaliku omavalitsuse poolt pakutavatest e-teenustest ning sisaldada lühiinfot WIFI4EU algatuse eesmärkide kohta;
41. rõhutab, et vältida tuleks kasutaja kõikvõimalike andmete küsimist, see ei ole kasutajale mugav ja võib tekitada põhjendamatu hirmu, et andmeid kasutatakse reklaami saatmiseks või muul kasutajale soovimatul viisil. Komitee tervitab seetõttu asjaolu, et isikuandmete edastamist mainitakse selliste kaalutluste raames, vastavalt millele ei peaks kohalik traadita ühenduvus olema tasuta;
42. tervitab mõtet, et WIFI4EU võrgule tehakse pidevalt kvaliteediseiret ja et seire tulemused on avalikult kättesaadavad;
43. peab oluliseks üle Euroopa ühtse WIFI4EU võrgunime (SSID) kasutust, mis ühelt poolt reklaamiks ELi algatust tasuta WiFi-võrkude loomisel, kuid teisalt oleks ka üleeuroopalise kiire ja turvalise WiFi-ühenduse kaubamärk. Olemasolevatel sarnastel süsteemidel, mis täidavad minimaalseid tehnilisi nõudeid ja kõiki teisi WIFI4EU algatuse kriteeriume, ent ei ole saanud rahalist abi, peaks taotluse korral samuti olema võimalik liituda ühise märgiga, et laiendada algatuse ulatust.

Brüssel, 8. veebruar 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia“

(2017/C 207/16)

Raportöör: Apostolos Tzitzikostas (EL/EPP), Kesk-Makedoonia piirkonna kuberner

Viitedokument: Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia“

JOIN(2016) 29 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. tervitab ühisteatist „Rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia“⁽¹⁾ ja selles sisalduvaid meetmeid, pidades seda väärtuslikuks aluseks terviklikule ja integreeritud strateegilisele lähenemisviisile rahvusvaheliste kultuurisuhete valdkonnas. Lähenemisviisi eesmärk on edendada koostööd partnerriikidega ja tõhustada Euroopa Liidu rolli tugeva ülemaailmse toimijana;
2. on arutatava teema võtmetähtsust silmas pidades seisukohal, et oluks märksa parem, kui ettepanek oleks kujutanud endast lõplikku strateegiat, mitte vaid selleni viivaid samme. Seetõttu kutsub komitee liikmesriike üles kiirendama strateegia vastuvõtmise protsessi;
3. rõhutab, et kultuur peab olema ELi rahvusvaheliste suhete keskmes seda enam, et praeguses globaliseerunud keskkonnas on rahvusvahelist diplomaatiat mitmekesistanud uued ülesanded ning esile on kerkinud alternatiivsed vormid ja lähenemisviisid, mis muu hulgas hõlmavad kultuuridiplomaatiat, millele on teatises viidatud vaid piiratud ulatuses;
4. toetab rõhuasetust liikmesriikide kohustusele tagada arvamuse- ja sõnavabaduse, sh kunstilise ja kultuurilise eneseväljenduse austamine, kaitse ja edendamine. Kultuuripoliitika eesmärk on tagada, et kultuur saaks toimida vaba, sõltumatu ja ärgitava ühiskonnajõuna. Vastastikuse austuse ja kultuuridevahelise dialoogi edendamisel tuleb sellest lähtuda;
5. kutsub Euroopa Komisjoni seetõttu üles seadma esikohale kultuuridiplomaatia edasise arendamise, et muuta see ELi välispoliitika osaks;
6. hindab kõrgelt asjaolu, et kogu ühisteatistes käsitletakse kultuuri ja kultuuripärandit kohaliku ja piirkondliku arengu edendamise vahendina. Tervikliku raamistiku loomine ja sidus lähenemisviis kultuuritegevuse edendamisele annavad ühelt poolt tugeva Euroopa lisaväärtuse ja võivad teiselt poolt innustada välja töötama ja arendama programme piirkonna ja linna tasandil ELi liikmesriikides ja kolmandate riikide partneritega, mis on kasulik kõigile osalistele;
7. rõhutab, et kultuuriline mitmekesisus on Euroopa Liidu väärtuste lahutamatu osa ja et EL on kindlalt pühendunud rahul, õigusrüügi põhimõttele, sõnavabadusele, üksiteisemõistmisel ja põhiõiguste austamisele põhineva rahvusvahelise korra edendamisele. Lisaks peaks Euroopa Liit ÜRO olulise partnerina jätkama tihedat koostööd UNESCOga,⁽²⁾ et kaitsta maailma kultuuripärandit. UNESCO 2005. aasta konventsiooni⁽³⁾ poolena peaks EL täitma ka võetud kohustust edendada kultuuri väljendusvormide mitmekesisust oma rahvusvahelistes kultuurisuhetes;

⁽¹⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽²⁾ ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioon (UNESCO).

⁽³⁾ http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

8. toetab kultuuri rolli tunnustamist ELi geograafilise koostöö raamistikus, sealhulgas a) laienemispoliitikas, b) Euroopa naabruspoliitikas, c) arengukoostöös ja d) 2000. aasta juunis allkirjastatud Cotonou partnerluslepingus ⁽⁴⁾;

9. märgib, et ELi kultuuridiplomaatia keskendub ELi ja tema liikmesriikide edendamisele, sh haridus- ja kultuurisuhetele. Aga samuti pööratakse tähelepanu kolmandate riikide avalikule arvamusele ja nende riikide kodanikele, olles selgelt huvitatud ELi ja selle liikmesriikide positiivse maine kujundamisest. Kultuuridiplomaatia olulisus väljendub riikidevahelises dialoogis, rahu ja kultuurilise mitmekesisuse edendamises ning majandussuhetes;

10. leiab, et kultuuridiplomaatia tähtsust näitab selle nähtavale ilmumine viimastel aastatel tähtsava turumajandusega riikides ja idapoolsetes riikides. Oluline on arendada kultuuridiplomaatias Euroopa Liidus ja võimaldada sellel nii konkureerida maailmas esilekerkivate uute jõududega igal tasandil, sh kultuuritasandil;

11. tuletab meelde, et ELi tegevuse üks juhtpõhimõtteid rahvusvaheliste kultuurisuhete valdkonnas on „täiendavuse ja subsidiaarsuse järgimise tagamine“ ⁽⁵⁾. Kultuuri valdkonnas on Euroopa Liit pädev võtma meetmeid liikmesriikide meetmete toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks ⁽⁶⁾. Nõukogu hiljutistes järeldustes kultuuri kohta ELi välissuhetes rõhutati, et „vaja [on] koordineerida paremini jõupingutusi Euroopa tasandi strateegilise lähenemisviisi kujundamiseks“ ⁽⁷⁾;

12. juhib rõhutatult tähelepanu vajadusele teha kohalikul, piirkondlikul ja riigi tasandil ulatuslikumalt ja tihedamalt koostööd rahvusvahelisi kultuurisuheteid ja -meetmeid toetavate strateegiate algatamisel ja arendamisel. Koostöö eesmärk peaks olema konsolideerida nende strateegiaid, et luua paremini eristuv ja pluralistlikum Euroopa kultuuriline identiteet, mida tunnustavad nii rahvusvaheline tasand kui ka kõigi liikmesriikide elanikud Euroopas Liidus;

13. peab oluliseks, et organisatsioonid, klubid, rühmad, ettevõtjad, kunstnikud, ühendused ja organisatsioonid aitaksid veelgi aktiivsemalt ja kooskõlastatumalt välja töötada algatusi rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia raames;

Prioriteedid

14. märgib, et rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia mõju on piiratud, kui see ei too kaasa konsolideeritud meetmeid või vahetult tajutavat kasu või kui seda kasu on tunda üksnes kauges tulevikus;

15. rõhutab kunsti- ja kultuuriloomelise olemuslikku väärtust ja selgitab, et kultuuri ei tohi käsitleda vaid eesmärgi saavutamise vahendina. Seetõttu peaks tähelepanu keskpunkti olema loomeinimeste vahetus. Kunstnike ja kultuurisisu liikuvuse edendamine on kultuurivaldkonnas oluline ELi tasandi ülesanne, kuna see tagab Euroopa lisaväärtuse;

16. on seisukohal, et esitatud rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia peab olema tihedas koostöös liikmesriikidega sihipäraselt suunatud ja hõlmama seega ka sätteid järgmistes küsimustes: a) konkreetse poliitika toimimis- ja jõustamismehhanismid, mis tuginevad ühisele koordineerimisraamistikule, millesse on kaasatud kõik osapooled, b) nende eri meetmete konkreetse eesmärgid ja selged rakendamistähajad. Samuti oleks soovitatav võimalus mõõta rakendatud strateegiate tõhusust ja mõjusust;

17. kordab oma eelnevaid seisukohti kultuuri- ja loomemajanduse rolli kohta majanduskasvu ja töökohtade loomisel ⁽⁸⁾ ning üleskutseid ühelt poolt integreerida kultuuri- ja loomesektorid paremini strateegiasse „Euroopa 2020“ ning teiselt poolt tunnustada, kui tähtsad on nende sektorite seosed teiste poliitikavaldkondadega, nagu tööstus, turism, keskkond, haridus ja rahastamine;

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 6.

⁽⁷⁾ Nõukogu järeldused kultuuri kohta välissuhetes, keskendudes eelkõige arengukoostööle, 24. november 2015.

⁽⁸⁾ CdR 181/2010 fin.

18. on jätkuvalt seisukohal, et ELi liikmesriikide ja partnerriikide jaoks peab olema esmatähtis muuta kultuuritegevused tõeliselt kaasavaks ja kõigile kättesaadavaks, sõltumata inimeste vanusest, soost, puudest, rahvusest, rassist, etnilisest päritolust, religioonist või sotsiaal-majanduslikust taustast. Sotsiaalse integratsiooni seisukohalt on otsustavalt tähtis edendada noorte ulatuslikumat kaasamist kultuuritegevuste väljatöötamise ja läbiviimise ja nende osalemist tegevustes;

19. märgib, et kultuurimajandus (kino, kunst, kirjandus jne) on üks kultuuridiplomaatia suurimat mõju avaldav majandusharu, mis tänu oma levitamismõjule jõuab väga mitmekesise publikuni. Kultuuridiplomaatia peaks suurel määral toetama nimetatud kultuurivormide levikut väljaspool ELi, et tugevdada Euroopa mainet maailmas;

20. on arvamisel, et rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia üks eriaspekt on ELi ja partnerriikide tegevuse koordineerimine pagulaste ja rändajatega seotud küsimustes. Hiljutine kriis ja ELi suunduvate pagulasvoogude suurenemine toovad kaasa uusi probleeme, mis tuleb lahendada sobival viisil. Seejuures võiks otsustavat osa täita kultuuritegevuste arendamine, a) leevendades ärevust, rahutust ja usaldamatust, b) edendades erinevate kultuuriidentiteetide ja -taustade paremat mõistmist, c) edendades pagulaste ühiskonda integreerimise protsessi, d) tugevdades ja kaitses ELis välja kujunenud vaba, demokraatliku ja tolerantse ühiskonna mudelit, e) edendades pagulaste ja vastuvõtivate kogukondade vastastikust austust ning f) näidates Euroopa ühiskonnale, kuidas võeti vastu meie esivanemaid, kes olid minevikus sunnitud Euroopast välja rändama majanduslikel, poliitilistel või usulistel põhjustel või sõja tõttu;

21. juhib eritähelpanu ekstremismi ilmingute ja võõraviha õhutada populismi – mis võib avalduda ka teatavates euroskeptitsismi vormides – sagenemisele viimasel ajal. Komitee on seetõttu arvamisel, et pakiliselt on vaja hoogustada kultuuritegevusi, mille eesmärk on edendada suuremat teadlikkust kunstilistest ja kultuurilistest väljendustest ja Euroopas leiduvast kultuuripärandist. Komitee usub, et siin on olulised vahendid sellised liikuvusprogrammid nagu Erasmus+, ülikoolidevaheline koostöö ja maailma suurim mitmepoolne teadus- ja innovatsiooniprogramm „Horisont 2020“, kuna nende ülesanne on tagada teabekanalite avatus ja lihtsustada ideevahetust inimeste kultuurilisest, etnilisest või usulisest taustast sõltumata;

Majandusliku mõju suurendamine

22. toetab asjaolu, et rõhk on asetatud kultuuri- ja loomemajanduse edendamisele, kuna see pakub kvaliteetseid töökohti ja edendab arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu;

23. kordab oma varem väljendatud seisukohti kultuuri- ja loomemajanduse rolli kohta majanduskasvu ja töökohtade loomisel, ⁽⁹⁾ mille kohaselt tuleb majandusliku kasu maksimeerimiseks lihtsustada kultuuritoodete tootmist ja tarbimist ja ergutada loovust. Komitee rõhutab loovate oskuste arendamise tähtsust juba noores eas nii haridussüsteemis kui ka vaba aja tegevusena, et noor põlvkond saaks täiel määral ära kasutada kultuurile ligipääsemise uusi vorme;

24. tunnistab, et teatud piirkonnad, nagu saared või äärepoolseimad piirkonnad, ei saa oma geograafiliste tingimuste tõttu arendada kultuuri- ja loomemajandust teiste Euroopa piirkondadega samal viisil. ELi piirialadel ja äärepoolseimatel piirkondadel on oluline roll, sest nad pakuvad Euroopa Liidule ainulaadset lisaväärtust tänu sajandite jooksul teiste mandritega loodud ajaloo-, kultuuri- ja keelesidemetele. Seepärast on vaja edendada kultuuri- ja teabevahetust nende piirkondade ja ülejäänud ELi vahel, võttes meetmeid, mis hõlbustavad nende piirkondade loovisikutel koos oma loominguga reisimist mujale ELi ja naaberriikidesse ning vastupidi. See võimaldab neil saada võrdsetel tingimustel osa konkurentsieelistest, mida võib pakkuda kultuuri- ja loomemajandus eelkõige majanduskasvu ja tööhõive jaoks, nagu komitee märkis arvamuses CDR2391-2012_00_00_TRA_AC;

25. juhib tähelepanu tagajärgedele, mida poliitilised valikud – eriti eelarve koostamine ja ressursside jaotus – avaldavad kultuuripärandile ja kultuuripoliitikale muu hulgas pikas perspektiivis;

⁽⁹⁾ CDR181-2010_FIN_AC.

26. peab väga oluliseks töötada välja vahend, mis on suunatud spetsiaalselt andekatele noortele, edendades nende liikuvust ning koolitus- ja vahetusvõimalusi teiste riikidega mitte ainult ELis, vaid ka väljaspool. Selle alusena võiks kasutada mõtet programmist Erasmus noortele loovisikutele, mis pööraks samuti eritähelpanu kaugemate piirkondade, sh äärepoolseimate piirkondade noortele, kes oma kodukoha eripära tõttu ei saa sageli osaleda liikuvusprogrammides mandrinoortega samadel tingimustel;

27. märgib, et majanduslikult ja rahaliselt rasketel aegadel on paljudes ELi liikmesriikides märkimisväärselt kannatada saanud ja vähenenud kultuurivaldkonda tehtavad investeeringud;

28. rõhutab, et kultuurivaldkonna kulutused ei ole luksus, vaid investeering, ning et vajalik on strateegiline tugi, kindlustamaks kasvupotentsiaali sektoris, mis annab tööd enam kui kolmele miljonile inimesele ja hõlmab miljonit ettevõtet Euroopas;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll

29. märgib, et enamikus liikmesriikides vastutavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ühisteatistes nimetatud sektorite, eelkõige kultuuri ja kultuuripärandi, teadustegevuse, hariduse, turismi, arengukoostöö ja tööhõive eest;

30. rõhutab, et kultuurivaldkond tuleb lisada riiklikesse ja piirkondlikesse rahvusvahelisemaks muutumise kavadesse ning vaja on toetada kultuurimajanduse enda muutumist rahvusvahelisemaks;

31. juhib tähelepanu maastike ja asulate traditsioonilise ilme säilitamise olulisusele, samuti selle aspekti olulisusele kultuuripärandi säilitamisel. Selleks et muuta asulad ligitõmbavaks, tuleb toetada programme, mis ehituslikus plaanis austavad traditsioone nii projekteerimise kui ka materjalikasutuse seisukohast ja vastavad samas täielikult praeguse aja ruumialastele nõudmistele;

32. juhib tähelepanu asjaolule, et tulevane strateegia võiks anda panuse säästva turismi loomisse ELi naaberriikides ning edendada kultuuripärandi kohalikul ja piirkondlikul tasandil loodava märkimisväärse kasu tunnustamist;

33. kutsub komisjoni üles kaasama subsidiaarsuse põhimõttest lähtudes Euroopa Regioonide Komitee ühisteatistes välja pakutud tegevussuundade kavandamisse ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused nende väljatöötamise ja rakendamisse;

34. peab oluliseks lihtsustada ja kiirendada kultuuritegevuste rahastamise menetlusi, tagades, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on otsesem juurdepääs olemasolevale koostööraamistikule ning rahastamisele ELi temaatiliste programmide raames rahvusvaheliste kultuurisuhete edendamiseks;

35. tervitab ettepanekut asutada ELi ja ajaomase partnerriigi koostööl põhinevad Euroopa kultuurimajad. Komitee usub, et seda on eelarve seisukohast vaja täiendavalt analüüsida, ning kutsub üles kaasama kultuuriinstitootide ja teiste osalejate kõrval ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused. Komitee märgib, et tegelikel keskustel võiks olla väga erinev vorm. Need võiksid tegutseda näiteks digitaalsete või muul kujul raamatukogudena. Selles osas tagab asjaomaste sidusrühmade pidev koolitamine algatuse edu vaid juhul, kui partnerriikides tegutsevad ELi osalejad teevad realselt koostööd, mitte ei konkureeri üksteisega;

36. teeb ettepaneku kaasata kohalikud ja piirkondlikud sidusrühmad 2016. aasta veebruaris moodustatud ELi kultuuridiplomaatia platvormi, mis keskendub strateegilistele partneritele;

37. tuletab meelde komitee varasemaid seisukohti selle kohta, et Euroopa kultuuripealinn on väärtuslik algatus, mis tõstab esile Euroopa kultuuride rikkust, mitmekesisust ja ühiseid jooni⁽¹⁰⁾. Koos Euroopa kultuuripärandi märgise algatusega saaks neid edaspidi kasutada koostöö ja kodanike osaluse suurendamise katselavana;

⁽¹⁰⁾ CDR191-2011_FIN_AC.

38. kinnitab oma varasemat seisukohta avada Euroopa kultuuripealinna algatus mitte üksnes kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide linnadele, vaid ka Euroopa naabruspoliitika riikide ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riikide linnadele⁽¹⁾. Euroopa kultuuripealinna algatus kujutab endast võimalikku panust Euroopa naabruspoliitikasse ning suhetesse teiste Euroopa riikidega, sest lisaks kultuurilise koostöö tugevdamisele ELis aitab see tõhustada sidemeid ELi ning ida- ja lõunanaabrite vahel, et edendada heaolu, stabiilsust ja julgeolekut ELi välispiiridel;

39. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on oluline pädevus kultuuridevahelise dialoogi edendamisel, kuna paljusid kultuuridevahelisi algatusi koordineeritakse kohalikul ja/või piirkondlikul tasandil. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on tänu oma kodanikulähedusele strateegiliselt heas positsioonis, et vastata nende territooriumil tegutsevate erinevate kultuuriliste rühmade spetsiifilistele vajadustele ja nõudmistele ning innustada neid mõjusalt edendama ulatuslikumat kultuuridevahelist dialoogi⁽²⁾;

40. ootab huviga komisjoni seadusandlikku ettepanekut, et võidelda ebaseadusliku kultuuripärandiga kauplemise vastu. Komitee toonitab, et see ettepanek peaks hõlmama mitte ainult kultuuriväärtuste ebaseaduslikku importimist ELi, vaid ka ELi kultuuriväärtuste ebaseaduslikku eksporti, et võidelda nendega kauplemise vastu ning kaitsta kunstilise, ajaloolise või arheoloogilise väärtusega rahvuslikke rikkusi. Komitee rõhutab siiski, et selle ettepanekuga ei tohi kehtestada ebaproportsionaalseid piiranguid seaduslikule kultuuriväärtustega kauplemisele ning seaduslike kauplejate halduskoormus tuleb viia absoluutse miinimumini. Komitee peab samuti oluliseks, et esitataks ranged meetmed seoses ebaseaduslike väljakaevamistega Euroopa Liidus;

41. toonitab asjaolu, et komisjoni ettepanek kuulutada 2018. aasta Euroopa kultuuripärandi aastaks loob muu hulgas võimaluse edendada kultuuridevahelist dialoogi ja suurendada kultuuri tähtsust rahumeelsetes kogukondadevahelistes suhetes.

Brüssel, 8. veebruar 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

⁽²⁾ CDR11-2006_FIN_RES.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Liidu integreeritud Arktika-poliitika“

(2017/C 207/17)

Raportöör: Pauliina HAIJANEN (FI/EPP), Laitila linnavolikogu liige**Viitedokument:** ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Euroopa Liidu integreeritud Arktika-poliitika“

JOIN(2016) 21 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab 27. aprillil 2016 avaldatud Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatist ning leiab, et teatises esitatud tulevase ELi integreeritud Arktika-poliitika prioriteetidid on samm õiges suunas;
2. rõhutab, et Arktika piirkonna ees seisvad väljakutsed nõuavad kohaliku, piirkondliku ja rahvusvahelise tasandi ühiseid jõupingutusi, ning kiidab komisjoni selle eest, et piirkondlike eesmärgid ja vajadusi toetavate integreeritud poliitikameetmete koostamisel on aluseks võetud piirkonna geograafilised ja demograafilised iseärasused;
3. märgib, et tegemist on kolmanda Arktika piirkonda käsitleva teatisega. Komisjoni esimeses, 2008. aasta teatises esitati ettepanekud Arktika piirkonna kaitse ja säilitamise meetmeteks, muu hulgas erinevate keskkonnaalaste kokkulepete ja rahvusvahelise koostöö kaudu. Lisaks esitati ettepanekud ressursside säästvaks kasutamiseks ja Arktika piirkonna mitmepoolse haldamise edendamiseks. Teatise eesmärk oli edendada Arktika piirkonna probleemide struktureeritud ja järjepidevat käsitlemist ning avada uusi koostöövõimalusi suhetes Arktika piirkonna riikidega;
4. märgib, et 2012. aastal avaldas komisjon koos Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajaga teatise, milles lisaks tugevale keskkonnakaitse mõõtmele käsitleti muu hulgas ka kliimamuutuste tõttu avanevate võimalike uute transporditeede küsimusi (näiteks Kirdeväil) ning loodusvarade säästva kasutamise paremaid võimalusi uue tehnoloogia ja oskusteabe kaasamisel. Teatises tõsteti esile ka rahvusvahelise koostöö tähtsust rahu ja julgeoleku tagamisel.
5. juhib tähelepanu viimases teatises esitatud ELi tulevase integreeritud Arktika-poliitika kolmele prioriteedile. Need on kliimamuutused ja Arktika keskkonna kaitseabinõud, säästev areng Arktikas ja selle ümbruskonnas ning rahvusvaheline koostöö Arktikaga seotud küsimustes. Üks suurimaid väljakutseid on leida tasakaal keskkonnaalase heaolu ja sotsiaal-majandusliku arengu uute võimaluste kasutamise vahel;
6. märgib, et teatises järgitakse kliima ja keskkonna, säästva arengu ja piirkondliku koostöö vallas juba varem määratletud seisukohti. Komitee püüab arvamusel pöörata tähelepanu eeskätt neile teemadele, mis on senistes teatistes vähem tähelepanu pälvinud (nt sotsiaal-majanduslikud küsimused) või mis on uute prioriteetidena esile tõusnud;
7. toetab teatise eesmärgid, mis on seotud piirkonna turvalisuse, stabiilsuse, säästva arengu ja elanike heaoluga. Teatises antakse põhjalik ülevaade ELi tegevusest Arktika piirkonnas. ELi arktilisi alasid hõlmava poliitika keskseks küsimuseks jääb säästev areng, kuid üha enam räägitakse ka kohanemisvõimest. Edasises tegevuses soovitakse arvestada piirkonna elanike traditsioonilist elukeskkonda ja majandusarengu mõju Arktika piirkonna tundlikule keskkonnale. Komitee peab positiivseks, et teatises on tugevalt rõhutatud vajadust parandada Arktika piirkonda puudutavate küsimuste koordineerimist;

8. toob esile, et teatistes käsitletakse Arktika piirkonda kahest eri vaatenurgast. Euroopa poolt vaadatuna paiknevad Arktika piirkonnas Euroopa põhjapoolseimad alad, mida iseloomustab kaugus, keerulised tingimused, hõre asustus ja elanikkonna vananemine. Kogu Arktika vaatenurgast tõusevad esile loodusvarad (mineraalid, metsad, meremajandus ja kalandus), äärmiselt arenenud kogukonnad ja ulatuslik oskusteave, muu hulgas keskkonnasäästlike tehnoloogiliste lahenduste arendamisel. Arvamuse käsitluses on pöhirõhk Euroopa vaatenurgal;

9. märgib, et komisjoni teatistes on Arktika piirkond määratletud kui põhjapolaarjoonest põhja poole (66°32' põhjalaiust) jääv põhjapoolust ümbritsev ala. See hõlmab Põhja-Jäämerd ja kaheksa Arktika piirkonna riigi – Ameerika Ühendriikide, Islandi, Kanada, Norra, Rootsi, Soome, Taani Kuningriigi (sh Gröönimaa ja Fääri saared) ja Vene Föderatsiooni territooriume. Ametlikult Taani Kuningriigi koosseisu kuuluvad, kuid ulatusliku autonoomiaga Gröönimaa ja Fääri saared Euroopa Liitu ei kuulu, kuid on sõlminud ELiga kalastus- ja kaubanduslepingud. Gröönimaa on lisaks ELi ülemereterritooriumi eristaatus. Arktika piirkonnas elab kokku 4 miljonit elanikku, kellest ligikaudu kolmandik on põlisrahvaste esindajad;

10. märgib, et teatistes kasutatud Arktika piirkonna määratlus osutab väga kitsalt üksnes põhja pool polaarjoont asuvale piirkonnale. ELi integreeritud poliitika mõju ulatub sellest piirkonnast palju kaugemale. Komitee leiab, et teatistes esitatud Arktika piirkonna geograafilist määratlust tuleks laiendada selliste küsimuste seisukohast nagu säästva arengu edendamine, kliimamuutustega kohanemine ja Euroopa konkurentsivõime edendamine, võttes arvesse kohalike kogukondade ja põlisrahvaste vajadusi ja võimalusi;

Kliimamuutused ja Arktika keskkonna kaitse

11. peab oluliseks, et kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine, samuti Arktika tundliku keskkonna kaitse, on teatistes kirjeldatud poliitikameetmete hulgas silmapaistval kohal. Tulenevalt Arktika piirkonna soojenemisest, tuleb lisaks ELi tegevusele mõju avaldavatele tagajärgedele arvestada ka sellega, kuidas Euroopa ja globaalne tegevus mõjutavad piirkonna kliimamuutuste süvenemist. Ülemaailmsel kliimakokkuleppel on väga suur mõju ka Arktika piirkonna tulevikule. Teatistes rõhutatakse ka muid rahvusvahelisi lepinguid või nende sõlmimise vajadust, sealhulgas keskkonnakaitse valdkonnas;

12. peab oluliseks komisjoni esile tõstetud Arktika-alaste teadusuuringute ja teaduskoostöö tähtsust nii praegu kui ka tulevikus. Teatistes tutvustatud algatus PolarNet on hea näide ulatuslikust ja märkimisväärsest teaduskoostööst, milles osalevad ülikoolid ja teadusasutused kogu Euroopast. Algatuse eesmärk on määratleda Arktika-alaste teadusuuringute lühiajalised ja pikaajalised teaduseesmärgid ning tugevdada valdkondadevahelist koostööd. Sellega seoses on võrgustik võtnud eemärgi laiendada koostööd Arktika piirkonna sidusrühmadega. Komitee peab eriti oluliseks, et Arktika piirkonna mitmemõõtmelist reaalsust käsitleva uurimistegevuse eesmärkide ja vahendite üle otsustades tehakse koostööd ka kohaliku ja piirkondliku tasandi esindajatega;

13. soovib rohkem esile tuua Arktika piirkonna linnade rolli arendustegevuses. Linnad on arendustegevuses ja muutuva keskkonnaga kohanemises keskne edasiviiv jõud. Linnade taristusse ja näiteks energiatöhusattes lahendustesse tehtavad investeeringud ning avalike teenuste osutamiseks vajalikud lahendused eriti hõreda asustusega piirkondades aitavad luua uut ettevõtlust. Komitee juhib siiski tähelepanu sellele, et pikkade vahemaade, hõreda asustuse ja elanikkonna vananemise põhjustatud konkreetset probleemid vajavad arengupoliitika raames eritählepanu;

Säästev areng Arktikas ja selle ümbruskonnas

14. leiab, et loodusvarade säästev kasutamine on jätkusuutliku majanduskasvu ja Arktika piirkonna heaolu suurendamise jõupingutuste keskne osa. Selle eelduseks on toimivad liiklus- ja telekommunikatsiooniühendused. Oluline on arendada täielikumat põhja-lõunasuunalist liiklusühendust, nagu üleeuroopalise transpordivõrgu kaudu Soomest Norra kaudu Põhja-Jäämerele, aga ka Põhja-Norras, -Rootsis ja -Soomes asuvate piirkondade ida-läänesuunalisi ühendusi, et ühendada need ELi transpordivõrguga. Arktika piirkonda suunatud investeeringud, nagu investeeringud maanteed, raudteede, lairibaühenduste ja elektrivõrkude ehitamiseks, mõjutavad tavaliselt piirkonda laiemalt, aidates kaasa kogu riigi majanduse elavnemisele, sh tööstuse arengule;

15. tuletab sellega seoses meelde ELi meremajanduse kasvu strateegiat, millega toetatakse pikaajalist säästvat merekeskkonna arengut. Strateegias sisalduvaid merealaste teadmiste, mereala ruumilise planeerimise ja integreeritud mereosadega seotud meetmeid edendatakse ka Põhja-Jäämerel. Vesiviljeluse edendamise ja ookeanienergia ärakasutamise seotud arengumeetmed on Arktika piirkonnas eriti olulised;

16. rõhutab, et Arktika oskusteabe kasutamine tööstuse, energia, keskkonnasäästlike tehnoloogiate, taristute ehituse ja turismi valdkondades suurendab Euroopa kui terviku konkurentsivõimet. Oluline on edendada teaduskoostööd Arktika piirkonna ülikoolide ja uurimisasutuste vahel. Säästva arengu edendamise vahendina rõhutatakse ka innovaatiliste lahenduste edendamist ning nende toodeteks ja kaubanduslikeks teenusteks kujundamist. Arikeskkonna edendamine Arktika piirkonnas on osa digitaalse siseturu strateegia rakendamisest;

17. juhhib tähelepanu sellele, et ELi ühtekuuluvuspoliitika programmitöö perioodi 2014–2020 prioriteetid Euroopa Arktika piirkonnas on teadusuuringud ja innovatsioon, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ning üleminek vähese CO₂-heitega majandusele. Põhjapoolsete piirkondade aruka spetsialiseerumise strateegiad ning piiriülese koostöö osas Interregi põhjapoolsete äärealade ja Arktika, põhjaatlantilise, Botnia-Atlantica ning Norra-Rootsi programmid elujõuliste, konkurentsivõimeliste ja jätkusuutlike kogukondade loomiseks moodustavad kindla aluse struktuurifondide rahastatavatele projektidele ELi Arktika piirkondades. ELi välispiirprogrammiga Kolarctic CBC toetatakse samuti koostööd Soome, Rootsi ja Norra põhjapoolsete piirkondade ning Barentsi mere piirkonnaga;

18. rõhutab, et ka ühtekuuluvuspoliitika elluviimisel tuleb Arktika piirkonna arendustegevuseks pakkuda mitmesuguseid rahastamisvahendeid, et oleks võimalik leida lahendusi kohaliku majanduselu edendamiseks ja Euroopa Liidu kui terviku konkurentsivõime suurendamise eelduseks oleva oskusteabe, innovatsiooni ning toodete ja teenuste arendamiseks. Peamised teemad on muu hulgas ringmajanduse arendamine Arktikas ja Arktika disain kõige laiemas mõttes. ELi tugev kaasamine Arktika piirkonna teadusuuringutesse ja investeringutesse on väga oluline ka järgmisel programmitöö perioodil;

19. toob esile teatistes nimetatud uued elektroonilise side tehnoloogia võimalused muu hulgas kohaliku majanduselu, oskusteabe ja kultuuri säilitamiseks ja arendamiseks. See on eriti oluline põlisrahvaste esindajate jaoks. Teatistes tuuakse esile komisjoni iga-aastased kohtumised Arktika piirkonna põlisrahvaste esindajatega. Põlisrahvaste seisukohtadega arvestamine ja nende kaasamine otsuste langetamisse on väga oluline ka riiklikus ja piirkondlikus tegevuses;

20. peab oluliseks tugevat rõhuasetust koostöö olulisusele integreeritud Arktika-poliitika elluviimisel. Uuritud on ka võimalusi eri rahastamisvahendite paremaks kasutamiseks, et soodustada investeringuid Arktika piirkonnas, ning komisjon teeb ettepaneku luua ajutine Euroopa Arktika sidusrühmade foorum (European Arctic stakeholder forum). Koostööfoorumisse kutsutakse ELi institutsioonide, liikmesriikide ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste esindajad ning selle ülesanne on selgitada 2017. aasta lõpuks välja ELi rahastamise olulisimad investeerimis- ja teadustegevuse alased prioriteetid. Komitee teeb ettepaneku täpsustada koostööfoorumi täpsemat koosseisu ja volitusi, kuna foorum on alles käivitamisjärgus;

21. teeb ettepaneku, et komisjon koostaks koostööfoorumi töö osana juhendi Arktika piirkonna rahastamisvõimaluste kohta (nagu on tehtud ELi läänemere piirkonna strateegia puhul) ning jagaks sellekohast teavet mitmesugustel üritustel ja võrgustike koosolekul. Lisaks peaks Euroopa Arktika sidusrühmade foorumi töö olema alus Euroopa Komisjoni ettepaneku kohaselt 2018. aastal asutatavale ja iga-aastaselt kogunevale ELi Arktika foorumile;

Rahvusvaheline koostöö Arktikaga seotud küsimustes

22. leiab, et rahvusvahelise koostöö edendamine on teatise üks keskne teema. Arktika piirkonna suurenev strateegiline tähtsus võib tuua kaasa huvide konflikte, mis tähendab, et tihe rahvusvaheline koostöö muutub veelgi olulisemaks. Koostöö Arktika piirkonnas toimub mitme juba olemasoleva koostööstruktuuri raames. Arktika Nõukogu on juhtiv

valitsustevaheline foorum, mis soodustab riikide, põlisrahvaste kogukondade ja teiste Arktika piirkonna elanike vahelist Arktika-teemalist koostööd. Barentsi Euro-Arktika nõukogu ja Barentsi piirkondlik nõukogu toetavad Barentsi piirkonna stabiilset ja säästvat arengut. Ka ELi Läänemere piirkonna koostöö on osaliselt seotud Arktika piirkonna koostöö raamistikuga;

23. toonitab, kui võrd oluline on Venemaaga tehtava koostöö jätkumine põhjamõõtmelises raames. Koostöö raames loodud võimalused ettevõtjate, teadlaste ja kodanike kokkutoomiseks on aidanud luua konkreetseid keskkonna-, ettevõtlus- ja kultuuriprojekte;

24. peab oluliseks olemasolevate koostööstruktuuride kasutamist teatistes kirjeldatud eesmärkide saavutamiseks. EL osaleb aktiivselt mitmesuguste rahvusvaheliste organisatsioonide ja foorumite tööprotsessis. EL on esitanud taotluse Arktika Nõukogu vaateleja staatuse saamiseks ning liikmesriikidel tuleb edendada selle protsessi lõpuleviimist;

25. leiab lõpetuseks, et Arktika piirkonna strateegiline tähendus ELi jaoks kasvab pidevalt, nagu ka vajadus ELi tasandi meetmete järele Arktika piirkonna looduskeskkonna ja sotsiaal-majanduslike iseärasustega seotud probleemide lahendamiseks. EL peaks edendama liikmesriikide ja ELi mittekuuluvate riikide koostööd, et Arktika piirkonna toimimiskeskond püsiks stabiilsena. On oluline, et integreeritud lähenemisviisi tugevdatakse muu hulgas eri rahastamisprogrammide ja muude rahastamisvahendite vaheliste ühenduste ja koostoime kaudu. Piirkondlikku arengut, transpordiühendusi ja jätkusuutlikku majandusarengut toetavatesse olulistesse programmidesse ja projektidesse tuleb kaasata ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused.

Brüssel, 8. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Programmi LIFE vahehindamine“

(2017/C 207/18)

Raportöör: Witold Stepien (PL/EPP), Łódzi vojevoodkonna marssal**Viitedokument:** Euroopa Komisjoni asepresidendi 26. septembri 2016. aasta kiri**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab Euroopa Komisjoni taotlust koostada antud teemal perspektiivarvamus ja püüab arvamusega anda panuse programmi LIFE (2014–2020) vahehindamise, nagu on ette nähtud määruse (EL) nr 1293/2013 („LIFE määrus“) artikli 27 lõikes 2, rakendusakti, millega võetakse vastu programmi LIFE teine mitmeaastane tööprogramm ajavahemikuks 2018–2020 (LIFE määruse artikli 24 lõige 4), ja järgmise LIFE programmi väljatöötamise vastavalt järgmisele mitmeaastasele finantsraamistikule (2020–2027);

2. on arvamusel, et keskkonna kaitse ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamine on ka tulevikus üks Euroopa Liidu peamisi eesmärke. Keskkonnaprogramm LIFE tugevdab Euroopa looduskapitali ja sellega seonduvaid ökosüsteemi teenuseid ning aitab – kooskõlas strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide ja komitee poliitiliste prioriteetidega – kaasa roheliste töökohtade, kohaliku ettevõtluse ning aruka ja jätkusuutliku majanduskasvu loomisele, mis soodustab sotsiaalset kaasamist. Euroopas kujunevaid kliimaväljakutseid silmas pidades omistatakse ülisuurt tähtsust uute vahendite, nagu kliimameetmete allprogrammi loomisele, kuna see on muu hulgas oluline teerajaja kohalikele ja piirkondlikele tegevuskavadele kliimamuutustega kohanemist käsitleva ELi strateegia⁽¹⁾ raames, aitab saavutada ELi kliima- ja energiapoliitika raamistikus 2020.–2030. aastaks määratletud eesmärke⁽²⁾ ja annab panuse Pariisi kokkuleppesse⁽³⁾;

3. juhib tähelepanu asjaolule, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on peamised programmist LIFE toetusesaajad, kes kasutavad seda nii otse – programmi LIFE projektide rakendamise kaudu – kui ka kohalike ja piirkondlike partnerluste kaudu. Programmi atraktiivsus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks tuleneb rahastatavate temaatiliste prioriteetide mitmekesisusest, võimalustest teha koostööd paljude osalejatega ja erinevate rahastamismudelite paljususest;

4. kordab, et toetab kindlalt programmi LIFE jätkumist pärast 2020. aastat sõltumatu, otse hallatava ja üksnes keskkonnale pühendatud toetusprogrammina, millel on märkimisväärne mõju tööhõive suurenemise ja majanduskasvu seisukohast, ning selle rahaliste vahendite olulist suurendamist⁽⁴⁾. Arvestades uusi väljakutseid keskkonna- ja kliimaküsimustes ning vajadust uuenduste järele, on tarvis spetsiifilisi lähenemisviise, et tulla toime keskkonna- ja kliimapoliitiliste eesmärkide ebaühtlase integreerimisega konkreetsete liikmesriikide tavadesse, ja õigusaktide rakendamist;

1. osa. Muudatused kulude rahastamiskõlblikkuses

Seos ELi poliitiliste prioriteetidega

5. on seisukohal, et LIFE määruse⁽⁵⁾ III lisas loetletud programmi LIFE valdkondlikud prioriteetidid kehtivad endiselt, ega näe seepärast vajadust vahehindamiseks delegeeritud õigusakti alusel vastavalt LIFE määruse artikli 9 lõikele 2;

⁽¹⁾ COM(2013) 216 final.

⁽²⁾ COM(2014) 015 final.

⁽³⁾ Vt ka COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.

⁽⁴⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1293/2013.

6. väljendab jätkuvalt muret selle pärast, et programmi LIFE prioriteetse valdkonna „Loodus ja bioloogiline mitmekesisus“ käsutusse anti vahemikuks 2014–2020 umbes 1,155 miljardi euro ulatuses vahendeid, samas kui komisjoni hinnangul vajatakse kogu Natura 2000 võrgustiku jaoks igal aastal 5,8 miljardi euro ulatuses investeeringuid,⁽⁶⁾ et tagada kooskõlas elupaikade direktiivi artiklis 8 esitatud nõudmistega looduse asjakohane kaitse. Komitee eeldab, et linnukaitsedirektiivi ja elupaikade direktiivi käimasoleva toimivuskontrolli üks olulisi järeldusi on, et kõnealuste direktiivide asjakohaseks rakendamiseks puuduvad vahendid, millele komitee on juba tähelepanu juhtinud⁽⁷⁾. Seepärast kutsub komitee komisjoni üles võtma kooskõlas LIFE määruse artikli 9 lõikega 4 vastu delegeeritud õigusakti, et suurendada prioriteetse valdkonna „Loodus ja bioloogiline mitmekesisus“ raames meetmetoetusi ning suurendada eelarvet pärast 2020. aastat märkimisväärselt ja püsivalt, et suurendada märkimisväärselt programmi LIFE panust Natura 2000 rahastamisse;

7. soovib tungivalt säilitada kliimameetmete allprogramm programmi LIFE teises mitmeaastases tööprogrammis ja pärast 2020. aastat ning seda tugevdada, sest see rajab Euroopa ja rahvusvahelise kliimapoliitika tegevuskava raames teed kohalikele ja piirkondlikele meetmetele. Seoses sellega tuleks märkimisväärselt suurendada rahalisi vahendeid kliimamuutuste vastu võitlemise ja nendega kohanemise meetmete võtmiseks ning võtta arvesse kliimamuutustega kohanemist käsitleva ELi strateegia eesseisvat läbivaatamist⁽⁸⁾. Lisaks sellele tuleks kindlaks määrata kliimameetmete allprogrammi valdkondlikud prioriteedid ja projektiteemad ning siduda need meetmetoetustega. Eelkõige prioriteetse valdkonna „Kliimamuutuste leevendamine“ puhul peaksid need seonduma ELi poliitiliste prioriteetidega ning peamiste majandussektorite, nagu energia ja transport, panusega kasvuhoonegaaside heite suundumustesse;

8. on seisukohal, et programm LIFE aitab oluliselt kaasa uute lahenduste väljatöötamisele keskkonnakaitse ja kliimavaldkonnas ökoinnovatsiooni edendamisele ja potentsiaali suurendamisele seoses uute vahenditega, nagu roheline taristu,⁽⁹⁾ ja loodusest lähtuvate lahendustega⁽¹⁰⁾. Komitee kutsub komisjoni üles jätkama seda lähenemisviisi nii praeguse mitmeaastase programmi käigus kui ka pärast 2020. aastat;

9. toonitab, et komisjoni ringmajanduse tegevuskavas esitatud ja komitee toetatav⁽¹¹⁾ ringmajanduse arendamine nõuab avaliku ja erasektori rahastamisallikaid, et arendada edasi täiustatud tehnoloogiaid ja protsesse, luua taristuid ja laiendada koostööd lisaväärtusahelas osalejate vahel. Komitee on seisukohal, et jätmete ja ressursitõhususe valdkonna valdkondlikud prioriteedid on selle kontseptsiooniga suuresti kooskõlas, ja väljendab poolehoidu teise mitmeaastase tööprogrammi jätkamisele selles osas, ent seejuures tuleb uue programmi LIFE raames selgelt ringmajandusele viidata ning prioriteetselt tegeleda tulevase plane ringmajanduses käsitleva strateegia ja ehitusjätmete teemadega;

10. väljendab heameelt programmi LIFE rolli üle tegelemisel keskkonnaalaste õigusaktide ebaühtlase ja ebapiisava rakendamise ja jõustamisega liikmesriikides, mis on üks komitee peamisi prioriteete⁽¹²⁾. Seda lähenemisviisi tuleks järgmises programmis integreeritud projektide ja programmi LIFE prioriteetse valdkonna „Keskkonnaalane juhtimine ja teave“ edasise rakendamise teel jätkata ja oluliselt tugevdada;

11. rõhutab sellega seoses ka programmi LIFE panust ELi parema õigusloome eesmärgi saavutamisse, säästva majanduskasvu ja töökohtade loomisse ning liidu keskkonnakaitse ja kliimamuutuste leevendamise poliitika rakendamisse vastavate eesmärkide seadmise ja kohandamise kaudu ning paremate tagasisidemehhanismide ning toetatud projektidest saadud kogemuste kaudu. Komitee rõhutab aga ka seda, et programmi LIFE ülimaks eesmärgiks peab jääma keskkonna ja liikide mitmekesisuse kaitse nende endi pärast, sest tegemist on Euroopa ja inimkonna bioloogilise pärandiga;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf. Märkus: ilma Horvaatiata.

⁽⁷⁾ COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁸⁾ Vt ka komitee koostatavat arvamust ENVE-VI/015.

⁽⁹⁾ COM(2013) 249 final.

⁽¹⁰⁾ *Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions & Re-Naturing Cities*, Euroopa Komisjon, 2015.

⁽¹¹⁾ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

⁽¹²⁾ COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

Eelarve ja rahastamiskõlblike kulude struktuur

12. on jätkuvalt mures programmi LIFE piiratud eelarve pärast, mis moodustab mitmeaastases tööprogrammis (2014–2020) vaid umbes 0,3 % määruses (EL) nr 1311/2013 nimetatud kulukohustuste assigneeringute kogusummast. Komitee kordab oma 2012. aastal esitatud nõudmist programmi eelarvet pärast 2020. aastat märkimisväärselt suurendada⁽¹³⁾;

13. tõdeb, et mitteoptimaalne kaasrahastamismäär⁽¹⁴⁾ võib pidurdada programmi LIFE eesmärkide saavutamist, sest toetusesaajad peavad tegema valikulise otsuse, milliseid toetusvahendeid taotleda, iseäranis mittetulundussektoris tegevate partnerite puhul. Komitee kutsub komisjoni üles suurendama järgmises programmis LIFE kaasrahastamismäärasid ja viima programmi LIFE kaasrahastamismäärad paremini vastavusse selliste määrade ja nende liigitusega, mis kehtivad ELi teiste, kas otse või siis ühiselt hallatavate programmide puhul vähem arenenud piirkondade rahastamiseks. Prioriteetses valdkonnas „Loodus ja bioloogiline mitmekesisus“ võiks meetmetoetuse kaasrahastamise spetsiaalsed määrad välja selgitada teguri põhjal, milles võetak arvesse nii kaitstava ala kogupindala kui ka piirkonna majanduslikku jõukust (nt NUTS-III-tasand), tekitamata seejuures enam arenenud piirkondade vaatenurgast ebasoodsat tasakaalustamatust;

14. väljendab kahtlust seoses avaliku sektori asutustele kehtiva 102 % reeglga, mille kohaselt peab omapanus projekti eelarvesse olema vähemalt 2 % suurem kui avalike teenistujate tasustamiseks kavandatud kulud kokku. See reegel raskendab avaliku sektori asutustel (iseäranis teadus- ja uurimisasutustel ja valitsusvälistel organisatsioonidel) projektides osalemist või muudab selle võimatuks, kuigi nende panusel programmi LIFE projektide eesmärkide saavutamisse on sageli otsustav tähtsus;

15. seab kahtluse alla taristu ja iseäranis suurte taristuprojektide programmi LIFE raames rahastamise piiramise. Komitee kutsub komisjoni üles võtma vahehindamisel arvesse ohtu, et programmi LIFE raames rahastatavad projektid on järjest enam suunatud suutlikkuse suurendamisele ja mitte niivõrd konkreetsete keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisele;

16. innustab käibedeklaratsiooni lihtsustamiseks kasutama rohkem kindlaid määrasid ja kindlasummalisi makseid, kahjustamata seejuures rahastamiskõblikkust,⁽¹⁵⁾ nagu on ette nähtud ka kehtiva LIFE määruse põhjenduses 38. Komitee kinnitab oma veendumust, et käibemaksu väljajätmine rahastamiskõblike kulude hulgast takistab paljusid potentsiaalseid taotlejaid ettepanekut koostamast. Käibemaksu tuleks ka edaspidi käsitada rahastamiskõbliku kuluna, kui toetusesaajad suudavad tõestada, et käibemaksu neile ei tagastata⁽¹⁶⁾;

17. rõhutab vajadust, et maa ostmine peab ka tulevikus jääma programmi LIFE raames rahastamiskõbulikuks (LIFE määruse artikli 20 lõige 3), kusjuures tuleb säilitada ka tingimus, et need maad tuleb pikaajaliselt pühendada looduskaitsele. Maa ostmine on sageli eeltingimus Natura 2000 alade säilitamiseks ja pikaajalise looduskaitse tagamiseks;

Halduse lihtsustamine

18. rõhutab, et projektide ettevalmistamise ja esitamiseiga seonduv halduskoormus takistab sageli piirkondi projekti LIFE toetust taotlemast. See kehtib iseäranis suurte (nt integreeritud) projektide korral, mille puhul taotluse esitajad, iseäranis vähem kogenud partnerid, peavad täieliku ja edutõotava taotluse esitamiseks investeerima palju aega, energiat ja inimressusse. See on põhjus, miks komitee ühes oma varasemas arvamuses⁽¹⁷⁾ juba juhtis tähelepanu sellele, et on vaja lihtsustada taotluste esitamise ja haldusmenetlusi ning lühemaid ooteaegu projekti rahastamise kohta otsuse langetamisel;

⁽¹³⁾ COM(2015) 614 final, komitee toetas seda oma arvamuses COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁴⁾ Traditsioonilised projektid valdkonnas „Loodus ja bioloogiline mitmekesisus“: kaasrahastamine kuni 60 %, ent kuni 75 % esmatahtsuid elupaiku ja liike toetavate projektide puhul. Integreeritud projektid, ettevalmistusprojektid ja tehnilise abi projektid: kaasrahastamine kuni 60 %. Suutlikkuse suurendamise projektid: kaasrahastamine kuni 100 %. Kõik ülejäänud projektid, sh traditsioonilised projektid kliimameetmete allprogrammi raames ning keskkonna allprogrammi prioriteetsete valdkondade „Loodus ja bioloogiline mitmekesisus“ ja „Keskkonnavaline juhtimine ja teave“ traditsioonilised projektid: kaasrahastamine esimese mitmeaastase tööprogrammi kestuse ajal (2014–2017) kuni 60 %, teise mitmeaastase tööprogrammi kestuse ajal (2018–2020) kuni 55 %.

⁽¹⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽¹⁶⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽¹⁷⁾ CDR112-2010_FIN_AC.

19. ergutab Euroopa Komisjoni kaaluma võimalust, et programmi LIFE traditsiooniliste projektide ettepanekuid saaks esitada kahes etapis, nagu see on seni toimunud integreeritud projektide puhul. Esimene etapp peaks sisaldama kavandatava projekti lühikest ülevaadet (kontseptsioonikirjeldus) ning kui saadakse positiivne hinnang, peaks toetusesaaja seejärel esitama täieliku ettepaneku. Komitee kutsub komisjoni üles uurima viise, kuidas lihtsustada projektide finants- ja tehniliste elementide lõpliku heakskiitmise menetlusi ja hajutada need kogu projekti kestusele. See annab elluvijatele rohkem paindlikkust ja vähendab ohtu, et projekti tehnilise sisu arvelt keskendutakse finants- ja haldusalastele aspektidele;

20. väljendab heameelt selle üle, et LIFE määruse artiklis 3 ja esimeses mitmeaastases tööprogrammis (2014–2017) pandi põhiorhk programmi LIFE edukuse hindamisele ning viidi sisse uued kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed keskkonnaalased, sotsiaalsed ja majanduslikud näitajad. Siiski pooldab komitee edasist lihtsustamist, sest paljusid näitajaid ei ole projektide kestuse ajal võimalik usaldusväärset hinnata. Need tuleks muuta paindlikumaks ning kohandada kohalike ja piirkondlike iseärasustega. Samuti tuleks aruanded esitada võimalikult lühikese aja jooksul;

2. osa. ELi rahastatavate programmide vastastikune täiendavus rahastamisel ja rakendamisel

Vastastikune täiendavus teiste ELi fondidega

21. tunnistab, et praeguses mitmeaastases tööprogrammis tugevdati vastastikust täiendavust ja sidusust programmi LIFE ja teiste ELi fondide vahel, nagu ühtekuuluvuspoliitika fondid (ESF, ERF ja Ühtekuuluvusfond), Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF). Programmi LIFE edasist arengut pärast 2020. aastat⁽¹⁸⁾ silmas pidades avaldab komitee kindlat poolehoidu sünergia loomisele ja struktureeritud koostöö sisseadmisele teiste ELi fondidega;

22. on seisukohal, et LIFE on küll väike, kuid paindlik programm, mille abil toetatakse kaugeleulatuvaid keskkonna- ja kliimaeesmärke, mida teistest ELi programmidest otseselt ei toetata või mida nende programmidega rakendatakse mõnes muus valdkonnas. Programmi raames toetatakse konkreetseid projekte piirkondlikul tasandil – see teeb programmist suurepärase katalüsaatori teiste projektide elluviimise jaoks ning riiklike ja eravahendite kaasamiseks⁽¹⁹⁾. Komitee kutsub komisjoni üles seda kontseptsiooni edasi arendama, et viia programm LIFE ulatuslikult kooskõlla teiste ELi programmidega, mis on otseselt või kaudselt seotud keskkonnakaitse ja kliimamuutuste leevendamisega;

Kasutamine liikmesriikides

23. on mures programmi LIFE ebaühtlase kasutamise pärast ELi liikmesriikides ja piirkondades. Nii teises mitmeaastases tööprogrammis kui ka tulevases programmis LIFE on tarvis tõhusat tegevuskava, et suurendada programmi LIFE tuntust vähem edukates riikides ja kasvatada huvi programmis LIFE osalemise vastu⁽²⁰⁾. Tegevuskava võiks sisse viia igas liikmesriigis kasutatud assigneeringute tõhususe iga-aastase kontrollimise käigus;

24. teeb eespool esitatud märkusi arvestades ettepaneku mõelda uuesti läbi riiklike eraldiste käimasolev järkjärguline kaotamine traditsiooniliste LIFE-projektide puhul. Riiklike eraldiste kaotamine võib teravdada geograafilisi erinevusi programmi LIFE vahendite kasutamisel ja vähendada vähem kogenud riikide võimalusi, kuigi keskkonna- ja kliimapoliitilised väljakutsed jäävad püsima. Komitee teeb ettepaneku kaaluda sellist süsteemi, mille raames tehtaks eraldisi ühe aasta asemel nelja aasta pikkusel ajavahemikul, et muuta see kasutada olevate eelarvevahendite ja vahendite kasutamise geograafilise jaotuse osas paindlikumaks, kuid rõhutab, et rahastatavad projektid peavad Euroopa lisaväärtuse loomiseks täitma innovaatilisuse ja korratavuse nõudeid. Alternatiivina pakub komitee välja võimaluse säilitada eraldi igale riigile eraldatud osa eelarvest ning muuta ülejäänud osa liikmesriikide jaoks ühiselt kättesaadavaks täielikult konkurentsi alusel;

25. tunnistab, et mõni riiklik kontaktpunkt on teinud täiendavaid pingutusi uute taotlejate ligiõmbamiseks; kutsub väiksema kasutamismääraga liikmesriike üles innustama oma riiklikke kontaktpunkte kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi programmist aktiivselt teavitama;

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 840 final.

⁽¹⁹⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽²⁰⁾ Vt ka GHK jt (2011), *Combined Impact Assessment and Ex Ante Evaluation of the Review of the LIFE+ Regulation*.

26. kutsub komisjoni üles jätkama haridusmeetmete toetamist liikmesriikides, kus kogemused on väiksemad ja vahendeid kasutatakse vähem. Eesmärk peaks olema suurendada riiklike ja piirkondlike kontaktpunktide potentsiaali ja taotlejaid aktiivselt toetada, et suurendada kvaliteetsete taotluste arvu eeskätt riikides, mis on silmitsi märkimisväärsete keskkonna- ja kliimapolitiiliste väljakutsetega ja kus on vähem kogemusi programmist LIFE toetuse taotlemisega;

3. osa. Ühiskondlik konsensus ning piirkondlike ja piirkondadevaheliste partnerluste tugevdamine

Sidusrühmade kaasamine ja sotsiaalsed aspektid

27. juhib tähelepanu sellele, et programm LIFE pakub arvukalt instrumente ja menetlusi, mis toetavad õnnestunud lahenduste imiteerimist ja ülevõtmist, ning sobib suurepäraselt kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele keskkonnanõustamisse ja kliima leevendamisse investeerimise eeliste demonstreerimiseks. Sidusrühmade suhete püsivus sõltub nende kogemustest, kontaktidest kohalikul tasandil ja piirkondade vahel, nende koostöösoovist ja teadlikkusest, mis tuleb luua pikaajalise protsessi käigus. Komitee julgustab tegema täiendavaid investeeringuid selle potentsiaali suurendamiseks, ⁽²¹⁾ rahastades vastavaid projekte ka pärast 2020. aastat;

28. on seisukohal, et keskkonna ja looduse kaitses ning kliimamuutustega võitlemises tuleb alati luua tasakaal erinevate eesmärkide vahel, et tagada inimeste turvalisus, elu ja omand. Tuleb tegutseda ja toetada projekte, et jõuda selles valdkonnas kompromissidele kõigi sidusrühmade vahel, ja LIFE projektid saavad sellele kaasa aidata. Komitee kutsub komisjoni üles võtma projektitaotluste hindamisel arvesse, milline on projektide potentsiaal edendada uute eeskirjade koostamist, millega viiakse inimelu – mida ohustavad teatud liigid – kaitses kooskõlla ohustatud liikide kaitses. Komitee teeb samuti ettepaneku, et projektile positiivse hinnangu andmise üks tingimus oleks see, et on olemas kava avatud ühiskondliku arutelu korraldamiseks asjaomase territooriumi sidusrühmadega ja nende ettepanekute analüüsimiseks;

Ökoinnovatsioon ja turustamine

29. juhib tähelepanu programmi LIFE tähtsusele ELi innovatsioonivõime edendamisel ja kutsub komisjoni üles uurima, kuidas saaks asjakohaste rahastamismudelite abil parandada programmi LIFE projektide raames loodud prototüüpide ja lahenduste turustamist. Kiirmenetluse kehtestamine pärast programmi LIFE projektide lõppu võimaldaks asjaomaste projektide raames arendatud innovatsioone tõhusamalt turustada, mis suurendaks ELi konkurentsivõimet ülemaailmsel turgudel ja viiks uute roheliste töökohtade loomisele;

30. juhib tähelepanu asjaolule, et teadus- ja uurimisametuste ning erasektori osalemisel ökoinnovatsioonide arendamises ja turustamises on keskne tähtsus. Komitee ergutab komisjoni jätkama meetmete võtmist asjaomase koostöö lihtsustamiseks. Ta kutsub muu hulgas üles kontrollima sätet, mille kohaselt võib programmi LIFE projektide raames arendatud prototüüpe turustada alles pärast projekti lõppemist. Selline säte pidurdab ettevõtjate ning teadus- ja uurimisametuste huvi innovatsiooniprojektides osaleda;

31. komitee on veendunud, et programmi LIFE panuse suurendamiseks Euroopa majanduse üleviimise vähesel CO₂-heitega tootmis- ja tarbimistavadega ringmajanduse süsteemile tuleb teises mitmeaastases tööprogrammis ja järgmises programmis LIFE liikuda ökoinnovatsiooni, näidis- ja katseprojektidelt edasi tööstuslikule tasandile. Tuleb uurida uusi võimalusi innovaatiliste LIFE-projektide tulemuste levitamiseks ja turustatavaks muutmiseks. Komitee kutsub komisjoni üles hindama, kas järgmises programmis LIFE ei oleks otstarbekas edukaid projekte täiendavalt toetada, nt edutõotavate ökoinnovatsioonide edasiarendamise soodustamiseks täiendavate rahastamisvahendite abil;

Projektide tulemuste pikaajaline jätkusuutlikkus, korratavus ja ülekantavus

32. tunnustab, et programmi LIFE projektidega saavutatakse suures osas pikaajalisi positiivseid tagajärgi ning korratavaid ja ülekantavaid tulemusi ⁽²²⁾. Siiski näeb komitee siin veel vajadust parandusteks. Teises mitmeaastases tööprogrammis ja pärast 2020. aastat tuleks jätkuvalt hoolitseda selle eest, et projektide tulemused on jätkusuutlikud, neid korratakse ja

⁽²¹⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽²²⁾ Euroopa Komisjon, keskkonna peadirektoraat (2014): *LIFE Focus „Long-term impact and sustainability of LIFE Nature“*; Euroopa Parlament, sisepoliitika peadirektoraat (2016).

võetakse üle, sest sellel on otsustav tähtsus rahaliste vahendite tulemusliku kasutamise, ökoinnovatsiooni täiustamise ning jätkusuutliku ja vastutustundliku kasvu seisukohalt. Komitee kutsub komisjoni üles määrama kindlaks täpsed valikukriteeriumid pikaajalise jätkusuutlikkuse, korratavuse ja ülekantavuse (SRT – *sustainability, replicability, transferability*) potentsiaali hindamiseks taotluste esitamise etapil ning näitajad asjaomase tõhususe hindamiseks enne ja pärast rakendamist;

33. omistab erilist tähtsust selliste projektide toetamisele, mille eesmärk on koostada statistilisi uuringuid kaitse all olevate liikide populatsioonide ja nende elupaikade suuruse kohta, samuti selliste projektide edendamisele, mille eesmärk on kaardistada kaitse all olevate looduslike elupaikade ohustatus, selle põhjused ja riskitegurid;

34. on mures selle pärast, et metsloomi tõrjutakse järjest enam nende looduslikest elupaikadest välja, ja seega kutsub üles looma ja integreeritult rakendama innovaatilise kriisijuhtimise meetmeid loomade looduslike elupaikade säilitamiseks;

35. teeb ettepaneku, et Euroopa Komisjon töötaks välja jätkusuutlikkuse, korratavuse ja ülekantavuse kava programmi LIFE jaoks, et nimetatud programmi tulemuslikkust sellest aspektist veelgi parandada. Võimalikud oleksid järgmised meetmed: ⁽²³⁾ innovatsiooniplatvormi edasiarendamine, tuginedes programmi LIFE projektide veebipõhisele andmebaasile korratavate ökoideede otsimiseks, sihipärane teabe levitamine innovatsioonide kohta, prioriteetsetes valdkondades temaatiliste platvormide, võrgustike ja projektiklastrite loomine, projekti LIFE veebilehel kättesaadavate kommunikatsioonivahendite parem kasutamine, „parimatest parimate“ LIFE projektide tulemuste valiku ja levitamise edasiarendamine ⁽²⁴⁾;

36. on seisukohal, et programmi LIFE projektide pikaajalise jätkusuutlikkuse parandamiseks tuleks säilitada kohustus esitada kava ajavahemikuks pärast projektide lõppemist. Kava peaks sisaldama teavet järgmiste aspektide kohta: edasine rahastamine projekti tulemuste säilitamiseks, pädev asutus koos personali järjepidevusega, ametiasutuste ametlik toetus ja teabevahetus kohalike sidusrühmadega;

Sekkumise liigid ja uued rahastamisvahendid

37. peab LIFE määruse artiklis 17 loetletud LIFE programmi kaudu rahastamise liike sihipäraseks ja on seisukohal, et nendega tagatakse piirkondadele laialdane valik rahastamisvõimalusi. Komitee kutsub üles hindama aastatel 2014–2017 saavutatud tulemusi, pidades silmas nende parandamist järgmises programmis LIFE;

38. tunnistab integreeritud projektide olulist katalüsaatori rolli avaliku sektori asutuste poolset erinevuste vähendamisel ELi keskkonnapoliitika rakendamisel. Arvestades seni ebapiisavaid kogemusi seda laadi rahastamisega, teeb komitee ettepaneku hoida teises mitmeaastases tööprogrammis rahastamine LIFE määruse artikli 17 lõikes 5 määratud tasemel. Komitee teeb lisaks ettepaneku hinnata 2020. aasta lõpus integreeritud projektide tulemusi ja on seisukohal, et tulevases programmis LIFE võivad need olla veelgi olulisem vahend. See puudutab eelkõige prioriteetsete meetmete raamistike toetamist Natura 2000 haldamise kavade koostamise integreeritud projektide kaudu;

39. väljendab poolehoidu tehnilise abi projektide säilitamisele järgmises programmis LIFE, et taotluse ettevalmistamise keerukust, ajakulu ja selleks vajalikke ressursse arvestades toetada neid toetusesaajaid, kes ei ole seni veel ühtki integreeritud projekti teostanud ⁽²⁵⁾;

40. toetab kaht uut rahastamisvahendit: energiatõhususe vahendi erasektoripoolne rahastamine (PF4EE) ja looduskapitali rahastamisvahend (NCFE), mis avavad uue võimaluse haarata erainvestoreid kaasa energiatõhususe edendamise ja looduskapitali säilitamise projektide rahastamisse ning juhatada sisse üldine üleminek rohelinele rahastamisele. Komitee tunnistab, et kumbki vahend ei ole veel saavutanud oma täit potentsiaali – selle põhjus on ilmselt projektide uuendus ja haldamise suhteline keerukus rakendamise esimestel kuudel. Komitee kutsub komisjoni üles programme tähelepanelikult

⁽²³⁾ Euroopa Kontrollikoda (2014), eriaruanne (SR 15/2013); Euroopa Komisjon, keskkonna peadirektoraat (2014): *LIFE Focus „Long-term impact and sustainability of LIFE Nature“*; Euroopa Parlament, sisepoliitika peadirektoraat (2016), eelarvekontrollikomisjon, Euroopa Kontrollikoja eriaruannet käsitlev töödokument (PE535.987), programmi LIFE+ lõpphindamine.

⁽²⁴⁾ Programm LIFE, keskkonna peadirektoraadi veebileht, kommunikatsioonivahendid on kättesaadavad aadressil <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>.

⁽²⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

jälgima ja töötama välja meetodika nende toimivuse hindamiseks. Samuti palub komitee komisjonil kaaluda mõtet laiendada olemasolevaid vahendeid või võtta kasutusele uus, asjakohaselt rahastatud rahastamisvahend, et meelitada investoreid ka prioriteetse valdkonna „Keskkond ja ressursitõhusus“ juurde. Komitee toetab Euroopa Parlamenti selle nõudmises, et energiatõhususe vahendi erasektoripoolse rahastamise puhul peab olema tagatud, et projektidel oleks nõuetekohane, teaduslikult tõendatav positiivne mõju bioloogilisele mitmekesisusele;

41. tunnistab olulist rolli, mida täidab PF4EE-vahend, millega toetatakse siseriiklike prioriteetide elluviimist energiatõhususe valdkonnas, pakkudes toetusesaajatele nii rahastamist kui ka tehnilist ja erialast toetust. Komitee soovib PF4EE-vahendi potentsiaali paremaks ära kasutamiseks kaaluda, kas seda vahendit saaks kasutada energiatõhususe valdkonna LIFE projektide täiendava rahastamise otstarbel. Komisjon peaks taotlejatele mõeldud iga-aastastes suunistes viitama sedalaadi täiendava rahastamise võimalusele. See mudel tuleks säilitada kuni teise mitmeaastase tööprogrammi lõpuni ja kui vahendile antakse positiivne hinnang, siis ka pärast 2020. aastat;

42. tervitab asjaolu, et looduskapitali rahastamisvahendiga käsitleti keerulist ja täiesti uutset väljakutset rahastada ökosüsteemi teenustega seonduvaid ettevõtmisi ja anda stiimuleid erainvesteeringuteks selles valdkonnas. Komitee on seisukohal, et investeeringud ökosüsteemi teenustesse on Euroopa tulevik, ja tervitab asjaolu, et programmiga LIFE on see väljakutse vastu võetud. Komitee soovib analüüsida ja hinnata looduskapitali rahastamisvahendi toimimist nii juba saavutatud kui ka oodatavate tulemuste alusel tagamaks, et seda kasutatakse tõhusalt kuni teise mitmeaastase tööprogrammi lõpuni ja positiivse hinnangu korral kuni 2020. aastani;

43. tervitab programmi LIFE innovaatilist rolli ja on seisukohal, et keskkonna- ja kliimapoliitika ei nõua alati mitte innovaatiliste lahenduste väljatöötamist, vaid sageli juba võetud meetmete jätkamist või teiste projektide raames väljaarendatud innovatsioonide rakendamist. Komitee kutsub komisjoni üles toetama kaht liiki projekte: innovaatilisi projekte ja projekte, milles võetakse arvesse praeguseid keskkonna- ja kliimapoliitilisi nõudmisi. Seejuures ei oleks toetuste eraldamine seotud mitte innovatsiooni loomisega, vaid meetmete jätkamisega, kasutades teiste programmi LIFE projektide innovatsioone ja häid tavasid.

Brüssel, 9. veebruar 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET